

FISKIMÁLARÁÐIÐ

Innanhýsis
6. mars 2017
Mál: 17/00115-6
(at tilskila í svári)

Løgtingsmál nr. /2016: Uppskot til løgtingslóg um fyrisiting av sjófeingi

Uppskot til

Løgtingslóg um fyrisiting av sjófeingi

Partur I Almennar ásetingar

Kapittul 1

Lógarøki, endamál og allýsingar

§ 1. Lógin fevnir um at gagnnýta livandi tilfeingi í føroyskum sjógvi og uttan fyri føroyskan sjógv, og at fáast við slíkt, sum stendur í samband við at gagnnýta tilfeingið, so sum at umskipa, leggja upp, taka ímóti, flyta, goyma, virka og selja ella umseta livandi tilfeingi og útdrátt úr hesum. Lógin er somuleiðis galdandi á føroyskum førum, á føroyska landgrunninum, á landi í Føroyum og í føroyskum áum, vøtnum, ósum og løkum.

Stk. 2. Lógin fevnir ikki um at gagnnýta havsúgdjór, fugl og um fisk, djór og plantur í aling, og tilfeingi, ið er fevnt av aðrari lóggávu.

§ 2. Lógin hevur til endamáls at tryggja røkt og lívfrøðiliga og búskaparliga burðardyggja gagnnýtslu av livandi tilfeinginum í sjónum, at varðveita sjófeingið sum ogn Føroya fólks, at tryggja besta samfelagsbúskaparliga íkastið frá vinnum, ið gagnnýta tilfeingið, og at stuðla undir arbeiðsmøguleikar og inntøkumøguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virksemini um alt landið.

Stk. 2. Í fyrisitingini av lógini, og tá heimildirnar í lógini verða nýttar, skal dentur leggjast á:

- 1) at gagnnýtslan av sjótilfeinginum er burðardygg og tryggjar mest móguligu virðisøking, og at virðisøkingin kemur vinnuni og føroyska búskapinum til góðar,
- 2) fyrvarnisregluna sambært millumtjóða avtalum og leiðreglum,
- 3) vistskipanarregluna og sambandið millum ymisku dýra og plantuslógini í sjónum og meingi teirra, og at tryggja lívfrøðiliga margfeldið,
- 4) at øll hava javnbjóðis atgongd til rættindi at gagnnýta livandi tilfeingið í sjónum,
- 5) at atgongdin til tilfeingið verður býtt á ein hátt, sum gagnar øllum pørtum av landinum,
- 6) munagott eftirlit við gagnnýtsluni av livandi tilfeinginum í sjónum,
- 7) at millumtjóða sáttmálum og avtalum um fyrisiting av sjótilfeingi, sum Føroyar eru partur av, og altjóða meginreglum hesum viðvíkjandi.

Ministry of Fisheries

§ 3. **Føroyskur sjógvur** eru sjóleiðirnar innan fyri føroyska fiskimarkið, soleiðis sum tað er ásett í “Anordning om fiskeriterritoriet ved Færøerne”.

Stk. 2. **Altjóða sjógvur** eru sjóleiðirnar uttan fyri fiskiveiðiløgdømið hjá strandarlondum.

Stk. 3. **Vinnuligur fiskiskapur** er fiskiskapur, har veiðan verður avreidd.

Stk. 4. **Fiskiár** er álmanakkaárið.

Stk. 5. **Fiskiloyvi** er tann rættur, sum persónur ella felag fær at veiða av ávísnum livandi tilfeingi á ávísnum leiðum í ávísnum fiskiári við ávísnum fiskifari.

Stk. 6. **Fiskidagaskipan** er skipan av fiskiskapi, har rættindi verða útlutað sum tal av fiskidøgum til ávísan fiskiskap á ávísari leið.

Stk. 7. **Felags fiskidagar** er tal av fiskidøgum, sum bólkur av fiskiførum undir einum hevur rætt at veiða.

Stk. 8. **Egnir fiskidagar** er tann partur av felags fiskidøgum, sum persónur ella felag hevur rætt at veiða við ávísnum fiskifari á ávísari leið.

Stk. 9. **Ein fiskidagur** í føroyskum sjógvi er hvørjar 24 tímar, fiskifarið hevur verið til fiskiskap í fiskiárinum. Hvør túrur verður roknaður at byrja, tá farið verður úr havn og at enda, tá komið er aftur í havn. Hvør byrjaður túrur telur tó minst 24 tímar. Fyri fiskifør í bólki 5 telur hvør túrur ein fiskidag, hóast túrurin er meir enn 24 tímar.

Stk. 10. **Veiðievni** hjá fiskifari er veiðitrýstið, hvørt fiskifar fremur hvønn fiskidag.

Stk. 11. **Kvotuskipan** er skipan av fiskiskapi, har rættindi verða útlutað sum nøgd av ávísnum livandi tilfeingi á ávísari leið.

Stk. 12. **Mest loyvda veiða (MLV)** er tann nøgd av ávísnum livandi tilfeingi, í tonsum, sum veiðast kann í einum fiskiári.

Stk. 13. **Heildarkvota** er tann partur av mest loyvdu veiðuni av ávísnum livandi tilfeingi, í tonsum, sum eigarar av fiskiførum undir føroyskum flaggi hava rættindi at veiða.

Stk. 14. **Felags kvotupartur** er tann prosentpartur av heildarkvotu av ávísnum livandi tilfeingi, ið ein bólkur av fiskiførum undir einum hevur rætt at veiða.

Stk. 15. **Felags árskvota** er felags kvotuparturin roknaður um til tons.

Stk. 16. **Egin kvotupartur** er tann prosentpartur av felags árskvotu, ið persónur ella felag hevur rætt at veiða á ávísari leið.

Stk. 17. **Egin árskvota** er egni kvotuparturin roknaður um til tons.

Stk. 18. **Felagskvota við hámarki** er felags árskvota, sum persónur ella felag hevur rætt at veiða av, tó so, at hámark verður sett fyri, hvussu nógv hvørt fiskifar kann veiða.

Stk. 19. **Hjáveiðipartur** er tann prosentpartur av ávísnum livandi tilfeingi, sum verður lutaður fiskiførum ella bólki av fiskiførum.

Stk. 20. **Egin hjáveiðikvota** er hjáveiðiparturin, ið persónur ella felag hevur rætt at veiða við ávísnum fiskifari á ávísari leið, roknaður um til tons.

Stk. 21. **Virking umborð** er, tá fiskurin er meiri viðgjørdur enn sløgdur ella avhøvdaður, sama hvussu hann er goymdur.

Kapittul 2 Ognarviðurskifti

§ 4. Livandi tilfeingi, herundir arvafrøðiligt tilfar, í føroyskum sjógvi, og tey rættindi Føroyar eiga uttan fyri føroyskan sjógv, eru ogn Føroya fólks.

Stk. 2. Rættindi, latin sambært hesi løgtingslóg, veita ikki ognarrætt, men verða latin sum brúksrættindi í avmarkað tíðarskeið sambært reglunum í hesi løgtingslóg.

Stk. 3. Rættindi, sambært hesi løgtingslóg, kunnu ikki setast í veð, og eru vard fyri úttøku ella aðrari rættarsókn frá ognarum.

Stk. 4. Rættindi til fiskiskap kunnu takast aftur uttan endurgjald.

Eigaraviðurskipti

§ 5. Fyri at bjóða upp á rættindi at veiða, at ráða yvir rættindum at veiða ella at reka vinnuligan fiskiskap krevst, at persónurin ella felagið til eina og hvørja tíð er heimahoyrandi í Føroyum, og lýkur treytirnar í hesi grein.

Stk. 2. Persónur er heimahoyrandi í Føroyum, sum:

- 1) er skrásettur í fólkeyvirlitinum í Føroyum,
- 2) hevur verið skrásettur í fólkeyvirlitinum í Føroyum í til samans 5 ár,
- 3) er fult skattskyldugur í Føroyum, og
- 4) ikki verður mettur heimahoyrandi í øðrum landi sambært skattalóggávuni.

Stk. 3. Felag er heimahoyrandi í Føroyum, um hesar treytir eru loknar:

- 1) felagið skal vera skrásett í Føroyum,
- 2) er talan um partafelag ella smápartafelag, skulu kapitalpartarnir gevast út við navni,
- 3) felagið skal hava høvuðssæti í Føroyum, og veruliga leiðslan skal hava sæti í Føroyum,
- 4) eigararnir av øllum eginpeninginum, herundir partapeninginum, sum somuleiðis eiga allan atkvøðurrættin og avgerðarrættin í felagnum, skulu vera heimahoyrandi í Føroyum og skulu lúka treytirnar í stk. 2,
- 5) felagið kann ikki hava skuld til persón ella felag, sum ikki lýkur treytirnar í stk. 2, um skuldin stendur aftan fyri aðrar kreditorar ella kravánarar, ella um rentur ella afturgjald av skuldini er knýtt at yvirskotinum í felagnum,
- 6) felagið kann ikki hava negativan eginpening í meir enn 2 ár á rað,
- 7) meirilutin av limunum í nevndini, um felagið hevur eina nevnd, ella meirilutin av limunum í eftirlitsráðnum, um felagið hevur eitt eftirlitsráð, skulu vera heimahoyrandi í Føroyum, og skulu lúka treytirnar í stk. 2. Er talið av limum, sum skulu vera heimahoyrandi í Føroyum ikki eitt heilt tal, verður talið rundað uppeftir, og
- 8) stjórar felagsins skulu lúka treytina í stk. 2, nr. 1, 3 og 4.

Stk. 4. Grunnur er heimahoyrandi í Føroyum, um allar treytir í stk. 3 eru loknar, tó undantikið treytin í stk. 3, nr. 4 fyri sjálvsovnargrunn ella fyri grunn, sum landið eigur.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann gera undantak viðvíkjandi treytunum í hesi grein fyri fiskifør til royndarveiðu ella undirvísingarætlanir og menningarætlanir.

Stk. 6. Feløg, sum eiga fiskifør við veiðiloyvi og fiskiloyvi við gildiskomu lógarinnar, kunnu halda áfram við verandi virksemini fram til 1. januar 2022, hóast ásetingarnar í stk. 3, nr. 4-6, treytað av, at eigarar av í minsta lagi 2/3 av eginpeninginum, herundir partapeninginum, umframt ábyrgdarpeninginum, sum somuleiðis eiga í minsta lagi 2/3 av atkvøðurrættinum og avgerðarrættinum í felagnum lúka treytirnar í stk. 2. Tá partabrøv ella kapitalpartar verða seldir, skulu treytirnar í stk. 3, nr. 4 vera loknar. Avtala um skuld, sum ikki er í samsvari við stk. 3, nr. 5 kann ikki gerast eftir, at henda lógtingslóg er komin í gildi.

Stk. 7. Er eginpeningur felagsins ikki í samsvari við stk. 3, nr. 6, kann vera givið felagnum upp til 6 mánaðir freist at fáa viðurskiptini í rættlag. Landsstýrismaðurin kann í serligum føri loyva, at freistin verður longd við upp í 3 mánaðum afturat. Koma viðurskiptini ikki í rættlag, fella rættindi at veiða aftur til landið.

Stk. 8. Feløg skulu í seinasta lagi 1. juli á hvørjum ári lata landsstýrismanninum upplýsingar, váttaðar við trygd frá grannskoðara um, hvør ábyrgdarpeningur er í felagnum, hvør skuld er, sum stendur aftan fyri aðrar kravánarar, ella har rentur ella afturgjald er knýtt at yvirskotinum í felagnum, umframt upplýsing um eginpening, og hvussu stór skuldin í felagnum er í mun til felagsins eginpening.

Stk. 9. Broytingar kunnu bert fara fram í ognarviðurskiptunum, herundir partapeninginum, atkvøðurrættinum og avgerðarrættinum í felagnum, og kann felagið bert gera avtalu um, at skuld stendur aftan fyri aðrar kreditorar ella kravánarar, ella at rentur ella tað, sum skal rindast aftur, er knýtt at yvirskotinum í felagnum, við loyvi frá landsstýrismanninum. Tílikar

FISKIMÁLARÁÐIÐ

broytingar skulu fráboðast landsstýrismanninum, áðrenn broytingarnar fara fram, og landsstýrismaðurin skal góðkenna slíkar broytingar, áðrenn tær kunnu fremjast.

Stk. 10. Í sambandi við eftirkanning av treytunum í hesi grein, kann landsstýrismaðurin krevja upplýsingar og vátanir frá nevndarlimum, stjórn, eigarum, ráðgevum, fíggingarstovnum o.ø. Landsstýrismaðurin kann krevja góðkenda føroyska týðing av skjølum.

Stk. 11. Eru treytirnar í hesi grein ikki loknar, fellur rætturin at bjóða á uppboðssølu, at hava ræði á rættindum at veiða ella at reka vinnuligan fiskiskap burtur. Landsstýrismaðurin kann krevja, at viðurskiftini koma í rættlag innan ávísa tíðarfreist.

Stk. 12. Landsstýrismaðurin kann almannakunngera, hvørjir persónar ella feløg beinleiðis ella óbeinleiðis ráða yvir rættindum at veiða ella reka vinnuligan fiskiskap og teirra eigarapart í virkseminum. Aðrar upplýsingar ella skjøl, sum landsstýrismaðurin fær í sambandi við fyrisiting av hesi grein, eru trúnaðarupplýsingar.

Miðsavnan av fiskirættindum

§ 6. Feløg og persónar kunnu einsamallir, ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, í mesta lagi hava ræði á:

Toskur í føroyskum sjógvi	15 prosent av føroysku kvotuni í føroyskum sjógvi.
Hýsa í føroyskum sjógvi	15 prosent av føroysku kvotuni í føroyskum sjógvi.
Upsi í føroyskum sjógvi	15 prosent av føroysku kvotuni í føroyskum sjógvi.
Kongafiskur í føroyskum sjógvi	20 prosent av føroysku kvotuni í føroyskum sjógvi.
Svartkalvi í føroyskum sjógvi	20 prosent av føroysku kvotuni í føroyskum sjógvi.
Botnfiskur í føroyskum sjógvi í bólki 4 innan fiskidagaskipanina	20 prosent av fiskidøggunum í føroyskum sjógvi.
Botnfiskur í russiskum sjógvi, norskum sjógvi og við Svalbard	25 prosent av føroysku kvotuni í russiskum og norskum sjógvi og við Svalbard samlað.
Botnfiskur í Íslandi, í NAFO skipanarøkinum og í Grønlandi	20 prosent av føroysku kvotunum í íslenskum sjógvi, NAFO skipanarøkinum og í Grønlandi samlað.
Fiskiskapur við gørnum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi	25 prosent av fiskiloyvunum til veiðu við gørnum.
Kongafiskur í altjóða sjógvi, NEAFC skipanarøkið	35 prosent av føroysku kvotuni.
Rækjufiskiskapur í Norðuratlantshavi	35 prosent av talinum av fiskiloyvum.
Makrelur í Norðuratlantshavi	15% av heildarkvotuni.

Svartkjaftur í Norðuratlantshavi	15% av heildarkvotuni.
Norðhavssild	15% av heildarkvotuni.

Stk. 2. Umframt avmarkingarnar í stk. 1 kunnu feløg og persónar, einsamallir ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, í mesta lagi hava ræði á 12 prosentum av samlaðu veiðirættindunum í føroyskum, altjóða og fremmandum sjógvi tilsamans, undantikið botnfiskiskap í føroyskum sjógvi innan fiskidagaskipanina, fiskiskap við gønum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi og rækjufiskiskap í Norðuratlantshavi, umroknað til toskajavnvirði. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð toskajavnvirði fyri hvørt fiskaslag fyri eitt ár í senn. Toskajavnvirði er lutfalsliga avreiðingarvirðið á hvørjum fiskaslagi í mun til avreiðingarvirðið á toski í rundari vekt. Toskajavnvirði verða roknað við støði í miðal avreiðingarprísunum á hvørjum fiskaslagi eitt 5 ára tíðarskeið frammanundan, grundað á heildarveiðu og avreiðingarvirði skrásett hjá Vørn. Persónur ella felag kann fara upp um avmarkingina í hesum stk. grundað á broytt toskajavnvirði, um rættindini eru tey somu, sum seinast toskajavnvirðið varð gjørt upp, og persónur ella felagið ták leyk treytina.

Stk. 3. Hóast markið í stk. 1 ella 2 er rokkið, kann felag ella persónur bjóða upp á stuttíðarrættindi, ið verða boðin út eftir ásetingunum í hesi løgtingslóg, tó í mesta lagi upp til hámarkið í § 6, stk. 1 av tí, sum boðið verður út.

Stk. 4. Tá avgerast skal, um markið í stk. 1 ella 2 er rokkið, vera egnir fiskidagar, egin kvotupartur, egin árskvota ella egin hjáveiðikvota, sum verða avhendað fyri eitt ár í senn eftir ásetingunum í hesi løgtingslóg, roknað upp í rættindini hjá tí, ið avhendar.

Stk. 5. Nærstandandi, sambært stk. 1, eru hjúnafelegi, foreldur, omma, abbi, børn, barnabørn, systkin og hjúnafelegar hjá børnum, barnabørnum ella systkjum.

Stk. 6. Virksemi, har feløg og persónar, sum einsamallir ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, høvdu ræðið á meira enn ásett í stk. 1, áðrenn 31. desember 2017, kann halda fram, men kann ikki økjast.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin kann í serligum førum gera undantak frá ásetingunum í stk. 1.

§ 7. Broytingar í ræði á rættindum, sambært § 6, stk. 1 og 2, skulu góðkennast av landsstýrismanninum. Ætlaðar broytingar skulu fráboðast landsstýrismanninum, áðrenn broytingarnar fara fram. Broytast viðurskiftini soleiðis, at eigarar fara upp um hámarkið í stk. 1 ella 2, kann landsstýrismaðurin krevja, at viðurskiftini koma í rættlag innan ávísa tíðarfreist. Koma viðurskiftini ikki í rættlag innan tíðarfreistina, fellur tann parturin av samlaðu rættindunum, sum er ov nógv, til landið aftur. Tey rættindi, sum eigari hevur fingið ræðið á seinast, fella fyrst aftur til landið, og soleiðis verður hildið áfram, til komið er niður á mest loyvda hámark, sambært stk. 1 ella 2.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann í sambandi við viðgerðina av málinum krevja allar neyðugar upplýsingar frá eigarum, nevndarlimum, ráðgevum, virkjum o.ø. um eigaraviðurskiftini og um veiðu fyri at tryggja, at treytirnar í stk. 1 eru loknar.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann almannakunngera, hvørjir persónar ella feløg, beinleiðis ella óbeinleiðis, hava ræði á fiskirættindum, og hvussu stóran part av rættindunum hesi hava ræði á. Aðrar upplýsingar ella skjøl, sum landsstýrismaðurin fær í sambandi við fyrising av hesi grein, eru trúnaðarupplýsingar.

Partur II Skipan av fiskiskapi

Kapittul 3 Atgongd til fiskiskap

§ 8. Fiskiskapur uttan fiskiloyvi, sambært hesi lögtingslóg, er bannaður, samanber tó § 33.

Stk. 2. Rættindi at veiða, sambært hesi lögtingslóg, verða latin í fiskiloyvi til persón ella felag, sum hevur fingið útlutað rættin at fiska við ávísimum fiskifari.

Stk. 3. Rættindi at veiða, sambært hesi lögtingslóg, fella aftur til landið, um persónur ella felag, ið hevur ræðið á rættindum, fer undir trotabúarviðgerð.

Verandi rættindahavarar

§ 9. Rætturin at veiða, ið ikki verður lutaður út, sambært §§ 10-12, verður latin persóni ella felagi, ið við gildiskomu lógarinnar hevði rætt til, við ávísimum fiskifari, at veiða ávísan part av ávísari heildarkvotu av ávísimum fiskaslagi á ávísari leið, ella persóni ella felagi, sum í 2017 við ávísimum fiskifari, hevði rætt til fiskiskap, ið ikki kemur undir ásetingarnar í §§ 10-12.

Uppboð

§ 10. Landsstýrismanninum verður heimilað á uppboði at bjóða út rættin at veiða ta nøgd:

- 1) av heildarkvotuni av toski í føroyskum sjógvi, ið fer upp um 10.000 tons,
- 2) av heildarkvotuni av hýsu í føroyskum sjógvi, ið fer upp um 5.000 tons,
- 3) av heildarkvotuni av upsa í føroyskum sjógvi, ið fer upp um 40.000 tons,

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað á uppboði at bjóða út rættin at veiða:

- 1) 20 % av føroysku heildarkvotuni av norðhavssild, umframt føroyska lutin av heildarkvotuni, sum samlaða heildarkvotan hjá strandarlondunum er økt lutfalsliga í mun til 31. desember 2007, frádrigið umbýti av kvotum við onnur lond,
- 2) 20 % av føroysku heildarkvotuni av makreli, umframt føroyska lutin av heildarkvotuni, sum samlaða heildarkvotan hjá strandarlondunum er økt lutfalsliga í mun til 31. desember 2007, frádrigið umbýti av kvotum við onnur lond,
- 3) 20 % av føroysku heildarkvotuni av svartkjafti, umframt føroyska lutin av heildarkvotuni, sum samlaða heildarkvotan hjá strandarlondunum er økt lutfalsliga í mun til 31. desember 2007, frádrigið umbýti av kvotum við onnur lond.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað á uppboði at bjóða út rættin at veiða ta nøgd:

- 1) av botnfiski í norskum og russiskum sjógvi og í fiskiverndarøkinum við Svalbard, ið fer upp um miðal av føroysku heildarkvotunum, gjørt upp á hvørjum ári fyri seinastu 10 árinum,
- 2) av føroysku heildarkvotuni av botnfiski í Eysturgrønlandi, ið fer upp um miðal av føroysku heildarkvotunum, gjørt upp á hvørjum ári fyri seinastu 10 árinum,
- 3) og føroysku heildarkvotuni av toski í NAFO skipanarøkinum 3M, ið fer upp um miðal av føroysku heildarkvotunum, gjørt upp á hvørjum ári fyri seinastu 10 árinum,
- 4) av øðrum veiðirættindum, sum Føroyar hava ræði á, ið fara uppum miðal av føroysku heildarkvotuni, gjørt upp á hvørjum ári fyri seinastu 10 árinum.

§ 11. Landsstýrismanninum verður heimilað á uppboði at bjóða út nýggj rættindi at veiða, og rættindi at veiða tað, ið eftir hesi lögtingslóg fellur aftur til landið.

Stk. 2. Sum nýggj rættindi eru at skilja fiskiskapur, ið ikki áður hevur verið avmarkaður í føroyskari lóggávu við loyvistali, kvotum ella fiskidøgum, fiskaslag, ið ikki áður hevur verið gagnnýtt í føroyskum fiskiskapi, nýggjar kvotur ella øking í føroyska partinum av mest loyvdu veiðu fyri fiskiskap, samsvarandi sínámillum fiskiveiðiavtalum, samtyktum í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum og eftir millumlanda avtalum.

§ 12. Rættindi at veiða sambært §§ 10 og 11 verða boðin út til persón og felag, sum lúka treytirnar í §§ 5 og 6, og verða boðin út sum langtíðarrættindi fyri 8 ár ísenn á hvørjum ári, sum miðallong rættindi fyri 3 ár í senn ella sum stuttíðarrættindi fyri 1 ár ísenn. Á hvørjum ári skal í minsta lagi 20% verða boðið út sum stuttíðarrættindi, samanber tó stk. 2.

Stk. 2. Av rættindum boðin út sambært § 10, stk. 2 verða hvørt ár boðin út á uppboði sum stuttíðarrættindi 20% av samlaðu heildarkvotuni. Av partinum, sum føroyski luturin av heildarkvotuni er øktur, skulu 20% bjóðast sum stuttíðarrættindi og írestandi nøgdin verður boðin út sum long og miðallong rættindi.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð reglur um, hvussu stórir partur av nýggjum rættindum verður selt sum langtíðarrættindi, miðallong rættindi og stuttíðarrættindi við atliti at nøgd og móguleikanum fyri framhaldandi at gagnnýta rættindini.

Stk. 4. Fyri rættindi boðin út sambært §§ 10 og 11 sum miðallong ella langtíðarrættindi, fylgir nøgdin lutfalsliga vøkstrinum og niðurskurðinum í heildarkvotuni, tó ongantíð upp um ta nøgd, sum fer upp um miðal seinastu 10 árin.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð reglur um, hvussu rættindini verða lutaði út, tá samlaða nøgdin verður mett at vera ov lítil, ella tað er óskynsom gagnnýtsla at bjóða út á uppboð sambært §§ 10 og 11.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð reglur um, hvussu uppboð fer fram, herundir hvørji botnfiskasløg verða seld, um kvotan verður seld í einum ella um hon verður seld so líðandi í serium, um kvotan verður boðin øllum, bólkum av fiskiførum ella bólkum av fiskiførum í senn, ella til ávís øki í landinum undir serligum treytum um heimstað felagsins, landing, virking, manning e.t., hvar keyptu kvoturnar kunnu veiðast, um rættindi verða boðin út at fiska við ávísam reiðskapi, um umrokning frá kvotu til fiskidagar, hvørjum treytum sølan fer fram undir og um gjaldstreytir. Keyparin ber sölukostnaðin.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin kann gera avtalu við ein uttan fyri standandi veitara, at hesin stendur fyri søluni.

§ 13. Viðurskifti sambært §§ 5 og 6 skulu vera góðkend av Vørn frammanundan ætlaðum keypi á uppboði. Broytast hesi viðurskifti eftir keyp á uppboði, soleiðis at treytirnar sambært §§ 5 og 6 ikki longur eru loknar, fellur rætturin at fiska kvotu, keypt á uppboði, burtur sambært reglunum í stk. 5 og 6. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð reglur fyri góðkenning frammanundan av keypara og tíðarfreist fyri at lata inn upplýsingar fyri at fáa góðkenning frammanundan.

§ 14. Rættindi til fiskiskap, ið ikki eru seld á uppboði, eru galdandi til 1. januar 2026.

Løgtingið tekur á hvørjum ári støðu til, um rættindi kunnu leingjast fyri 1 ár ísenn.

Stk. 2. Innan 1. oktober hvørjum ári, fyrstu ferð innan 1. oktober 2019, leggur landsstýrismaðurin fyri Løgtingið frágreiðing sbrt. § 51, stk. 4 í tingskipanini um støðuna í fyrisitingini av sjófeingi, og teimum fiskirættindum Føroyar hava uttan fyri føroyska sjógv og hvørjar ætlanir hann hevur í hyggju at fremja.

Kapittul 4

Skipan í fiskiskapinum hjá fiskiførum undir føroyskum flaggi í føroyskum sjógvi

Ásetan av mest loyvdu veiðu og heildarkvotum fyri botnfiski í føroyskum sjógvi

§ 15. Landsstýrismaðurin ásetir við kunngerð mest loyvdu veiðu og heildarkvotur fyri hvønn fiskastovn og fiskaslag sær í føroyskum sjógvi, fyri hvørt fiskiár, við støði í umsitingarætlan, ið Løgtingið hevur samtykt, sambært § 25.

Stk. 2. Mest loyvda veiða verður ásett fyri hesar fiskastovnar í føroyskum sjógvi:

- 1) Toskur á landgrunninum
- 2) Hýsa
- 3) Upsi
- 4) Kongafiskur
- 5) Longa
- 6) Brosma
- 7) Havtaska
- 8) Svartkalvi
- 9) Gulllaksur

Stk. 3. Heildarkvoturnar fyri botnfiski í føroyskum sjógvi vera fyrsta árið í gildiskomu lógarinnar settar fyri hvørt fiskiár, í rundari vekt:

1) Toskur á landgrunninum	7.500 tons
2) Hýsa	4.000 tons
3) Upsi	26.000 tons
4) Kongafiskur	1.000 tons
5) Longa	6.000 tons
6) Brosma	3.000 tons
7) Havtaska	800 tons
8) Svartkalvi	3.100 tons
9) Gulllaksur	11.400 tons

Kvotuskipan fyri trolarar og línuskip

§ 16. Felags kvotupartur verður settur fyri hesar bólkar av fiskiførum undir føroyskum flaggi í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi:

- 1) Bólkur 2, trolarar við framtøkumegi 500 HK og meira
- 2) Bólkur 3, línuskip 110 BT og størri
- 3) Bólkur 4T, trolbátar við framtøkumegi undir 500 HK

Stk. 2. Felags kvotupartarnir vera roknaðir hvørjum bólki sær. Við gildiskomu lógarinnar verður prosentbýtið av teimum ymisku fiskastovnunum soleiðis:

	Toskur á landgrunninum	Hýsa	Upsi	Kongafiskur	Longa	Brosma	Havtaska	Svartkalvi	Gulllaksur
Bólkur 2, trolarar við framtøkumegi 500 HK og meira	19%	15%	96%	95%	33%	9%	18%	55%	100%
Bólkur 3, línuskip 110 BT og størri	29%	37%	0%	2%	56%	84%	2%	15%	0%
Bólkur 4T, trolbátar við framtøkumegi undir 500 HK	3%	2%	0%	0%	2%	0%	19%	0%	0%
Onnur	49%	43%	4%	4%	11%	12%	58%	43%	0%

§ 17. Innan fyri hvønn bólkar av fiskiførum í § 16, verður egni kvotuparturin (við gildiskomu lógarinnar) roknaður soleiðis:

- 1) Samlaði fiskiskapurin hjá fiskifarinum av hvørjum fiskaslagi, sambært § 15, stk. 3, (heildarkvota) sum prosentpartur í samlaða fiskiskapinum, í tíðarskeiðinum frá 2007 til 2016, bæði ár íroknað, telur 75%.
- 2) Rættur til at veiða botnfisk í føroyskum sjógvi, roknað sum lutfalsligi partur av tillutaða fiskidagatalinum 31.12.2017, telur 25%.

Fiskidagaskipan fyri útróðrarflotan

§ 18. Landsstýrismaðurin ásetir við kunngerð fiskidagatal fyri hvørt fiskiár, við støði í umsitingarætlan, ið Løgtingið hevur samtykt, sambært § 25, fyri hesar bólkar av fiskiførum í botnfiskaveiðu í føroyskum sjógvi:

- 1) Bólkur 4, útróðrabátar millum 15-110 tons
- 2) Bólkur 5, útróðrabátar undir 15 tons

§ 19. Fiskidagatal og felags fiskidagar verður sett fyri hvønn bólk sær, sambært § 18, við hesum prosentbýti av samlaða fiskidagatalinum:

1) Bólkur 4, útróðrabátar millum 15-110 tons	20%
2) Bólkur 5, útróðrabátar undir 15 tons	80%

Stk. 2. Í bólki 4, sambært stk. 1, nr. 1, verða fiskidagar tillutaðir sum egnir fiskidagar, í sama lutfalli sum hvørt fiskifar hevur, tá hendan lógin kemur í gildi.

Stk. 3. Í bólki 5, sambært stk. 1, nr. 2, verða fiskidagar latnir sum felags fiskidagar.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta reglur um, hvussu fiskidagarnir kunnu nýtast, herundir um leiðir, umbýti av døgum millum leiðir og millum reiðskap.

Stk. 5. Fiskifar í bólkunum sambært stk. 1 verður verandi í tí bólki, tað er í, tá henda lóg kemur í gildi og kann ikki flyta bólk, hóast tað verður mált upp av nýggjum, ella broytingar verða gjørdar, sum ávirka stødd ella framtøkumegi.

Stk. 6. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at gera reglur fyri fiskifør, sambært stk. 2, nr. 3, um, hvør er at meta sum fult rikin og ikki fult rikin útróðrabátur og reglur um inntøkumørk.

Aðrar skipanir í fiskiskapi í føroyskum sjógvi

§ 20. Fyri beinleiðis veiðu eftir øðrum enn toski, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi, fyri uppsjóvarveiðu, og fyri veiðu eftir øðrum fiskasløgum og djórasløgum í føroyskum sjógvi, verður landsstýrismanninum heimilað at áseta kvotur, fiskidagar ella aðra skipan, at áseta nærri reglur um atgongd, býti av tøkum fiskimøguleikum millum bólkar av fiskiførum, einstøk fiskifør og veiðihættir, og hvussu fiskiskapurin skal fara fram.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at skipa fiskiskap á Føroya Banka eftir botnfiski og øðrum djórasløgum og áseta reglur um, hvørjir bólkar av fiskiførum ella veiðihættir kunnu gerast partur av skipanini.

Tal av fiskiloyvum

§ 21. Talið av fiskiloyvum til fiskiskap undir fiskidagaskipan í bólkunum, sambært § 18, nr. 1 og 2, er talið av fiskiloyvum, ið vóru í gildi við gildiskomu lógarinnar.

Stk. 2. Fiskiloyvi til fiskiskap í bólki 5, sambært § 18, nr. 2, kann verða latið báti, sum er skrásettur í Føroyum fyri 1. januar 1995, ella í tíðarskeiðinum frá 1. januar 1995 til 31. august 2002, hevur fingið útskrivað fiskiloyvi ella hevur fingið flutt fiskiloyvi frá øðrum báti.

Reglur um fiskiorku

§ 22. Fiskiorkan, hjá fiskiførum í bólkunum sambært § 18, skal ikki gerast størri, tá broytingar verða gjørdar við fiskifarið, sum ávirka metingarvirðið fyri fiskiorku, og tá fiskirættindini verða flutt á annan bát.

Stk. 2. Metingarvirði fyri fiskiorku hjá hvørjum einstøkum fari verður við gildiskomu lógarinnar ásett, sum tað metingarvirði, ið svarar til metingarvirðið hjá fiskifarinum, ið fiskirættindini eru á ella seinast vóru á.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at gera nærri reglur um fiskiorku, og hvussu fiskiorka verður ásett og útroknað, grundað á veiðievni, og tá fiskiloyvi og fiskidagar verða flutt.

Flyting av fiskiloyvum

§ 23. Fiskiloyvi, hjá fiskifari í bólkunum sambært § 18, kann eftir umsókn verða flutt á annað fiskifaruttan fiskiloyvi.

Stk. 2. Treyt fyri at loyva flyting av fiskiloyvum, hjá fiskiførum í bólkunum sambært § 18, er, at fiskiorkan ikki økist.

Stk. 3. Fiskiloyvi, hjá fiskiførum í bólkunum sambært § 18, kunnu ikki flytast millum bólkarnar sambært § 18.

Stk. 4. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærri reglur um fiskiorku, og hvussu fiskiorka verður ásett og útroknað, grundað á veiðievni, og um mannagongdir og treytir fyri flyting av fiskiloyvum sambært hesi grein.

Tilsøgn um at varðveita fiskiloyvi

§ 24. Landsstýrismaðurin kann eftir umsókn veita eigara av fiskifari, sum verður tikið úr vinnuligum fiskiskapi, tilsøgn um, at fiskiloyvið innan 3 mánaðir kann verða flutt á annað fiskifar eftir ásetingunum í § 23.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður givin heimild til í serligum førum at víkja frá 3 mánaðir tíðarfreistini, sum ásett í stk. 1.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærri reglur um mannagongdir og treytir fyri at varðveita fiskiloyvið.

Umsitingarætlan og veiðiregla

§ 25. Landsstýrismaðurin leggur fyri Løgtingið løgtingssuppskot til samtyktar um umsitingarætlan og veiðireglu, sum setir karmar og mannagongdir í sambandi við at áseta mest loyvdu veiðu, sambært § 15, at áseta fiskidagatal, sambært § 18, og fyri fiskiskap eftir serføroyskum tilfeingi, ið er skipaður við heimild í § 20.

Stk. 2. Umsitingarætlanin skal hava ásetingar um:

- 1) Hvønn fiskastovn og fiskiskap ætlanin fevnir um.
- 2) Endamálið við ætlanini og hvørji atlit skulu takast, tá árligu fiskimøguleikarnir verða ásettir.
- 3) Veiðireglu, sum verður brúkt sum grundarlag undir áseting av mest loyvdu veiðu, fiskidøgum og skipan í fiskiskapi eftir øðrum serføroyskum tilfeingi.
- 4) Mannagongdir fyri ráðgeving o.a.
- 5) Gildistíð og endurskoðan.

§ 26. Rættindi til fiskiskap, ið ikki eru seld á uppboði, eru galdandi til 1. januar 2026.

Løgtingið tekur á hvørjum ári støðu til, um rættindi kunnu leingjast fyri 1 ár ísenn.

Stk. 2. Innan 1. oktober á hvørjum ári, fyrstu ferð innan 1. oktober 2019, leggur landsstýrismaðurin fyri Løgtingið frágreiðing, sambært § 51, stk. 4 í tingskipanini, um støðuna í fyrisingini av sjófeingi, og teimum fiskirættindum Føroyar hava uttan fyri føroyskan sjógv, og hvørjar ætlanir hann hevur í hyggju at fremja.

Kapittul 5

Fiskiskapur við føroyskum skipum uttan fyri føroyskan sjógv

§ 27. Fiskiskapur hjá føroyskum fiskiførurum, uttan fyri føroyskan sjógv, verður skipaður samsvarandi sínámillum fiskiveiðiavtalum, samtyktum í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum og eftir millumlanda avtalum. Eru Føroyar ikki partur av avtalu ella samtykt, um fiskiskap í altjóða sjógvi, ásetir landsstýrismaðurin kvotur, fiskidagar ella aðra skipan.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærri reglur um atgongd, býti av tøkum fiskimøguleikum millum bólkar av fiskiførurum, einstøk fiskifør og veiðihættir, og hvussu fiskiskapurin skal fara fram

Stk. 3. Tá landsstýrismaðurin nýtir heimildirnar í stk. 1 og 2, skulu atlit takast at m.a. skynsamari røkt av fiskastovnum, lívfrøðiligum og vistskipanarligum viðurskiftum, mest móguligari virðisøking, samfelagsbúskaparligum lønsemi, søguligum virksemi hjá fiskiførurum ella bólki av fiskiførurum, og skyldum og rættindum Føroya í millumtjóða avtalum og samstarvi.

Stk. 4. Reglur og treytir í fiskiskapi hjá føroyskum fiskiførurum í fiskiveiðiløgdøminum hjá teimum londum, Føroyar hava sínámillum fiskiveiðiavtalu við, eru tær, sum eru galdandi í fiskiveiðiløgdøminum hjá viðkomandi landi.

Stk. 5. Føroyskt fiskifar kann ikki fara til fiskiskap í fiskiveiðiløgdøminum hjá londum, Føroyar ikki hava sínámillum fiskiveiðiavtalu ella líknandi avtalu við, uttan fiskiloyvi frá Vørn.

Stk. 6. Føroyskt fiskifar kann ikki fara til fiskiskap á leiðum uttan fyri fiskiveiðiløgdømið hjá strandarlondum, uttan fiskiloyvi frá Vørn.

Stk. 7. Fyri øll før undir føroyskum flaggi krevst loyvi frá Vørn, fyri, á øllum leiðum, at fáast við slíkt, ið knýtt er at fiskiskapi, so sum at umskipa veiðu, uppskipa veiðu, virka umborð, pakka ella á annan hátt handfara veiðu ella úrdrátt úr veiðu, umskipa útgerð ella ankra við tí í hyggju at taka lut í umskiping av veiðu ella taka inn útgerð, bæði í fiskiveiðiløgdøminum hjá øðrum londum, og á leiðum uttan fyri fiskiveiðiløgdømið hjá strandarlondum.

§ 28. Landsstýrismanninum verður heimilað, við kunngerð, at loyva eigara av fiskifari undir føroyskum flaggi at býta um rættindi til fiskiskap í altjóða sjógvi við eigara av fiskifari undir fremmandum flaggi, um slíkt umbýti av rættindum er skipað við sáttmála, sum Føroyar eru partur av.

Kapittul 6

Fiskiskapur í føroyskum sjógvi við fiskiførurum undir fremmandum flaggi

§ 29. Í føroyskum sjógvi er bannað førur undir fremmandum flaggi at reka fiskiskap, uttan við loyvi frá landsstýrismanninum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann loyva vinnuligum fiskiskapi í føroyskum sjógvi við fiskiførurum, sum eru undir fremmandum flaggi, um fiskiskapurin er sambært sínámillum fiskiveiðiavtalum ella millumtjóðaavtalum, sum Føroyar eru partur av.

Stk. 3. Fiskifør undir fremmandum flaggi hava loyvi at veiða tær nøgdir í føroyskum sjógvi, og við teimum fiskiførurum, sum eru avtalaðar millum myndugleikarnar í hesum londum og í Føroyum.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta nærri reglur um fiskiskap hjá fiskiførurum undir fremmandum flaggi í føroyskum sjógvi samsvarandi § 32.

§ 30. Í føroyskum sjógvi og í føroyskum havnum er bannað førur undir fremmandum flaggi, og fremmandum ríkisborgarum, at fáast við slíkt, ið stendur í samband við fiskiskap, so sum at umskipa veiðu, uppskipa veiðu, virka umborð, pakka ella á annan hátt handfara veiðu ella

úrdrátt úr veiðu, umskipa útgerð ella ankra við tí í hyggju at taka lut í umskiping av veiðu ella taka inn útgerð.

Stk. 2. Landsstýrismanninum er heimilað at gera undantak frá forboðnum í stk. 1, og at gera nærri reglur hesum viðvíkjandi.

§ 31. Bannað er fòrum undir fremmandum flaggi at koma í fòroyska sjóumveldið, ella í fòroyska havn, um tey hava framt ólógligan, ófráboðaðan ella óskipaðan fiskiskap, ella hava stuðlað slíkum fiskiskapi uttan fyri fòroyskan sjógv, tó undantikið í skaðaleysari gjøgnumsigling. Eru fòrini komin í fòroyskt sjóumveldi, ella í fòroyska havn, kann bann setast fyri at veita teimum tænastur, eitt nú olju, útgerð, flutning av veiðu, manningarskifti, vistir og viðlíkahald.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta nærri reglur um forboðið, sambært stk. 1, og um treytir og mannagongdir, tá fòr undir fremmandum flaggi koma í fòroyska sjóumveldið ella í fòroyska havn.

Kapittul 7

Almennar ásetingar fyri fiskiskap

§ 32. Landsstýrismanninum verður heimilað við kunngerð ella í fiskiloyvinum at áseta reglur um:

- 1) Økisfriðingar og friðingartíðir.
- 2) Minstamat á fiski og vernd av ungfiski.
- 3) Fiskireiðskap og veiðihættir.
- 4) Hjáveiðu av fiski og djórum.
- 5) Vernd av ávísu djórum og plantum og vistskipanum.
- 6) Nýtslu og virking av veiðu.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað við kunngerð at gera reglur, sum áleggja teimum, ið fiska, taka ímóti, umskipa, flyta, leggja upp, goyma, virka og selja fisk og fiskaúrdrátt:

- 1) Skyldu at føra veiðidagbók og framleiðslubók.
- 2) Skyldu at lata inn veiðitøl, dagbøkur, vektarseðlar, upplýsingar um avreiðingar, uppruna og aðrar upplýsingar um fiskiskap til eftirlitsendamál, uppgerð av veiðigjöldum og avreiðingargjöldum til hagtalsendamál, og treytir um, hvussu hesar skulu sendast myndugleikanum.
- 3) Treytir um, at veiða bert kann landast um innvigingarskipan, sum er góðkend av Vørn.
- 4) Skyldu at hava umborð eygleiðarar at gera kanningararbeiði í samband við fiskiveiðu, og at farið ber allar útreiðslur av eygleiðarum.
- 5) Treytir um at hava umborð og at brúka útgerð, sum til eina og hvørja tíð kann samskifta og regluliga senda knattstøður, veiðifráboðanir o.tíl. til eftirlitsendamál, og at fiskifarið ber útreiðslur fyri útgerð og samskifti.
- 6) Treytir um innrætting og útbúnað í sambandi við hagreiðing, virking og goymslu av veiðu umborð, og at krav um, at skip hava góðkendar tekningar av lastarrúmum og skipinum annars.
- 7) Treytir um skráseting av veiðu og merking av fiski og fiskaúrdrátti umborð, lastarplan o.tíl.
- 8) Treytir um, hvussu reiðskapur, sum ikki verður brúktur, skal goymast.
- 9) Umrokning av fiski og fiskaúrdrátti til runda vekt.
- 10) Skyldu at taka sýni av veiðu.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um, at upplýsingar skulu skrásetast og sendast myndugleikanum elektroniskt og kann áseta nærri reglur um elektroniska samskiftið.

Stk. 4. Landsstýrismanninum er heimilað at skipa fyri fiskiskapi frá landi og í áum, vøtnum, ósum og løkum, og í kunngerð áseta nærri reglur um minstamat, friðað øki, friðingartíðir, fiskireiðskap og nýtslu teirra, fiskihættir, avmarking av veiðinøgd, veiðiorku og onnur tiltøk.

Veiða til húsbrúk og ferðavinnufiskiskapur

§ 33. Hóast ásetingina í § 8 er loyvt at veiða til húsbrúk uttan fiskiloyvi, sambært hesi løgtingslóg. Tílik veiða er einans loyvd við fiskifari, skrásett undir føroyskum flaggi. Tað er ikki loyvt at avreiða, ella á annan hátt selja, veiðu til húsbrúk. Minni stuttleikafiskikapping, har veiðan verður seld, og møguligur peningaligur vinningur av sølu fer til vælgerandi endamál, krevur heldur ikki loyvi.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um veiðu til húsbrúk, m.a. reiðskap, fiskileiðir, friðað øki, veiðinøgd, bann fyri at fiska ávíst fiskaslag ella um serligt loyvi krevst til ávíst djóraslag ella fiskaslag.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað at geva serstakt loyvi til fiskiskap í føroyskum sjógvi í sambandi við ferðavinnu, og kann í kunngerð áseta nærri reglur um treytir fyri fiskifar, fiskiskapi, fiskileiðir, friðað øki, veiðinøgdir, reiðskapi o.a. Veiða frá slíkum fiskiskapi kann ikki avreiðast.

Brúksskylda

§ 34. Útlutað fiskirættindi, undantikin fiskirættindi latin sambært § 18, nr. 2, sum ikki hava verið brúkt í tvey ár á rað, fella aftur til landið. Hevur rættindahavari ikki gagnnýtt rættin til eignar fiskidagar ella eignar kvotur við meira enn 30 prosentum í einum fiskiári, fellir munurin millum tað, ið er brúkt og 30 prosent, aftur til landið.

Stk. 2. Í serstøkum førum hevur landsstýrismaðurin heimild til at geva undantak fyri einstøk fiskifør frá ásetingini í stk. 2.

Avhending av kvotum

§ 35. Egin kvotupartur ella egin árskvota kann avhendast fyri eitt ár í senn ella endaliga til persón ella felag, sum lýkur treytirnar í §§ 5 og 6, eftir reglunum í hesi grein, treytað av, at í minsta lagi 60% av tillutaðu kvotunum, álmanakkaárið fyri, eru nýttar til fiskiskap.

Stk. 2. Kvotupartur, sum er avhendaður endaliga, skal fylgja lutfalsligum vøkstri og niðurskurði í sama mun, sum felags árskvotan broytist hvørt ár.

Stk. 3. Kvotupartur, ið skal avhendast endaliga, skal bjóðast út alment eftir reglum, sum landsstýrismaðurin ásetir, við upplýsing um seljara, hvørji rættindi eru til sølu og møguligan kostnað.

Stk. 4. Upp í 15% av egnum kvotuparti ella eignari árskvotu kann avhendaðast fyri eitt ár í senn. Tílik avhending skal fráboðast alment eftir reglum, sum landsstýrismaðurin ásetir, við upplýsing um keypara, seljara, hvørji rættindi verða seld og kostnað.

Stk. 5. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta treytir og nærri reglur um mannagongdir fyri avhending av kvotum, um treytirnar sbrt. stk. 3 og 4, skipan av marknaði fyri egnum kvotuparti og eignari árskvotu, ið verða avhendaðar og um almannakunngering av avhendingum sambært hesi grein.

Avhending av fiskidøgum

§ 36. Egnir fiskidagar, sambært § 19, stk. 2, kunnu avhendast øðrum fiskifari við fiskiloyvi í sama bólki, fyri eitt ár í senn ella endaliga. Avhending er treytað av, at í minsta lagi 60% av tillutaðu døggunum, fiskiárið frammanundan, eru nýttir til fiskiskap við tí í fiskiloyvinum nevnda fiskifarinum.

Stk. 2. Fiskidagar, sum verða endaliga avhendaðir, skulu fylgja lutfalsligum vøkstri og niðurskurði í sama mun, sum felags fiskidagarnir í bólkinum verða stillaðir.

Stk. 3. Vørn skal hava fráboðan um avhending av fiskidøgum. Fráboðanin skal gerast skrivliga og skal váttast av báðum pørtum. Áður enn avhendaðu fiskidagarnir kunnu nýtast, skal Fiskiveiðieftirlitið við skrivligari fráboðan til báðar partar hava staðfest, at hann, sum avhendar fiskidagar, hevur ræði yvir so mongum fiskidøgum.

Stk. 4. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta treytir og nærri reglur um mannagongdir fyri avhending av fiskidøgum, sambært hesi grein. Fyri avhendan millum fiskifør skulu reglurnar áseta tað lutfalsliga virðið á fiskidøgum, grundað á veiðievni.

Forboð fyri útblaki

§ 37. Øll veiða skal førast til lands.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta undantak frá kravinum í stk. 1.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærri reglur um skyldu at føra til lands onnur djór, plantur, havsúgdjór og sjófugl ella skyldu at boða frá ella skráseta tílíka hjáveiðu.

§ 38. Landsstýrismanninum verður heimilað at áseta reglur um, at ov nógv veiða og hjáveiða, veiða, sum fiskifar ikki hevur rættindi at fiska og hjáveiða annars, skal førast til lands og seljast á góðkendari uppboðssølu. Reiðari hevur rætt til upp í 20% av virðinum av tílíkari sølu, sum verður at býta sambært galdandi sáttmálum við manningarfeløg. Restin av inntøkuni av søluni fer í Fiskivinnugrunnin.

Virking umborð

§ 39. Tað er ikki loyvt at virka veiðu umborð á fiskiførum undir føroyskum flaggi í føroyskum sjógvi uttan við loyvi frá Vørn.

Stk. 2. Avgerðir um góðkenning, sambært stk. 1, skulu taka atlit at, um útlit eru fyri virking og virðisøking á landi í Føroyum.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærri reglur um mannagongdir og treytir fyri umsiting av stk. 1.

Umskiping

§ 40. Tað er ikki loyvt at umskipa, taka veiðu úr reiðskapi hjá øðrum fiskifari ella taka inn reiðskap, sum annað fiskifar hevur tóvað ella sett, uttan við loyvi frá Vørn.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærri reglur um mannagongdir og treytir fyri umsiting av stk. 1.

Alt í land

§ 41. Innvølur, ryggur, skræða, høvd o.tíl. av fiski skal førast til lands.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta reglur um, hvat skyldan sambært stk. 1 fevnir um, og um undantak frá regluni um at føra til lands.

Landing í Føroyum

§ 42. 75% av allari veiðu, undantikið veiðu, ið er virkað umborð, hjá fiskiførum undir føroyskum flaggi, gjørd upp 4. hvønn mánað fyri hvønn fiskiskap sær sama tíðarskeið, skal landast um bryggjukant í Føroyum.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta undantak frá kravinum í stk. 1, og hvørji fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskapur undantakið fevnir um.

Stk. 3. Avgerðir um undantak, sambært stk. 2, skulu vera grundaðar á meting um m.a. sølumøguleikar fyri ávís fiskasløg og ávísan fiskaúrdrátt í Føroyum, virðisøking í Føroyum og fjarstøða frá fiskileiðum.

Stk. 4. Verður veiða landað uttanlands, í stríð við stk. 1, skal eigarin av fiskifarinum rinda eitt gjald til landskassan, sum svarar til 30% av söluvirðinum av tí nøgd, sum fer upp um 25%, sum er avreidd uttanlands. Landsstýrismanninum verður heimilað við kunngerð at áseta nærri reglur um uppgerð, gjaldfreist og rentu. Gjaldið, saman við rentu og møguligum innkrevjingarkostnaði, kann krevjast inn við panting. TAKS fremur panting eftir reglunum um innkrevjing av skattum.

Uppboðssøla av veiddum fiski

§ 43. Í minsta lagi 60% av allari veiðu hjá føroyskum fiskifari, undantikið veiðu, ið er virkað umborð, skal bjóðast út um góðkenda uppboðssølu í Føroyum.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta reglur um, at ávís fiskasløg, ella fiskiskapur, eru undantikin kravinum um at bjóða út á uppboðssølu sambært stk. 1.

Manningarviðurskipti

§ 44. Manning á fiskifari undir føroyskum flaggi, sum fiskar av føroyskum veiðirættindum, og manning á móttøkuskipi undir føroyskum flaggi, sum tekur ímóti fiski, skal lönast samsvarandi sáttmálum við føroysk manningarfeløg.

Skráseting av fiskifari

§ 45. Fiskifar, ið skal fiska av rættindum sambært hesi lögtingslóg, skal vera skrásett í skipaskránni undir føroyskum flaggi, og skal eigarin, um hann ikki er tann sami sum tann, sum hevur rættindi at veiða, somuleiðis lúka treytirnar í §§ 5 og 6.

Stk. 2. Fiskiloyvi verður ikki latið fari, ið er skrásett á lista hjá økisbundnum fiskiveiðifelagsskapi, sum far, ið hevur framt ólógligan, ófráboðaðan ella óskipaðan fiskiskap, ella sum hevur stuðlað slíkum fiskiskapi.

Kapittul 8 Annað tilfeingi

§ 46. Reglurnar í §§ 47-49 fevna um gagnnýtslu av øðrum havtilfeingi, ið kemur úr føroyskum sjógvi.

§ 47. Sum annað havtilfeingi er í hesari lóg at skilja alt lívfrøðiligt, evnafrøðiligt og alisfrøðiligt tilfar, sum stavar frá livandi verum, t.d. djórum, plantum og smáverum.

Stk. 2. Við marina bioprospektering er at skilja málrættað leiting, innsavning og goymsla av havtilfeingi við tí endamáli at finna fram til eginleikar ella úrdráttir úr tilfarinum, sum kunnu gagnnýtast vinnuligt.

§ 48. At gagnnýta annað havtilfeingi, t.d. arvatilfar, sum stavar úr føroyskum sjógvi, kann bara gerast við loyvi frá landsstýrismanninum.

Stk. 2. Marin bioprospektering í føroyskum sjógvi kann bara fara fram við loyvi frá landsstýrismanninum.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri treytir fyri loyvum sambært hesi grein.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um avgjald fyri viðgerð av umsóknum og veitan av loyvum.

§ 49. Í loyvum, givin eftir § 48, kunnu setast treytir um:

- 1) at framíhjárættindi, sum eru vunnin í sambandi við gagnnýtslu av havtilfeingi, funnið í føroyskum sjógvi, skulu fella til landið,

- 2) at annað havtilfeingi, og úrslit av bioprospektering, ikki kann avhendast ella breiðast út uttan loyvi og eftir nærri tilskilaðum treytum.

§ 50. Er annað havtilfeingi, sum stavar úr føroyskum sjógvi, gagnnýtt uttan loyvi, kann landsstýrismaðurin seinni áleggja treytir sambært § 49.

Kapittul 9 **Royndarfiskiskapur o.a.**

§ 51. Landsstýrismaðurin kann, uttan mun til galdandi avmarkingar eftir hesi lóg, lata fiskifari undir føroyskum flaggi serstakt fiskiloyvi til royndarfiskiskap ella til fiskiskap, sum er liður í eini undirvísingarætlan ella menningarætlan.

Stk. 2. Loyvi, sambært stk. 1, kann í mesta lagi verða latið til verkætlanir í samanlagt trý ár, tó í mesta lagi upp til eitt ár í senn. Árliga loyvið kann bert verða endurnýggjað, um treytirnar í loyvinum hava verið hildnar.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann, í serligum førum, geva undantak frá kravinum um føroyskt skrásett fiskifar, sambært stk. 1.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð nærri reglur um mannagongdir og treytir í umsitingini av stk. 1-3 og kann í loyvinum áseta treytir um fiskasløg, fiskileiðir, veiðihættir, tíðarskeið o.a., og aðrar treytir samsvarandi § 32.

§ 52. Vörn hevur heimild til at geva fiskiførum loyvi til royndir við spølum, fiskireiðskapi o.a. upp til eitt samdøgur í senn og at seta serstakar treytir hesum viðvíkjandi.

Kapittul 10 **Fiski- og havrannsóknir**

§ 53. Havstovan ger kanningar av livandi tilfeinginum og umhvørvi tess í føroyskum sjógvi og á teimum havleiðum, har føroyska fiskivinnan hevur áhugamál, luttekur í menning av reiðskapi og fiskiskapi, kunnar landsins myndugleikar, vinnu og almenning um granskingarúrslit og ráðgevvur um gagnnýtslu av tilfeinginum.

Stk. 2. Uttan mun til galdandi avmarkingar eftir hesi lóg hevur Havstovan loyvi at gera vísindaligar rannsóknir í føroyskum sjógvi.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann lata eigara av ávísnum fiskifari fyribils ella tíðaravmarkað fiskiloyvi at troyta ávís fiskirættindi upp til eitt ár í senn sum samsýning fyri, at fiskifarið ger rannsóknir fyri Havstovuna. Landsstýrismaðurin kann lata rættindini sum egnar árskvotur ella egnir fiskidagar upp til eitt ár í senn og kann seta reglur um avhending av hesum rættindum.

Stk. 4. Havstovan kann gera neyðugar kanningar av øllum landingum í Føroyum.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin skipar serligt ráð fyri Havstovuna og ger reglur um val og virki ráðsins.

Kapittul 11 **Avgreiðslugjöld**

§ 54. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at áseta reglur um gjald fyri avgreiðslu av loyvum sambært hesi lögtingslóg, flyting og avhending av fiskiloyvum, kvotum og fiskidøgum, og loyvi til umskiping og til móttøkuskip.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta reglur um gjald fyri endurrindan av útreiðslum í samband við tænastrur, sum verða veittar eftir áheitan.

III. partur Eftirlit, kæra og revsing

Kapittul 12 Fiskiveiðieftirlit

§ 55. Fiskiveiðieftirlitið hefur eftirlit við, at reglurnar í hesi lóg, og reglur ásettar við heimild í hesi lóg, verða hildnar.

Stk. 2. Tað áliggur Vørn at samskipa fiskiveiðieftirlitið og um neyðugt gera avtalur við aðrar partar um at útinna fiskiveiðieftirlitsuppgávur eftir hesi lóg.

§ 56. Fiskiveiðieftirlitið er samansett av Vørn og donsku sjóverjuni. Samstarvið millum Vørn og donsku sjóverjuna verður útint eftir samstarvsavtalu.

§ 57. Fiskiveiðieftirlitið kann áleggja fiskiførum at taka reiðskap inn beinanvegin, kann steðga fiskiførum, fiskaflutningsførum og fiskaframleiðsluførum, og kann við hóskaði samleikaváttan og uttan rættarúrskurð fara umborð at gera tænastrúkingar, herundir kanna skipsskjøl, skipsdagbøkur, veiðidagbøkur, lastarbøkur og framleiðslubøkur og framleiðsluuppgærd, útgerð, herundir elektroniska útgerð og data úr hesum, reiðskap og veiðu og kann krevja, at skipið, skjøl, útgerð, reiðskapur og veiða verður tikin í føroyska havn til nærri kanningar.

Stk. 2. Fiskiveiðieftirlitið kann við hóskaði samleikaváttan og uttan rættarúrskurð fara inn á øki og hartil krevja atgongd til høli tilhoyrandi góðkend móttøkuvirki og framleiðsluvirki at gera tænastrúkingar, herundir gera stakroyndir, kanna framleiðslutøl og innvingingartøl og uppgærdir, útgerð, herundir elektroniska útgerð og data úr hesum og kann krevja, at skjøl, data, útgerð og rávøra verður tikin til nærri kanningar.

Stk. 4. Verður eigari av fari, ella skipari á fari, dømdur fyri lógarbrot ella góðtekur eina uttan rættarlaga avgerð í sambandi við lógarbrot, grundað á kanningar gjørdar í havn, skal eigarin av farinum gjalda kostnaðin av kanningunum.

Stk. 5. Fiskiveiðieftirlitið hefur til eina og hvørja tíð við hóskaði samleikaváttan og uttan rættarúrskurð atgongd til fiskifør, fiskaflutningsfør og fiskaframleiðslufør, sum liggja í havn, ella eru í føroyskum sjóøki, og harumframt á øllum støðum, har sum veiða ella partar av hesi verða goymd, flutt og viðgjørd o.a.

Stk. 6. Fiskiveiðieftirlitið kann gera kanningar ella lata kanningar gera, herundir staksýniseftirlit og innvingingareftirlit, innheinta skjøl og upplýsingar, geva boð og forboð í tí vavi og á teimum økjum, har tað verður mett neyðugt, fyri at fremja eftirlitið.

§ 58. Skipari og eigari av fiskifari hava til eina og hvørja tíð skyldu at tryggja atkomumøguleikarnar til farið samsvarandi ásetingunum í lóg um trygd á sjónum, og hava skyldu at hava umborð leytara til nýtslu, tá Fiskiveiðieftirlitið ynskir at koma umborð. Sama er galdandi, tá eftirlitsmyndugleikar úr øðrum londum ynskja at koma umborð fyri at fremja eftirlit í fiskiveiðiløgðøminum hjá viðkomandi landi, ella tá eftirlit verður framti í altjóða sjógvi, sambært avtalum ella sáttmálum, sum Føroyar eru partur av.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað við kunngerð at áseta nærri reglur um atkomumøguleikar og treytir til leytarar.

§ 59. Tey, sum hava ábyrgd av tí, ið kannað verður, hava skyldu til at hjálpa Fiskiveiðieftirlitinum í tænastrúkingum sínum, og hava rætt til at vera hjástødd undir slíkum kanningum. Er sannlíkt, at revsiákæra verður reist, skal Fiskiveiðieftirlitið upplýsa viðkomandi um, at hann ikki hefur skyldu til at úttala seg.

Stk. 2. Skipari á fiskifari, fiskaflutningsfari og fiskaframleiðslufari undir føroyskum flaggi, hevur skyldu til at hjálpa eftirlitsmyndugleikum úr øðrum londum í tænaðstuligu kanningum sínum, tá eftirlit verður framt í fiskiveiðiløgdøminum hjá viðkomandi landi, ella tá eftirlit verður framt í altjóða sjógvi, sambært avtalum ella sáttmálum, sum Føroyar eru partur av. Eftirlitsfólk skulu frítt kunna nýta samskiptisútgærðina umborð, í tann mun tað er neyðugt fyri at útvinna starv teirra.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað við kunngerð at áseta nærri reglur um skyldurnar hjá skipara, tá eftirlitsmyndugleikar úr øðrum londum fremja eftirlit.

§ 60. Nøgdin av veiðu, sum er fiskað ímóti reglum um fiskiskap, ella sum ikki er fráboðað ella fráboðað skeivt, má ikki goymast, flytast ella viðgerast o.a.

Stk. 2. Keyparar ella móttakarar av nøgdum av veiðu ella pørtum av hesi, sum er fiskað ímóti reglunum um fiskiskap, ella hvørs innihald ikki er í samsvari við reglurnar um veiðisamanseting, og sum kunnu metast at vera ólógligar, sambært stk. 1, kunnu bera seg undan ábyrgd við móttøkuni við at siga Fiskiveiðieftirlitinum frá, og geva upp metta veiðinøgd, slag og samanseting við navni og bústaði á tí, sum letur nøgdina. Fráboðað nøgd av veiðu, ella partar av hesi, skal goymast soleiðis, at eftirlit kann fremjast, og má veiðan ikki flytast ella viðgerast uttan við samtykki frá Fiskiveiðieftirlitinum.

Stk. 3. Koma fyri nøgdir av veiðu, ella partar av hesi, veiddar ímóti galdandi reglum, verður øll nøgdin at meta sum veidd soleiðis.

§ 61. Fiskiveiðieftirlitið kann krevja, at fiskifar, fiskaflutningsfar og fiskaframleiðslufar verður verandi á eini knattstøðu í ásetta tíð, til tess at kanningar kunnu fremjast. Knattstøða og tíðarskeið skal so vítt gjørligt avtalast við skiparan á avvarðandi fari.

§ 62. Vørn verður heimilað at lýsa bráðfeingis veiðibann fyri ávísan fiskiskap á ávísam leiðum í føroyskum sjógvi, har íblandingin av ungfiski ella hjáveiða er meira enn ásetta hámarkið. Bráðfeingis veiðibann verður ásett fyri 4 vikur hvørja ferð. Vørn verður somuleiðis heimilað at loyva einstøkum fiskiførum at gera royndir á bráðfeingis stongdari leið til tess at staðfesta, um bráðfeingis veiðibann skal ásetast av nýggjum ella avlýsast. Vørn lýsir bráðfeingis veiðibann alment. Bráðfeingis veiðibann verður eisini eftirfylgjandi tikið upp í Kunngerðablaðnum.

§ 63. Vørn kann lata reiðskap taka inn fyri eigarans rokning, um talan er um ólógligan reiðskap, reiðskap, ið er settur á leiðum, har fiskiskapur við hesum reiðskapi ikki er loyvdur, ella reiðskapurin ikki er settur ella stendur, sambært galdandi reglum.

Stk. 2. Fiskifør skulu hava allan fiskireiðskap burturstúgvaðan innanborða á sínum náúrliga staði, tá tey eru stødd á eini leið, har tað ikki er loyvt fiskifarinum at fiska. Tað sama er galdandi, tá fiskifarið liggur í havn.

§ 64. Upplýsingar, herundir trúnaðarupplýsingar, sum hava týðning fyri eftirlit við fiskiskapi og veiðu, kunnu útflýggjast myndugleikum í øðrum londum, altjóða felagsskapum og økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum.

Kapittul 13 **Reglur um kærur**

§ 65. Avgerð, sum Vørn tekur eftir hesi lóg ella eftir reglum givnum við heimild í hesi lóg, tó undantikið avgerð sambært kapittul 12 og 14, kann verða kærð til landsstýrismannin í seinasta lagi 4 vikur eftir, at avgerðin er fráboðað.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann taka avgerð um, at kærur verða lagdar til kærunevnd, ið tekur endaliga støðu til hesar kærur.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ger nærri reglur fyri vali av nevndarumboðum, samanseting av nevnd og kæruviðgerð hjá kærunevndini, sambært stk. 2.

Kapittul 14 **Revsireglur o.a.**

Revsing

§ 66. Er ikki harðari revsing ásett eftir aðrari lóg, verður tann revsaður við sekt, ið:

- 1) brýtur § 4, stk. 3, 1. pkt., §§ 5-7, § 8, stk. 1, § 22, stk. 1, § 27, stk. 5-7, § 29, stk. 1 og 3, § 30, stk. 1, § 31, stk. 1, § 33, stk. 1, 2.-4. pkt., § 35, stk. 3 og 4, § 36, stk. 3, § 37, stk. 1, § 39, stk. 1, § 40, stk. 1, § 41, stk. 1, § 43, stk. 1, § 48, stk. 1 og 2, § 58, stk. 1, § 59, stk. 1, 1. pkt. og stk. 2, § 60, stk. 1 og stk. 2, 2. pkt, § 61 og § 64,
- 2) ikki steðgar fiskiskapi, tá kvota er uppfiskað, hámark er rokkið, ella fiskidagar hjá fiskifari ella bólki eru nýttir,
- 3) fiskar á leiðum, har bráðfeingis veiðibann er ásett við heimild í § 58,
- 4) ikki fylgir treytum knýttar at loyvum latin sambært lógini,
- 5) ikki fylgir banni ella boðum givin sambært lógini,
- 6) letur ósannar ella villleiðandi upplýsingar ella heldur aftur upplýsingum til nýtslu í próvførslu eftir lógini, ella sum eru kravdar sambært lógini, ikki letur neyðug skjøl, skjalprógv ella upplýsingar, sum skylda er eftir lógini ella við reglum ásettar við heimild í lógini.

Stk. 2. Í kunngerðum við heimild í § 12, stk. 6, § 13, § 15, stk. 1, § 19, stk. 4-6, § 20, § 22, stk. 3, § 23, stk. 4, § 24, stk. 3, § 27, stk. 1-4, § 29, stk. 4, § 30, stk. 2, § 31, stk. 2, § 32, § 33, stk. 2, § 35, stk. 5, § 36, stk. 4, § 37, stk. 2 og 3, § 38, § 39, stk. 3, § 40, stk. 2, § 41, stk. 2, § 42, stk. 2 og 4, § 43, stk. 2, § 48, stk. 3 og 4, § 51, stk. 4, § 58, stk. 2, § 59, stk. 3 og § 75, stk. 2 og 3 kunnu verða ásettar reglur um revsing við sekt.

Stk. 3. Feløg og aðrir lögfrøðiligir persónar verða revsaðir sambært reglunum í kapittul 5 í revsilógini.

Stk. 4. Mál, sum verða viðgjørd eftir reglum í hesum kapitli, ella eftir reglum, sum eru givnar við heimild í stk. 2 í hesi grein, verða viðgjørd sum lögreglumál. Rættartiltøkini í rættargangslógini í kapitlunum um at leggja hald á og um rannsókn kunnu nýtast í sama mun sum í statsadvokatmálum. Metir Vørn, at brotið ikki kemur undir strangari revsing enn sekt, kann Vørn við einum sektaruppskoti boða frá, at málið kann verða avgjørt við at góðtaka sektaruppskot, samanber § 67 í lógini.

Stk. 5. Sekt fyri ólógligan fiskiskap, samanber stk. 1, skal taka støði í avreiðingarvirðinum í viðkomandi fiskiskapi, um brotið kann metast at vera framt við vinningi ella sparing fyri eygað, umframt at atlit verður tikið at grovleika á brotinum.

Stk. 6. Er brot, samanber stk. 1, nr. 6, framt fyri at sleppa undan veiðigjaldi, uppboðssølugjaldi ella avreiðingargjaldi, skal sekt áleggjast við støði í virðinum á gjøldunum, sum roynt er at sleppa undan. Metir Vørn, at brotið ikki kemur undir strangari revsing enn sekt, kann Vørn við einum sektaruppskoti boða frá, at málið kann verða avgjørt við at góðtaka sektaruppskot sambært § 68.

§ 67. Hevur fiskifar fiskað meir enn loyvt er sambært fiskiloyvinum, fær eigarin tríggar dagar freist at boða Vørn frá, at hann við umsiting av fiskidøgum, egnari árskvotu ella egnari hjáveiðikvotu hevur lokið treytirnar. Vørn kann mótrokna nøgdina av mettu veiðuni, sum blakað er útaftur, í egnari árskvotu ella felags árskvotu.

Uttanrættarlig sektaruppskot

§ 68. Í málum um, at fiskifar hefur fiskað meir enn loyvt er, fiskiskap á stongdum leiðum, veiði við ólóglegum reiðskapi, at reiðskapur ikki er merktur, at reiðskapur ikki er burturstúgvaður eftir galdandi reglum, brot á reglur um at boða frá, tá siglt verður inn til landingar, tá siglt verður úr einum øki, reglur um fráboðan um dagliga veiðu, fráboðan um, at fiskiskapur steðgar, brot á reglur um at senda inn vektarseðlar, um virki ikki sendir vektarseðil til Vørn, ella um vektarseðlar ikki verða sendir rættstundis og í sambandi við, at tað ikki verður gjørt eftir boðum ella banni sambært lógini, og Vørn metir, at brotið ikki kemur undir strangari revsing enn sekt, kann Vørn við einum sektaruppskoti boða frá, at málið kann verða avgjørt uttan rættarmál, um tann, ið hefur framt brotið, játtar seg sekan í brotinum og vátar at gjalda sektina sambært sektaruppskotinum innan nærri ásetta freist. Á sama hátt kunnu krøv um inndrátt, her ímillum inndrátt av virðum ella ólóglegum reiðskapi, verða avgjørd uttan rættarmál.

Stk. 2. Reglurnar í rættargangslógini um innihald í ákæruriti í lögreglumálum og reglurnar um, at ein ákærdur ikki hefur skyldu at geva frágreiðing, vera samsvarandi nýttar viðvíkjandi sektaruppskotum.

Stk. 3. Góðtekur tann, ið hefur framt brotið, sektina, fellur rættarsóknin burtur.

Stk. 4. Somuleiðis kunnu tey, sum hava viðvirka til at fremja brot, fáa fráboðan um, at málið kann verða avgjørt uttan rættarmál við góðtøku av sektaruppskoti, samanber stk. 1.

§ 69. Sektarpeningur, álagdur við heimild í hesi lóg, verður býttur eftir galdandi avtalu millum donsku stjórnina og landsstýrið.

§ 70. Fyri inndrátt eru reglurnar í borgarligu revsilógini galdandi.

Stk. 2. Veiða, ella virði av veiðu, kann takast inn, hóast tað ikki kann staðfestast, at øll veiðan er fiskað ólóglega.

Stk. 3. Ólóglegur reiðskapur, ella virði av reiðskapi, kann takast inn, herundir net, lemmar, vektir, veirar, elektronisk útgerð, sondir, sondikáplar, línur, uppstandarar, vørp, boyur, gørn o.a., líkamikið hvørs ogn hetta er, og hóast tað ikki er endaliga staðfest, at allur reiðskapurin er nýttur í ólóglegum fiskiskapi.

Stk. 3. Verður komið fram á ólóglegan reiðskap í sjónum, ella reiðskap, sum ikki er merktur sambært galdandi reglum, kann reiðskapurin verða tikin upp. Sama er galdandi fyri reiðskap, ið er settur ella latin eftir á plássnum, har fiskiskapur við hesum reiðskapi ikki er loyvdur. Vørn kann krevja, at eigarin sjálvur dregur reiðskap inn ella draga reiðskap inn fyri rokning eigarans.

§ 71. Er revsiábyrgd staðfest eftir reglunum í hesi lóg, ella reglum ásettar við heimild í hesi lóg, kunnu skip haldast aftur av eftirlitsmyndugleikanum, ella av lögregluni vegna eftirlitsmyndugleikan, til falnar sektarupphæddir og sakarmálskostnaður eru goldin, ella til trygd er fingin fyri gjaldingini. Er ikki goldið 2 mánaðir eftir, at málið er endaliga avgjørt, kann fulnaður takast í skipinum.

Stk. 2. Um nevndu myndugleikar halda skipi aftur, verða reglurnar í kapitli 72 í rættargangslógini um at leggja hald á lutir, ið tað verður hildið rætt at taka inn, at nýta samsvarandi. Afturhald kann bara fremjast, um tað er neyðugt fyri at tryggja, at nevndu upphæddir verða goldnar.

Afturtøka av loyvum

§ 72. Vørn kann beinanvegin taka aftur rættin at reka vinnuligan fiskiskap frá eiganum av fiskifarinum, um eigari ella skipari á fiskifarinum er skuldsettur fyri brot á reglurnar í hesi lóg,

ella reglur ásettar við heimild í hesi lóg, um fiskifar hefur fiskað meir enn loyvt er sambært fiskiloyvinum, ella um fiskifar ikki heldur seg til treytir, ásettar í fiskiloyvinum.

Stk. 2. Rætturin at reka vinnuligan fiskiskap kann takast aftur upp til 4 vikur hvørja ferð. Vørn ger av, hvat tíðarskeið rætturin at reka vinnuligan fiskiskap verður tikin aftur. Í tíðarskeiðinum rætturin at reka vinnuligan fiskiskap verður tikin aftur, kann skipið ikki fáa tillutað rættindi til fiskiskap, heldur ikki um skipið verður selt øðrum eigara.

§ 73. Grov brot, ella endurtøka av brotum, kunnu hava við sær, at givin rættindi verða tikin aftur fyri ásett tíðarskeið, samanber tó § 72, ella endaliga. Slíkar avgerðir verða tiknar av landsstýrismanninum. Landsstýrismanninum er heimilað at áseta nærri reglur í kunngerð um afturtøku av loyvum.

§ 74. Avgerðir eftir §§ 72 og 73 eru endaligar innan fyrisitingina.

Stk. 2. Loyvishavari kann krevja, at avgerðin eftir §§ 72 og 73 verður lögð fyri dómsvaldið. Avgerðin eftir §§ 72 og 73 skal innihalda upplýsingar um rættin til at leggja avgerðina fyri dómsvaldið og um kærufreist. Áheitan um at leggja málið fyri dómsvaldið skal fráboðast fútanum í seinasta lagi 2 vikur eftir, at avgerðin er boðað viðkomandi. Málið verður lagt fyri dómsvaldið eftir reglunum í revsilógini § 78, stk. 3. Áheitanin um at leggja málið fyri dómsvaldið fær ikki uppsetandi virknað.

Kapittul 15

Gildiskoma og skiftisreglur

§ 75. Henda lögtingslóg kemur í gildi 1. januar 2018. Samstundis fer úr gildi lögtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap.

Stk. 2. Kunngerðir givnar við heimild í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap hava framvegis gildi.

Stk. 3. Kunngerð nr. 108 frá 4. november 1982 um laksaveiðu á landleiðini, kunngerð nr. 55 frá 26. mars 1993 um heiti ungfiskur av ávísnum fiskasløgum og hámark fyri blanding av ungfiski, og kunngerð nr. 56 frá 26. mars 1993 um serlig tiltøk til vernd av ungfiski við heimild í lögtingslóg nr. 8 frá 29. mars 1978 um fiskiveiði á landleiðini, kunngerð nr. 21 frá 16. mars 1984 um bann móti laksaveiðu uttan fyri landleiðirnar við heimild í lögtingslóg nr. 55 frá 22. september 1978 um regulering av føroyskum fiskiskapi uttan fyri landleiðirnar, kunngerð nr. 92 frá 26. juni 1990 um síla- og laksaveiðu við heimild í lögtingslóg nr. 77 frá 12. juni 1990 um fiskiveiðu á innaru landleiðini og í áum, løkum og vøtnum, hava framvegis gildi í tann mun, tær ikki stríða móti ásetingunum í hesi lögtingslóg.

§ 76. Brot á lógina um vinnuligan fiskiskap, ið eru framd, áðrenn henda lögtingslóg kemur í gildi, verða revsað eftir gomlu reglunum.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1 Orsøkir til uppskotið

40 ár eru liðin, síðani føroyska fiskimarkið varð flutt út á 200 fjórðingar. Góð 20 ár eru liðin, síðani galdandi lóg um vinnuligan fiskiskap varð sett í gildi. Og 10 ár eru liðin, síðani Løgtingið samtykti at siga upp galdandi veiðiloyvi og fiskiloyvi við gildi frá 1. januar 2018.

Alt hetta eru millum mest avgerandi tættir og grundarlag í nýggjari fiskivinnusøgu Føroya. Við teimum royndum, ið vit hava gjørt okkum hesi árin er nú komið at teimum mørkum, har tíð er at viðgera út í æsir, semjast og taka avgerð um eina framtíðar og varandi skipan fyri føroysku fiskivinnuna í síni heild.

Seinastu 10 árin hefur øll politiska skipanin støðugt boðað frá, at ein nýskipan av fiskivinnuni skuldi fremjast innan 1. januar 2018. Nógvar royndir hava verið gjørdar at finna semjur.

Sitandi landsstýri og samgonga setti síni greiðu mál í samgonguskjalið í september 2015. Ein nevnd varð í januar 2016 sett at gera ítøkilig uppskot til eina nýggja skipan, og hon handaði sítt álit 3. oktober 2016. Síðani hava ein røð av fundum verið við allar politiskar flokkar á tingi, umframt hoyringsfundir við umboð fyri vinnuna og fakfeløgini í Føroyum. Seinastu vikurnar hava verið ítøkiligar realitetssamráðingar millum landsstýrið við Sambandsflokkinn um nýggja fiskivinnuskipan, sum enn ikki hava borið á mál.

Hetta uppskotið byggir bæði á tey tilmæli og tað arbeiðið, sum nevndin at gera uppskot til at nýggja og varandi skipan fyri fiskivinnuna hefur lagt fram – og á tey uppskot og sjónarmið, sum eru lögð fram alment, og sum eru komin fram og viðgjørd í samráðingunum um nýggja skipan fyri fiskivinnuna.

Ein ómetaliga stór ábyrgd hvílir sjálvsagt á landsstýrinum og allari politisku skipanini at viðgera og samtykkja nýggju skipanina.

Livandi og endurnýggjandi náttúruríkidømið í havinum hefur ovurstóran týðning, sum tilverugrundarlag alra føroyinga. Og tí er aðalmálið fyri allari fiskivinnuskipanini, at vit megna skynsam og burðardygt at troyta og vinna vaksandi virði úr sjófeingi Føroya.

Uppskotið miðar eftir at fremja tey mál og tey mið og tær skipanir, ið rímiliga stór semja tykist vera um – hóast ósemjur kunnu vera um amboðini at røkka teimum.

Mál og mið

Høvudsmálini og –miðini, ið ætlanin er at røkka við hesum lógaruppskoti og nýggju skipanini fyri fiskivinnuna eru m.o.:

- At staðfesta, at sjófeingi Føroya er ogn Føroya fólks og varandi grundarlag undir føroyska búskapinum og kann hvørki í lóg ella í verki gerast privat ogn.
- At Føroyar skulu gerast undangonguland í heiminum at umsita sítt livandi ríkidømið í sjónum varandi og burðardygt við denti á at verja havumhvørvið og ta fjølbroyttu vistskipanina í havinum.

- Vit skulu vera millum heimsins fremstu tjóðir at veiða skynsam og fjølbroytt við bestu og mest framkomnu amboðum.
- Okkara fiskivinna skal hava bestu umstøður og skipan til støðugt at økja virði og dygd av sjófeingi Føroya – av grunni at munn burturi á heimsins marknaðum.
- At fiskivinnan og ræðið á tilfeinginum er á føroyskum hondum.
- At vit eru matvøruframleiðandi tjóð og skulu vera millum fremstu lond í heiminum at framleiða dygdarmatvøru og at menna fjølbroyttar hjáúrdráttir úr sjófeinginum til hávirðisframleiðslur.
- At vit støðugt menna virðisøkingina í øllum liðum í okkara fiskivinnu, frá veiði og tøkni til hagreiðing, góðskustýring, framleiðslu, marknaðarføring, tænastrætur og nýskapan.
- At tilfeingisrentan – tann serligi eyka vinningurin av avmarkaðari atgongd til sjófeingið – skal ikki gerast privat söluvøra og kapitaliserast langt fram í tíðina fyri vinnuna, men eigur í mest møguligan mun at fella til landið.
- At tað verður gjørligt hjá fólki og føroyskum feløgum, ið lúka treytir um ognarskap, skatting, manningarviðurskipti o.a. at taka lut í føroyskari fiskiveiði eftir greiðum og javnbjóðis treytum í eini marknaðargrunndaðari skipan.
- At skapa møguleikar hjá fólki og vinnu kring landið at taka lut í og bjóða seg fram at menna eina fjølbroytta og nýskapandi fiskivinnu.
- At til ber hjá teimum vinnurekandi at leggja til rættis fram í tíðina og gera íløgur til tess at skapa mest møgulig virði og virðisøking fyri føroysku vinnuna og búskapin.
- At til ber at taka lut og bjóða seg fram hjá fólki og feløgum í Føroyum, uttan at leggja stórar, framkapitaliseraðar upphæddir á borðið.
- At fíggarlig spekulasjon við tilfeingisrentuni í størst møguligan mun verður burtur.
- At vit støðugt kunnu menna gransking, útbúgving og vitan um allar tættir í fiskivinnu og tilfeingisumsiting.

Ítøkilig er málið, at komandi 10 árinu skulu Føroyar tvífalda útflutningsvirðið av sjófeinginum, sum vit veiða árliga.

Og komandi 10 árinu skulu skapast nýggj stórv í fiskivinnuni til fólk við bæði handaligum og bókligum útbúgvingum, ið burturav starvast við at menna og byggja upp dygd, góðsku, virði, tøkni, serúrdráttir, marknaðarføring og vitan og førleikar, ið røkka málinum um virðisøking, menning og nýskapan.

Ein partur av tilfeingisgjaldinum skal setast av til at menna nýskapan, menning, útbúgving og gransking í fiskivinnuni í øllum liðum á virðisøkingini. Endamálið er at vinnan samfíggar virksema.

Fiskivinnan er partur av grundvøllinum í føroyska búskapinum. Tí hefur tað týdning, at vit hava eina lóg, sum setir greiðar, haldgóðar og dagfórdar karmar um, hvussu høvuðsvinna og høvuðstilfeingi okkara verður skipað og umsitið. Kjølurin til verandi lóg um vinnuligan fiskiskap varð strektur fyrst í 1990-árunum. Lógin frá 1994 er broytt fleiri ferðir síðani. Nógvu broytingarnar hava elvt til, at lóggávan mangan er fløkt og ikki altíð líka greið, hvørki fyri borgaran ella tey, ið eru sett at umsita lógarverkið.

Síðani fyrsta útgávan av lógini kom fyrst í 1990-árunum, eru broytingar hendar í føroyska samfelagnum og føroyskari fiskivinnu. Bygnaðurin í vinnuni broyttist støðugt, veiðugrundarlagið skiftir, eins og krøvini yvirhøvdur til vinnuna og fyrisiting eru øðrvísi enn fyri 20 árum síðani.

Marknaðarstøðan fyri fisk og fiskavørur og matvørur yvirhøvdur broyttist støðugt. Kappingarføri er fyrirtreyt fyri at kunna gera seg galdandi í einum støðugt broytiligum marknaði. Kappingarføri er ikki bert ein spurningur um kostnað av hvørjari framleiddari eind. Brúkarin er í alsamt størri mun farin at seta krøv til, at fiskurin stavar frá burðardyggum fiskiskapi. Lóggávan eigur at stuðla undir burðardyggan fiskiskap.

Krøvini til lógarverkið broytast eisini, tí at millumtjóða samstarv á fiskiveiðiøkinum broytist. Millumtjóða sáttmálar, sum Føroyar eru partur av, t.d. ST-havrættarsáttmálin frá 1982 og fiskastovnsáttmálin 1995, standa ikki í stað. Millumtjóða lóg á økinum er útbygd og ítøkiliggjørð við sersáttmálum og skipanum. Her er bæði talan um bindandi millumtjóða avtalur, samstarv og samtyktir í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum sum t.d. NAFO, NEAFC og SPRFMO, og óbindandi atferðarreglur, leiðreglur og yvirlýsingar um burðardyggan fiskiskap, sum fyrst og fremst ST-stovnurin FAO hefur tikið stig til. Nógv av hesum eru longu við í føroyskari fiskivinnulóggávu. Í summum førum er tó tørvur á at dagføra lógartekstin og regluverkið yvirhøvdur, fyri at leggja upp fyri fólkarættarlígu og altjóða skyldum okkara sum strandarland, flaggland og havnaland.

Løgtingið gjørdi í 2007 av, at broyta lógina um vinnuligan fiskiskap so at onki veiðiloyvi og fiskiloyvi hefur gildi longri enn til 1. januar 2018. Síðani tá hefur rættarstøðan verið, at um ongar lógarbroytingar verða gjørdar áðrenn, fara fiskirættindini úr gildi 1. januar 2018, og kunnu síðani verða endurnýggjað fyri fimm ár í senn, um loyvishavarin lýkur treytirnar sambært lógini. Hugsanin var tá, at tey veiðiloyvi, sum verða útskrivað aftaná 1. januar 2018 verða skrivað út eftir tí lóg, sum tá er í gildi, og at løgtingið í hesum tíðarskeiði hefur móguleika at broyta lógina og seta tær skipanir í verk, sum verða mettar at vera burðardyggar.

Hetta lógaruppskotið verður lagt fram fyri at fremja tær fiskivinnupolitisku nýskipanir og røkka teimum málum, ið samgongan hefur sett sær í eini nýggjari og varandi fiskivinnuskipan fyri Føroyar. Nýskipanirnar snúgva seg fyrst og fremst um atgongd at fiska og útflutingskipanir fyri fiskirættindi, gildistíð á rættindum, brúkksskyldu til fiskirættindi, endurskoðað skipan í fiskiskapi eftir botnfiski í føroyskum sjógvi, tilfeingisgjald/veiðigjald, reglur um útlendskan kapital og avgerðarrætt, reglur at forða fyri miðsavnan av fiskirættindum, landingartreytir og útboð av veiddum fiski, at alt í land o.a.

Harafturat er alstórvur tørvur á at dagføra fiskivinnulóggávuni, so hon lýkur nútíðarkrøv og leggur upp fyri teimum broytingum og gongdini í fiskivinnuni og samfelagnum annars. Nógv er broytt í vinnuni og samfelagnum síðani lógin um vinnuligan fiskiskap varð sett í gildi í mars 1994. Tørvur er á at dagføra regluverkið, sum setur karmarnar fyri gagnnýtslu av sjófeingi og

laga reglurnar til broyttu umstøðurnar. Talan er mest um lógartekniskar dagføringar og tillagingar, fyri at gera gera regluverkið neyvt, greitt og einfalt. Fiskivinnulóggávan hevur stóran týdning fyri landið og hevur beinleiðis avleiðingar fyri nógv fólk. Góð fyrising er treytað av greiðum og gjøgnumskygdum regluverki.

Tørvur er eisini á, at staðfesta og sjónliggera tær skyldur, Føroyar hava á tíkið sær í millumtjóða sáttmálum og samstarvi um stovnsrøkt, skipan av fiskiskapi og eftirliti. Hesar skyldur eru í m.a. havrættarsáttmálanum, ST-sáttmálanum um ferðandi fiskastovnar, ÓÓÓ-sáttmálanum, økisbundnum sáttmálum og samtyktum í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum.

Lógaruppskotið ber reint tekniskt í sær, at lógin um vinnuligan fiskiskap frá 1994 verður sett úr gildi, og nýggj lóg sett í staðin.

1.2 Galdandi lóggáva

Lógin um vinnuligan fiskiskap, sum kom í gildi í 1994, var fyrsta av sínum slag, sum setti ein heildarlógarkarm fyri høvuðsvinnuna. Lógin hevur ásetingar um at kalla allar tættir í fiskivinnuni, og var tá mett at lúka tey krøv, sum samtíðin setti eini nútímans og framkomnari lóggávu á økinum. Í lógini eru ásetingar, ið avmarka atgongdini at fiska botnfisk í føroyskum sjógvi. Í lógini verður fiskidagaskipan sett fyri høvuðsfiskaslógini í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi. Reglur eru sum avmarka útlendskan kapital og avgerðarrætt, í feløgum, ið eiga fiskifar, sum avmarka, hvussu nógv fiskirættindi einstaklingar og feløg í mesta lagi kunnu hava ræðið á.

Galdandi lóg er ein rammulóg fyri vinnuligan fiskiskap. Men lógin hevur tó á summum økjum neyvar og nágreindar ásetingar um fiskiskap, eitt nú um fiskidagaskipan í føroyskum sjógvi og økisfriðingar. Fyri annan fiskiskap heimilar lógin landsstýrismanninum at gera reglur um fiskidagaskipan ella kvotuskipan á føroysku landleiðunum og uttanfyri. Seinastu árin – serliga við stóru uppsjóvarkvotunum – hava atfinningar verið um, at landsstýrismaðurin hevur ov víðar heimildir í lógini til at gera kvotuskipanir og at luta út stór virði.

Mett verður, at verandi lóggáva er á summum økjum ikki er búgvín til tær avbjóðingar, sum standast av broytingunum í vinnuni, veiðigrundarlagnum og samfelagnum yvirhøvur, umframt teimum skyldum og rættindum, Føroyar hava í millumtjóða samstarvi á fiskivinnuøkinum. Verandi lóg kom í 1994 og er broytt fleiri ferðir síðani. Talan er ikki bert um smærri tekniskar stillingar. Grundleggjandi broytingar eru eisini gjørdar, t.d. skifti frá kvotum til fiskidagar í 1996 og tær broytingar, sum vóru gjørdar í 1997/98, í sambandi við avhending av veiðiloyvum, kvotum og fiskidøgum. Nógvu broytingarnar hava elvt til, at lóggávan mangan er fløkt og ikki altíð líka greið, hvørki fyri borgaran ella tey, ið eru sett at umsita lógarverkið.

Tí verður samanumtikið mett, at stundin er komin at endurskoða og dagføra fiskivinnulóggávuna, so at vit hava eitt lógarverk, sum setir greiðar, haldgóðar og dagfjørdar karmar um, hvussu høvuðsvinna og høvuðstilfeingi okkara verður skipað og umsitið.

1.3 Endamálið við uppskotinum

Yvirskipaða endamálið við lógaruppskotinum er at hava eina dagfjørdar lóg, sum setir greiðar lógarkarmar fyri, hvussu høvuðsvinna og høvuðstilfeingi okkara verður skipað og umsitið.

1.4 Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Virkið lógarinnar

Við hesum lógaruppskotið verður virkisøki víðkað, sammett við gomlu lógina um vinnuligan fiskiskap.

Hendan lógin fevnir um alla gagnnýtslu av øllum livandi tilfeingi í sjónum. Undantikin eru havsúgdjór og fuglur, og fiskur og onnur dýrasløg í aling, ið er skipað í aðrari lóggávu. Við hesum undantøkum verður sakliga virkisøki hjá lógini víðkað frá vinnuligari gagnnýtslu og fiskiskapi til alt virksemin, ið gagnnýtir livandi tilfeingið í sjónum. Livandi tilfeingi er fiskur, krabbadýr, skeljadýr, plantur og aðrar livandi verur í sjónum og á ella í havbotninum. Hvat verður roknað sum livandi tilfeingið í sjónum, veldst serliga um lívfrøðiliga metingar.

Lógin er galdandi fyri “alla gagnnýtslu”, har fiskiveiða er tann týðningarmesta – t.d. vanligur vinnuligur fiskiskapur til matna ella ídnað ella til frítíðarendamál. Tað merkir m.a., at lógin eisini fevnir um virksemin, ið ikki er beinleiðis vinnuligur fiskiskapur, eitt nú ferðavinnufiskiskapur og veiða til húsbrúks og egna nýtslu. Tað verður framvegis so, at serstakt loyvi ikki krevst at fiska til húsbrúks og egna nýtslu. Aldargamli rætturin at søkja sjógvin verður við hesum broytingum ikki skerdur. Hinvegin kann tørvur vera á at nágreina, hvat fiskiskapur til egna nýtslu er, eins og tørvur kann vera á at áseta reglur fyri fiskiskap, ið ikki er beinleiðis vinnuligur, eitt nú at avmarka nýtslu av ávísum reiðskapi, at friða ávísar sjóleiðir fyri øllum fiskiskapi o.tíl. Tørvur er eisini á heimild at gera nærri reglur um ferðavinnufiskiskap, t.d. at kunnu gera undantak frá høvuðsregluni, sum bannar fremmandum fiskiførum og ríkisborgarum at reka fiskiskap í føroyskum sjógvi, og at heimild er at lata serstøk loyvi í sambandi við ferðavinnu, eins og heimild skal vera at kunna seta treytir til sjálvfiskifari, serliga av trygdar – ella umhvørvisávum, um veiðinøgdir, hvussu nógv kann takast við av landinum, reiðskap, tal av reiðskapi o.tíl.

Staðarliga virkisøkið verður eisini víðkað og gjørt neyvari, so lógin frameftir er galdandi á føroyskum førum, í føroyskum sjógvi, á føroyska landgrunninum, og uttan fyri føroyskan sjógv, og á landi í Føroyum, og føroyskum í áum og vøtnum.

Tað, ið verður broytt er at lógin frameftir er galdandi fyri t.d. øll før undir føroyskum flaggi, og ikki bert fiskifør, men eisini før føroysk skrásett skip, sum taka ímóti fiski og úrdrátti, flutningsskip og onnur før, ið veita tænastur og veitingar til fiskifør. Yvirskipaða endamálið er tryggja at øll gagnnýtsla av livandi tilfeingi í sjónum við førum undir føroyskum flaggi fer fram undir skipaðum viðurskiftum og ikki kemur undir tað ólógliga, óskipaðan og ófráboðaðan fiskiskap, stýtt ÓÓÓ-fiskiskapur. Hetta, og tað at lógin eisini er galdandi fyri virksemin á landi knýtt at fiskivinnu, verður eisini gjørt fyri at kunna fremja munagott eftirlit og at seta treytir og skipanir um skjalprógv og at kunna spora veiðu, eftir at hon er landað ella uppskipað, í øllum liðum í virðisketuni – frá grunni at munn – og á tann hátt eisini at byrgja fyri at veiða frá ÓÓÓ-fiskiskapi ikki so lætt sleppur á marknaðin. ÓÓÓ-fiskiskapur ger seg inn á inntøkumøguleikarnar hjá skipaðum fiskiskapi, bæði sum ránsveiða og á solumarknaðum.

Endamálsorðingarnar og atlit at taka í fyrisitingini av lógini

Eins og gamla lógin um vinnuligan fiskiskap hevur henda lógin orðingar sum áseta endamálið við lógini, og sum setur teir yvirskipaðu politisku karmarnar í fyrisitingini av livandi tilfeinginum í sjónum.

Í hesum lógaruppskotinum er “burðardygg gagnnýtsla” bulurin í endamálsorðingini. Burðardygg gagnnýtsla er eitt fjøltáttað hugtak. Yvirskipað snýr tað seg um, at nýtslurætturin at gagnnýta ognina hjá føroysku tjóðini verður skipaður eftir tí, ið náttúran tolar, so komandi ættarlið í Føroyum eisini kunnu liva av sjónum.

Hugtakið verður oftani flokkað í trýggjar bólkar: lívfrøðilig, búskaparlig og samfelagslig burðardygd.

Lívfrøðiliga burðardygg gagnnýtsla snýr seg bæði um hvussu vit røkja, verja og troyta livandi tilfeingið, og hvussu vit verja aðrar partar av vistskipanin, hetta tilfeingið er partur av.

Lívfrøðilig burðardygd er eisini at fyrisita livandi tilfeinginum í sjónum á ein hátt, sum ger, at fiskastovnarnir varandi kunnu endurnýggja seg og kasta mest møguligt av sær. Í fyrisitingini av lógini skulu ikki bert atlit takast til tann fiskastovnin, ið verður gagnnýttur, men eisini til aðrar partar av vistskipanini og annað lív í sjónum..

Við málinum um “besta samfelagsbúskaparliga íkastið” er lagt upp til, at karmarnir eisini skulu stuðla undir, at virkseimi gevur avlop til samfelagið, grundað á marknaðarbúskaparligar meginreglur, samstundis, sum atlit vera tikin til almennar reglur um arbeidsumhvørvi, kappingarreglur o.tíl.

“Samfelagslig burðardygd” snýr seg um at taka atlit til onnur viðurskifti enn tey, ið hava við besta vinnuliga og samfelagsbúskaparliga lønseimi at gera. Endamálið við lógini er eisini at stuðla undir arbeids- og inntøkumøguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virkseimi um alt landi. Í fyrisitingini av livandi tilfeinginum í sjónum kunnu sostatt eisini takast atlit til býtisatlit og økispolitisk atlit.

Endamálsorðingar eru í sjálvum sær ikki regulering. Fiskivinna er fjøltáttað virkseimi, har nógv ymisk atlit skulu takast, tá reguleringar verða settar í verk. Nógv av hesum málum og atlitum fella saman og kunnu røkkast samstundis. Onnur mál og atlit kunnu vera í andsøgn hvørt við annað, og kunnu illa røkkast til fulnar samstundis. Tá ið av tornar er tað tí ein spurningur um, hvussu ymisku endamálini verða raðfest politiskt og um, hvørjar fyriskipanir og stýringsamboð politiski myndugleikin velur at leggja dent á og brúka innan fyri teir karmar, lógin setur.

Umframt yvirskipaðu endamálsorðingarnar verður skotið upp, at seta í lógina ítøkiligari og neyvari orðingar um, hvørji atlit skulu takast í umsitingini av lógini og tá heimildirnar verða brúktar.

Umsitingin av lógini skal stuðla undir góða stovnsrøkt, so at tað ikki verður veitt meira enn stovnarnir tola á varandi, burðardyggum grundarlagi. Komandi ættarlið skulu eisini kunna liva av sjónum. Regluverkið skal eisini lúka rakstrar- og samfelagsbúskaparlig krøv.

Rakstrarbúskaparliga kravið er, at fiskiveiðan ber seg, útvegar fiskimonnum rímliga úrtøku, at nóg mikið er til rakstur, kapitalkostnað og nýíløgur. Samfelagsbúskaparliga kravið er, at veiðan gevur so stórt íkast til tjóðarúrtøkuna sum gjørligt. Regluverkið skal tryggja, at mest møguligt av virðisøkingini í sambandi við gagnnýtsluna av fiskatilfeinginum er í Føroyum, og kemur føroyska samfelagnum til góðar.

Atlit skulu takast at fyrivarnisregluni, sum hevur týðning í umsitingini av náttúrutilfeingi yvirhvur, og er eisini ein partur av ST-avtaluni um ferðandi fiskastovnar frá 1995 og millumtjóða sáttmálanum um lívfrøðiligt margfeldi. Fyrivarnisreglan sigur, at trot á haldgóðum vísindaligum upplýsingum ikki skulu nýtast sum undanførsla fyri at lata vera við at fara undir varðveitingar- og umsitingarlig tiltøk í fiskiveiðuni, tá annars verður hildið, at hetta er neyðugt. Umsitingin av fiskatilfeinginum eigur at taka støði í vistskipanarregluni (eco-system approach). Hetta merkir í stuttum, at fyriskipanir í fiskiveiðuni skulu hava virðing fyri sambandinum millum ymisku dýra- og plantustovnarnar í havinum og meingi teirra.

Í fyrisitingin av lógini skulu eisini takast atlit at, at allir borgarar landsins hava móguleikar at taka lut í og bjóða seg fram í føroyskari fiskiveiði eftir greiðum og javnbjóðis treytum. Hetta merkir tó ikki at ein og hvør skal sleppa upp í part at fiska, men at karmarnir eru so, at øll hava javnbjóðis móguleikar at bjóða seg fram. Hetta snýr seg lutvíst um rættvísi og líkareglur, javnbjóðis móguleikar at fáa atgongd. Á hin bógvin tala lívfrøðilig og búskaparlig atlit fyri, at tað er skynsam, at avmarka tali av luttakarum í fiskiskapinum.

Í fyrisitingini av fiskiríkidøminum kunnu takast atlit til onnur viðurskifti enn vinnuligt ella samfelagsbúskaparligt lønsemi. Yvirskipaða endamálið við lógini er eisini at stuðla undir arbeiðs- og inntøkumóguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virkseminum um alt landi. Myndugleikin kann sostatt eisini taka bítisatlit og atlit til ávís øki í landinum, so at atgongd til rættin at troyta livandi tilfeingið í sjónum verður býtt á ein hátt, sum gagnar øllum pørtum av landinum. Livandi tilfeingið er ogn Føroya fólks og allir partar av landinum eiga at fáa móguleika at troyta livandi tilfeingið í sjónum og fáa ágóða av tí. Tað er upp til politiska myndugleika at gera av, hvussu ein frægast kann virka fyri arbeiðs- og inntøkumóguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virkseminum um alt landi, innan fyri karmarnar í lógini.

Tað snýr seg eisini um at hava munadygt eftirlit. Føroyar hava ræði á nógvum sjófeingi og føroysk skip fiska á nógvum sjóleiðum. Okkara heimaleiðir eru millum tær mest produktivu í heiminum. Fiskastovnarnir endurnýggjað seg, men eru ikki ótømligir. Fiskastovnarnir og annað livandi tilfeingi í sjónum er ogn hjá føroysku fólkinum, og við skynsamari røkt og gagnnýtslu kunnu teir geva avkast til samfelag og vinnu.

Gott eftirlit er við til at tryggja, at virksemin er í samsvari við galdandi reglur og settu málini, og hevur eitt almannagagnligt sikti, við at tryggja, at tey vinnurekandi kunnu virka undir líka treytum í øllum liðum. Alítandi og munadygt eftirlit við fiskiskapi er fyrirtreyt fyri góðari røkt og fyrisiting av fiskatilfeinginum og øðrum livandi tilfeingi í sjónum.

Føroyar hava ein virknan leiklut í millumtjóða samstarvi um eftirlit við fiskiskapi. Hetta samstarv er tey seinnu árin vordíð ein týðningarmikil tástur í arbeiðinum at tryggja burðardyggja gagnnýtslu av fiskiríkidøminum. Hetta hevur týðning m.a. tí at veiðan oftani verður landað aðrastaðni enn í heimlandinum og ikki í tí landinum, har veiðan er fingin. Eftirlit er eisini við umskiping, flutningi o.s.fr. fyri at byrgja fyri at fiskur og fiskavørur, ið stava frá ólógligum, óskipaðum og ófráboðanum fiskiskapi kemur á marknaðin.

Í umsitingin av tilfeinginum og tá vit gera fyriskipanir í fiskivinnuni yvirhøvur, skal taka atlit at ásetingum og meginreglum í teimum avtalum, sum Føroyar gera við onnur lond. Her er t.d. talan um avtalur, ið verða gjørdar millum strandarlond í sambandi við áseting av heildarkvotum av ferðandi ella felags fiskastovnum og samtyktir í millumtjóða fiskiveiðifelagsskapum sum t.d. NEAFC, NAFO og SPRFMO.

Í millumtjóða samanhangi eru harafturat fleiri sáttmálar, yvirlýsingar og leiðreglur, har Føroyar, saman við øðrum londum, eru komnar ásamt um meginreglur um burðardyggan fiskiskap.

Atlit skulu takast at altjóða sáttmálum, sum Føroyar hava staðfest. Løgtingið tók í 2003 undir við, at danska ríkisstjórnin við gildi fyri Føroyar staðfestir *Havrættarsáttmála Sameindu Tjóða* frá 10. desember 1982 (Løgtingsmál nr. 87/2002). Havrættarsáttmálin, sum ofta verður róptur “grundlóg havsins, áleggur ríkjum rættindi og skyldur. Hann umrøður alt mannavirksemi á sjónum og alla gagnnýtslu av sjónum – fiskiskap, sigling, oljuvinnu og dálking. Hann gevur strandarlondum rætt til at gagnnýta livandi náttúruilfeingi í heimasjógv, men áleggur eisini strandarlandinum eina skyldu at tryggja, at livandi tilfeingið ikki verður trároynt, og skal seta í

verk tiltøk til tess at tryggja, at stovrnarnir verða varðveittir á eini legu, sum gevur mest varandi úrtøkuna.

Sáttmálin um varðveiting og umsiting av millumøkja- og víðferðandi fiskastovnum frá 1995, sum Løgtingið tók undir við í 2000 (Løgtingsmál nr. 88/1999) setti í verk ásetingarnar í havrættarsáttmálanum um ferðandi og víðferðandi fiskasløg. Sáttmálin er fyrst og fremst ein rammuvavtala fyri samstarv um fiskiveiðu á regiónalum stigi. Sáttmálin leggur dent á samstarv millum strandarlond og fjarfiskitjóðir. Sáttmálin er í útgangsstøðu galdandi fyri altjóða sjógv, men skipar eisini gagnnýtslu av ferðandi fiskastovnum og staðfestir, at samsvar skal vera millum fyrising av tilfeinginum í altjóða sjógv og heimasjógv. Sáttmálin hevur tí óbeinleiðis týðning fyri búskaparøkini og onnur tilfeingisløgðomi við tað, at tað snýr seg um fiskastovnar og ikki sjóleiðir. Fyrivarnisreglan, vistskipanarreglan og reglan um samsvar (compatibility) er millum aðaltættirnar í sáttmálanum.

Millumtjóða sáttmálin um lívfrøðiligt margfeldi frá 1992, sum Løgtingið staðfesti í 2006, (løgtingsmál 8/2006) hevur ásetingar um vernd av lívfrøðiligum margfeldi og burðardyggari gagnnýtslu. Tá talan er um vinnuliga gagnnýtslu av livandi tilfeingi í sjónum, er ásett, at hetta skal fara fram í samsvari við skyldurnar og rættindini, sum eru partar av ásetingunum í havrættinum.

Føroyar hava havt ein virknan leiklut í millumtjóða samstarvi um eftirlit við fiskiskapi og hava tikið undir við samtyktum í NAFO og NEAFC, sum hava sum endamál at tryggja betri fiskiveiðieftirlit í Norðuratlantshavi og á tann hátt basa ólógligum, óskipaðum og ófráboðaðum fiskiskapi - ÓÓÓ-fiskiskapi. Eitt nú í 2007, tá londini í NEAFC settu í verk eina skipan við eftirliti við fiskiførnum, sum koma í havn hjá sáttmálapørtunum. Løgtingið tók í 2014 undir við at seta í gildi fyri Føroyar FAO-sáttmálan um at banna, fyribygja og forða ólógligum, óskipaðum og ófráboðaðum fiskiskapi - ÓÓÓ-sáttmálin - (Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing). Sáttmálin kom í gildi 5. juni 2016, eftir at neyðuga talið av londum hava boðað FAO frá, at tey staðfesta sáttmálan. Við sáttmálanum binda partarnir seg til at hava eftirlit við skipum undir fremmandum flaggi fyri at basa ÓÓÓ-fiskiskapi. Sambært sáttmálanum skulu limalondini eitt nú eftirkanna, um skip undir fremmandum flaggi eru á ÓÓÓ-listum hjá økisfelagsskapum ella altjóða felagsskapum, áðrenn tey koma í havn. Hava skipini lutikið ella stuðlað ÓÓÓ-fiskiskapi, skal vera bannað teimum at koma í havn.

Afturat hesum kann nevast, at FAO, sum er mat- og landbúnaðarstovnurin hjá ST, hevur tikið stig til at gera fleiri sjálvbodnar reglur um stovnsrøkt og gagnnýtslu av livandi tilfeinginum í sjónum. Her skal serliga nevast FAO atferðarreglurnar um fiskiskap við ábyrgd (*Code of Conduct for Responsible Fisheries*) frá 1995, sum síðani hevur verið grundarlag undir meiri ítøkiligari leiðreglum fyri fiskiskap, eitt nú leiðreglur um fiskiskap eftir djúphavsfiski í altjóða sjógv, leiðreglum um hjáveiðu og útblaking og leiðreglum fyri leiklutin hjá flagglondum.

Ogn Føroya fólks

Aðalreglan í allari lógini er, at livandi tilfeingið í 1977 varð ogn hjá føroysku tjóðini. Alt lógaruppskotið byggir á, at livandi tilfeingið í føroyskum sjógv, og tey rættindi, sum Føroyar við samráðingum hava rokkið, ella eftir altjóða rætti eiga uttan fyri føroyskan sjógv, er ogn Føroya fólks.

Tað, sum býr undir hesi orðing, er, at landið hevur lögfrøðiligt ræði. Talan er um at staðfesta, at viðkomandi tilfeingi ikki er privat ogn, at staðfesta heimildina, ið landsins myndugleikar,

Løgting og Landsstýri, hava at skipa fyri gagnnýtluni av tilfeinginum, og móguleikan at staðfesta ávísar brúksreglur.

Grundreglan í allari skipanini er, at fiskiríkidømið ikki er privat ogn, og at Løgtingið og Landsstýrið umsita hetta vegna Føroya fólk, og við lógum og kunngerðum kunnu seta fortreytirnar og treytirnar fyri fiskiskapinum.

At tilfeingið er ogn Føroya fólks merkir, at tilfeingið er ogn hjá føroysku tjóðini - ein samfelagsogn - sum eigur at verða gagnnýtt soleiðis, at virðið av hesum tilfeingi verður øllum tí føroyska samfelagnum at frama. Orðingin ”ogn Føroya fólks” førir ikki við sær, at allir borgarar landsins kunnu krevja sín part av tilfeinginum og krevja sín rætt til at gera nýtslu av hesum tilfeingi, men inniber, at gagnnýtslan skal tæna áhugamálunum hjá fjøldini.

Fiskirættindi verða ikki latin sum ogn, men sum tíðaravmarkað brúksrættindi - ein brúksrættur - sum kann takast aftur ella ganga út. At býta út fiskirættindi verður ikki gjørt fyri at tryggja tey, ið fáa loyvini, men við tí endamáli at verja fiskastovnar og eina tryggja vinnu við ikki at loyva, at veiðan fer upp um tað, ið stovnarnir lívfrøðiliga tola. Endamálið er at verja samfelagsognina og livandi tilfeingið í sjónum.

Útlenskur kapitalur

Skotið verður við hesum lógaruppskotið upp, at útlendingar ikki skulu kunna eiga í ella hava avgerðarrætt í feløgum, sum ráða yvir rættindum at reka føroyska fiskiveiði.

Hetta broytir verandi reglur, sum m.a. siga, at í minsta lagi 2/3 av eginpeninginum, herundir partapeninginum, umframt ábyrgdarpeninginum, og í minsta lagi 2/3 av atkvøðurrættinum og avgerðarrættinum í felagnum skal vera føroyskur.

Lógaruppskotið leggur upp til, at tað frameftir bert eru feløg ella einstaklingar, sum eru heimahoyrandi, skrásett og hava høvuðssæti í Føroyum, sum kunnu ráða yvir rættindum at reka fiskiveiði. Eingin, sum ikki er heimahoyrandi í Føroyum, kann eiga í felagi, sum rekur fiskiveiði.

Ein skiftisskipan verður tó gjørd fyri feløg, sum hava útlenskar partaeigarar samsvarandi higartil galdandi reglum. Feløg, sum virka samsvarandi galdandi reglum fáa eina skiftistíð uppá 4 ár at laga seg til broyttu treytirnar. 1. januar 2022 kunnu útlendingar ikki longur verða í føroyskari fiskiveiði. Verða partabrøv hjá útlendingum seld áðrenn 2022, so kunnu bert føroyingar keypa partabrøvini. Frá 1. januar 2022 verður ongin útlenskur eigarapartur í føroyskari fiskiveiði.

Endamálið við at avmarka útlenskan eigarapart og avgerðarrætt í føroyskum fiskiførum er at tryggja, at avkastið av fiskatilfeinginum kemur samfelagnum til góðar og at forða fyri, at stýringin og ræðið á fiskiflotanum verður flutt til útlendið og at tryggja, at strategiskar avgerðir viðvíkjandi fiskiflotanum verða tiknar út frá atlitum, sum gagna føroysku fiskivinnuni. Við útlenskum ræði missa føroyingar avgerðarvald, og størri vandi kann vera fyri, at virksema knýtt at felagnum og fiskivinnuni – virking, marknaðarføring, menning o.a. - verður flutt av landinum.

Fígging úr útlandinum verður framhaldandi loyvd. Fyri at tryggja, at eitt ávíst virði er aftanfyrri føroyska eigarapartin í feløgum, verður forða fyri at feløg kunnu hava negativan eginpening í meir enn 2 ár á rað.

Dømi hava verið um feløg, sum hava lítlan ella ongan eginpening, ella hava negativan eginpening, og skuldin, sum í nøkrum førum er til útlenska partaeigaran er rættiliga stór. Virksemi í feløgnum kann halda áfram í langa tíð, hóast at eginpeningurin er burtur, tí kreditorurin, sum í nøkrum førum er útlenski partaeigarin, loyvir tí. Tað er lítil ivi um at lánveitarin ella útlenski partaeigarin í slíkum førum hevur stóra ávirkan á avgerðirnar í føroyska felagnum, størri ávirkan, enn ognarparturin, og atkvøðurættin gevur honum, hóast hesin ikki formliga hevur rættin til at taka avgerðir í felagnum. Fyri at forða fyri slíkari konstruktión, har mettt verður, at lánveitarar reelt kunn hava ov stórt vald, verður skotið upp, at felagið ikki kann hava negativan eginpening í meir enn 2 ár á rað.

Skotið verður upp, at ávíst frælsi skal vera at manna nevnd og stjórn í feløgum, soleiðis at meirilutin av limunum í nevndini, um felagið hevur eina nevnd, skulu vera heimahoyrandi í Føroyum. Men kravið um “heimahoyrandi í Føroyum” verður ikki sett til nevndarformannin, og kravið til stjórar verður einans, at teir, tá teir gerast stjórar, skulu vera skrásettir í fólkeyvirlitinum í Føroyum, og vera fult skattskyldugir í Føroyum.

Reglur at forða fyri miðsavnan av fiskirættindum

Reglurnar, sum avmarka, hvussu nógv fiskirættindi ein einstaklingur ella felag kann ráða yvir, eru eisini partur av hesum lógaruppskotinum.

Grundgevingar fyri at hava reglur, sum avmarka ræðisrættin á fiskirættindum, eru fleiri.

Ætlanin við nógvum fyriskipanum í fiskivinnulógini er, at vinnan skal verða effektiv. Í hesi tilgongd er samanlegging av virksemi og fiskirættindum oftani ein partur av tillagingini. Ov nógv miðsavnan av vinnuni kann tó hava óhepnar avleiðingar.

Nevnast kann í hesum sambandi, at fyri at tryggja eina effektiva vinnu er gagnligt við ávísari kapping, tí á henda hátt kann ein meiri effektiv fyritøka koma á marknaðin í staðin fyri eina ella fleiri minni effektivar fyritøkur. Tá fáar fyritøkur eru á marknaðinum, kann tað so aftur hava við sær, at kappingin viknar.

Fiskivinnan er bulurin í føroyska búskapinum, og eigarar av feløgum í fiskivinnuni hava stóra ávirkan á føroyska samfelagið. Um ognarskapurin í fiskivinnuni verður savnaður á fáum hondum, kann tað hava við sær, at valdið í vinnulívinum somuleiðis verður savnað á fáum hondum. Politiska skipanin kann verða ávirkað til at taka avgerðir, sum ikki eru til gagns fyri samfelagið sum heild.

Fyri at forða fyri, at fiskivinnan verður miðsavnað, verður skotið upp, at tað framhaldandi er eitt ovara mark fyri, hvussu nógv einstaklingur ella felag kann ráða yvir av fiskirættindum. Nýtt í hesi lóg er, at tað eisini verður sett eitt ovara mark, hvussu stóran lut einstaklingur ella felag kann hava ræðið á av samlaðu føroysku rættindunum.

Atgongd at fiska og útlutingskipanir

Øll fiskirættindini eru uppsøgd við virknaði frá 1. januar 2018, og sostatt eru føroysku fiskiveiðimyndugleikarnir í eini líknandi støðu, sum tá fiskivinnuskipanir verða innførdar á fyrsta sinni.

Støða skal tí takast til, hvussu veiðirættindini skulu lutast út aftur 1. januar 2018.

Yvirskipað eru fimm høvuðshættir at útluta fiskirættindir: 1) fyrsti, sum søkir, fær, 2) lutakast, 3) tilluting eftir søguligari veiðu (grand fathering), 4) vakurleikakapping, har onnur viðurskifti hava týðning umframt boðið, og 5) útbjóðing til hægstbjóðandi á einum marknaði.

Ein liður í teimum nýskipanum, samgongan hevur sett sær fyri í fiskivinnupolitikkinum, er, at farast skal frá politiskari útluting av fiskirættindum til eina marknaðargrunndaða skipan, sum er útbjóðing til hægstbjóðandi á einum marknaði.

Yvirskipaða endamálið er, at persónar ella feløg fáa møguleikan at útvega sær rættin at gagnnýta rættindi. Tó vil samgongan ikki kollvelta alla fiskivinnuna og tí verða ikki øll rættindi boðin út á uppboði.

Atlit verða tikin til verandi rættindahavarar, sum framhaldandi fara at hava rætt at gagnnýta tilfeingið, sum ikki verður boðið út.

Umframt at bjóða part av verandi rættindum út, fær landsstýrismaðurin við hesum lógaruppskotið heimild at bjóða út tann partin av føroyska sjótilfeinginum, sum verður mett sum nýggj rættindi.

Áramálini fyri, hvussu leingi eini rættindi, sum verða bjóðað út á uppboði, kunnu vara, er ymiskt. Hugsað verður at hava stuttíðarrættindi, sum vara upp til 1 ár, miðal long rættindi, sum eru galdandi í 3 ár og langtíðarrættindi, sum eru galdandi í 8 ár. Orsøkin til at hava ymiskar longdir er, fyri at leikarar í fiskivinnuni kunnu leggja til rættis teirra virksesemi longri fram í tíðina, og samstundis hava møguleika fyri stuttíðar tillagingum.

Av tí at talan eru um eina nýggjan skipan hjá landinum at útluta fiskirættindini eftir, verður mett gagnligt, at eitt ávíst ráсарúm er í skipanini fyri at røkka yvirskipaða endamálinum, herundir, hvussu nógv skal bjóðast út í senn, hvussu ofta søla skal vera og hvør søluháttur skal brúkast.

Loyvi og loyvishavarar

Ein partur av nýskipanini er, at frameftir verða rættindi, ið landið letur, tillutað feløgum og einstaklingum, t.v.s., at farið verður burtur frá gomlu skipanini, har veiðiloyvi og fiskiloyvi, kvotur o.s.fr. eru knýtt at ávísnum fiskifari. Broytingin fevnir tó ikki um útróðrarflotan, har rættindi framhaldandi verða latin eigara av ávísnum fiskifari í fiskiloyvi. Samstundis fær fiskiloyvi á summum økjum somu støðu sum veiðiloyvini høvdu í gomlu skipanini.

Mett verður, at fleiri fyrimunir eru við at loysa útlutað rættindi frá ávísnum fiskifari, og at tað í staðin verður felag ella einstaklingur, sum stendur fyri rættindunum. Vit fáa eina skipan, sum betri stuðlar undir, at tilfeingi – kvotur og fiskifar – kann gagnnýtast skynsamt, eins og rættindahavarin sjálvur kann gera av, hvat fyri fiskifar verður brúkt, innan fyri teir karmar, ið lógin annars setur, eitt nú at skipið skal vera skrásett undir føroyskum flaggi.

Skipan í fiskiskapi eftir botnfiski í føroyskum sjógvi

Við hesum uppskotinum verður skipanin í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum broytt soleiðis, at fyri fiskifør, sum í lógini um vinnuligan fiskiskap eru í bólki 2, bólki 3, og bólki 4T verður skipan við kvotum sett í verk.

Fyri útróðrarflotan, sum eru fiskifør í verandi bólki 4A, 4B, og 5, verður skotið upp, at fiskidagaskipan í høvuðsheitum heldur fram óbroytt.

Hesar báðar skipanirnar verða saman við økisfriðingum, gýtingarfriðingum, hjáveiðireglum, reglum um minstamark, reglum um reiðskap o.a. frameftir høvuðsambodini í skipanini í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi.

Kvotuskipanin ber í sær, at sett verður mest loyvda veiða, MLV, fyri fiskasløgini tosk, hýsu, upsa, kongafiski, brosmu, longu, svartkalva, havtasku og gulllaks. Í hesum lógaruppskotinum eru tons sett fyri fyrsta árið, mest sum ein liður í eini skiftisreglu. Lagt er upp til, at tað árin eftir tað, verður landsstýrismaðurin, sum ásetir MLV við støði í eini sonevndari umsitingarætlan, sum lögtingið hevur góðkent. Ein slík ætlan setur karmar fyri at umsita fiskastovnarar og fiskiskap eftir fyri meira enn eitt ár í senn. Í umsitingarætlanini er ásettar mannagongdir og meginreglur fyri at áseta árliga MLV'íð. Endamálið er stovnsrøkt og lívfrøðilig burðardygd, men umsitingarætlanin skal eisini taka vinnulig atlit, til dømis leggja upp fyri at tryggja vinnuni ávísan stabilitet, so at fiskimøguleikarnir ikki sveiggja ov nógv frá einum ári til tað næsta. Umsitingarætlanin verður gjørd í samstarvi millum vinnuna, Havstovuna og myndugleikan.

Fyri at koma fram til heildarkvoturnar fyri ymisku fiskasløgini fyri føroysk fiskifør, skal tað, ið vit lata øðrum londum at fiska í føroyskum sjógvi sambært sínámillum fiskiveiðiavtalunum, dragast frá ásetta MLV'num.

Heildarkvoturnar verða síðani býtt út millum bólkar av fiskiførum (sum felags kvotupartar) í sama lutfalli, sum søguligur fiskiskapur hevur verið seinastu árin. Bólkarnir, ið verða við í kvotuskipanini eru tríggir:

- 1) Bólkur 2, trolarar við framtøkumegi 500 HK og meira
- 2) Bólkur 3: línuskip 110 BT og størri
- 3) Bólkur 4T, útróðrabátar við framtøkumegi undir 500 HK

Innan fyri hvønn bólk verður felags kvotuparturin býttur á fiskiførini sum egin kvotupartur og verður við gildiskomu lógarinnar roknaður soleiðis:

- Samlaði fiskiskapurin hjá fiskifarinum av hvørjum fiskaslagi, sum prosentpartur í samlaða fiskiskapinum, í tíðarskeiðinum frá 2007 til 2016, bæði ár íroknað, telur 75 prosent
- Rættur til at veiða botnfisk í føroyskum sjógvi við gildiskomu lógarinnar, ásett sum lutfalsligi partur í fiskidøgum fiskiárið 2006/2017, telur 25 prosent

Avgerandi fyri, hvussu stóran lut hvørt fiskifarið fær í felagskvotuni hjá bólkinum fær við sær inn í skipanina, sum tekur við tá ið lógin fær gildi, er sostatt søguligur fiskiskapur. Søguligur fiskiskapur verður roknað sum eitt sakligt kriterii, tá fiskirættindi verða býtt. Tað ber í sær, at tey fiskifør, ið hava verið mest virkin í referansutíðarskeiðnum, eisini fáa mest. Mett verður tó, at í hesum føri eigur eisini at telja við, at fiskifari í fiskidagaskipanini hevði rætt til ávíst dagatal. Tí telur luturin, hvørt fiskifar í trolara- og línuskipabólkinum hevði í samlaða fiskidagatalinum í bólkinum, 25 prosent, tey egnu kvotupartarnir verða roknaðir. Nevnst kann, at hetta er á leið sami leistur, ið varð brúktur tá svartkjafturin varð býttur út á skip í 2009.

Allar reguleringsskipanir í fiskiveiðu hava sínar styrkir og sínar veikleikar. So er eisini við fiskidagaskipanum og skipanum við MLV og kvotum.

Nevndin, sum í oktober 2016 lat landsstýrismanninum álit um eina nýggja og varandi fiskivinnuskipan fyri Føroyar, vísir á, at fiskidagaskipanin ella øll skipanin í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi ongantíð er eftirmett í síni heild. Hugt hevur verið at einstøkum pørtum í skipanin, t.d. fiskiorku og skipanini við stongdum og friðaðum leiðum, men eingin heildarmeting er gjørd t.d. fyri at vita, um skipanin sum heild virkar eftir ætlan, og stuðlar undir burðardyggan fiskiskap, lívfrøðiliga og búskaparliga.

Viðvíkjandi fiskidagaskipanini sigur nevndin seg vera samda við teimum, ið siga, at ov nógvir dagar vóru inni í skipanini frá fyrstan tíð, serliga í útróðrarflotanum. Hetta ger m.a. at tá tilgongdin til stovnarnar er góð er royndin hjá hesum partinum av flotan nógv.

Tað eru nógvar ymiskar orsøkir til, at so lítið hevur verið til av toski, hýsu og upsa í føroyskum sjógvi seinastu árin men ein høvuðsorsøk er, at vit ikki hava megnað at stýra fiskiskapinum, so at vit ikki ganga fiskastovnunum ov nær. Hetta hevur ikki bara við fiskidagaskipanina sum so at gera. Tað snýr seg eisini um alla skipanina í síni heild.

Sæð úr einum heildarsjónarmiðið verður mett, at ein skipan við MLV og kvotum fyri tey størru skipini, betri er før fyri at røkka málinum um burðardyggan fiskiskap, lívfrøðiliga og búskaparliga, enn ein fiskidagaskipan.

Fiskidagaskipanin regulerar fiskiorku. Í fyrisitingini av fiskidagaskipanini er tí neyðugt at stýra og hava tamarhald á fiskiorkuni ella veiðievnunum hjá flotanum, so vit ikki fiska meira, enn stovnarnir tola. Veiðievnini kunnu broytast, tá loyvi verða flutt og lögð saman, tá fiskifør verða skift út, og tá dagar verða fluttir millum skip og bólkar. Eisini ger teknologisk menning í t.d. fiskireiðskapi og tólum, at vinnan so líðandi gerst effektivari, og tað førir við sær økt veiðitrýst – at meira enn ráðiligt verður tikið úr stovnunum.

“Fiskiorka” er eitt fjøltáttað fyrbrigdið, og tað eru nógv ymisk viðurskifti, sum ávirka fiskiorkuna ella veiðievnini hjá einstaka skipinum. Veður og vindur, streymur, manning, skipari, tev, útgerð á brúnni, framtøkumegi, húkatal o.s.fr. Tí er ofta torført at gera reglur, sum til fulnar leggja upp fyri øllum brigdum í fiskiorku.

Við eini skipan við MLV hevur tað minni týdning fyri veiðitrýstið, um veiðievnini og effektiviteturin í flotanum økist við størrri førum ella betri reiðskapi og tekniskari útgerð. Effektivitetsøking ger, at tú fær fiskað somu nøgd skjótari og effektivari. Tá MLV’ið er rokkið, steðgar fiskiskapurin.

Størsta styrkin við fiskidagaskipanini afturímóti kvotaskipanini er, at tá einki hámark er fyri hvussu nógv loyvt er at fiska, kunnu øll sløg og allar nøgdir landast. Í skipanini eru eingi insitament til at blaka veiðu út aftur ella at umdoypa fisk fyri at halda seg til ásettar kvotur. Sostatt eru veiðitølini vanliga meiri álítandi.

Hinvegin er størsti veikleikin við MLV og kvotum helst, at vandin er stórur fyri, at veiða verður útblakað ella umdoyp, serliga í blandingsfiskiskapi, tá kvoturnar eru smáar. Eisini er stórur vandi fyri ‘high-grading’, t.e., at smáur fiskur verður útblakaður, tí betri prísur fæst fyri størra fiskin.

Mett verður tó at tað við ymiskum skipanum ber til at tálma útblaking. Ein er at herða eftirlitið á feltinum og revsireglurnar fyri lógarbrot. Ein onnur er at áseta, at øll veiða ella øll veiða av ávísimum fiskasløgum skal fyrst til lands. Ein kann eisini hugsa sær, at hetta verður gjørt soleiðis, at ótilætlað veiða og hjáveiða kunnu avreiðast, men at fiskifarið bert fær ein prosentpart av avreiðingarvirðinum. Restin fer til landið og í grunn til almannagagnlig endamá, t.d. fiskivinnugransking. Skipanin skal eggja til, at ótilætlað veiða verður førd til lands, men fiskiførini skulu ikki hava vinning av hesum.

Aðrastaðni hava tey sett í verk skipanir fyri at tálma útblaking. Í Íslandi er loyvt at flyta 5% av kvotuni yvir ár. Alternativt kunnu 5% prosent eyka landast, uttan at tað verður tikið av kvotuni. 80% av avreiðingarvirðinum fer til fiskivinnugransking, og skipið fær 20%. Í Noregi er líknandi skipan, men har fara 80% av avreiðingarvirðinum til ráfiskaseljarafeløg, og skipið fær 20%. Í Íslandi er eisini høvi at keypa eykavotu, um ov nógv hjáveiða er í veiðuni, og fiskur undir minstamat skal landast, men nøgdin telur bert við í 50% av kvotuni.

Skipanin við stongdum leiðum og bráðfeingis veiðibanni er við til at stýra fiskiskapinum burtur frá leiðum, har nógv er til av fiski, ið sannlíkt verður útafturblakaður – serliga undirmátsfiskur.

Somuleiðis ber til at áleggja skipum at brúka selektivan reiðskap, t.d. trol við skiljirist, ið silar smáan fisk frá. Royndir eru t.d. gjørdar í føroyskum sjógvi fyri at kanna hvørja ávirkan skiljirist hevur á veiðuna av upsa og í hvønn mun ristirnar skilja smáan upsa frá, meðan skipið tóvar. Royndirnar, sum eisini vórðu gjørdar á leiðum, ið eru stongdar fyri trolveiðu, vístu, at ristin skilir somikið stóran part av smáa upsanum frá, at íblandingin av smáum er innan fyri hámarkið í ungfiskareglunum.

Nevnast kann í hesum sambandi, at í fiskiskapi eftir svartkjafti á ávísimum leiðum í føroyskum sjógvi er álagt skipunum at brúka skiljirist fyri at skilja upsa, tosk o.a. frá.

Í stýringini av fiskiskapi, ið eru undir kvotaskipan, er vanligu hjáveiðireglur, t.e. reglur um hvussu nógv tú kanst fiska av øðrum fiskasløgum, enn teimum, ið beinleiðis verður roynt eftir.

Búskaparliga er fiskidagaskipanin ein stirvin og konserverandi skipan. Hon er í stóran mun grundað á ein søguligan flotabygnað (1984-1994). Og fyri at halda veiðiorkuna og veiðievni stöðug, er umráðandi at ansa eftir, at veiðiorkan ikki gerst størri. Hetta er samanumtikið við til at halda fast um ein ávísan flotabygnað, hóast teknologisku og lívfrøðiligu fyrirtreytirnar og umstøðurnar broytast. Í eini fiskidagaskipan er torført at taka lívfrøðilig atlit fyri at forða fyri, at veiðiorkan ella veiðievni økjast, og samstundis hugsa sær, at skipanin skal birta undir, at vinnan hevur móguleika at menna og effektivisera seg við t.d. íløgum í nýggj og framkomin fiskifør.

Í eini fiskidagaskipan verða effektiviseringar gjørdar fyri at fiska mest móguligt við tí skipi ella veiðiorku, ein hevur, við íløgum í betri reiðskap og tól, ella við at útvega sær fleiri fiskidagar ella annað og betri fiskifar. Sum frá líður, kann hetta gera, at veiðievni og veiðitrýstið økjast, og tað er ikki gagnligt fyri fiskastovnarar og rakstrarúrslitini. Einasti máti at leggja upp fyri hesum, er at skerja talið av fiskidøgum. Sostatt verða teir skipaeigarar, sum leggja seg eftir at effektivisera, eisini revsaðir.

Í fiskidagaskipanini er t.d. eigari av trolara bundin at, hvørja stödd og maskinorku skipið skal hava, tá hann skiftir út. Hetta læsir flotasamansetingina, samstundis sum tað forðar fyri búskaparligum tillagingum.

Undir eini fiskidagaskipan er tí vandi fyri, at øll tileggjan og móguleikar at laga flotan til at fáa bestu, búskaparligu úrslitini avmarkað. Skipanin hvørki eggjar til ella stuðlar undir rationaliseringar ella effektiviseringar, serliga tí at tann, ið ger tillagingarnar, ber kostnaðin, men fær ikki einsamallur ágóðan av teimum.

Styrkin við eini kvotuskipan er serliga, at kvotuhavarin hevur betri móguleikar at leggja fiskiskapin til rættis. Við fiskiársbyrjan veitst tú, hvat tú hevur og hevur betri móguleikar at leggja virksema til rættis á ein hátt, so at mest fæst burturúr búskaparliga.

Fiskidagaskipan fyri útróðrarflotan

Fyri útróðrarflotan heldur verandi fiskidagaskipan í høvuðsheitum fram. Útróðrarflotin er fiskifør, sum eftir gomlu lógini eru í bólki 4A, 4B og 5. Hesir bólkar varðveita sínar fiskidagar og hava teir við sær, tá hendan lógin kemur í gildi. Bólkarnir varðveita síni heiti í hesi lógini, tó so, at bólkarnir 4A og 4B verða lagdir saman í ein bólki – bólkur 4.

Samlað fiskidagatal verður ásett fyri bólkar av fiskiførum í botnfiskaveiðu í føroyskum sjógvi og har hvør bólkur í skiftinum til nýggju skipanina fær sama dagatal, sum í lógini um vinnuligan fiskiskap. Bólkarnir eru:

- 1) Bólkur 4, útróðrabátar millum 15-110 tons
- 2) Bólkur 5, útróðrabátar undir 15 tons

Í bólki 4 verða fiskidagar tillutaðir sum egnir fiskidagar, í sama lutfalli sum hvørt fiskifar hevur, tá lógin kemur í gildi. Fiskifør í hesum bólkum varðveita sostatt tað dagatal, tey høvdu í gomlu skipanini. Í bólki 5 verða fiskidagar latnir sum felags fiskidagar, eins og í verandi lóg. Landsstýrismaðurin kann framvegis í kunngerð áseta, hvussu stóran part av dagatalinum fult riknu útróðrabátarnir skulu hava.

Lagt er ikki upp til, at fiskidagatalið skal ásetast fyri bara *eitt* fiskiár í senn. Áseting av fiskidagatalinum verður skipað í eina sonevnda umsitingarætlan, har fiskiskapurin verður skipaður t.d. trý tey komandi árin. Í umsitingarætlanin vera ásetingar um, at hóast dagatalið verður sett fyri trý ár, so skal á hvørjum ári metast um fyrirteytirnar eru broyttar og um neyðugt er at stilla fiskidagatalið ella gera aðrar tillagingar í reguleringunum. Dagatalið skal tó ongantíð kunna broytast við meira enn einum ávísnum prosentum frá einum fiskiári til tað næsta. Hetta verður gjørt fyri at vinnan skal hava ávísan stabilitet í árligu fiskimóguleikum.

Í hesum lógaruppskotinum vera grundreglurnar í skipanini av fiskiskapinum hjá smærru útróðrabátunum í bólki 5 varðveittar. Lagt verður upp fyri, at hesin partur av útróðrarflotanum virkar undir øðrvísi fyrirteytum og umstøðum enn størri skipini, og er tí skipaður fyri seg.

Høvuðsreglan verður framhaldandi, at fiskiloyvi krevst fyri at reka vinnuligan fiskiskap – t.e. at avreiða fong. Verður fiskað til húsbrúk krevst ikki fiskiloyvi.

Skotið verður upp, at tær grundleggjandi ásetingarnar fyri umsiting av fiskiloyvum, og hvør kann fáa fiskiloyvi o.a., sum higartil hava staðið í kunngerð, verða settar í sjálva lógina.

Landsstýrismaðurin hevur – eins og áður heimild til í kunngerð at áseta nærri reglur um skipan av fiskiskapinum hjá útróðrabátum í bólki 5, herundir gera reglur um hvør er at meta sum fult rikin og ikki fult rikin útróðrabátur og reglur um inntøkumørk fyri eigarar av smærru útróðrabátunum við tí í hyggju at taka serlig atlit til tey, ið hava útróður sum útkomu.

Reglurnar um at flyta fiskiloyvi hjá bátum á annan bát í sambandi við útskipting verða eisini partur av skipanini frameftir. Reglan um, at tað ikki skal bera til at flyta tvey fiskiloyvi í bólki yvir á annan og størri bát, verður varðveitt.

Útróðrabátar í bólki 5 royna ikki bert eftir toski, hýsu o.ø. botnfiski undir fiskidagaskipanini. Summir bátar hava eisini loyvi at royna eftir hummara. Hesin fiskiskapur er skipaður við MLV og kvotum. Tí verður skotið upp, at lógin eisini hevur eina generella heimild at seta reglur fyri fiskiskapi hjá smærri útróðrabátum, sum er skipaður fyri seg uttan fyri fiskidagaskipanina, t.d. hummaraveiða.

Aðrar skipanir í botnfiskiskapi í føroyskum sjógvi

Kvotuskipanin og fiskidagaskipanin er mest ætlað til fiskiskap eftir høvuðsfiskasløgnum í botnfiskiskapinum í føroyskum sjógvi. Skotið verður tí upp, at landsstýrismaðurin framhaldandi við kunngerð skal hava heimild at skipa beinleiðis fiskiskap eftir øðrum botnfiski, uppsjóvarfiski og djórasløgum í føroyskum sjógvi. Heimildin fevnir eisini um at áseta m.a. heildarkvotur ella fiskidagar, og hvussu hesi verða bytt millum bólkar av fiskiførum, einstøk fiskifør og veiðihættir, umframt skipanir, ið avmarkað tal av fiskiloyvum í ávísam fiskiskapi, fiskileiðir, reglur um reiðskap og hjáveiðiavmarkingar fyri tosk, hýsu og upsa og hini høvuðsfiskasløgini. Her kann vera talan um fiskiskap, sum fellur eitt sindur uttan fyri fiskiskap eftir toski, hýsu og upsa, t.d. veiða við gørnum eftir havtasku og svartkalva og hummaraveiðu á sundum og firðum. Somuleiðis kann vera talan um fiskiskap á ávísam leiðum t.d. trolveiða eftir flatfiski o.ø. innan fyri 12 fjórðingar ella fiskiskap eftir botnfiski á Føroya Banka.

Økisfriðingar

Ein týðningarmikil partur av skipanini av fiskiskapinum í føroyskum sjógvi eru økisfriðingar. Friðingarnar hava ymisk endamál. Í summum førum er høvuðsendamálið lívfrøðiligt og stovnsrøkt. Dømi um hetta eru tíðaravmarkað veiðibann á gýtingarleiðum, heilársfriðing av ávísam smáfiskaleiðum ella bráðfeingis veiðibann á leiðum við nógvum ungfiski. Í øðrum førum er endamálið meiri at halda ymiskan reiðskap atskildan, serliga húk og trol. Nógvar av friðingunum, ið vórðu settar inn í lógina miðskeiðis í 1990-unum, eru hýsu- og toskaleiðir, sum eru stongdar fyri veiðu við trolu við tí endamáli at verja húkaflotan.

Í verandi regluverki eru summar økisfriðingar ásettar í sjálvari lógini, meðan aðrar eru ásettar í kunngerðum við heimild í lógini. Talan er um friðingar, sum í tíð og innihaldi eru eins. T.d. eru leiðir, sum eru friðaðar fyri trolu alt árið, lutvíst ásettar við lóg og lutvíst í kunngerð við heimild í lógini.

Við hesum lógaruppskoti verða trolfriðingarnar tiknar úr aftur lógini og í staðin lýstar í kunngerð, eins og mannagongdin var áðrenn 1996. Heimildin hjá landsstýrismanninum í lógini um vinnuligan fiskiskap at áseta reglur um økisfriðingar og friðingartíðir heldur óbroytt fram í hesum lógaruppskotinum.

Tær grundleggjandi økisfriðingarnar - eitt nú bannið móti troling innan fyri 12 fjórðingar, og at ásetingin um, at línuskip ikki hava loyvi at royna við línu innan fyri 6 fjórðingar – eiga bert at verða broyttar um so er, at fyrirteytirnar broytast grundleggjandi.

Økisfriðingarnar, sum mest eru gjørdar fyri at halda ymisk sløg av reiðskapi atskild, eiga heldur ikki at verða broyttar í tíð og ótíð. Tó kann talan vera um smávegis stillingar og tillagingar, um mett verður at umstøðurnar eru broyttar, og tá tað ikki verður mett at nerva upprunaligu ætlanina við friðingini.

Umsitingarætlanir og veiðireglur

Ætlanin er, at allur fiskiskapur í fýroyskum sjógvi frameftir verður skipaður í sonevndar umsitingarætlanir. Ein slík ætlan er ein langtíðarskipan at umsita fiskastovnarar eftir. Endamálið er stovnsrøkt og lívfrøðilig burðardygd, men umsitingarætlanin skal eisini taka vinnulig atlit, til dømis leggja upp fyri at tryggja vinnuni ávísan stabilitet, so at fiskimøguleikarnir ikki sveiggja ov nógv frá ári til ár, og at størri inntriv og broytingar ikki vera gjørdar í einum, men yvir eitt áramál.

Umsitingarætlanir verða ikki settar *í staðin* fyri verandi reguleringar. Umsitingarætlanir byggja á tað til eina og hvørja tíð galdandi lógarverk og tey stýringsamboð, ið har eru ásett (kvotur, fiskidagar, økisfriðingar, tekniskar reguleringar o.s.fr.). Umsitingarætlarnir eru mest at rokna sum ein øðrvísi máti at skipa karmarnar, m.a. fyri at áseta MLV og samla fiskidagatal. Størri dentur er lagdur á langtíðarhugsan, og at ein setur sær mál í stovnrøktini, so at fiskastovnararnir varandi kunnu endurnýggja seg og kasta sum mest av sær. Endamálið er eisini at vinnan eitt rímiligt tíðarskeið frameftir skal vita, hvussu fyrirteytirnar og karmarnir vera.

Ein týðandi partur av eini umsitingarætlan er ein veiðiregla (á enskum “harvest control rule”, HCR), sum sigur, hvussu stóran part vit taka úr fiskastovnunum á hvørjum ári. Veiðiregla er grundarlagið undir, hvussu árliga MLV’ið verður ásett, og hvussu vit stýra fram ímóti settum málum.

Eftir hesum lógaruppskotinum er tað landsstýrismaðurin sum innan fyri karmarnar av umsitingarætlanum, ið lögtingið hevur góðkent, ásetir árliga MLV’ið fyri høvuðsfiskastovnarar, fiskidagatal fyri útróðrarflotan og aðrar skipanir í botnfiskiskapinum í fýroyskum sjógvi.

Í lógaruppskotinum eru ikki uppskot um umsitingarætlanir ella veiðireglur. Ítøkilig uppskot um umsitingarætlanir verða gjørdar í samstarvi millum Havstovuna og vinnuna á sjónum. Lógaruppskotið ásetir bara, hvat ein umsitingarætlan sum eitt minstamark skal innihalda. Mett verður, at ávíst ráðarum eigur at vera, tá umsitingarætlanir verða gjørdar. Fyrirteytirnar og umstøðurnar kunnu vera ymiskar og tí eigur møguleiki at vera fyri at tillaga umsitingarætlanirni eftir fiskiskapinum og t.d. teirri vísindaligu ráðgeving og stovnmeting, ið er tøk.

Í lógini er tó ásett, at mannagongdin verður, at landsstýrismaðurin leggur allar umsitingarætlanir fyri lögtingið sum uppskot til samtyktar, har lögtingið góðkennir høvuðstættirnar og meginreglurnar í umsitingarætlanini. Tað verður sostatt ikki lögtingið sum á hvørjum ári skal taka avgerð um ítøkiliga MLV’ið ella fiskidagatal, men at slíkar avgerðir verður tiknar fyrisingarlig innan fyri karmarnar av umsitingarætlanini.

Ein fyrirteyt fyri góðum avgerðum á fiskiveiðiøkinum er, at málini eru væl fyrireikað, og myndugleikin hevur leitað sær ráð hjá sakkunnleikanum. Tí er ein partur av skipanini stovnar, nevndir og ráð, sum ráðgeva landsstýrismanninum og umsitingini í fiskiveiðimálum, og har vinnan á sjónum o.o. hava møguleika at koma við fakligum viðmerkingum og leggja síni sjónarmið fram.

Hetta er ein týðningarmikil partur av avgerðartilgongdini, og verður eisini framhaldandi ein partur av skipanini, tó so, at frameftir verður vinnulig og vísindalig ráðgeving flættað inn í umsitingarætlanir, sum skulu gerast í samstarvi millum vinnu, Havstovuna og myndugleikan. Í umsitingarætlanini skal vera greitt tilskilað, hvat og hvussu ráðgevingin skal vera. Fyrimunurin við hesum er, at við tað eisini skal bera til at laga formin og innihaldið í ráðgevingin til tørvin í umsitingarætlanini og tey reguleringssamboð, ið har verða nýtt.

Hetta ber eisini í sær, at nógvar at teimum ásetingum sum eru í verandi lóg um vinnuligan fiskiska um ráðgeving, tilmæli, mannagongdir o.tíl. í sambandi við árligu ásetingina av fiskidøgum, ikki eru tiknar við í hetta lógaruppskotið. Frameftir verður hesi viðurskifti skipaði øðrvísi. Havstovan skal framhaldandi ráðgeva, vinnan skal vera við at gera umsitingarætlanir, ið seta út í korti, hvussu fiskiskapur skal skipast tey næstu árinum o.s.fr., eins og lagt er upp til, at landstýrismaðurin skal ráðføra seg við vinnuna, tá hann tekur avgerðir innan fyri karmarnar av umsitingarætlanini.

Veiða til húsbrúk og ferðavinnufiskiskapur

Ætlanin við hesum lógaruppskoti er, at heimild eisini skal vera at áseta reglur um fiskiskap, sum ikki er vinnuligur sum so. Her verður serliga hugsað um veiðu til húsbrúk og ferðavinnufiskiskap.

Hóast tað ikki í løtuni eru settar reglur fyri veiðu til húsbrúk, verður mettt, at tað er umráðandi at heimild er fyri tílíkum reglum, um t.d. fiskaslag verður totalfriðað, um tað vísir seg neyðugt at áseta reglur fyri reiðskap, t.d. at hann ikki er automatiseraður, ella serligar leiðir fyri tílíkan fiskiskap ella leiðir, har tílíkur fiskiskapur ikki skal fara fram av ymsum áðum.

Tørvur er somuleiðis á heimild í fiskivinnulóggávuni at gera nærri reglur fyri ferðavinnufiskiskap. Hetta er serliga galdandi í teimum førum, talan er um fiskifør, sum ikki hava føroyskt fiskiloyvi.

Í sambandi við at útlendsk ferðafólk ella ferðaskrivstovur koma higar við egnum fari og ætla sær at fiska, má heimild eisini vera fyri at gera undantak frá høvuðsregluni, sum bannar fremmandum fiskiførum og ríkisborgarum at reka fiskiskap í føroyskum sjógvi. Tí verður skotið upp, at landstýrismaðurin fær heimild at lata serstøk loyvi í sambandi við ferðavinnu, og kann seta treytir til sjálvt fiskifar, serliga av trygdar –ella umhvørvisávim, umveiðinøgdir, sum kunnu veiðast og takast við av landinum, reiðskap, tal av reiðskapi o.tíl.

Væntast kann, at tørvurin á reglum á økinum kann gerast størri tey næstu árinum. Eitt av raðfestu økjum hjá landsstýrinum er uppraðfesting av ferðavinnuni. Endamálið er at økja munandi um ferðavinnuna í Føroyum. Tey komandi árinum er ætlanin at leggja høvuðsdent á at marknaðarføra Føroyar sum ferðafólkaland. Ein av upplögdu málbólkunum, sum hevur verið nevndur, eru fólk sum vilja fiska.

Brúksskylda á fiskirættindi

Við tí endamáli at tryggja, at tey fiskirættindi, landið útlutar, verða gagnnýtt, verður skotið upp, at tann, ið fær eina brúksrættindi frá landinum, hevur skyldu at brúka tey.

Í lógini um vinnuligan fiskiskap er eingin skylda at brúka tey fiskirættindi, landið letur. Tann, ið fær fiskirættindi, kann sita við rættindinum í allari gildistíðini, uttan at brúka tey. Í øðrum føroyskum tilfeingisvinnum - fiskaaling, kolvetnisvinnu og landbúnaði - eru ymisk sløg av brúksskyldu.

Í verandi skipan er brúksskylda bert knýtt at móguleikunum at avhenda fiskidagar og íslandskvotur – sonevnda 60%-reglan, sum merkir, at fyri at kunna avhenda hesi rættindi, skalt tú, árið fyri, hava brúkt minst 60 prosent av tillutaðum fiskirættindum.

Hetta lógaruppskotið ber í sær eina brúksskyldu, sum er í tveimum: Sum tað fyrra er ásett, at um rættindahavari als ikki hevur brúkt móguleikan at reka vinnuligan fiskiskap í tvey ár á rað,

– t.v.s. at einki er avreitt í hesum tíðarskeiði, fellur rætturin aftur til landið. Harafturat er skotið upp, at um loyvishavari, ikki hevur gagnnýtt tillutaði rættindi – egnar kvotur ella egnar fiskidagar – við meira enn 30 prosentum, fellur munurin millum tað, sum er brúkt og 30 prosent aftur til landið.

Brúkksskyldan er ikki galdandi fyri útróðrarbátar í bólki 5.

Heilt serligar umstøður kunnu føra við sær, at rættindi ikki verða gagnnýtt. Tí kann landsstýrismaðurin í heilt serligum førum gera undantak frá brúkksskylduni. Talan skal tå vera um umstøður, sum loyvishavarin ikki sjálvur hevur ræði á ella kundi lagt upp fyri við skynsamum rakstri.

Grundgevingin fyri at áleggja brúkksskyldu eru fleiri, m.a., at rætturin at reka vinnuligan fiskiskap er ein framíhjárættur, soleiðis at skilja, at tað ikki eru øll, ið eru sloppin upp í part, tå landið lutar út. Harafturat verður hildið, at landsbúskaparlíga er tað týðningarmikið, at tøku fiskimøguleikarnir hjá føroysku tjóðini verða gagnnýttir og kunnu vera grundarlag undir vinnuligum virkseimi og virðisøking. Tí er rímiligt at áleggja loyvishavara skyldu at brúka henda rættin. Um ikki, so fella tey aftur til landið og kunnu verða atkomulig hjá øðrum.

Avhending av fiskirættindum

Avhending snýr seg um, hvussu fiskirættindi kunnu skifta hendur, eftir at tey eru útlutað. Undir verandi skipan kunnu fiskirættindi skifta hendur við at loyvi, kvotur ella fiskidagar verða avhendað. Harafturat kunnu skip við loyvi verða seld, og feløg, ið eiga fiskiskip, kunnu skifta eigara.

Síðani vit finga lógina um vinnuligan fiskiskap í 1994 eru reglurnar fyri umseting av fiskirættindum broyttar fleiri ferðir. Skiftandi samgongur hava skert ella víðkað móguleikarnar fyri at umseta fiskirættindi. Lógin hevur tó ongantíð loyvt heilt fríari umsetiligheit. Sambært lógini, sum hon var samtykt í 1994, kundu kvotur bert umsetast fyri eitt ár í senn. Frá tí at fiskidagaskipanin kom í gildi í 1996 kundu fiskidagar og kvotur umsetast fyri eitt 5 ára tíðarskeið. Frá 1997 kundu kvotur og dagar umsetast uttan beinleiðis tíðaravmarking. Í 1998 blivu eisini veiðiloyvini meira umsetilig, tå eisini samanleggingar av veiðiloyvum vórðu loyvdar.

Í verandi skipan eru t.d. rættiliga nógvar avmarkingar fyri umsetiligheitini av rættindum millum bólkar og veiðihættir í fiskidagaskipanini í føroyskum sjógvi. Harafturat ger 60%-reglan, at tað ikki ber til at avhenda fiskidagar, um tú ikki sjálvur hevur brúkt minst 60 prosent av døggunum ella kvotuni fiskiárið frammanundan.

Rættindi at veiða eru frítt umsetilig sambært reglunum í lógini um vinnuligan fiskiskap við ávísum avmarkingum í mun til brúkksskyldu, soleiðis at brúkksskylda er knýtt at móguleikunum at avhenda fiskidagar og íslandskvotur – sonevnda 60%-reglan, sum merkir, at fyri at kunna avhenda hesi rættindi, skalt tú, árið fyri, hava brúkt minst 60 prosent av tillutaðum fiskirættindum.

Farið verður við hesum lógaruppskoti frá hesi meginreglu. Framyvir verður øll avhending fyri tað fyrsta treytað av einum brúkksskyldukravi á 60 % fyri øll rættindi. Hildið verður tå fast um, at móguligt er at avhenda fyri eitt ár í senn ella endaliga.

Harumframt skulu egin kvotupartur og egin árskvota, sum skulu avhendast, bjóðast út á einum marknaði, soleiðis at avhendingar altíð eru fult gjøgnumskygdar.

Verður avhendað fyri eitt ár, kann í mesta lagi 15 % avhendast. Reglan er ásett fyri at tryggja móguleikanum fyri stuttíðartillaginum, t.d. um tað, sum restar í at fiska, ikki er nokk til ein túr. Tá kann verða skynsam at gera avtalu við annan um at fiska hetta, soleiðis at rættindi ikki liggja ónýtt. Hóast kravið ikki er, at hesi rættindi skulu bjóðast út, skulu hesi altíð fráboðast eftirfylgjandi, soleiðis at gjøgnumskygni kann tryggjast.

Reglurnar um avhending fiskidøgum eru í høvudsheitum óbroyttar, sammett við undarfarnu lóg.

Útblakingarbann og skylda at føra allan fiskin til lands

Aðalmálið er, at alt, sum verður veitt, verður ført til lands, so tað kann vera grundarlag undir vinnuligum virkseimi, og á tann hátt vera við til at tryggja mest móguliga virðisskapan úr tilfeinginum.

Lógin um vinnuligan fiskiskap ásetir, at tað ikki er loyvt at blaka veiðu fyri borð, og gevur landsstýrismanninum heimild at gera reglur um bann fyri at blaka veiði út aftur, og hvørji dýra- og plantusløg koma undir hetta bann. Hesar ásetingar hava verið óbroyttar síðani tær í 1994 vóru settar inn í lógina við tí endamáli “at tryggja, at ikki meira verður veitt burturúr fiskastovnunum, enn tað sum er lívfrøðiliga forsvarligt”

Við hesum uppskotinum eru reglurnar um útblaking og skyldu at føra veiðu til lands dagfórdar, so tær bæði hava eitt stovnsrøktarendamál og skulu stuðla undir at alt av livandi tilfeinginum kemur til høldar. Høvudsreglan verður, at øll veiða skal førast til lands. Landsstýrismaðurin fær tó heimild í kunngerð at geva undantak frá kravinum og annars gera nærri reglur um, hvussu skyldan verður umsitin.

Saman við slíkum kravið hevur tað sjálvsagt týdning, at hava reglur um reiðskap, meskastødd, skiljirist og stongdar leiðir, sum medvirka til at minst móguligt av óýnsktum fiski o.ø. er í veiðini.

Ásetingin hevur serligan týdning, um vit í framtíðini fara at uppliva størri og økt krøv um, t.d. hvaðani fiskurin kemur, hvussu hann er fiskaður, og hvussu hann er virkaður. Somuleiðis kann roknast við, at marknaðurin og altjóða samfelagið fer at herða krøvini um burðardygga gagnnýtslu av tilfeinginum, soleiðis at alt av fiski verður gagnnýtt. Nevnast kann í hesum sambandi, at ST- fiskastovnsáttmálin frá 1995 og t.d. atferðarreglurnar hjá FAO um fiskiskap við ábyrgd (Code of Conduct for Responsible Fisheries) leggja upp til, at lond skipa fiskiskapin so, at útblaking av fiski verður so lítil, ið til ber. Nevnast kann eisini, at FAO hevur gjørt leiðreglur fyri at tálma útblaking av fiski.

Ein skylda at føra alt til lands kann tó ikki vera ófrávikilig. Tí verður skotið upp, at landsstýrismaðurin fær heimild til í kunngerð at áseta nærri reglur um, hvussu hetta kravið verður umsitið og t.d. áseta reglur um, hvørjir partar av veiðuni eru undantiknir kravinum og harvið eisini, hvat kann blakast útaftur.

Tað kunnu vera lívfrøðiligar, búskaparligar og praktiskar grundir til at gera undantak frá kravinum. Í summum førum kann verða tørvur á at loyva, at undirmátsfiskur kann sleppast út aftur. Til dømis er í fiskiskapi eftir hummara beinleiðis álagt at hummarar, sum eru undir

minstamat, og hummarar við rognum, skulu sleppast útaftur. Eitt annað dømi er at Føroyar í millumtjóða semju um eftirlit við fiskiskapinum eftir makreli, sild og rossamakreli hava tikið undir við, at tá líkindi eru fyri, at fiskurin framhaldandi er á lívi, kann veiða sleppast útaftur. Her er ofta talan um at veiða verður slept beinleiðis út aftur úr reiðskapi, áðrenn hon er komin um lúningina – mest í veiðu við snurpinót.

Somuleiðis kann undantakið galda fyri fisk og djór, sum ikki hevur handilsvirði.

Eitt triðja dømi er, at undantak kann fevna um fisk, sum er partvís uppsetin av krabba ella øðrum rándýrum ella á annan hátt er farin undir fiskiskapinum

Alt av fiskinum í land

Eitt av høvuðsmálunum við nýskipanini er at skapa mest møguligan virðisvøkstur og avkast í Føroyum av fiskatilfeinginum til reiðarí, manning, virkir, fyrítøkur, starvsfólk, tænastráttarar og samfelagið alt, og at vit støðugt menna nýskapan og føroyskar førleikar í øllum pørtum av virðisskapanini. Atgongd til rávøru er ein grundleggjandi fortreyt fyri at menna nýggjar framleiðslur av hjávørum, og tí mugu stig takast fyri at fáa hesa rávøruna í land fyri at tryggja, at fyrítøkur á landi kunnu skapa virðir burtur úr hesum higartil lítið gagnnýtta tilfeingi. Mett verður, at økt gagnnýtsla og framleiðsla av hávirðisvørum kunnu skapa størri virðir fyri samfelagið.

Sum eitt týðandi stig á leiðini verður tí skotið upp, at slógv og annað lívfrøðiligt burturkast skal fyrast til lands. Ásannandi, at tað tekur tíð at byggja økta gagnýtslu og framleiðslu upp, og at tað tískil ikki ber til frá degi til dags at krevja alt í land, er tí ætlanin við kunngerð at áseta, hvat skyldan fevnir um og so líðandi fáa meira til lands, so hvørt sum umstøðurnar eru til tað. Málsetingurin er at fáa alt til lands innan eitt áramál á 4-10 ár.

Reglur um, at øll veiða skal bjóðast fram í Føroyum

Samgongan er samd um, at veiddur fiskur skal var atkomuligur hjá virkjum á landi at bjóða uppá. Endamálið er, at skapa virksema og arbeidsplass á landi í Føroyum, og at geva virkjum á landi í Føroyum betri atgongd til rávøru. Yvirskipað snýr tað seg um at stuðla undir at virðisøkingin er í Føroyum og at samfelagið Føroyar fær sum mest burturúr virðisøkingini. Ikki bert í sjálvum fiskiskapinum, men eisini í allari virðisøkingini – virking, sølu og útflutning av fiski og fiskavørum.

Eftir uppskotinum verður høvuðsreglan, at 75 prosent av allari veiðu hjá føroyskum skipum, skal bjóðast út í Føroyum. Landstýrismaðurin hevur tó hava heimild at gera undantak frá hesum kravi fyri ávís fiskasløg og/ella ávísan fiskiskap. Somuleiðis er ásettar leiðreglur um nær og hvussu slík undantøk kunnu gerast, og hvørji atlit skulu takast, tá slík avgerð um at gera undantak verður tikin.

Í summum førum kann vera neyðugt at gera undantak frá kravinum, eitt nú tá talan er um fisk ella fiskaúrdrátt, sum ikki kann seljast og virkast á landi í Føroyum. Somuleiðis kann vera grundarlag fyri at geva skipum, sum royna á leiðum, ið eru langt frá føroyskari havn, undantak frá kravinum.

Føroyar hava í fríhandilssáttmálum m.a. bundið seg til frælsa flyting av vørum og til ikki at

avлага handil landanna millum. Atlit má takast at hesum fríhandilssáttmálum, tá nærri reglur á økinum verða gjørdar í kunngerð. Nevnst kann tó í hesum sambandi, at í t.d. Noreg og ES-londum hava tey treytir um, at øll veiðan ella partar av veiðini skal landast í flagglandinum hjá fiskifarinum. Endamálið við hesum skipanum er at stuðla undir fiskavirking og búskaparligt virksemi á landi í landspørtum, har fiskivinna hevur stóran týdning.

Uppboðssølu krav til veiðan fisk

Skotið er upp, at áseta í lógina, at 60 prosent av allari veiðu hjá føroyskum fiskiførum skal bjóðast út alment á uppboðssølu í Føroyum. Endamálið við uppboðssølu kravinum er m.a., at øll føroysk virki fáa móguleika at bjóða upp á fisk og at økja um móguleikan fyri, at veiðan verður virkað í Føroyum. Krav um uppboðssølu kann eisini vera við til at tryggja ávísa kapping millum fiskakeyparar.

Tiltøk at basa ÓÓÓ fiskiskapi

Sum nakað nýtt verður treyt nú sett fyri at ávíst far skal fáa loyvi at fiska undir føroyskum flaggi, at tað ikki er skrásett at hava tikið lut í ólógligum, ófráboðaðum og óskipaðum fiskiskapi –ÓÓÓ-fiskiskapi. (sí nærri undir viðviðmerkingunum til endamálsorðingarnar og atlit at taka í fyrisingini av lógini)

Seinastu árin er nógv gjørt í millumtjóða samstarvi fyri at basa ÓÓÓ-fiskiskapi Hesin fiskiskapur er ein hóttan móti burðardyggari gagnnýtslu av tilfeinginum, serliga av stovnum, sum ferðast um fiskimark ella eru í altjóða sjógvi.

Í framhaldi av hesum verður farið stigið víðari og verður skotið upp, at før, ið standa á lista hjá fiskiveiðifelagsskapum, hóast tey koma undir føroyskt flagg, ikki fáa fiskiloyvi. Líknandi reglur eru t.d. í Noregi, har tílk skip ikki fáa loyvi at verða skrásett í norsku skipaskránni.

Eitt nú felagsskapirnir NEAFC og NAFO gera listar yvir skip, sum reka ÓÓÓ-veiðu og skip, sum veita tænastur til slík fiskiskip.

Manningarviðurskipti

Sum nakað nýtt í mun til lógina um vinnuligan fiskiskap hevur hetta uppskotið við sær eina treyt um, at manningar á fiskiskipum, umframt á móttøkuskipum undir føroyskum flaggi, skulu lønast sambært sáttmálum við føroysk manningarfeløg.

Hetta verður gjørt fyri at mótvirka, at manningar hava lønar- og arbeidskor, sum eru verri enn ásett í sáttmálum við føroysk manningarfeløg. Ásetingin er tó áður nýtt í sambandi við rættindi, ið eru keypt á uppboði, bæði í 2016 og 2017.

Ætlanin er samstundis at fáa reglur í lag, sum áseta krav um at manningar á føroyskum fiskiskipum og móttøkuskipum hava arbeids- og upphaldsloyvi í Føroyum. Hetta verður gjørt í reglunum um arbeids- og upphaldsloyvi hjá útlendingum. Á hendan hátt verður tryggjað, at skipaði viðurskipti altíð eru umborð.

Annað livandi tilfeingi

Roknað verður við, at frameftir verður tað ikki einans fiskur og onnur dýr, ið hevur týdning sum mat- ella ídnaðarvøra, men at alt livandi tilfeingi í sjónum kann gagnnýtast við atlit at ílegu, ílegueiginleikum og øðrum tilfari, tilfeingið inniheldur. Fyri at leggja upp fyri hesum er

ásett í lógaruppskotinum, at gagnnýtsla og leitan eftir øðrum havtilfeingi bara kann fara fram við góðkenning frá føroyskum myndugleikum og møguligum gjaldi til føroyska samfelagið.

Hetta eru nýggjar ásetingar í føroyskari lóggávu. Hugsast kann, at í framtíðini verður neyðugt við broytingum, og verður tí skotið upp at gera ein heildarkarm um tilfeingi, soleiðis at hetta kann gagnnýtast á ein skipaðan hátt.

Ein vinna sum gagnnýtir hetta tilfeingið hevur ikki beinleiðis tilknýti til fiskivinnuna, sum vit kenna hana í dag. Tó verður hildið, at tað er rætt at taka hetta við inn í eina lóg um gagnnýtslu av tí sjótilfeingi, føroyingar hava ræði yvir.

Royndarfiskiskapur

Flestu ásetingarnar í lóg og kunngerðum eru ætlaðar vinnuligum fiskiskapi.

Praktiskar og vísindaligar fiskiroyndir er ein týðningarmikil liður í menning og nýskapen í vinnuni. Talan kann t.d. vera um at royna reiðskap, at royna eftir ótroyttum fiska- ella djórasløgum ella at fiska á nýggjum leiðum.

Til slíkar royndir er neyðugt við eini heimild í lógini til serlig royndarloyni, sum t.d. gevur undantak frá teimum avmarkingum, sum annars eru í lógini og kunngerðum. Hendan heimildin kann eisini brúkast til fiskiskap, sum liður í undirvísingar- ella menningarætlanum er ætlaður skúllum, har fiskiveiða, virking av fiski o.tíl. er ein partur av undirvísingini, umframt verkætlanum, sum ikki beinleiðis eru tengdar at praktiskum fiskiroyndum, og sum so ikki hava vinnuligan fiskiskap sum endamál.

Til kanningar og royndir, sum Havstovan ger, krevst ikki serligt loyni frá Fiskimálaráðnum.

Við hesum lógaruppskotinum verður miðað eftir at gera verandi lógarkarmar fyri royndarfiskiskap greiðari. Grundsjónarmiðið er, at fyri at fáa royndarloyni, skal vera talan um royndir, ið hava eitt menningar- og nýskaparmál. Royndirnar skulu útvega okkum nýggja vitan um lívið í sjónum og tekniska vitan, sum kann vera grundarlag undir menning av vinnuligum virkseimi.

Eftir uppskotinum kann loyni bert verða latið til royndir og verkætlanir í samanlagt trý ár, tó í mesta lagi upp til eitt ár í senn. Ávegis skulu metingar gerast, um tað er grundarlag fyri framhaldandi royndarloyni.

Høvuðsreglan er, at bara føroysk fiskifør, kunnu fáa serstakt loyni til royndarfiskiskap. Heimild er tó at víkja frá hesum kravi, t.d. um talan er um royndir, sum krevja serlig fiskifør ella tøkni, sum ikki er tøk í føroyska flotanum.

Í sambandi við avgreiðslu og umsiting av málum um royndarloyni er umráðandi at hava reglur og mannagongdir m.a. fyri at tryggja, at royndirnar fara fram á ein skipaðan hátt. Tí er heimilað landsstýrismanninum at áseta í kunngerð nærri reglur um mannagongdir og treytir í umsitingini av royndarloynum.

Kærumøguleikar

Allar avgerðir, sum Vørn tekur eftir lógini, ella eftir reglum ásettar við heimild í lógini, kunnu kærast til landsstýrismannin við eini kærufrist uppá 4 vikur, undantikið avgerðir, sum viðvíkja revsing. Tað verður heimilað landsstýrismanninum at skipa eina kærunevnd, soleiðis at kærur í staðin kunnu verða viðgjørðar í eini fiskivinnukærunevnd. Slík nevnd kann skipast við

sakkønum innan fiskivinnu, og nevndin kundi fingið skrifarahjálp frá Føroya Kærustovni, eins og flestu aðrar kærunevndir. Hesi viðurskifti skulu tó fyrst samskipast við Føroya Kærustovn og skipast í kunngerð áðrenn hendan mannagongd kann setast í verk.

Eftirlit og revsing

Samgongan er samd um at bøta um reglurnar fyri eftirlit og revsing, bæði sum liður í síni heild at bøta um reglurnar, men eisini í mun til at farið verður í stóran mun burtur frá eini fiskidagaskipan og yvir til eina kvotaskipan. Hetta setir økt krøv til eftirlit og betri møguleikar fyri revsing.

Yvirskipað verður mett, at tørvur er á broytingum innan fleiri økið til at betra um eftirlitið. Hartil eru gjørd uppskot til hvussu inndráttur, revsing av ólógligari veiði og svik viðvíkjandi veiði- og avreiðingargjöldum kunnu revsast rættarlíga eins og uttanrættarlíga.

Reglur viðvíkjandi Fiskiveiðieftirlitinum

Í framhaldi av at virkisøkið verður víðkað til eisini at fevna um landing, innvinging, frysting og virking av á landi er týðningarmikið at hava eftirlit við landingum, serlíga fyri at tryggja, at landaðar nøgdir verða rætt uppgjørdar, fráboðarar sambært vektar- og avreiðingarseðlum, og fyri at tryggja, at tær eru greinaðar rætt á rætta fiskaslag. Fyri at kunna hava nøktandi eftirlit, er eisini neyðugt, at Fiskiveiðieftirlitið fær atgongd til viðkomandi virki, til at fremja eftirlit. Harafturat er neyðugt, at Fiskiveiðieftirlitið kann seta krøv viðvíkjandi innvingingarskipanum, og at góðkendar skipanir kunnu takast aftur, um álvarsom brot verða framd eins og tað er neyðugt at nøktandi revsiheimild er viðvíkjandi brotum á reglur og mannagongdir viðvíkjandi landingum, innvingingum, skyldu at taka sýni og skyldu at lata upplýsingar hesum viðvíkjandi og skyldu at lata slíkar upplýsingar rættstundis.

Tískil er eisini skotið upp, at Fiskiveiðieftirlitið fær heimild til við hóskað samleikaváttan og uttan rættarúrskurð at fara inn á økið og hartil krevja atgongd til høli tilhoyrandi góðkend móttøku- og framleiðsluvirki at gera tænastráningar, herundir gera stakroyndir, kanna framleiðslu- og innvingingartøl og uppgjör, útgerð, herundir elektroniska útgerð og data úr hesum og kann krevja, at skjøl, data, útgerð og rávøra verður tikin til nærri kanningar. Harumframt verður skotið upp, at heimild verður at áseta reglur um góðkenningarskipanir, og at heimild verður at revsa fyri formlig brot, so sum at vektarseðlar ella stakroyndir av hjáveiði ikki verða latin inn rættstundis. Harumframt er neyðugt, at til ber at revsa fyri viðvirkan bæði rættarlíga og fyrisingarlíga, um virkir viðvirka til at ólóglig veiða verður virka ella flutt ella veiði- og avreiðingargjöld vera skeiv, tí at skeivar fráboðanir verða latnar.

Fyrisingarlig sektaruppskot

Ætlanin er somuleiðis, at heimild til at geva fyrisingarlig sektaruppskot og inndrátt í ávísuðm førum verður fingin til vega. Fiskiveiðieftirlitið hevur hesa heimildina í dag í løgtingslóg nr. 25 frá 2006, um bjargingarútgerð á opnum bátum og førum undir 20 tons, sí § 9a.

Mett verður, at slík sektaruppskot ikki nýtast at ganga útyvir rættartrygdina, um talan er um brot sum eru rímlíga greið og einføld, tá móttakarinn av uppskotinum altíð kann velja at skjóta málið fyri rættin. Einføld brot kann bæði verða talan um ómerktan reiðskap, skeivar fráboðanir, um talan er um vantandi ella skeivar fráboðanir um nøgdir, sum eru fevndar av kravi um avreiðingar- og veiðigjaldi, ella tá talan er um fiskiskap á stongdum øki ella við ólógligum reiðskapi, og tá talan er um brot á reglur viðvíkjandi hjáveiði. Ætlanin við hesum uppskoti er, at heimild verður útvegað Vørn at áleggja sektaruppskot fyri ávís brot, eins og vit kenna tað úr skattalógávuni viðvíkjandi veiði- og avreiðingargjaldi. Hugsast kann serlíga, at mál kunnu

taka seg upp um svik við fráboðanum, dagbókum og við vektar- og avreiðingarseðlum, í tráð við at veiðigjöld verða lögð á vinnuna. Í slíkum færum átti Vørn at havt móguleikan at skrivað sektaruppskot til vinnuna. Ein tílik skipan kundi verið t.d. at Vørn fær heimild at skriva sektaruppskot við støði í virðinum av avreiðingar- og veiðigjaldinum. T.d., at um ein skipari hevur svikað við at uppgivið makrel sum svartkjaft, og at avreiðingar- og veiðigjaldi var 100.000 kr., so kundi Vørn givið reiðarínum móguleikan endaliga at avgreiða málið, við at goldið eitt sektaruppskot, sum var 200% av veiði og avreiðingargjaldinum fyri brot framt við vilja og 100% fyri brot framt av grovum ósketni– t.v.s. ávikavist 200.000 kr. og 100.000 kr. Slík mál eru aloftast rættuliga einføld viðvíkjandi prógvum og reiðaríð hevur altíð móguleikana at krevja, at málið verður latið ákærvaldinum til vanliga revsimálsviðgerð. Eru ivamál um veruligar umstøður í tílikum málum, verður málið latið ákærvaldinum til støðutakan.

Mett verður, at um mál, sum eru einføld, kunnu avgreiðast skjótt og væl, fer hetta eisini at geva ákærvaldinum lutfalsliga størri orku til at taka sær av teimum størru og torgreiddu málunum.

Uppskot um vanligar sektir fyri brot viðvíkjandi veiði- og avreiðingargjöldum

Skotið verður upp, at er brot framt fyri at sleppa undan veiðigjaldi ella avreiðingargjaldi, skal sektin taka støði í virðinum á gjöldunum, sum roynt er at sleppa undan. Talan er um í slíkum færi um brot sum eru at meta javnt við brot innan skatta- og avgjaldslóggávuna har landskassin verður fyri beinleiðis fíggjarligum missi av brotinum. Slík brot eiga tí at verða revsa sum ríkilsisbrotsverk.

Somuleiðis verður ásett, at Vørn við einum sektaruppskoti kann boða frá, at málið kann verða avgjørt við at góðtaka sektaruppskot.

Fyri brot á reglur um fráboðanarskyldu, sum má metast at vera framt við tí fyri eygað at sleppa undan gjaldi, verður fyrisingarligt sektaruppskot gjørt – tó ikki, tá málið verður latið ákærvaldinum til viðgerðar.

Sektaruppskotini taka støði í, um brotið er framt við vilja, ella av grovum ósketni. Vanligt ósketni verður ikki revsað eins og ivin um vilja ella ósketni skal koma ákærda til góðar.

Er lógarbrot framt við vilja, er sektin vanligar tvær ferðir veiði- ella og avreiðingargjaldsupphæddina. Er lógarbrot framt av grovum ósketni, er sektin eina ferð veiði- ella og avreiðingargjaldsupphæddina, meðan stór ella torfær sektarmál skulu latast fútanum til støðutakan.

Bøtur fyri ólógliga veiði

Tá talan er um ólógliga veiði, er meiri hósandi at taka støði í umsetninginum hjá farinum, tvs. avreiðingarvirðinum, enn at taka støði í hvussu nógv tað er snýtt ella roynt at snýtt fyri. Skotið verður tí upp, at støði verður tikið í avreiðingarvirðinum (sum bruttoinntøka) og evt. grovleikanum í teimum framdu brotunum (sum t.d. í ferðslulógini tekur støði í promilluni). Hetta kundi elvt til revsingarstøði, sum borgarin hevði upplivað sum meiri rættvís, samstundis hevði ein slík skipan verið betri eignað til at tryggja, at ólóglig veiða ikki gerst eitt kappingarparametur.

Skotið verður tí upp, at sektin verður lögð við atlit at lönsemi í viðkomandi fiskiskapi. Orsøkin til, at mett verður neyðugt at gera mun á sektunum er, at stórir munur er á fíggjarliga vinninginum av at fremja somu brot í ymisku bólkunum av fiskifærum, og at skipanin ikki skal

gera slík brot til eitt kappingarparametur, so at feløg og persónar, sum bróta lógina fáa vinning, og tey ið halda lógina hava eitt lægri lønsemi. Hinvegin hava bøturnar higartil verið mettar at vera ov stórar í smærru bólkunum og hetta kann tískil tykjast sum ein ov hørð revsing.

Inndráttur

Ætlanin er, at reglurnar um inndrátt eiga at vera eins og tær í vanligu revsilóggávuni, tí hesar eru betri egnaðar til at røkka endamálinum við inndrátti enn tær verandi í lóg um vinnuligan fiskiskap. Ávísar herðingar fyri álvarslig brot vera tó framvegis nevnd í lógini. T.d. at reiðskapur, sum hevur verið nýttur til ólógliga veiðu og eykareiðskapur, skal kunna inndragast, um hetta verður mettt hóskandi.

Í dag er ásett obligatoriskt at draga inn allan reiðskap í samband við ávís brot. Hetta er ein herðing í mun til revsilógina. Tað eigur at vera gingið burtur frá “pønalari konfiskatióin”, soleiðis at ásetingar um at øll veiða og allur reiðskapur skal inndragast fyri ávís brot, ikki eiga at vera tiknar við í nýggju lógini. Orsøkin er, at revsingin kann tykjast rættuliga tilvildarlig (arbitrer). Hóast talan er um ósketni, er einasti móguleiki at fremja inndrátt í veiði og reiðskap. Í slíkum førum kann tað vera rættuliga tilvildarligt, hvør reiðskapurin er umborð og hartil hvussu nógv veiða er umborð. Slíkar revsingar kunnu tykjast rættuliga órættvísar móttvegis borgaranum og kunnu viðføra óneyðugan óvilja millum vinnuna og eftirlitsmyndugleikan.

Ætlanin er framyvur, at reiðskapsinndráttur verður nýttur, tá talan er um veiðu við ólógligum reiðskapi. Hinvegin er tørvur á, at bøturnar eru egnaðar til at virka fyribyrgjandi. Støðan í tað er tann, at bøturnar eru rættuliga standardiseraðar til 50.000, 100.000 og í heilt serligum grovum førum 150.000 kr. fyri lógarbrot, sum lutfalsliga kunnu vera rættuliga lukrativ í ávísimum fiskiskapi og í ávísimum skipabólkum og móttsett í øðrum skipabólkum.

Móguleikin fyri at draga inn veiðu ella virðið av veiðu, hóast tað ikki endaliga er staðfest, at øll veiðan er fiskað ólógliga, verður verandi í nýggju lógini

Hækkjan av bótastøddum og sektaruppskot

Ætlanin er, at tað verður takstskipan fyri ólógligan fiskiskap, ið ásetur, hvussu nógv eitt hvørt brot “kostar”. Samstundis verða bøturnar í størri skipabólkunum hækkaðar fyri at forða fyri, at lógarbrot gerast eitt kappingarparametur, tí at lógarkarmarnir eggja reiðaríum at bróta lógina.

Frá fiskidagaskipan til kvotaskipan

Ein kvotaskipan førir við sær fleiri avbjóðingar fyri eftirlitið. Vandur er fyri, at brot sum útblaking, slepping og skiljing í størri mun fara at koma fyri. Neyðugt verður at økja eftirlitið bæði á sjógvi og landi og at økja um talið av eftirlitsfólki og eygleiðarum.

Aðrar heimildir

Sambært uppskotinum verður heimild at draga reiðskap fyri rokning eigarans. Slík heimild er neyðug – serliga fyri garnareiðskap, línu, trol og rúsur.

Við uppskotinum verður heimild útvega til at revsa innvígingarstøð fyri brot á reglum um innvíging og fyri at lata skeivar og/ella villeiðandi upplýsingar. Hetta er neyðugt fyri at tryggja eitt nøktandi eftirlit, at Vørn hevur móguleika at taka aftur innvígingarloyvi fyribils ella endaliga, at geva forboð fyri at taka ímóti, virka og útflyta fisk og at heimild verður fingin til vega fyri at melda slík virkir til revsingar við sekt. Ásett verður í slíkum føri, at viðkomandi persónur ella virki kann krevja, at málið verður roynt í rættinum, smbr. galdandi reglum í rættargangslógini. Hetta verður eisini gjørt fyri at forða fyri, at brot á fiskivinnuøkinum flytast frá sjógvi til lands í sambandi við at eftirlitið á sjónum herðist.

1.5 Ummæli

Lógaruppskotið er sent til ummælis hjá hesum þórtum:

.....

.....

Úrslitið av hesi hoyring sæst í viðfestum hoyringaryirliti og í hoyringarskjølum

Kap. 2. Avleiðingar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Onkrar av nýskipanunum, ið eru partur hesum lógaruppskoti, kunnu hava fíggjarligar avleiðingar fyri landið. Heimildin hjá landinum at bjóða út rættindi, kann geva landinum inntøkur. Talan er um eina heimild at selja og ikki eina skyldu at selja. Torført er at meta um, hvørjar inntøkur søla av fiskirættindum fer at geva landinum. Fleiri viðurskifti hava týðning fyri, hvussu leikur fer, eitt nú hvat og hvussu nógv verður selt, hvussu stórir áhugin er fyri at keypa, umframt at tað hevur stóran týðning, hvussu sølan verður skipað, og hvørjar treytir verða settar.

Búskaparráðið gjørdi í 2014 metingar um støddina á tilfeingisrentuni í føroysku fiskivinnuni fyri árin fram til 2012. Metingin av tilfeingisrentuni var tá umleið 400-500 mió. kr. um árið. Sannlíkt er ikki, at tað almenna fær alla hesa tilfeingisrentuna inn og av tí at partur av roknaðu tilfeingisrentuni er yvirnormal løn, sum longu verður høgt skattað, verður samlaða inntøkan hjá landskassanum netto væntandi ikki so høg, sum tøluni omanfyri vísa. Seinastu árin er avreiðingarvirði nógv økt, serliga í uppsjóvarvinnuni, og telur tað fyri at tilfeingisrentan í dag er hægri enn í 2012, men hinvegin eru fleiri gjøld lögð á hesa vinnuna, sum merkir, at meira av tilfeingisrentuni longu í dag kemur í landskassan. Ein varislig meting av inntøkum landskassans av hesum uppskoti er áleið 150 mió kr. pr ár sum inntøka av uppboðssøluni.

Við lógaruppskotinum fylgja øðrvísi krøv og treytir til eftirlit, sum kunnu føra við sær størri byrður hjá Vørn, og harvið størri tørv fíggjng. Eftir uppskotinum verður nýggj kvotaskipan gjørd í fiskiskapi eftir botnfiski í føroyskum sjógvi, sum áður var stýrdur við fiskidøgum. Ein kvotaskipan setir størri og øðrvísi avbjóðingar fyri eftirlitið. Vandí er fyri, at brot sum útblaking, slepping og skiljing í størri mun fara at koma fyri. Neyðugt verður at økja eftirlitið bæði á sjógvi og landi og at økja um talið av eftirlitsfólki og eygleiðarum. Vørn hevur sambandi við skyldur okkara í ÓÓÓ-sáttmálanum hevur mett at tørvur er á tveimum ársverkum afturat teimum verandi. Hvussu stórar meirútreiðslurnar av hesum verða, er ilt at meta um, og tað veldst eisini um, hvussu myndugleikin velur at fíggja virksemini hjá Vørn frameftir.

Onkrar nýskipanir kunnu eisini seta størri krøv til virksemini hjá Havstovuni, eitt nú í sambandi við stovnsmetingar og ráðgeving, umframt tær umsitingarætlanir og veiðireglur, sum eftir lógaruppskotinum skulu gerast í skipanini av fiskiskapi í føroyskum sjógvi. Fyri at ganga undir hesi krøv, er fremsta fyrirteytin, at neyðug orka og fíggjng er tøk.

Mett verður ikki, at stórvegis eykakostnaður stendst av at umsita brúkksskylduna. Neyðugu upplýsingarnar verða skrásettar sum er, og kunnu við smávegis umskipanum lagast til eftirkanningarnar.

Nýggja økið í lógini um gagnnýtslu av øðrum havtilfeingi kann gera, at tørvur verður á at fáa skipaðar mannagongdir á hesum øki, og at dagføra fyrisitingarliga førleikan og arbeidsorku á hesum øki, og

Ásetingin um, at manningarnar skulu lønast sambært sáttmálum við føroysk manningarfeløg, og at manningarnar ikki skulu rinda kostnaðin av at keypa kvotur á uppboðssølu, krevur ikki arbeidsorku frá myndugleikum. Ongin myndugleiki skal hava eftirlit við hýruútgjaldingunum. Manningarnar mugu sjálvar, móguliga saman við manningarfeløgunum, tryggja, at hýruútgjaldingarnar eru í samsvari við lógarásetingarnar.

Uppskotið kann elva til størri sektir. Sektarpeningurin verður eftir galdandi avtalu býttur í helvt millum føroyska landskassan og danska ríkiskassan. Illa ber til at meta um, hvussu stórar meirinntøkurnar verða av hesum.

Eftir uppskotinum kann Vørn seta fram sektaruppskot í sambandi við revsimál. Viðgerðin av fyrisitingarligum sektaruppskoti hjá Vørn krevur økta arbeidsbyrðu og tørv á arbeidsorku við kunneika á økinum.

Heimildin at áseta avgreiðslugjöld fyri fiskiloyvi o.tíl. kann, alt eftir hvussu myndugleikin velur at fígga avgreiðslu og líknandi virksemi við gjöldum, geva inntøkur til landið.

Uppskotið hevur í sjálvum sær ikki fíggarligar avleiðingar fyri føroyskar kommunur.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Mett verður, at uppskotið kann hava øktar umsitingarligar avleiðingar við sær (fyri Vørn) í sambandi við uppboðssølu, og eftirlit og eftirkanning fyri at tryggja at tey, ið bjóða seg fram í fiskiveiðu, lúka krøvini um ognarskap og at feløg ella persónar skulu verða heimahoyrandi, skrásett og hava høvuðssæti í Føroyum, fyri at fáa føroysk fiskirættindi. Uppskotið herðir eisini reglurnar, sum skulu forða fyri at fiskirættindi verða miðsavnad á fáum hondum. Hetta krevur væntandi størri umsitingaliga orku enn tann, ið nú er tøk.

Somuleiðis kann uppskotið um at skipa fiskiskap í føroyskum sjógvi í umsitingarætlanir fáa umsitingarligar avleiðingar. Væntandi skal nógv umsitingarlig tíð og orka brúkast til – saman við vinnu og Havstovuni - at fyrireika og seta í verk slíkar ætlanir. Ein liður í hesum er eisini at fyrireika og leggja fyri lögtingið uppskot til samtyktar um allar umsitingarætlanir. Vera slíkar ætlanir galdandi í longri áramál, kann tað hinvegin sum frá líður at lætta um í umsitingini.

Ásetingin um, at manningarnar skulu lønast sambært sáttmálum við føroysk manningarfeløg, krevur ikki arbeidsorku frá myndugleikum. Ongin myndugleiki skal hava eftirlit við hýruútgjaldingunum. Manningarnar mugu sjálvar, móguliga saman við manningarfeløgunum, tryggja, at hýruútgjaldingarnar eru í samsvari við lógarásetingarnar.

Uppskotið hevur í sjálvum sær ikki umsitingarligar avleiðingar fyri føroyskar kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Hetta uppskotið hevur avleiðingar fyri vinnuna við tað at útlutingskipanin fyri fiskirættindi verður broytt, so at ein partur av rættindunum verður boðin út alment. Hetta kann føra við sær økta kapping um kvotur, tí fleiri kunnu bjóða seg fram. Saman við herdum reglum um, hvussu

stórar part ein persónur ella felag kann hava ræðið á, broytir hetta eisini fyrirtreytirnar fyrri vinnuvirkseminum. Hvørjar ítøkiligar avleiðingar verða, er tó ilt meta um.

Tað, at landið selir summi fiskirættindi á uppboði, førir við sær eykakostnað fyrri vinnuna. Hvussu stóran, er ilt at meta um, tí hetta m.a. veldst um, hvussu nógv verður selt, veiðinøgd, prís og avreiðingarvirði.

Ein partur av nýskipanini í lógaruppskotinum er, at frameftir verða rættindi, ið landið letur, tillutaði feløgum og einstaklingum – útróðrarflotin undantikin - t.v.s, at farið verður burtur frá gomlu skipanini, har veiðiloyvi og fiskiloyvi, kvotur o.s.fr. eru knýtt at ávíssum fiskifari. Mett verður at hetta hevur gagnligar avleiðingar fyrri vinnuna.

Hetta uppskotið ber eisini í sær, at útlendingar ikki kunnu eiga í føroyskum fiskiførum, og at allur eginpeningurin, herundir partapeningurin og ábyrgdarpeningurin skal vera á føroyskum hondum. Hetta kann ávirka móguleikarnar hjá vinnuni at fígga íløgur og virksemini annars. Tað verður tó gjørd ein skiftisskipan fyrri feløg, har útlendingar longu eru eigarar, sum kunnu halda áfram við verandi virksemini so leingi eigaraviðurskiftini eru óbroytt.

Herdar treytir og krøv um avreiðing í Føroyum og uttanlands og krav um at partur av veiðini skal bjóðast út á uppboðssølu í Føroyum fær eisini avleiðingar fyrri vinnu. Øðrumegin kann tað vera við at bøta um atkomuligheitina hjá føroyskum virkjum og fiskakeyparum til veidda fiskin, men tað skerjir samstundis móguleikarnar hjá skipum og bátum at velja, hvar tey landa og leggja veiðina upp. Kravið um at ein partur av veiðini skal um uppboðssølu gagnar vinnuni á landi, og í summum førum seljarum, men er samstundis eitt inntriv í frælsi hjá vinnuni, eitt nú at gera langtíðaravtalu um avreiðing, fyrri at tryggja rávørutilgongd.

Nýtt, sammett við lógina um vinnuligan fiskiskap, er, at treyt verður sett um, at manningar umborð á fiskiskipum, og á móttøkuskipum undir føroyskum flaggi, skulu lønast sambært sáttmálum við føroysk manningarfeløg. Hetta kann hava avleiðingar fyrri vinnuna.

Ein partur av uppskotinum er ein víðkað heimild at taka avgreiðslugjöld, so at hon, umframt útskriving av fiskiloyvum og avhendingar av kvotum og fiskidøgum, eisini fevnir um flytingar av loyvum millum rættindahavarar. Eftir uppskotinum er eisini heimild at taka avgreiðslugjöld fyrri vátanir o.tíl., ið eftirlitsmyndugleikin veitir borgarum og sum krevja ávíst eftirkanningararbeiði. Avleiðingarnar fyrri vinnuna vera alt eftir, hvussu myndugleikin velur at fígga avgreiðslu og líknandi virksemini við gjöldum. Sum er, er hendan heimildin hugsa at verða nýtt viðvíkjandi veiðivátanum, sum ES krevur skulu fylgja allari fiskavøru, sum skal á ES marknaðin.

Heimild verður givin Vørn, fyrri eigarans rokning, at taka inn reiðskap, sum er ólógligur, ella ikki er settur ella stendur í samsvari við galdandi reglur.

2.4. Avleiðingar fyrri umhvørvið

Uppskotið hevur í sjálvum sær ikki avleiðingar fyrri umhvørvið. Eins og í lógini undan hesari skulu atlit takast til umhvørvið, tá livandi tilfeingið í sjónum verður fyrirsitið og gagnnýtt.

2.5. Avleiðingar fyrri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ikki serligar fíggarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyrri serstøk øki í landinum

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Mett verður ikki, at uppskotið hevur sosialar ella aðrar avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Uppskotið miðar eftir, at fyrisingin av tilfeinginum fer fram í samsvari við millumtjóða sáttmálar, avtalur og reglur, sum Føroyar eru partur av. Ávísir fiskastovnar ferðast um fiskimark ella eru í altjóða sjógvi, og eiga Føroyar at virða avtalur og sáttmálar á hesum økjum. Hetta hevur eisini verið partur av lógini undan hesari, men við hesum uppskotinum er lagt upp til at meginreglur og skyldur okkara millumtjóða sáttmálar o.a., gerast sjónligari í fyrisingini av livandi tilfeinginum í sjónum.

Mett verður ikki, at tað eru bindingar til millumtjóða sáttmálar, sum gera, at uppskotið fær fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella aðrar avleiðingar fyri landsmyndugleikar, kommunumyndugleikar, ávís øki í landinum, ávísar samfelagsbólkar ella vinnuna.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Mett verður ikki, at uppskotið er í ósamsvari við tvørgangandi millumtjóðasáttmálar, herundir Europeiski mannaættindasáttmálin ella Sáttmáli Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek.

Mett verður ikki, at ásetingin um at manningar umborð á fiskiskipum og á móttøkuskipum undir føroyskum flaggi, skulu lønast sambært sáttmálum við føroysk manningarfeløg, er í stríð við ILO konventiónir ella Europeiska mannaættindasáttmálan, tí ásetingin skerjir ikki felagsfrælsi ella kollektiva samráðingarrættin. Manningar verða eftir ásetingini ikki tvungnar at vera í ávísam manningarfelag, og ásetingin forðar heldur ikki fyri, at manningar ikki eru í nøkrum felag yvirhøvur.

2.9. Marknaforðingar

Herdar treytir um útlenskan ognarskap og kapital at bjóða seg fram í fiskiveiðini og fyri at eiga fiskifar undir føroyskum flaggi, kann hava við sær marknaforðing.

Somuleiðis kunnu herdu treytirnar um at føroysk veiða skal landast í Føroyum og sum skerjir móguleikarnar at landa uttanlands, elva til marknaforðingar

Hoyvíkssáttmálin skipar Føroyar og Ísland sum eittans búskaparøki, har bannað er at gera mismun vegna tjóðskap, virkisstað ella vegna vøruuppruna.

Fríhandilssáttmálarnir við ávikavist Noreg, Sveis og Evropasamveldið avmarka seg í vavi einans til vørustreytar, har útflutningsskjøl og avgjöld við samsvarandi ávirkan eru bannað.

Viðmerkjast kann, at onnur lond eisini seta krøv og treytir um, at veiða skal avreiðast í heimlandinum ella ávísam pørtum av heimlandinum.

Spurningar um móguligt ósamsvar við sáttmálar verða eftir vanligu mannagongdunum fyrst tiknir upp í felagsnevndum, sum eru skipaðar við sáttmálunum. Verður niðurstøða gjørd um, at ásettar treytir um útlenskan kapital og reglur um landing ikki eru í samsvari við ásetingar í Hoyvíkssáttmálanum ella fríhandilssáttmálunum, má lógin tillagast.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hefur ásetingar um revsing, útpanting og sekt. Yvirskipað verður mettt, at tórvur er á broytingum innan fleiri øki til at betra um eftirlitið. Hartil eru gjørd uppskot til hvussu inndráttur, revsing av ólógligari veiði og svik viðvíkjandi veiði- og avreiðingargjöldum kunnu revsast rættarlíga eins og uttanrættarlíga.

2.11. Skattir og avgjöld

Lógaruppskotið hefur ikki ásetingar um skattir og avgjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Uppskotið í sjálvum sær áleggur ikki fólki fleiri skyldur enn tær í lógini um vinnuligan fiskiskap. Tað verður framhaldandi soleiðis, at t.d. loyvi krevst til vinnuligan fiskiskap. Umframt at verandi skyldur framhaldandi vera galdandi, áleggur uppskotið fólki aðrar skyldur, eitt nú at søkja um loyvi í sambandi við, at annað havtilfeingi skal gagnnýttast. Flestu upplýsingarskyldur og skyldur í sambandi við veiðifráboðir eru tær somu, sum í lógini um vinnuligan fiskiskap. Nevnast skal tó, at nýtt í hesum uppskotið er heimild, at krevja at fráboðanir til eftirlitsmyndugleikan skulu latast í elektroniskum og teldutøkum sniði.

2.14. eggur uppskotið heimildir til annan landsstýrismann ella onnur

Uppskotið leggur ikki heimildir til annan landsstýrismann, stovn ella kommunur

2.15 Fær almenni myndugleikin atgongd til privata ogn?

Uppskotið gevur almenna eftirlitsmyndugleikanum atgongd til skip, tað kann vera fiskifør, fiskaflutningsfør og fiskaframleiðslufør, og harumframt á øllum støðum, har sum veiða ella partar av hesi verða goymd, flutt og viðgjørd o.a.

2.16. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kap. 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1

Lógin fevnir um at gagnnýta alt livandi tilfeingi, sum er í sjónum og í og á havbotninum, og sum náttúrliga hoyrir heima har. Livandi tilfeingi er fiskur, skeljadyr, krabbadyr, plantur o.a. livandi verur, sum eru í sjónum ella á botni. Lógin fevnir eisini um at gagnnýta arvafrøðiligt tilfar, ið stavar frá tilfeingi, lógin fevnir um.

Undantikin eru havsúgdjór og fuglur. Gagnnýtsla av hesum er skipað í aðrari lóggávu, so sum grindalógini og fuglaveiðilógini. Undantikin er eisini fiskur, onnur djórasløg og plantur í aling, har virksemini er fevnt av og skipað í lógini um aling av fiski v.m.

Lógin fevnir eisini um annað virksemini, ið ikki hevur við sjálvan fiskiskapin at gera, men knýtt at vinnuligu virkseminum viðari í virðisketuni. Ætlanin við at víðka og nágreina virkisøki í mun til verandi lóg er fyrst og fremst at kunna hava gott eftirlit og sporføri í øllum liðum í virðisketuni – landing, umskipping móttøka, flutningur, goymsla og keyp og søla – og á tann hátt tryggja at gagnnýtslan fer fram á ein hátt sum er í samsvar við ásetingarnar og heimildirnar í lógini. Víðkaða virkisøki er eisini ein fyritreyt fyri at leggja upp fyri fólkarættarligu og altjóða skyldum okkara um stovnsrøkt og eftirlit. Hesar skyldur stavað frá bindandi millumtjóða avtalum, samstarv og samtyktum í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum, og óbindandi – men politiskt týðningarmiklum – atferðarreglum, leiðreglum og yvirlýsingum um burðardyggan fiskiskap, sum fyrst og fremst FAO hevur tikið stig til. Yvirskipað snýr tað seg um at basa ólógligum, óskipaðum og ófráboðanum fiskiskap (ÓÓÓ), tí at slíkt virksemini ger seg inn á tey, ið virka undir skipaðum viðurskiftum. Ránsveiða ávirkar veiðigrundarlagið og kann eisini ávirka marknaðin og marknaðarprís.

Lógin er galdandi á føroyskum fòrum, í føroyskum sjógv, á føroyska landgrunninum, og uttan fyri føroyskan sjógv, og á landi í Føroyum, og føroyskum í áum og vøtnum. “Føroysk fòr” eru fòr, sum eru skrásett í føroysku skipaskrásetingunum. Talan er ikki bert um fiskifòr, men eisini um fòr, ið taka ímóti og flyta veiðu ella sum taka ímóti ella lata veitingartænastur og stuðulstænastur. Lógin skal eisini gera tað møguligt, at seta krøv til onnur enn fiskifòr um skyldur at lata upplýsingar, skjalprógv o.tíl. í sambandi við t.d. at taka ímóti og at flyta fisk og fiskavørur.

Lógin er galdandi í føroyskum sjógv. Frameftir verður orðingin ”føroyskur sjógvur” brúkt ístaðin fyri ”føroysku landleiðirnar” í lógini um vinnuligan fiskiskap. Innihaldið í orðingini er tó tað sama. Talan er um leiðirnar innan fyri føroyska fiskimarkið, sum tað er ásett við Anordning nr. 598 frá 21. desember 1976, sum seinast broytt við Anordning nr. 888 frá 17. september 2009.

Lógin fevnir eisini um at gagnnýta livandi tilfeingi á føroyska landgrunninum. “Landgrunnurin” er havbotnurin og undirgrundin á økjum, sum røkka út um føroyska sjógv, sum eitt nátturligt framhald av føroyska landgrunninum. Ytra markið fyri landgrunnin verður ásett eftir serligum fólkarættarligum mannagongdum samsvarandi grein 76 í havrættarsáttmála Sameindu Tjóða. Í grein 77 í havrættarsáttmálanum eru eisini ásetingar um rættindi hjá strandarlondunum, herundir at gagnnýta livandi tilfeingið á landgrunninum.

Lógin fevnir eisini um gagnnýtslu av livandi tilfeingi á leiðum uttan fyri føroyskan sjógv. Hetta er altjóða sjógvur og sjóleiðir, ið eru undir lógdømi hjá øðrum londum. Grundreglan er, at far undir føroyskum flaggi ikki kann fiska ella taka lut í øðrum virksemini, ið er knýtt at slíkum virksemini, uttan loyvi frá føroyskum myndugleikum. Yvirskipað snýr tað seg um at leggja upp fyri altjóða skyldum okkara sum flaggland og at byrgja fyri, at fòr undir føroyskum flaggi taka

lut í ólógligum, óskipaðum og ófráboðanum fiskiskapi, eisini innan fyri fiskimørk hjá øðrum londum, sum Føroyar ikki hava fiskiveiðiavtalu við.

Orðingin um, at lógin eisini er galdandi á landi í Føroyum er tikin við, tí hóast tað virksemi, ið lógin regulerar, fyrst og fremst er á sjónum, er eisini neyðugt at hava hetta við í virkisøkinum hjá lógini, fyri at tryggja gott eftirlit og sporføri, sum stuðlar undir at gagnnýtslan av livandi tilfeinginum í sjónum fer fram sum fyriskrivað.

Lógin fevnir eisini um fiskiskap eftir laks, sílum o.ø. í føroyskum áum, vøtnum, ósum og løkum. Rættarstöðan á hesum øki verður ikki broytt við hesi lóg. Eins og í undanfarnum lógum á økinum, hevur landsstýrismaðurin heimild gera fyriskipanir við kunngerð. Fyritreytirnar og umstøðurnar her eru øðrvísi enn á sjónum, og meginparturin av ásetingunum um fiskiskap í sjógvi hava ikki týðning. Nevnast kann, at lógarheimildin á økinum hevur verið brúkt til kunngerð um friðing av ósanum við Leynar (2006) og kunngerð um síla- og laksaveiðu (1990).

Við hesum lógaruppskotinum skal lógin fevna um alla gagnnýtslu av livandi tilfeingi – eisini tá hon ikki er beinleiðis vinnulig. Tað verður framvegis so, at serstakt loyvi krevt ikki at fiska til húsbúrs og egna nýtslu. Einasta treytin er, at veiðan ikki verður avreidd ella seld. Aldargamli rætturin at søkja sjógvin og fiska til egið brúk verður við hesum ikki skerdur. Hinvegin kann tørvur vera á at nágreina, hvat fiskiskapur til egna nýtslu er, eins og tørvur kann vera á at hava móguleika at regulera, tá fiskiskapur ikki er beinleiðis vinnuligur, eitt nú at seta avmarkingar fyri at nýta ávísan fiskireiðskapi, at friða ávísar sjóleiðir fyri øllum fiskiskapi.

Tørvur er á heimild at skipa ferðavinnufiskiskap. Í sambandi við at útlendsk ferðafólk ella ferðaskrivstovur koma higar við egnum fari og ætla sær at fiska, má heimild eisini vera fyri at víkja frá høvuðsregluni, sum bannar fremmandum fiskiførum og ríkisborgarum at reka fiskiskap í føroyskum sjógvi. Tí verður við hesum uppskotinum heimild at lata serstøk loyvi í sambandi við ferðavinnu og fiskiveiði, og eins treytir kunnu setast til sjálvt fiskifarið, serliga av trygdar – ella umhvørvisávum, um veiðinøgdir og takast við av landinum, reiðskap, tal av reiðskapi o.tíl. Treyt er, at veiða ikki verður avreidd ella brúkt á annan hátt við peningaligum vinningi ella ágóða fyri eyga. Væntast kann, at tørvurin á reglum á økinum kann gerast størri tey næstu árin, tí seinastu árin hevur miðvíst verið arbeitt við at menna ferðavinnuna í Føroyum og at marknaðarføra Føroyar sum ferðafólkaland. Ein av málbólkunum, sum ofta verður nevndur, eru fólk, ið hava hug at fara á flot.

Til § 2

Eins og gamla lógin um vinnuligan fiskiskap hevur hetta lógaruppskotið orðingar sum áseta endamálið við lógini. Endamálið við lógini gevur teir yvirskipaðu karmarnar í fyrisitingini av livandi tilfeinginum í sjónum.

Hugtakið “burðardygg gagnnýtsla” er fjøltáttað. Yvirskipað snýr tað seg um, at nýtslurætturin at gagnnýta ognina hjá føroysku tjóðini verður skipaður eftir tí, ið náttúran tolir, so komandi ættlið í Føroyum eisini kunnu liva av sjónum.

Hugtakið verður oftani flokkað í trýggjar bólkar: lívfrøðilig, búskaparlig og samfelagslig burðardygd.

Lívfrøðiliga burðardygg gagnnýtsla snýr seg bæði um, hvussu vit røkja, gagnnýta og verja livandi tilfeingið, og hvussu vit verja aðrar partar av vistskipanin, ið verður gagnnýtt. Lívfrøðilig burðardygd snýr seg um at fyrisita so, at fiskastovnarnir og annað livandi tilfeingið í sjónum varandi kunnu endurnýggja seg og kasta mest móguligt av sær. Hetta merkir, at atlit

ikki bert mugu takast til tann stovnin, ið verður gagnnýttur, men eisini til aðrar partar av vistskipanini og annað lív í sjónum. Hetta er m.a. at friða viðbreknar vistskipanir fyri ávísur fiskiskapi.

Við málinum um “besta samfelagsbúskaparliga íkastið” hugsar ein sær, at lógin verður fyrisitin á ein hátt, ið stuðlar undir at vinnuliga virksemini gevur avlop til samfelagið, grundað á marknaðarbúskaparligar meginreglur, og almennar reglur um arbeiðsumhvørvi, kappingarreglur o.tíl.

“Samfelagslig burðardygd” snýr seg um at taka atlit til onnur viðurskifti enn tey, ið hava við kravið um vinnuligt og samfelagsbúskaparligt lønsemini at gera. Endamálið við lógini er eisini at stuðla undir arbeiðs- og inntøkumøguleikar og møguleikar fyri vinnuligum virksemini um alt landi. Í fyrisitingini av livandi tilfeinginum í sjónum kunnu sostatt eisini takast við býttisatlit og økispolitisk atlit.

Endamálsorðingar í sjálvum sær eru ikki regulering. Fiskivinna er fjøltáttað virksemini, har nóg ymisk atlit skulu takast, tá reguleringar verða settar í verk. Nógv at hesum ymisku málunum og atlitum fella saman og kunnu røkkast samstundis. Onnur kunnu vera í andsøgn hvørt við annað, og kunnu illa røkkast til fulnar samstundis. Tá ið av tornar er tað ein spurningur um, hvussu ymisku endamálini verða raðfest politiskt og um, hvørjar fyriskipanir og stýringsamboð, ið myndugleikin til eina og hvørja tíð velur at leggja dent á og brúka innan fyri teir karmar, lógin setur.

Stk. 2.

Umframt yvirskipaðu endamálsorðingarnar verður skotið upp at seta í lógina, hvørji atlit skulu takast í umsitingini av lógini, og tá heimildarnar verða brúktar.

Nr. 1). Umsitingin av lógini skal stuðla undir góða stovnsrøkt, so at tað ikki verður veitt meira, enn stovnarnir tola á varandi, burðardyggum grundarlagi. Komandi ættarlið skulu eisini kunna liva av sjónum. Regluverkið skal eisini lúka rakstrar- og samfelagsbúskaparlig krøv. Rakstrarbúskaparliga kravið er, at vinnan ber seg, útvegar fiskimonnum rímiliga úrtøku, at nóg mikið er til rakstur, kapitalkostnað og nýløgur. Samfelagsbúskaparliga kravið er, at veiðan gevur so stórt varandi íkast til tjóðarúrtøkuna sum gjørligt. Regluverkið skal tryggja, at mest møguligt av virðisøkingini í sambandi við gagnnýtsluna av fiskatilfeinginum er í Føroyum, og kemur føroyska samfelagnum til góðar.

Nr. 2). Eitt úrslit av Rio-ráðstevnuni í 1992 er Agenda 21, sum leggur dent á fyrivarnisregluna í umsitingini av náttúruutilfeingi. Reglan um fyrivarni er eisini ein partur av t.d. ST-avtaluni um ferðandi fiskastovnar frá 1995 og millumtjóða sáttmálanum um lívfrøðiligt margfeldni.

Fyrivarnisreglan sigur yvirskipað, at trot á haldgóðum vísindaligum upplýsingum ikki skulu nýtast sum undanførsla fyri ikki at seta í verk varðveitingar- og umsitingarlig tiltøk í fiskiveiðuni, tá annars verður hildið, at hetta er neyðugt.

Fyrivarnisreglan hevur bæði eina lívfrøðiliga og samfelagsliga síðu, tá um gagnnýtslu av livandi tilfeingi ræður. Lívfrøðiliga miðar hon eftir, at gýtingarføri parturin av einum fiskastovni altíð er nóg stórur til, at hann er førur fyri at endurnýggja seg. Fyri samfelagið og búskaparliga er endamálið at tryggja, at inntøkurnar og veiðigrundarlagið eru so støðug sum gjørligt.

Fyrivarnisreglan er ein vegleiðing um burðardyggja gagnnýtslu. Av tí at føroyska samfelagið er so bundið at fiskivinnuni, eigur umsitingin av tilfeinginum eftir fyrivarnisregluni ikki bara at

verða brúkt við lívfrøðiligum fortreytum. Samfelagsbúskaparlig atlit eiga eisini at takast, soleiðis at tað m.a. slepst undan ov stórum sveiggjum í búskapinum.

Nr. 3). Umsitingin av fiskatilfeinginum eiga at taka støði í vistskipanarregluni (eco-system approach), sum er ein aðaltáttur í nógvum av teimum millumtjóða sáttmálum og avtalum, sum Føroyar eru partur av. Hetta merkir í stuttum, at fyriskipanir í fiskiveiðuni skulu hava virðing fyri sambandinum millum ymisku dýra- og plantustovnarar í havinum og meingi teirra.

Nr. 4). Atlit skulu takast til at allir borgarar landsins hava møguleikar at taka lut í og bjóða seg fram í føroyskari fiskiveiði eftir greiðum og javnbjóðis treytum. Hetta merkir ikki, at ein og hvør skal sleppa upp í part, men at karmarnir eru so, at øll hava javnbjóðis møguleikar. Hetta snýr seg lutvíst um rættvísi og líkarreglur, javnbjóðis møguleikar at fáa atgongd. Á hin bógvin er tað lívfrøðiliga og búskaparliga oftani skynsam at avmarka talið av luttakarum í fiskiskapinum.

Nr. 5). Í fyrisitingini av fiskiríkidøminum kunnu takast atlit til onnur viðurskifti enn vinnuligt ella samfelagsbúskaparligt lønsemi. Eitt endamál við lógini er at stuðla undir arbeiðs- og inntøkumøguleikar og møguleikar fyri vinnuligum virkseimi um alt landið. Tá skipanir verða gjørdar skulu eisini takast býttisatlit og atlit til ávís øki í landinum, so at atgongd til rættin at troyta livandi tilfeingið í sjónum verður býtt á ein hátt, sum gagnar øllum pørtum av landinum. Livandi tilfeingið er ogn Føroya fólks, og allir partar av landinum eiga at fáa møguleika at troyta livandi tilfeingið í sjónum og fáa lut í ágóðanum. Tað er tó upp til politiska myndugleikan at gera av, hvussu ein frægast kann virka fyri arbeiðs- og inntøkumøguleikar og møguleikar fyri vinnuligum virkseimi um alt landi, innan fyri karmarnar í lógini.

Nr. 6). Føroyar hava ræði á nógvum sjófeingi, og føroysk skip fiska á sjóleiðum víða um. Okkara heimaleiðir eru millum tær mest produktivu í heiminum. Fiskastovnararnir endurnýggjað seg, men eru ikki ótømiligir. Fiskastovnararnir og annað livandi tilfeingi í sjónum er ogn hjá føroyska fólkinum, og góð røkt og skynsom gagnnýtslaer treyt fyri at teir geva avkast til samfelag og vinnu. Gott eftirlit er við til at tryggja, at virkseimi er í samsvari við galdandi reglur, og at støðið ikki verður máað undan settu málunum. Yvirskipaða málið við fiskiveiðieftirlitinum er sostatt at stuðla undir góða stovnsrøkt, og at vinna virkar undir javnbjóðis treytum í øllum liðum. Álitandi og munadygt eftirlit við fiskiskapi er fyrirtreyt fyri góðari røkt og fyrisiting av fiskatilfeinginum og øðrum livandi tilfeingi í sjónum. Føroyar hava ein virknan leiklut í millumtjóða samstarvi um eftirlit við fiskiskapi; eitt samstarv sum tey seinnu árin er vorðin ein týðningarmikil táttur í øllum fiskiveiðieftirliti. Hetta hevur týðning, m.a. tí at veiðan oftani verður landað aðrastaðni enn í heimlandinum og ikki í tí landinum, har veiðan er fingin. Eftirlit er eisini við umskiping, flutningi o.s.fr. fyri at byrgja fyri at fiskur og fiskavørur, ið stava frá ólógligum, óskipaðum og ófráboðanum fiskiskapi kemur á marknaðin.

Nr. 7). Umsitingin av tilfeinginum skal taka atlit at ásetingum og meginreglum í teimum avtalum, sum Føroyar gera við onnur lond. Avtalur, sipað verður til, eru t.d. avtalur, ið verða gjørdar millum strandarlond í sambandi við áseting av heildarkvotum av ferðandi ella felags fiskastovnum og samtyktir í millumtjóða fiskiveiðifelagsskapum sum t.d. NEAFC, NAFO og SPRFMO.

Í altjóða samanhangi eru harafturat fleiri sáttmálar, yvirlýsingar og leiðreglur, har Føroyar, saman við øðrum londum, eru komnar ásamt um meginreglur um burðardyggan fiskiskap. Samstarv føroyinga úteftir eiga at byggja á somu meginreglur, sum umsitingin av tilfeinginum á heimaleiðum, og hava virðing fyri teimum avtalum, sum Føroyar eru bundnar av og reglum í havrættinum annars.

Atlit skulu takast at altjóða sáttmálum, sum Føroyar hava staðfest. Løgtingið tók í 2003 undir við, at danska ríkisstjórnin við gildi fyri Føroyar staðfestir *Havrættarsáttmála Sameindu Tjóða* frá 10. desember 1982 (Løgtingsmál nr. 87/2002). Havrættarsáttmálin, sum ofta verður róptur “grundlóg havsins”, áleggur ríkjum rættindi og skyldur. Hann umrøður alt mannavirksemi á sjónum og alla gagnnýtslu av sjónum – fiskiskap, sigling, oljuvinnu og dálking. Hann gevur strandarlondum rætt til at gagnnýta livandi náttúruilfeingi í heimasjógvi, men áleggur eisini strandarlandinum eina skyldu at tryggja, at livandi tilfeingið ikki verður trároynt, og at seta í verk tiltøk sum tryggja, at stovnarnir verða varðveittir á eini legu, sum gevur mest varandi úrtøkuna.

Sáttmálin um varðveiting og umsiting av millumøkja- og víðferðandi fiskastovnum frá 1995, sum Løgtingið tók undir við í 2000 (Løgtingsmál nr. 88/1999) setti í verk ásetingarnar í havrættarsáttmálanum um ferðandi og víðferðandi fiskasløg. Sáttmálin er fyrst og fremst ein rammuavtala fyri samstarv um fiskiveiðu á regjonalum stigi. Sáttmálin leggur dent á størri samstarv millum strandarlond og fjarfiskitjóðir. Sáttmálin er í útgangsstøðu galdandi fyri altjóða sjógv, men skipar eisini gagnnýtslu av ferðandi fiskastovnum og staðfestir, at samsvar skal vera millum fysisiting av tilfeinginum í altjóða sjógvi og heimasjógvi. Sáttmálin hevur tí óbeinleiðis týðning fyri búskaparøkini og onnur tilfeingisløgðømi við tað, at tað snýr seg um fiskastovnar og ikki sjóleiðir. Fyrivarnisreglan, vistskipanarreglan og reglan um samsvar (compatibility) er millum aðaltættirnar í sáttmálanum.

Millumtjóða sáttmálin um lívfrøðiligt margfeldni frá 1992, sum Løgtingið staðfesti í 2006, (løgtingsmál 8/2006) hevur ásetingar um vernd av lívfrøðiligum margfeldni og burðardyggar gagnnýtslu. Tá talan er um vinnuliga gagnnýtslu av livandi tilfeingi í sjónum, er ásett, at hetta skal fara fram í samsvari við skyldurnar og rættindini, sum eru partar av ásetingunum í havrættinum.

Føroyar hava havt ein virknan leiklut í millumtjóða samstarvi um eftirlit við fiskiskapi og hava tikið undir við samtyktum í NAFO og NEAFC, sum hava sum endamál at tryggja betri fiskiveiðieftirlit í Norðuratlantshavi og á tann hátt basa ÓÓÓ-fiskiskapi. Eitt nú í 2007, tá londini í NEAFC settu í verk eina skipan við eftirliti við fiskiførum, sum koma í havn hjá sáttmálapørtunum. Somuleiðis tók Løgtingið í 2014 undir við at seta í gildi fyri Føroyar FAO-sáttmálan um at banna, fyrbygja og forða ólógligum, óskipaðum og ófráboðaðum fiskiskapi - ÓÓÓ-sáttmálin - (Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing). Sáttmálin kom í gildi 5. juni 2016, eftir at neyðuga talið av londum hava boðað FAO frá, at tey staðfesta sáttmálan. Við sáttmálanum binda partarnir seg til at hava eftirlit við skipum undir fremmandum flaggi fyri at basa ÓÓÓ-fiskiskapi. Sambært sáttmálanum skulu limalondini eitt nú eftirkanna, um skip undir fremmandum flaggi eru á ÓÓÓ-listum hjá økisfelagsskapum ella altjóða felagsskapum, áðrenn tey koma í havn. Hava skipini lutikið ella stuðlað ÓÓÓ-fiskiskapi, skal vera bannað teimum at koma í havn.

Afturat hesum kann nevast, at FAO, sum er mat- og landbúnaðarstovnurin hjá ST, hevur tikið stig til at gera fleiri sjálvboðnar reglur um stovnsrøkt og gagnnýtslu av livandi tilfeinginum í sjónum. Her skal serliga nevast FAO atferðarreglurnar um fiskiskap við ábyrgd (*Code of Conduct for Responsible Fisheries*) frá 1995, sum hevur verið grundarlag undir meiri ítøkiligari leiðreglum fyri fiskiskap, eitt nú leiðreglur um fiskiskap eftir djúphavsfiski í altjóða sjógvi, leiðreglum um hjáveiðu og útblaking og leiðreglum fyri leiklutin hjá flagglondum.

Til § 3.

Í hesi grein vera nøkur hugtøk, sum verða nýtt í lógini, allýst. Talan er í høvuðsheitum um somu allýsingar, sum í verandi lóg.

Stk. 1. Føroyskur sjógvur eru sjóleiðirnar innan fyri føroyska fiskimarkið, sum ásett í kongligari fyriskipan nr. 598 frá 21. desember 1976 “om fiskeriterritoriet ved Færøerne”, sum seinast broytt við kongligari fyriskipan nr. 888 frá 17. september 2009. Hetta er økið út á 200 fj. úr grundlinjunum ella til ”miðlinjurnar”, har tað er styttri enn 400 fj. millum londini. Lógin um vinnuligan fiskiskap nýtti heitið landleiðirnar. Innihaldsliga er ongin broyting í hesum. Ytra landleiðin og innara landleiðin er tað sama sum sjóleiðirnar innan fyri føroyska fiskimarkið.

Stk. 2. Altjóða sjógvur eru sjóleiðirnar uttan fyri fiskiveiðiløgræði hjá strandarlondum.

Stk. 3. Vinnuligur fiskiskapur verður allýstur sum fiskiskapur, har veiðan verður avreidd. Tað vil siga, at um veiðan verður seld, ella um fiskað verður við tí endamáli at selja veiðuna heilt ella partvíst, so er talan um vinnuligan fiskiskap. Hetta merkir eisini, at veiða til húsbúnað er ikki vinnuligur fiskiskapur. Tað er ikki avgerandi eftir hesi lóg, um fiskiskapurin út frá einum búskaparligum sjónarmiði er vinnuligur, tað vil siga, gevur yvirskot og ber íløguna. Avgerandi er bert eftir hesi lóg, um ætlanin er at avreiða veiðu.

Stk. 4. Fiskiárið er álmannaáárið, tvs. frá 1. januar til 31. desember. Farið verður við hesum burtur frá at áseta fiskiár frá 1. september til 31. august.

Stk. 5. Fiskiloyvi er tann rættur, sum eigari av ávísnum fiskifari fær at veiða ávíst livandi tilfeingi á ávísnum leiðum í ávísnum fiskiári við hesum fiskifari. Fiskiloyvi vera útskrivað á hvørjum ári, tá fiskiárið ella kvotuárið byrjar. Fiskiloyvið ásetir ítøkiligu fiskirættindini hjá einstaka rættindahavara tað árið, og er avmarkað til bara tað eina árið.

Stk. 6. Her verður greinað, hvat ein fiskidagaskipan er. Í eini fiskidagaskipan er tað veiðiorkan, sum verður regulerað. Grundsjónarmiðið er, at eitt fiskifar fremur eitt ávíst veiðitrýst hvønn fiskidag, og fyri at avmarka veiðitrýstið, verður hámark sett fyri, hvussu nógvar dagar hvørt fiskifar, ella bólkur av fiskiførum, kann fiska.

Fiskidagaskipan er í fiskiskapi eftir botnfiski í føroyskum sjógvi, í rækjuveiðuni við Svalbard og í fiskiskapinum eftir djúphavsfiski í altjóða sjógvi hjá NEAFC.

Stk. 7. Felags fiskidagar eru fiskidagar, sum ein bólkur undir einum hevur rætt at veiða.

Stk. 8. Egnir fiskidagar eru teir fiskidagar, sum eru latnir eigara av einum ávísnum fiskari at veiða.

Stk. 9. Ein fiskidagur verður roknaður í tímum frá tí, at túrur byrjar til túrur endar. Tó verður ein túrur altíð roknaður sum minst ein fiskidagur. Talið av brúktum fiskidøgum í fiskiárinum verður gjørt upp fyri allar túrarnar undir einum við at býta samlað brúkt tímatal við 24, tó so, at hædd verður tikin fyri, at hvør túrur telur minst ein fiskidag. Fiskidagar hjá teimum smærru útróðrarbátunum í bólki 5 vera gjørdir upp á tann hátt, at hvør túrur telur ein fiskidag uttan mun til, hvussu nógvar tímar fiskifarið hevur brúkt. Tað merkir fyri bólk 5, at hóast báturin er úti í 2-3 dagar, telur hetta bara fyri 1 fiskidag.

Stk. 10-20. Ein kvotuskipan ber í sær, at hámark verður sett fyri, hvussu nógv kann fiskast, ella hvussu nógv kann takast úr hvørjum fiskastovni. Mest loyvd veiða er tann samlaða nøgðin av ávísnum livandi tilfeingi, sum veiðast kann í einum fiskiári. Heildarkvotan er tann partur av mest loyvd veiðuni, sum fiskifør undir føroyskum flaggi hava rætt at veiða. Heildarkvotan verður síðani býtt út sum egin árskvota til bólkar av fiskiførum, sum felags árskvota ella sum felagskvota við hámarki.

Kvotuskipan verður við hesum sett fyrri ein part av flotanum, ið roynir eftir botnfiski í føroyskum, og hevur eisini í nógv ár er vanligasta stýringin í fiskiskapinum hjá føroyskum skipum uttan fyrri føroysku landleiðirnar. Tey rættindi, ið føroyskir myndugleikar samráða seg til við onnur lond, eru í flestu førum fingin til vega soleiðis, at føroysk skip kunnu fiska eina ávísa nøgd av ávísu fiskasløgum í norskum, russiskum, íslenskum og ES-sjógvi. Fiskiskapurin hjá uppsjóvarflotanum av ferðandi fiskastovnum (makrelur, sild og svartkjaftur) er skipaður við kvotum, sum Føroyar hava rætt til sambært strandarlandasemjum. Fiskiskapurin eftir føroysku uppsjóvarkvotunum er fyrri tað mesta skipaður við egnum árskvotum.

Einasti botnfiskiskapur í føroyskum sjógvi, ið er skipaður við heildarkvotum og felags árskvotu/egnum kvotum, er beinleiðis veiða eftir gulllaksi og hummaraveiðan hjá smærru útróðraráttunum.

Stk. 21 allýsir hugtakið virking umborð sum tá fiskurin er meira viðgjørdur enn sløgdur ella avhvøddaður, sama hvussu hann er goymdur.

Til § 4.

Stk. 1. Staðfest verður, eins og í lógini um vinnuligan fiskiskap, at livandi tilfeingi fevnt av lógini er ogn Føroya fólks.

Tað, sum býr undir hesum orðingum er, at landið hevur lögfrøðiligt ræði. Talan er um at staðfesta, at viðkomandi tilfeingi ikki er privat ogn, at staðfesta heimildina, ið landsins myndugleikar, Løgting og Landsstýri, hava at skipa fyrri gagnnýtluni av tilfeinginum, og møguleikan at staðfesta ávísar brúksreglur.

Løgtingið hevur ræðisrættin til tilfeingið, og hevur við hesi lóg sett fortreytirnar fyrri fiskiskapi og aðrari gagnnýtluni av tilfeinginum úr havinum, og letur landsstýrismanninum heimild at áseta nærri treytir og rættindi fyrri fiskiskapi v.m.

At tilfeingið er ogn Føroya fólks merkir, at tilfeingið er ogn hjá føroysku tjóðini – ein samfelagsogn – sum eigur at verða gagnnýtt soleiðis, at virðið av hesum tilfeingi verður øllum tí føroyska samfelagnum at frama. Orðingin ”ogn Føroya fólks” førir ikki við sær, at allir borgarar landsins kunnu krevja sín part av tilfeinginum og krevja sín rætt til at gera nýtluni av hesum tilfeingi, men inniber, at gagnnýtlan skal tæna áhugamálanum hjá fjøldini. Fyrri at tæna áhugamálanum hjá fjøldini, er neyðugt at avmarka atgongdina til at gagnnýta tilfeingið. Avmarkingin fer fram á tann hátt, at veitt verða rættindi til at troyta tilfeingið. Rættindini, talan er um, veita ikki ognarrætt til tilfeingið, men er ein rættur at gera brúk av tilfeinginum.

Ognarrætturin til tilfeingið verður grundaður, tá fongurin er komin innanborða.

Stk. 2. Í lógini frá 1994 var orðingin, at ”rættindi fingin í fiskiloyvvum gevir ikki einstaklingum ella samtøkum av einstaklingum ognarrætt” brúkt, og víðari var sagt í viðmerkingunum, at talan var um ein brúksrætt. Við hesum verður staðfest, at talan er um loyvisrættindi (licens) til fiskiskap. Hesi loyvisrættindi hava tann eginleika, at tey kunnu avhendast við teimum treytum, lógin setir, men tey kunnu ikki setast í veð. Tann, ið fær slíkan loyvisrætt, hevur eisini skyldu til at gagnnýta tey rættindi, ið fylgja loyvinum. Ásetingin skal harumframt tryggja, at landið framhaldandi hevur ræði á tilfeinginum, og at

einstaklingar ella feløg ikki kunnu fáa ognarrætt til tilfeingið, men loyvi at gagnnýta tilfeingið í avmarkað tíðarskeið.

Stk. 3. Hóast fiskirættindi í ávísan mun eru umsetilig, verður positivt ásett í lógini, at fiskirættindi, givin í fiskiloyvum, kunnu ikki setast í veð. Orsøkin til hesa áseting er, at rætturin til at gagnnýtartilfeingi, sum er ogn Føroya fólks, skal ikki kunna setast í veð, og harvið móguliga ikki sjálvboðin verða flutt til annan persón enn tann, sum hevur fingið hesi rættindi. Ásetingin skal eisini undirstrika, at talan er um ogn landsins, sum einstaklingar fáa loyvisrætt at gagnnýta í ávíst tíðarskeið. Fyri at tryggja, at rættindini ikki sjálvboðin verða flutt til annan persón enn tann, sum hevur fingið hesi rættindi, er eisini neyðugt at verja rættindini fyri rættarsókn, so sum úttøku ella líknandi frá ognarum (kreditorum).

Stk. 4. Sama orðing er í galdandi lóg um vinnuligan fiskiskap. Ongar innihaldsligar broytingar eru ætlaðar.

Til § 5.

Ásetingin setir treytir til tey, sum á uppboðssølu bjóða uppá rættindi at veiða, ella tey, sum ráða yvir rættindum at veiða, eitt nú verandi rættindahavarar, ella tí tey hava fingið útlutað rættindi til royndarveiði ella líknandi. Ásetingin setir eisini treytir til tey, sum reka vinnuligan fiskiskap. Treytirnar skulu til einhvørja tíð verða loknar. Fiskiloyvi kann ikki skrivast at fiska við fiskifari, um tann, sum rekur fiskifarið ikki lýkur treytirnar í hesi grein.

Lóg um vinnuligan fiskiskap setur treytir til **eigaran** av fiskifarinum. Av tí at tað í hesum uppskoti verður lagt upp til, at ikki bert eigari av fiskifari kann bjóða uppá kvotur, men einhvør, sum lýkur treytirnar í hesi grein, so verða treytirnar um tilknýti til Føroyar í hesum uppskoti sett til persónar ella feløg, sum bjóða uppá rættindi at veiða, til tey, sum eftir aðrari skipan hava ræði á rættindum at veiða, eitt nú eftir skiftisskipanini, umframt til tey, sum reka vinnuligan fiskiskap.

Í mun til lóg um vinnuligan fiskiskap, verður í hesum uppskotið kravt, at allir eigarar av feløgum, sum bjóða uppá rættindi at veiða, hava ræði á rættindum at veiða, ella reka vinnuligan fiskiskap eru heimahoyrandi í Føroyum. Tryggjað verður, at hesi hava mest móguligt tilknýti til Føroyar, og at fiskirættindini fult út eru undir føroyskum ræði.

Í mun til lógina um vinnuligan fiskiskap verður ikki longur givin móguleiki fyri, at útlenskir íleggjarar koma inn í føroyska fiskiveiði. Útlendingar, sum eiga í feløgum, sum reka fiskiskip, tá lógin kemur í gildi, sleppa tó at halda fram í eini skiftistíð uppá 4 ár. Útlendingar kunnu ikki koma inn sum eigarar av føroyskum fiskiførum, frá tí at lógin kemur í gildi. Og tá broytingar fara fram í eigaraviðurskiftunum í feløgum har útlendingar eru, verða tað bert føroyingar, sum kunnu koma inn í feløgini. Sí nærri viðmerkingarnar til stk. 6 niðanfyri.

Stk. 2. Ásetingin í stk. 2 er galdandi fyri allar likamligar persónar, sum bjóða uppá rættindi at veiða, ráða yvir rættindum at veiða, ella reka skip, sum fiska av føroyskum rættindum. Ásett verður, at fyri at verða heimahoyrandi í Føroyum, skulu persónar vera skrásettir í landsfólkayvirlitinum, og skulu hava verið skrásettir í landsfólkayvirlitinum í Føroyum í tilsamans 5 ár. Kravið í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap var, at persónarnir skuldu verða skrásettir í fólkayvirlitinum seinastu tvey árin. Hetta kravið kann hava ta óhepnu avleiðing, at føroyingar, sum hava búð uttanlands, men sum flyta aftur til Føroyar, ikki lúka treytirnar, sum verða settar fyri at bjóða uppá rættindi at veiða, ráða yvir rættindum at veiða ella til at reka vinnuligan fiskiskap. Skotið verður tí upp, eins og gjørt er í alilógini, at kravið verður broytt

soleiðis, at persónar skulu hava verið skrásettir í fólkeyvirlitinum í Føroyum í tilsamans 5 ár. Hesi 5 árinu nýtast ikki at vera seinastu 5 árinu ella samanhangi 5 ár.

Eisini verður kravt, at persónar skulu vera fult skattskyldugir í Føroyum og ikki skulu verða mettir heimahoyrandi í øðrum landi sambært skattalóggávuni. Hetta verður gjørt fyri at tryggja, at persónar ikki verða skattaðir í øðrum landi av inntøku av fiskiveiði. Tað kunnu verða støður, har persónar eru fult skattskyldugir í Føroyum og øðrum landi í senn. Føroyar hava tá tvískattasáttmálar við fleiri lond, sum áseta, at persónar í slíkari støðu skattliga skulu viðgerast sum teir bert eru heimahoyrandi í øðrum landinum. Hetta verður í fyrstu atløgu avgjørt við støði í hvar persónurin hevur fastan bústað, og um hann hevur fastan bústað í tveimum londum, so verður hugt eftir, hvar hann hevur sterkasta persónliga og økonomiska tilknýti. t.e. har hann hevur høvuðsáhugmál síni. Eisini kann hyggjast eftir, hvar persónurin vanliga er, umframt hvar hann er ríkisborgari. Alt hetta eru metingar, sum skattamyndugleikarnir gera við støði í ásetingum í tvískattasáttmálum. Um niðurstøðan hjá skattamyndugleikunum verður at persónur skal viðgerast sum hann er heimahoyrandi í øðrum landi enn Føroyum, kann ikki tryggjast, at inntøkurnar í øllum førum kunnu skattast í Føroyum. Avgerandi er hvussu virksema tá er skipað. Tí verður skotið upp, at treyt fyri at kunna bjóða uppá rættindi at veiða, at ráða yvir rættindum at veiða ella at reka fiskiskap, er, at persónur sambært skattalóggávuni ikki verður mettur heimahoyrandi í øðrum landi. Soleiðis verður tryggjað at inntøkurnar koma til skattingar í Føroyum og ikki øðrum landi. Tað eru niðurstøðurnar hjá skattamyndugleikunum, sum eru avgerandi fyri, um persónur sambært skattalóggávuni verður mettur heimahoyrandi í øðrum landi ella í Føroyum.

Stk. 3 ásetir tær treytir, sum verða settar til feløg, sum eiga fiskifør undir føroyskum flaggi.

Nr. 1. Fyri at verða mett sum felag, sum er heimahoyrandi í Føroyum, skal felag vera skrásett í Føroyum.

Nr. 2. Kapitalpartar í partafeløgum ella smápartafeløgum skulu gevast út við navni.

Nr. 3. Felagið skal hava høvuðssæti í Føroyum, umframt at veruliga leiðslan í felagnum skal hava sæti í Føroyum. Við hesi orðingini verður ikki bert tryggjað, at formliga høvuðssætið er í Føroyum, men eisini, at veruliga leiðslan hevur sæti í Føroyum. Í hesum sambandi skal viðmerkjast, at tvískattasáttmálar vanliga áseta, at um feløg hava heimstað í fleiri londum, so skulu tey bert vera mett at hava heimstað í tí landi, har veruliga leiðslan hevur sæti. Um veruliga leiðslan er í øðrum landi, verður ikki tryggjað, at allar inntøkur felagsins koma til skattingar í Føroyum. Tá avgerast skal, um veruliga leiðslan hevur sæti í Føroyum í skattligum høpi, verður ein ítøkilig meting gjørd í hvørjum einstøkum føri, har tað verður tikið atlit at veruligu viðurskiftunum í sambandi við avgerðir um dagligu leiðsluna hjá felagnum. Praksis í skattahøpi verður avgerandi fyri um treytin er lokin sambært hesi lóg um, at veruliga leiðslan í felagnum skal hava sæti í Føroyum.

Nr. 4. Møguleikin fyri, at útlendingar kunnu eiga í fiskiførum, verður tikin av. Krav verður, at eigarar av **øllum** eginpeninginum, herundir partapeninginum, , sum somuleiðis eiga **allan** atkvøðurrættin og avgerðarrættin í felagnum, skulu lúka treytirnar, sum verða settar í stk. 2 um tilknýti til Føroyar fyri likamligar persónar.

Eru eigararnir feløg, er neyðugt at hyggja afturum feløgini eftir øllum eigaraskaranum. Tað er ikki nóg mikið bert at hyggja eftir, um felagið, sum beinleiðis stendur sum eigari, lýkur treytirnar, men neyðugt er at leita aftur til teir likamligu persónarnar, sum eru við í slíkum felagsligum bygnaði, og um treytirnar í stk. 2 eru loknar fyri allar likamligu persónarnar.

Tá eigararnir skulu hava allan avgerðarrættin í felagnum, er neyðugt, at tryggja, at tað ikki eru ásetingar í viðtøkum, partaeigaraavtalam ella øðrum avtalam, sum flyta rættin at taka avgerðir til onnur enn eigararnar. Eisini er neyðugt at hyggja eftir starvsreglugerðini fyri nevndina ella øðrum avtalam, fyri at tryggja, at meirilutin av nevndini, sum skal verða føroyskur sambært ásetingunum í nr. 7, ikki reelt missir meirilutan. Eisini er neyðugt at hyggja eftir lániavtalam og øðrum skjølum, fyri at tryggja, treytir ikki eru avtalaðar, sum flyta avgerðarrættin frá eigarunum.

Nr. 5. Lóg um vinnuligan fiskiskap ásetur, at ábyrgdarpeningur skal teljast uppí, tá uppgjørt verður, um útlendingar eiga meir enn 1/3 av felagnum. Sambært uppskotinum kunnu útlendingar ikki longur eiga nakran part av felagnum, og skotið verður upp sum generelt krav, at feløg ikki kunnu hava skuld til útlendingar, sum stendur aftanfyri aðrar kravánarar (ábyrgdarpening). Heldur ikki kunnu feløg hava skuld til útlendingar, har renturnar av skuldini ella tað, sum skal rindast aftur, er knýtt at yvirskotinum í felagnum. Tað verður sostatt ikki sett nakað forboð fyri lánnum frá útlandinum, men mett verður, at slík skuld, sum her eru umrødd, skuld, sum stendur aftanfyri aðrar kravánarar (ábyrgdarpeningur) og skuld, sum eru knýtt at yvirskotinum í feløgnum liggur tætt uppát partapeningi, og kann geva kravánara stóra ávirkan, eins og slík skuld ofta hava stórar rentur. Við at tengja rentur ella afturgjald at yvirskoti í felagnum, verður mett, at móguleikin fyri at fáa yvirskot og vinning úr felagnum er stórir. Fyri at tryggja at útlendingar ikki fáa ov stóra ávirkan á felagið og at yvirskot og vinningur ikki verður fluttur av landinum gjøgnum slík lán, verður generelt sett forboð fyri slíkum lánnum til útlendingar.

Nr. 6. Sum nakað nýtt verður skotið upp, at feløg ikki kunnu hava negativan eginpening meir enn 2 á rað.

Vit hava sæð dømi um feløg, sum hava negativan eginpening og øll skuldin er til útlenskan lánveitara, og sum í nøkrum førum eisini er minnilutapartaeigari. Lítil ivi er um, at útlenski lánveitarin í slíkum førum hevur stóran móguleika at ávirka avgerðirnar í føroyska felagnum. Tá útlendingar ikki longur eiga nakran part í føroyskum fiskiførum, veðrur mett, at vandin fyri ávirkan og ræði hjá útlendingum verður minni. Eisini í øðrum førum, har lán er frá triðja parti, hava lánveitarar tó stóran móguleika at ávirka fyrirøkur, uttan tó at hava formligan, skrivaðan rætt til tess. Við hesum uppskotið verður tryggjað, at feløgini ikki hava negativan eginpening í meir enn 2 á rað. Hetta verður gjørt fyri at tryggja, at tað krav, sum verður sett til føroyskan partapening, og tað krav, sum verður sett til fullan avgerðarrætt hjá eigarunum, ikki verður máa burtur. At negativur eginpeningurin hóast verður loyvdur í mesta lagi 2 ár á rað er grundað á, at tað má vera gjørligt hjá felagi at hava negativan eginpening í styttri tíð, t.d. í sambandi við tungan rakstur og vánaligan fiskiskap og koma fyri seg aftur, men eisini fyri at ikki at forða fyri nýskapen og menning, tí mett verður, at eitt strangt krav um eginpening kann halda feløgum aftur í mun til tílíka menning, ið kann vera peningaliga krevjandi í eina tíð og sum hevur ávísan váða við sær.

Nr. 7. Sum nakað nýtt verður kravt, at meirilutin av limunum í nevndini ella eftirlitsráðnum, skulu lúka treytirnar í stk. 2 um tilknýti til Føroyar, eins og tað er gjørt í alilógini. Lógin um vinnuligan fiskiskap kravdi, at 2/3 av nevndini skuldu lúka treytirnar um tilknýti til Føroyar.

Nr. 8. Lógin um vinnuligan fiskiskap hevði ikki nakað krav um, at stjóri felagsins skuldi hava ávíst tilknýti til Føroyar. Sum nakað nýtt verður nú kravt, at stjórin skal vera skrásettur í fólkaývirlitinum, og skal vera fult skattskyldugur í Føroyum, tá hann er stjóri. Hetta er eisini ein tillaging til treytirnar í alilógini, soleiðis at reglurnar, sum verða settar til leiðsluna í feløgum, sum reka fiskivinnu og alivinnu, eru eins.

Stk. 4. Grunnar kunnu eisini reka fiskiveiði ella eiga í feløgum, sum reka fiskiveiðii, um teir lúka allar treytir í stk. 3. Tað vil siga, at um eigararnir í grunninum lúka treytirnar um tilknýti til Føroyar. Er talan um ein grunn, sum er sjálvsognargrunnur, eru ongir eigarar, og so ber ikki til at lúka treytirnar um at eigararnir skulu vera skrásettir í fólkayvirlitinum og hava fulla skattskyldu til Føroyar. Sjálvsognargrunnar kunnu tó reka fiskiveiði, um teir lúka hinar treytirnar í stk. 3. Eisini kunnu landsgrunnar reka fiskiveiði, tað vil siga grunnar, sum landið eigur.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin hevur heimild til at gera undantak frá treytunum um ognarviðurskiftini, um talan er um royndarveiðu ella undirvísingar- og menningarætlanir. Ásetingin kann nýtast til t.d. útlendingar, sum hava áhuga at royna eftir fiskasløgum ella á leiðum, sum føroyska fiskivinnan ikki hevur áhuga í ella kunnleika til, men sum hóast hetta má metast at fáa týdning fyri føroysku fiskivinnuna seinni. Tá avgerð skal takast um loyvir til royndarveiðu, undirvísingar- ella menningarætlanir, skal tilmæli frá Havstovuni fyriliggja í málinum.

Undantak kann eisini veitast, um fiskifar, ið er til fiskiskap, er fyri óhappi, t.d. størri eldskaði ella størri maskinbreki. Í slíkum førum kann landsstýrismaðurin geva undantak, soleiðis at annað skip kann verða nýtt í fiskiskapinum, til upprunaliga skipið aftur er siglingarklárt.

Stk. 6. Tá henda lóg fær gildi, kunnu útlendingar ikki longur eiga nakran lut í føroyskum fiskiførum, sambært stk. 3, nr. 4. Heldur ikki kunnu feløg hava skuld til útlendingar, um skuldin stendur aftanfyri aðrar kreditorar ella at renturnar ella tað, sum skal rindast aftur, er knýtt at yvirskotinum í felagnum sambært stk. 3, nr. 5. Feløg kunnu heldur ikki hava negativan eginpening sambært stk. 3, nr. 6.

Ein skiftisskipan verður tó gjørd fyri feløg, sum eiga fiskifør við fiskirættinum, tá lógin kemur í gildi og sum hava útlenskar partaeigarar, hava skuld til útlendingar, sum ikki er í samsvari við treytirnar í stk. 3, nr. 5, ella sum hava negativan eginpening. Verandi feløg fáa eina 4 ára skiftistíð at laga seg til broyttu treytirnar.

Treyt fyri at kunna halda áfram við virkseminum er tó, at higartil galdandi reglur um útlenskan eigaralut framhaldandi eru loknar. Hesar reglur eru, at eigarar av í minsta lagi 2/3 av eginpeninginum, herundir partapeninginum, umframt ábyrgdarpeninginum, sum somuleiðis eiga í minsta lagi 2/3 av atkvøðurættinum og avgerðarrættinum í felagnum lúka treytirnar í stk. 2, tað vil siga treytirnar um skráseting í fólkayvirlitinum og fulla skattskyldu. Treytin um skráseting í fólkayvirlitinum er broytt í mun til lóg um vinnuligan fiskiskap soleiðis, at eftir hesum uppskotinum skulu persónar hava verið skrásettir í fólkayvirlitinum í tilsamans 5 ár. Hendan treyt verður galdandi frá tí degi lógin kemur í gildi, eisini fyri teir persónar ella feløg, sum eru fevnd av skiftisregluni í hesum stykki.

Feløgini, sum hava útlenskar partaeigarar, skuld, sum ikki lýkur galdandi treytir ella negativan eginpening kunnu halda áfram við virkseminum í 4 ár, tað vil siga fram til 1. januar 22, so leingi higartil galdandi treytir eru loknar. Feløgini kunnu virka fult út sum onnur feløg, tey kunnu bjóða uppá kvotur á uppboðssølu, tey kunnu leiga sær skip at fiska við og tey kunnu eisini bjóða seg fram at fiska kvotur fyri onnur, eitt nú virkir, sum hava vunnið boð uppá kvotur.

Selur útlenski partaeigarin síni partabrøv, so skal keyparin av partabrøvunum tó lúka treytirnar í lógini um at verða heimahoyrandi í Føroyum. Á henda hátt, verður ongin nýggjur útlenskur eigarapartur í føroyskum fiskiførum frá tí degi lógin kemur í gildi. So hvørt, sum

verandi útlenskir partaeigarar selja partabrøv og seinast frá 1. januar 2022 verður ongin útlenskur eigarapartur í føroyskari fiskiveiði.

Nýggj avtala um lán ella skuld, sum ikki lýkur treytirnar í stk. 3, nr. 5 kann ikki gerast eftir at lógin er komin í gildi. Hetta merkir, at eftir at lógin er komin í gildi, so kann ikki gerast avtala um at kravánari stendur aftanfyri aðrar kreditorar, um kravánarin er útlendingur, heldur ikki kann takst lán, har renturnar av láninum ella tað, sum skal rindast aftur er knýtt at yvirskotinum í felagnum, um lánveitarin er útlendingur.

Felag, sum hevur negativan eginpening tá henda lóg kemur í gildi, kann halda fram við verandi virksemi fram til 1. januar 2022, men hendan dag skal verða rættað upp uppá eginpeningin, so hesin ikki longur er negativur.

Stk. 7 ásetir, at um eginpeningur felagsins ikki í samsvari við stk. 3, nr. 6, kann verða givið felagnum upp til 6 mánaðar freist at fáa viðurskiftini í rættlag. Tað merkir, at er felagsins eginpeningur negativur í 2 ár á rað, kann felagið fáa eina freist á 6 mánaðar at fáa viðurskiftini í rættlag. Ætlanin er, at hetta er meginreglan at fáa freistina á 6 mánaðar. Tó verður í serligum føri møguligt at leinga freistina við upp í 3 mánaðum afturat. Hetta er ikki ætlað sum ein leinging, sum feløg vanligu kunnu fáa, men bert í serligum føri, tí mettt verður at viðurskiftini eiga at kunna fáast í rættlag innanfyri 6 mánaða freistina, eins og hendan eyka freistin eisini kann vera minni enn 3 mánaðar. Tá mettt verður, um talan er um eitt serligt føri, eigur m.a. at vera hugt at um talan er um umstøður, ið ikki kunnu leggjast felagnum til last, um gongdina í samfelagnum sum heild og onnur viðurskifti, ið kunnu metast at hava týðning.

Koma viðurskiftini ikki í rættlag, fella rættindi at veiða aftur til landið.

Stk. 8. Fyri at tryggja at ásetingarnar um skuld til útlenskan áognara og til eginpening eru í tráð við lógina, verður sum nakað nýtt kravt, at feløgini einaferð um árið lata inn upplýsingar, váttaðir við trygd frá grannskoðara, um hvør skuld er í felagnum, sum stendur aftanfyri aðrar kreditorar, ella har rentur ella tað, sum skal rindast aftur er knýtt at yvirskotinum í felagnum, og hvussu stór skuldin í felagnum er í mun til felagsins eginpening. Tað er trupult og umsitingarlíga krevjandi hjá Fiskimálaráðnum ella stovnum undir Fiskimálaráðnum at eftirkanna hesi viðurskifti. Neyðugt er at fara niður í roknskaparskjøl, ítøkilig lániskjøl v.m. Mettt verður at treytirnar í lógini um ábyrgdarpening, um skuld, sum er knýtt at yvirskotinum í felagnum og treytirnar til eginpening verða betur røktar við at krevja upplýsingar frá eigarunum av fiskiførunum, og at krevja vátan við trygd frá óheftum grannskoðara av hesum upplýsingum. Mettt verður rætt og rímligt, at feløg, sum fáa rætt at gagnnýta fiskatilfeingið, sjálvi lata hesar upplýsingar til myndugleikan, og at hesi eisini fáa til vega vátanir av upplýsingunum við trygd frá óheftum grannskoðara.

Krøvini til ábyrgdarpening, til skuld til útlendingarog til eginpeningin skulu verða lokin til einhvørja tíð. Einaferð um árið skulu upplýsingar um ábyrgdarpening, lán til útlendingarog um eginpening í feløgunum latast myndugleikanum. Upplýsingarnar, váttaðir við trygd frá grannskoðara, skulu latast myndugleikanum tann 1. juli á hvørjum ári. Hetta er eisini freistin fyri feløg at lata inn sjálvuppgávu til Taks við roknskapi og vanligu eisini freistin fyri feløg at lata inn ársfrásøgn til Skráseting Føroya.

Stk. 9. Fyri at hava móguleika at fylgja við, hvør hevur ræði á rættindum í føroyskari fiskiveiði, gerst hetta best við at krevja, at broytingar í ognarviðurskiftunum skulu fráboðast landsstýrismanninum, áðrenn slíkar broytingar fara fram.

Stk. 10. Til at viðgera um treytirnar eru loknar í hesi grein, eigur umsitingin at fáa til vege, fyri tað fyrsta, prógv fyri, hvørjir eigararnir eru, limir í nevnd ella limir í eftirlitsráði, hvussu nevndin ella eftirlitsráð er skipað og viðtøkur felagsins. Eisini skulu fáast til vege upplýsingar um fígging, tá tað er neyðugt at eftirkanna møguligan ábyrgdarpening og skuld, sum er knýtt at yvirskotinum í felagnum, og eisini um møguligar ásetingar eru, sum ávirka atkvøðu- og avgerðarrætt v.m.

Til at sanna, um viðurskiftini eru í samsvari við treytirnar í hesi grein, kann verða neyðugt at krevja upplýsingar og vátanir frá eigarum, stjóra og nevndarlimum, umframt frá øðrum, so sum ráðgevum, fíggingarstovnum v.m.

Vanligt hevur verið, í umsitingini av eigara- og avgerðarviðurskiftunum í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap, at krevja frá eigarum vátan um, at ongar aðrar avtalur eru viðvíkjandi eigara- og avgerðarviðurskiftunum enn tær, sum Fiskimálaráðið hevur fingið innlit í. Slíkar vátanir eru kravdar frá nevndarlimum og stjórn í feløgum og frá likamligum eigarum.

Fiskimálaráðið hevur í mun til higartil galdandi reglur gjørt serliga nógv burturúr at eftirkanna møguligar avtalur millum partaeigarar. Nú kravið verður, at allir partaeigarar eru føroyingar, er ikki líka viðkomandi at eftirkanna, hvussu viðurskiftini eru skipað millum ávísar eigarar, men tað kann enn vera viðkomandi at eftirkanna møguligar avtalur við aðrar partar, eitt nú lánveitarar, eisini fyri at tryggja at talan ikki er um ábyrgdarpening ella skuld, sum er knýtt at yvirskotinum í felagnum og fyri at tryggja, at atkvøðu- og avgerðarrætturin ikki er givin til t.d. ein útlendskan lánveitara.

Øll skjøl kunnu krevjast í góðkendari týðing. Umsøkjari ber útreiðslurnar av hesi týðing.

Stk. 11. Um treytirnar í hesi grein ikki eru loknar, fellur rætturin til fiskiloyvið burtur.

Staðfest verður tó, at landsstýrismaðurin kann krevja, at viðurskiftini koma í rættlag innan ávísa freist. Koma viðurskiftini ikki í rættlag, fellur rætturin til fiskiloyvið burtur.

Stk. 12. Ásetingin tryggjar gjøgnumskygni við eigaraviðurskiftunum í føroyskari fiskiveiði. Tað, sum landsstýrismaðurin kann almannakunngera, eru allir persónar ella feløg, sum beinleiðis ella óbeinleiðis ráða yvir rættindum at veiða, ella reka vinnuligan fisksikap. Hetta merkir, at eisini feløg, sum eiga partabrøv í felagi, sum hevur ræði yvir rættindum at veiða, ella rekur vinnuligan fisksikap, skulu almannakunngerast, og eigarar í slíkum feløgum heilt aftur til likamligar persónar.

Tað eru tó bert upplýsingar um, hvørjir eigararnir eru og teirra eigaralutfall, sum verður almannakunngjørt. Allar aðrar upplýsingar og skjøl, sum myndugleikin fær í sambandi við eftirkanning av treytunum í hesi grein eru trúnaðarupplýsingar. Harvið koma upplýsingar um eitt nú lániavtalur, og treytir í avtalum, undir serliga tagnarskyldu, og verða tí heldur ikki fevndar av rættinum til alment innlit.

Til § 6.

Greinin ásetir ovvara mark fyri, hvussu stóran part av føroyskum fiskirættindum feløg ella einstaklingar kunnu hava ræði á. Greinin er framhald av ásetingunum í § 7a í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap. Í mun til gomlu lógina eru tó onkrar broytingar og tillagingar gjørdar í bólkunum, eins og fleiri bólkar tiknir við, m.a. tí hædd eigur at takast fyri, at fiskiskapurin framyvir í nógv størri mun verður skipaður við kvotum. T.d. eru botnfiskasløgini undir Føroyum tiknar við hvør sær, eins og fiskidagaskipanin eftir botnfiski er tikin við fyri seg. Harumframt er rækjuveiða, fiskiskapur eftir botnfiski í Ísland, NAFO skipanarøkinum og

Grønlandi tikin við, fiskiskapur eftir botnfiski í Barentshavinum og kongafiskur í Irmingarhavinum somuleiðis. Hetta er alt fiskiskapur, sum fyri tað mesta í nógv ár hevur verið í fastari legu við atliti at atgongd til og býti av fiskimøguleikunum millum fiskiførini í bólkinum.

Í stk. 1 verður ásett, hvussu stóran part av samlaðu kvotunum ella fiskidøggunum innan fyri hvønn av teimum nevndu bólkunum sær ein persónur ella felag í mesta lagi kann hava ræði á.

Ásett verður fyri ymiskar bólkar sær, hvussu stóran part eigarar av fiskiførum kunnu hava ræði á. Orsøkin til, at tað er ymiskt frá bólki til bólki, er, at tað er ymiskt, hvørji reguleringsløg verða brúkt, eins og tað er sera ymiskt í nøgd og virði. Summi hava fiskidagar, onnur kvotur og uppaktur onnur loyvi. Ásetingarnar í uppskotinum taka støði í hesum. Persónur ella felag skal ikki hava ræði á meira enn ávísu prosentparti av fiskidøggunum, kvotunum ella loyvunum í bólkinum.

Nærstandandi

Avmarkingin um, hvussu nógv ein kann hava ræði á, kann tó lættliga sleppast undan, um bert verður hugt eftir tí beinleiðis eiganum, tí persónur ella felag kann koma uttanum avmarkingina, t.d. við at seta nýtt felag ímillum seg og felagið, sum eigur fiskifarið, ella lata konuna standa fyri einum parti av felagnum. Hetta er orsøkin til, at avmarkingin er víðkað til eisini at fevna um nærstandandi og óbeinleiðis ognarviðurskifti.

Nærstandandi sambært hesi grein eru hjúnafelegi og skyldfólk í beinleiðis linju upp og niður, umframt systkin. Hjúnafelegar hjá børnum og barnabørnum ella systkjum eru eisini nærstandandi.

Nærstandandi telja við í uppgerðini yvir støddina á rættinum, sum persónur ella felag í mesta lagi kann ráða yvir.

Óbeinleiðis

Fyri at forða fyri, at ikki verður farið uttan um lógarásetingarnar, skulu eisini óbeinleiðis ognarviðurskifti takast við, tá avgerast skal, um ovara markið er rokkið. Óbeinleiðis ognarviðurskifti eru, tá ein persónur ella eitt felag eigur eitt skip, ella part í einum skipi gjøgnum eitt annað felag, ella gjøgnum fleiri feløg. Tað kann t.d. vera ein persónur, sum eigur eitt holdingfelag, sum eigur eitt dótturfelag, sum eigur eitt skip. Persónurin, sum eigur holdingfelagið, verður mettur óbeinleiðis at eiga skipið. Um so er, at tað eru fleiri persónar aftan fyri holdingfelagið, so eigur hvør av persónunum ein lutfalsligan part í skipinum.

Ein persónur ella eitt felag kann eiga part í fleiri skipum, og tá eru tað allir ognarpartar hjá viðkomandi, sum skulu leggjast saman. Tað verður soleiðis altíð hugt eftir, hvørjir persónar standa aftan fyri feløgini, og hvussu stóran part hesir eiga samlað í hvørjum bólki sær fyri at tryggja, at endamálið við ásetingini kann røkkast.

Stk. 2. Fiskidagar ella kvotur, sum reiðarin í tí einstaka fiskiárinum ognar sær bert fyri inniverandi ár eftir vanligu reglunum í lógini, verða ikki tald við, tá avgerast skal, um treytirnar í stk. 1 eru loknar. Bert um fiskidagar ella kvotur verða flutt endaliga, verða hesi tikin við í uppgerðina. Somuleiðis telur fiskiskapur, ið ikki er skipaður við kvotum, ikki við í samlaða prosent, tá gjørt verður upp.

Hvørt ár skal ásetast eitt toskajavnvirðið fyri hvørt fiskaslag, sum er galdandi fyri komandi fiskiár. Umrokning til toskajavnvirði tekur støði í miðalavreiðingarvirðunum á hvørjum fiskaslagi eitt 5 ára tíðarskeið. Grundarlagið er heildarveidan og avreiðingarvirðini, sum eru

skrásett hjá Fiskivieðieftirlitinum. Fyri at tryggja at dagfórdir prísir verða brúktir, men eisini at forða fyri ov nógvum sveiggjum frá ári til ári verður eitt 5 ára tíðarskeið brúkt.

Stk. 3. Nærstandandi eftir hesi grein eru hjúnafelegi og skyldfólk í beinleiðis linju upp og niður, systkin, umframt hjúnafelegar hjá børnum ella barnabørnum og systkjum. Sí eisini viðmerkingarnar til stk. 1 um hugtakið.

Stk. 4. Skiftisregla, ið loyvir virksemlu at halda fram, um so er, at persónar ella feløg hava rokkið ovara markið, ásett í stk. 1, áðrenn 21. desember 2006, tá treytirnar vóru settar í gildi fyri føroyska fiskiflotan.

Stk. 5. Heimildin hjá landsstýrismanninum til í serligum førum at gera undantak frá ovara markinum fyri miðsavnan av vinnuni kann t.d. vera nýtt í sambandi við, at ein vinna er fyri stórar afturgongd. Fyri at fiskiskapurin innan ávísu vinnuna ikki skal detta niðurfyri, so kann landsstýrismaðurin loyva, at persónar ella feløg, sum hava rættindini, sum eru eftir í vinnuni, fara upp um ovaru mörkini í hesi grein.

Til § 7.

Stk. 1. Fyri at tryggja ásetingarnar í stk. 1 er neyðugt at hava amboð til at fylgja við, hvørji persónar ella feløg hava rættindini og serliga til at krevja, at broytingar skulu góðkennast av landsstýrismanninum. Tað er ofta lættari at góðkenna broytingar, áðrenn tær fara fram, og hesar skulu tí fyriliggja til góðkenningar, áðrenn tær verða framdar.

Broytast viðurskiftini soleiðis, at farið verður upp um ovara markið í stk. 1, kann landsstýrismaðurin geva eina ávísa freist til at fáa viðurskiftini í rættlag, annars fella rættindinaftur til landið rftir meginregluni um at tey seinastu rættindini fella fyrst aftur til komið er niður á markið.

Stk. 2. Fyri at tryggja ovaru mörkini fyri miðsavnan av vinnuni, kann landsstýrismaðurin krevja allar neyðugar upplýsingar bæði frá eigaranum sjálvum og øðrum, sum kunnu hugsast at hava upplýsingar, sum eru neyðugar fyri at tryggja ásetingarnar í greinini. Tær upplýsingar, sum kunnu innheintast, eru upplýsingar um ognarviðurskifti og um veiðu.

Stk. 3. Ásetingin tryggjar gjøgnumskygni við eigaraviðurskiftunum í føroyska fiskiflotanum. Tað, sum landsstýrismaðurin kann almannakunngera eru allir persónar ella feløg, sum hava rættindi til fiskiskap, og hvussu stóran part av rættindunum hesir hava ræði á. Tað eru tó bert upplýsingar um, hvørjir eigarar eru og teirra eigaralutfall, sum verður almannakunngjørt. Ásett verður, at allar aðrar upplýsingar eru trúnaðarupplýsingar. Harvið koma upplýsingar um eitt nú treytir í avtalum, sum landsstýrismaðurin fær, undir serliga tagnarskyldu, og verða tí heldur ikki fevnd av rættinum til alment innlit.

Til § 8.

Stk. 1. Eitt av endamálanum við hesum lógaruppskotið er at hava greiðar reglur fyri allan fiskiskap, bæði vinnuligan og ikki vinnuligan. Meginreglan er tískil at fiskiskapur ber kann fara fram, um tann, ið er til fiskiskap, hevur loyvi til tess frá føroyskum myndugleikum. Allur annar fiskiskapur tískil bannaður. Tó verða ásett undantøk fyri veiðu til húsbrúk og ferðavinnufiskiskap. Hetta er sama meginregla, sum hevur verið galdandi við lógini um vinnuligan fiskiskap.

Stk. 2 ásetir, hvussu rættindi at veiða formliga verða latin persóni ella felagið. Talan er í stóran mun um framhald av verandi reglum í lógini um vinnuligan fiskiskap, tó at skipanin við og kravið um veiðiloyvi er slept, eins og kravið um at eigarin skal eiga fiskifar, tí rættindi nú vera latin persónum ella feløgum og ikki fiskifarinum.

Fiskiloyvi ásetir, hvør hevur rættin, hvat rætturin fevnir um og hvat fiskifar skal nýtast.

Stk. 3 ásetir, at rættindi at veiða fella aftur til landið, tá felag ella persónur fer undir trotabúarviðgerð. Talan er um sostatt um nýggjar reglur í mun til lógina um vinnuligan fiskiskap, har tað higartil hevur verið soleiðis at rættindini ikki fullu aftur til landið, men fylgdu við í móguligari tvingsilssølu. Mett verður, at við at lata loyvini fylgja við í tvingsilssølu vera rættindini de facto veðsett, og er tað hetta, sum ætlanin er at broyta. Landsstýrismaðurin kann tá bjóða rættindini út aftur á uppboði, soleiðis at onnur fáa høvi at bjóða seg frammat hesum rættindum.

Til § 9.

Hendan lógargrein ásetir, sum tað fyrsta, at tey, ið undir gomlu skipanini eftir lógini um vinnuligan fiskiskap, ella eftir kunngerð við heimild í lógini, hava fiskiloyvi at veiða ávísar kvotur, varðveita sín part í partinum av heildarkvotu, ið ikki verður bjóðað út alment. Um rættindi verða boðin út og hvussu nógv, veldst m.a. um heildarkvotur hækkað upp um eitt miðal seinastu 10 árin (sí § 10-11 og viðmerkingar til hesar greinar). Somuleiðis ásetir lógargreinin, at tey, ið hava rættindi til fiskiskap, ið ikki fer á uppboð, kunnu varðveita síni rættindi eftir gildiskomu lógarinnar, til heimild landsstýrismansins sbt. § 10 verður útloyst og hann velur at gagnnýta hana.

Í nýggju útlutingskipanini verða sostatt atlit tikin til tey, sum eru í vinnu, tá lógin kemur í gildi, við tað, at tað verður bert ein prosentpartur av tøkum føroyskum kvotum, ið fer á alment útboð, og at verandi rættindahavarar varðveita sín lut í tí partinum av heildarkvotuni, ið ikki verður boðið út. Harafturat kann hugsast at ikki øll rættindi ið fara á alment uppboð, í øllum føri í fyrsta umfari. Hesi halda tá í hvuðsheitum fram við verandi loyvishavarum í nýggju skipanini.

Til § 10.

Landsstýrismaðurin fær við hesi lógaráseting heimild á hvørjum ári at bjóða út rættin at veiða.

Yvirskipaða endamálið er, at geva persónum og feløgum, sum lúka treytirnar, móguleika at útvega sær rættindi at fiska.

Fyri botnfisk í føroyskum sjógvi skal mest loyvda veiða fara upp um ávísar nøgdir í tonsum, ávikavíst uppum 10.000 tons av toski, 5.000 tons av hýsu og 40.000 tons av upsa, áðrenn landsstýrismaðurin kann bjóða út rættindi at veiða.

Mørkini eru sett við atlit at verandi rættindahavarum, og at botnfiskurin undir Føroyum er søguliga lágur. Mett verður, at fiskiskapurin má koma fyri seg, áðrenn útboð verður. Parturin, sum verður bjóðaður út av uppsjóvarkvoturnar verða roknaður nakað øðrvísi, tí hesir fiskiskapurir virka undir ymsum fortreytum, eins og gongdin í fiskiskapnum als ikki kann samanberast.

Fyri onnur veiðirættindi verður tann parturin, sum fer upp um eitt søguligt miðal, boðið út.
Nr. 1-3

Um framtíðar heildarkvotan fyri tosk í føroyskum sjógvi fer uppum 10.000 tons, kann tann parturin, sum er omanfyri hetta mark, verða boðin út á uppboði av landsstýrismanninum.

Somuleiðis er galdandi fyri fiskasløgini hýsu og upsa í føroyskum sjógvi. Fer heildarkvotan fyri hýsu upp um 5.000 tons og fyri upsa 40.000 tons, kann tann parturin sum fer uppum lutast út av landsstýrismanninum.

Ætlanin er, at hesi fiskasløg, toskur, hýsa og upsi verða boðin út í lutfallinum 20 prosent stuttíðar rættindi te. 1 ára rættindi og restin sum miðallong og langtíðar rættindi. Miðallong rættindi eru 3 ára rættindi og langtíðar rættindi eru 8 ára rættindi. Hugsast kann t.d., at 8 ára rættindini boðin út í áttandapartum hvørt ár ella 10 prosent av tí samlaða útboðnum hvørt ár, soleiðis at øll 8 ára rættindini ikki vera seld ár 1, men at til ber hvørt ár at keypa 8 ára rættindi. Sí eisini viðmerkingarnar til § 12, stk. 1.

Stk. 2 ásetir, hvussu stórir partur av uppsjóvarkvotunum verða bodnar út.

Fyri uppsjóvarfisk verður tað, sum landsstýrismaðurin kann luta út á uppboði útroknað øðrvísi. Fyrst verða 20 % tikin av heildarkvotuni og boðin út sum stuttíðarrættindi, sí eisini viðmerkingarnar til § 12, stk. 2. Síðani kann vøksturin ella partur av vøkstrinum í føroyska partinum av heildarkvotuni fyri øll strandarlondini av ávikavist sild, makrel og svartkjafti bjóðaður út á uppboði av landsstýrismanninum. Tá parturin at bjóða út verður gjørdur upp, verður hugt aftur til 2007, og um Føroyar hava økt sín lut í samlaða býtinum av heildarkvotuni. Fyri tey fiskasløg, har føroyski parturin av samlaðari heildarkvotuni er størri enn hann var fyri 10 árum síðan, kann hesin vøksturin í føroyskum luti, lutast út á uppboði. Umbýtið av kvotum við onnur lond verður roknaður frá, áðrenn roknað verður, hvussu nógv kann útlutast, tvs. fyrst verður roknaður út okkara núverandi partur av heildarkvotuni, síðani verða umbýtini við onnur lond trekt frá/lagt til, og síðan verður lutfalsligi vøksturin í føroyska partinum funnin og kann verða lutaður út.

Hesi fiskasløg verða boðin út í sum antin stuttíðarrættindi á 1 ára rættindi, miðallong rættindi á 3 ár og langtíðarrættindi á 8 ár.

Dømir:

Fyri norðhavssild var føroyski býtisluturin áðrenn 2013 5,16% av heildarkvotuni fyri øll strandarlondini. Síðan 2013 hava Føroyar ásett sína egnu strandalandakvotu uttan semju við hini strandarlondini. Í 2017 er føroyski býtisluturin 19,44%. Nú verður hugt at, hvat 5,16 er í prosent av 19,44, sum er 26,54%. Føroyska heildarkvotan áðrenn umbýti í 2017 var 125.597 tons, og tá umbýtt varð við onnur lond var heildarkvotan 113.097 tons. Av hesum skulu fyrst 20% lutast út sum stuttíðar rættindi á uppboði, sum er 22.619 tons. Verandi eigarar fáa so eisini teirra part av heildarkvotuni, sum er 26,54% ella 30.020 tons. Restin ella 60.910 tons verða eisini lutað út á uppboði harav t.d. 1/8 sum langtíðar loyvir, og restin av tí sum stutt og miðallong loyvir.

Fyri makrel var føroyski býtisluturin áðrenn 2010 4,63% av heildarkvotuni fyri øll strandarlondini. Við avtaluni, sum varð gjørd í 2014 vaks føroyski luturin upp í 12,6%. Fyri makrel eru eisini aðrir skipabólkar enn nótaskip komnir inn í fiskiskapin, og fyri at taka hædd fyri hesum verður upprunaliga býtisluturin fyri makrel ásettur at vera 8,42% ístaðin fyri 4,63%. Nú verður hugt at hvat 8,16 er í prosent av 12,6, sum er 66,83%. Føroyska heildarkvotan áðrenn umbýti í 2017 var 128.655 tons, og tá umbýtt varð við onnur lond var heildarkvotan 109.766 tons. Av hesum skulu fyrst 20% lutast út sum stuttíðar rættindi á uppboði, sum er 21.835 tons. Verandi eigarar fáa so eisini teirra part av heildarkvotuni sum er 66,83% ella 72.957 tons. Restin ella 14.384 tons verða eisini lutað út á uppboði.

Fyri svartkjaft var føroyski býtisluturin áðrenn 2015 24,05% av heildarkvotuni fyri øll strandarlondini. Síðan 2015 hava Føroyar ásett sína egnu strandalandakvotu uttan semju við

hini strandarlondini. Í 2017 er fýroyski býtisluturinn 35,53%. Nú verður hugt at hvat 24,05 er í prosent av 35,53, sum er 67,69%. Fýroyska heildarkvotan áðrenn umbýti í 2017 var 476.901 tons, og tá umbýtt varð við onnur lond var heildarkvotan 380.401 tons. Av hesum skulu fyrst 20% lutast út sum stuttíðar rættindi á uppboði, sum er 76.080 tons. Verandi eigarar fáa so eisini teirra part av heildarkvotuni sum er 67,69% ella 257.491 tons. Restin ella 46.830 tons verða eisini lutað út á uppboði.

Niðanfýri er víst, hvussu kvoturnar fyri 2017 kundu verið útlutaðar til ávikavist verandi eigarar og á uppboði fyri uppsjóvarfisk.

Tons	Svartkjaftur	Norðhavssild	Makrelur
Heildarkvota	380.401	113.097	128.655
20% á uppboði	76.080	22.619	21.835
Verandi eigarar	257.491	30.020	72.957
Restin á uppboði	46.830	60.910	14.384

Stk. 3. Fyri Barentshavið, Flemish Cap og Eysturgrønland er galdandi, at tað er tann parturin av fýroysku heildarkvotuni, sum er hægri enn miðal av heildarkvotunum seinastu 10 árinum, gjørt upp á hvørjum ári, ið lutast kann út á uppboði. Hvussu nógv tons skulu lutast út verður avgjørt við at taka miðal av seinastu 10 árunum og siga, at alt sum fer uppum, tað skal útlutast. Soleiðis verður gjørt upp á hvørjum ári.

Dømi

Miðal av heildarkvotuni árinum 2007 til 2016 av botnfiski í norskum og russiskum sjógvi og í fiskiverndarøkinum við Svalbard var 22.362 tons. Heildarkvotan í 2016 var 30.686 tons, sostatt kundu 8.324 tons verið boðin út í 2016.

Sama meginregla verður galdandi fyri onnur veiðirættindi, sum Fýroyar ráða yvir í tann mun tey vera sett á uppboð.

Talan er um hesi veiðirættindi:

- 1) Partar av fýroysku heildarkvota av botnfiski í grønlenskum sjógvi, frádrigið tað, sum verður seld sambært stk. 3, nr. 2
- 2) fýroysk heildarkvota av botnfiski í íslenskum øki
- 3) fýroysk heildarkvota av búrfiski í NEAFC RA øki
- 4) fýroysk heildarkvota av kongafiski í NEAFC RA øki,
- 5) fýroysk heildarkvota av kongafiski í Irmingerhavinum,
- 6) fýroysk heildarkvota av botnfiski í ES sjógvi (Blálonga, brisling, brosma, longa og hvíttingsbróðir
- 7) fýroysk heildarkvota av lodnu í íslenskum sjógvi
- 8) fýroysk heildarkvota av rossamakreli í ES sjógvi
- 9) fýroysk heildarkvota av rossamakreli í suðurkyrrahavinum
- 10) fýroysk heildarkvota av gullaksi í fýroyskum sjógvi
- 11) fýroysk heildarkvoti av rækjum í altjóða sjógvi í NEAFC skipanarøkinum
- 12) fýroysk heildarkvota av rækjum í russiskum sjógvi í Barentshavinum
- 13) fýroysk heildarkvota av rækjum í grønlenskum sjógvi
- 14) fýroyskir fiskidagar til rækjur við Svalbard
- 15) Skeljaveiða
- 16) Hummaraveiða

17) Krabbaveiða

Til § 11.

Greinin heimilar landsstýrismanninum at bjóða út á uppboði nýggj rættindi og rættindi, ið fella aftur til landið eftir ásetingum í lógini. Her kann talan vera um rættindi, sum fella aftur til landið orsakað av brúkksskylduni ella um rættindi, sum fella aftur til landið í sambandi við sølu (bæði í sjálvbodnari sølu og tvingsilssølu), har nýggi keyparin ikki lýkur treytirnar í lógini. Eitt annað dømi eru rættindi, ið fella aftur til landið orsakað av revsireglum, ella rættindi, sum eru seld á uppboð við ávísari gildistíð, sum gongur út. Tá fella rættindini aftur til landið.

Við hesum verður farið frá eini útlutning grundað á fyrisitingarliga viðgerð yvir til eina marknaðargrundaða útlutningarskipan, har øll fáa móguleikan at bjóða seg frammat. Tílik rættindi kunnu bjóðast út aftur av landsstýrismanninum umvegis uppboð.

Tað er trupult frammanundan at meta um lutfallið millum stuttíðar og langtíðarrættindi, serliga í fyrstuni, tá fiskiskapur tekur seg upp. Heimild er tí hjá landsstýrismanninum at áseta eitt býti, sum er øðrvísi enn sbrt. § 12, stk. 1. Væntandi er, at luturin í fyrstuni allarhelst verður fyri tað mesta, um ikki alt sum stuttíðarrættindi fyri tey rættindi, ið ikki áður hava verið troytt, og so líðandi økja um langtíðarpartin, so hvørt sum fiskiskapurin gerst meira støðugur.

Stk. 2 nágreinir hugtakið “nýggj rættindi” sum rættindi, ið ikki áður hava verið skipaði í føroyskari lóggávu ella fiskaslag, sum ikki áður hevur verið gagnnýtt. Onki er sum forðar fyri, at fiskaslagið hevur ella er gagnnýtt av øðrum londum, tað avgerandi er, at tað ikki hevur verið gagnnýtt í føroyskum øki. Sama ger seg galdandi fyri rættindi, sum ikki áður hava verið skipaði í føroyskari lóggávu. Talan er eisini um nýggj rættindi, tá nýggjar kvotur vera avtalaðar við onnur lond, ella tá føroyski luturin av mest loyvdu veiðu økist í samráðingum við onnur lond, ella tað einsíðugt verður økt frá føroyskari síðu.

Til § 12.

Stk. 1. Rættindi at veiða verða eftir hesi áseting boðin út til feløg og einstaklingar, sum annars lúka treytirnar í §§ 5 og 6, og tey verða boðin út antin sum stuttíðarrættindi, miðalong rættindi ella sum langtíðarrættindi. Ætlanin er, at lutfallið skal liggja á áleið 20/80 sæð yvir 8 ár, soleiðis at minni parturin er stuttíðarrættindi og størri parturin er miðal- og langtíðarrættindi. Á henda hátt kunnu á hvørjum ári miðal- og langtíðar- og stuttíðarrættindi bjóðast út, heldur enn at øll longri rættindini verða boðin út fyrstu ferð, so onki er at bjóða út næstu árinum av long- og miðallongum loyvum. Minstakrivið er tó, at 20 % verða boðin út sum stuttíðarrættindi, gjørt upp fyri hvørt fiskaslag/fiskiskap seg.

Stk. 2 er frávik frá vanligu regluni í stk. 1 og er galdandi fyri uppisjóvarfisk, og ásetir, at á hvørjum ári skulu 20 % av heildarkvotuni bjóðast út sum stuttíðarrættindi. Hetta svarar til ta nøgd, landsstýrissmaðurin í § 10, stk. 2 verður heimilaður at bjóða út av heildarkvotuni. Afturat hesum 20 % av heildarkvotuni, sum verður tikið av hvørt ár og boðið út sum stuttíðarrættindi, er parturin, sum føroyski luturin av heildarkvotuni er øktur, frádrigið umbýti við onnur lond. Hesin parturin fylgir høvuðsregluni í stk. 1 og skal í minsta lagi 20 % bjóðast út sum stuttíðarrættindi og írestandi nøgðin verður boðin út sum miðal og long rættindi.

Stk. 3 heimilar landsstýrismanninum at áseta aðrar reglur um býti millum stutt-, miðal- og langtíðarrættindi, tá nýggjum rættindum umræður, tí at her kunnu onnur atlit gera seg galdandi, serliga nøgd, eins og avmarkingar kunnu vera í hvussu leingi, Føroyar hava rættindini at ráða

yvir. Tískil verður met, at tað í hesum førum kunnu vera atlit sum tala fyri, at t.d. alt verður selt sum stuttíðarrættindi, til komið er í fasta legu.

Stk. 4 ásetir, at rættindi at veiða, sum ganga yvir fleiri ár, altíð fylgja lutfalsligum vøkstri og niðurskurði í sama mun, sum heildarkvotan broytist hvørt ár. Tó kann nøgdin ongantíð fara upp um ta nøgd, sum fer upp um miðal seinastu 10 árin, tvs. at nøgdin ikki kann fara upp um ein søguligan top, roknaður 10 ár aftir.

Sum dømi kann nevast at heildarkvoturnar av sild og svartkjafti í 2017 eru á einum søguliga høgum støði í mun til seinastu 10 árin, so um heildarkvotan av hesum fiskasløgum komandi 10 árin fer uppum 2017 støðið, verður tað, sum fer uppum, bjóðað út eftir reglunum í § 10. Fyri makrel var hægsta heildarkvota í 2014, og fer kvotan komandi árin uppum tað støðið, fer tað, sum fer uppum hetta støðið, út á uppboð.

Fyri eitt felag, sum hevur rættindi merkir hetta, at tað fylgir vøkstri og minking í rættindum inntil heildarkvotan fer uppum søguliga markið. Tá so heildarkvotan fer uppum søguliga markið, fer vøksturin út á uppboðssølu og felagið fær sín part í tonsum, sum søguliga hámarkið hjá tí felagnum hevur verið.

Stk. 5. heimilar landsstýrismanninum at áseta reglur fyri rættindi, sum ikki verða met at kunna bjóðast út á uppboð, tí nøgdin er ov lítil ella tað verður met sum óskynsom gagnnýtsla. Heimildin skal m.a. lesast við tí í huga, at nøgdin kann vera so mikið lítil, at umsitingarligu útreiðslurnar av at bjóða út fara upp um virðið á tí, sum ætlandi skuldu bjóðast út. Í tílíkum førum verður met, at landsstýrismaðurin ístaðin kann luta út á annan – minni kostnaðarmiklan hátt, t.d. við heimild í § 20.

Stk. 6 ásetir, at landsstýrismaðurin í kunngerð ger nærri reglur um, hvussu sølan fer fram. Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um, hvussu sjálv sølan skal skipast.

Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð nærri reglur um, hvussu uppboðssølan fer fram. Uppboðssøla er nýggj skipan hjá landinum at útluta kvotur eftir, og hóast landið hevur ávísar royndir frá uppboðssøluni í 2011, 2016 og 2017, er neyðugt at hava ávíst ráсарúm fyri, hvussu uppboðssølan skal skipast.

Í kunngerð kunnu m.a. verða gjørdar reglur um at melda til luttøku til uppboðssøluna soleiðis, at tað kann tryggjast, at talan er um persónar ella feløg, sum lúka treytirnar sbt. hesum lógaruppskoti, umframt, hvat skip talan er um, sum skal fiska kvotuna. Ásetingar kunnu vera um, hvussu ofta kvota skal verða boðin út, nær á árinum kvota verður boðin út, hvussu stórar nøgdir kunnu bjóðast út í senn, hvør søluháttur skal brúkast o.a. Eisini verður møguligt í kunngerð at áseta bólkar, sum kunnu bjóða uppá ávís útboð av kvotu. Her hevur verið hugsað um, at útboð verða gjørd, har allir persónar ella feløg, sum lúka krøvini, kunnu bjóða, meðan tað eisini verður roynt okkurt útboð, har t.d. bert ávísur reiðskapur skal nýtast ella okkurt útboð, har bert størri skipini kunnu bjóða.

Sum nýtt í mun til uppboði í 2016 og 2017 verður nú heimilað at áseta reglur um, at kvota verður boðin út til ávís øki í landinum. Ætlanin við hesum er bjóða kvotu út til ávíst øki í landinum og samstundis seta treytir við hesum útboði, t.d. um at kvotan skal landast ella virkast í sama øki ella at felagið skal hava heimstað ávíst stað, soleiðis at hetta stuðlar undir menning av økinum sum heild. Politiska ynski er, at møguleiki skal vera at dríva vinnu kring landið burtur úr tí tilfeingið, sum er ogn Føroya fólks, og at ein ávís atkomuligheit eisini má tryggjast

kring landið. Heimildin er tó ekki óavmarkað, men er serliga hugsað at nýtast í økjum, sum eru fyri vaksandi arbeiðsloysi, fallandi fólkatáli og óhepnari demografiskum býti. Økini mugu tó verða so mikið stór, at talan kann gerast um eina kapping um at bjóða uppá kvotuna. Tað er eins og undanfarin ár keypari, sum ber sölukostnaðin á uppboði.

Eisini verða ásetingar í kunngerð um, hvussu og nær keypspeningurin skal rindast. Møguleikin verður at krevja, at tað verður stillað trygd fyri keypspeningin, og um at rinda kostnaðin av uppboðssøluni

Stk. 7 heimilar landsstýrismanninum at gera avtalu við uttanfyristandandi. Talan er um somu heimild, sum landsstýrismaðurin hevur havt í 2011, 2016 og 2017. Øll árinu hevur landsstýrismaðurin gjørt avtalu við felag um at taka sær opnari uppboðssølu. Í 2017 var tað Vørn, sum stóð fyri afturlatnari uppboðssølu.

Til 13.

Greinin ásetir, at fyri at bjóða á uppboðssøluni krevst, at persónur ella felag skal vera góðkent frammanundan ætlaðum keypi á uppboði.

Um treytirnar eftirfylgjandi ikki eru loknar, tí viðurskiftini eru broytt, t.d. við sølu av felagi, so fellur rætturin at fiska keyptu kvotuna burtur. Farið verður tó fram eftir reglum í §§ 5 og 6.

Samstundis verður heimilað landsstýrismanninum at áseta reglur um hesa undangóðkenning og tíðarfreist fyri, nær upplýsingar skulu vera latnar myndugleikanum fyri at fáa undangóðkenning, innan uppboðssølan fer í gongd.

Talan má vera um eina rímiliga freist at lata upplýsingar bæði fyri myndugleikan at eftirkanna, um viðurskiftini eru í rættlag, og fyri møguligan keypara, t.d. 4 vikur.

Til § 14.

Stk. 1 ásetir gildistíð. Gildistíðin á rættindunum sbt. hesi lögtingslóg eru ymisk til longdar. Á uppboði verða rættindi boðin út fyri 1 ár í senn og fyri 8 ár í senn. Rættindi sbt. § 9 hava í útgangsstøðinum somu gildistíð sum langtíðarrættindi, ið verða boðin út á uppboði, nevniliga 8 ár frá tí at hendan lögtingslóg kemur í gildi. Fyri at skapa tryggjeika fyri vinnuna er tó ásett, at gildistíðin verður ásett á hvørjum ári innan 1.oktober fyri eitt ár í senn. Á hendan hátt fær løgtingið á hvørjum ári tikið støðu til, um rættindini skulu leingjast fyri 1 ár í senn út yvir tað, sum upprunaliga er ásett. Á hendan hátt hevur vinnan rúma tillagingartíð, um Løgtingið ynskir at gera broytingar, sum lata loyvini fara úr gildi. Útgangsstøðið er, at tað er landsstýrismaðurin, ið leggur uppskot fyri Løgtingið um at leingja gildistíðina samstundis sum frágreiðing sbt. stk. 2 verður latin.

Til stk. 2.

Skipanin, ið verður sett í gildi við hesum lógaruppskoti víkjur í stóran mun frá galdandi reglum og tískil verður tað álagt landsstýrismanninum at koma við frágreiðing til aðalorðaskifti (frágreiðing sbt. § 51, stk. 4 í tingskipanini) um støðuna og hvørjar ætlanir, hann hevur í hyggju at fremja. Ætlanin er at frágreiðingin skal innihalda viðger av gongdini í veiðuliðinum og av fiskivinnuni á landi og væntanir til framtíðina. Frágreiðingin skal hava eina bæði búskaparliga, samfelagsliga og eina lívfrøðiliga viðgerð. Búskaparligu viðurskiftini eru um fíggjarligu gongdina hjá flotanum og virkjunum, sosial atlit eru t.d. um gongdina í talið av arbeiðsplássum og hvussu virkseimið er býtt kring landið o.s.fr.. Til seinast skal frágreiðingin viðgera lívfrøðilig hagtøl, eitt nú um gongdina í fiskastovnunum. Onnur viðurskifti, sum skulu

viðgerast eru hvørjar altjóða avtalur Føroyar hava gjørt við onnur lond og onnur skipanarlig viðurskipti td. viðvíkjandi sølu av rættindum og nýggj lóggáva/kunngerðir og framtíðar ætlanir hesum viðvíkjandi.

Kapittul 4. Skipan av fiskiskapinum hjá fiskiførur undir føroyskum flaggi í føroyskum sjógvi

Til § 15.

Ásett verður mesta loyvda veiða fyri høvuðsfiskasløgini í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi. Landsstýrismaðurin ásetir mestu loyvdu veiðina við støði í eini umsitingarættan/veiðireglu, sum lögtingið hevur samtykt fyri fiskiskapin (sí § 32 og viðmerking til hesa grein). Fyrsta árið verður mesta loyvda veiðan sett við støði í miðal veiðini av ymisku fiskasløgnum 2012-2016.

Til § 16.

Ásett verður kvotuskipan fyri størru trolararnar, línuskipini og trolbátar, t.e. tey fiskifør, sum í gomlu lógini vóru í bólki 2, bólki 3 og bólki 4T, og sum koma at varðveita heitini frá gomlu skipanini. Fyri at fáa heildarkvotuna fyri føroysk fiskifør, skal dragast frá kvoturættindini hjá skipum undir fremmandum flaggi í føroyskum sjógvi, sambært sínámillum fiskiveiðiavtalum. Hetta má dragast frá, sama um hesi rættindi verða gagnnýtt ella ikki.

Til 17.

Felags árskvotan fyri ymisku fiskasløgini verður býtt millum fiskiførini sum egin kvotupartur, t.e. tann prosentpartur av felags árskvotuni av ávísam fiskaslag, ið felag ella persónur hevur rætt til at veiða. Egni kvotuparturin verður síðani roknaður um til tons og sett sum egin árskvota í árligu fiskiloyvini. Egni kvotuparturin verður í hesum føri roknaður eftir einum frymli, har samlaði fiskiskapurin hjá ávísa fiskifarinum av hvørjum fiskaslagi í tíðarskeiðnum 2006-2016 telur 75 prosent, meðan talið av fiskidøgum sum fiskifarið hevur, tá lógin kemur í gildi/við endan á fiskiárinum 2016/2017, telur 25 prosent. Eftir hesum er tað hvussu virki fiskifarið hevur verið, ið er mest avgerandi fyri hvussu stóran lut einstaka fiskifari fær av í heildarkvotuni av einstaka fiskaslagnum. Men í roknistykkinum er eisini lagt upp fyri, at fiskifør, sambært lógini um vinnuligan fiskiskap, hava ein rætt at fiska botnfisk í føroyskum sjógvi 31. desember 2017, sum tey eiga at fáa við sær inn í nýggju skipanina. Tí er talið av fiskidøgum við endan á fiskiárinum 2016/17, sum lutfall av samlaða fiskidagatalinum hjá tí bólki, skipið er í, sett at telja 25 prosent.

Talvan niðanfyri vísir eitt dømi um hvussu egnu kvotupartarnir verða roknaðir. Vit hugsa okkum ein trolara, sum í tíðarskeiðinum 2007-2016 hevur fiskað nevndu nøgdir av fiskisløgnum, sum verða partur av kvotuskipanini.

Fiskaslag	Toskur	Hýsa	Upsi	Konga-fiskur	Longa	Brosma	Hav-taska	Svart-kalvi	Gull-laksur
Veiða, tons	720	210	16.000	150	790	80	160	25	0
Veiða, %	3,6%	2,6%	4,2%	1,1%	5,4%	3,6%	5,1%	0,2%	0,0%
Kvotupartur	3,7%	3,1%	4,3%	1,9%	5,2%	3,8%	4,9%	1,2%	0,0%

Veiðitølini í nøgd verður síðani roknað um til prosentpart av samlaðu veiðini hjá øllum trolarunum av nevndu fiskasløgum í sama tíðarskeiði. Sami trolari hevur við endan á fiskiárinum 2016/2017 250 fiskidagar, sum er 4,5 prosent av samlaða útlutaða

fiskidagatalinum. Kvotuparturinn verður ásettur eftir luti í fiskidögum í fiskiárinum 2016/17 og söguligum fiskiskapi 2006-2016, vektad við ávikavist 25 prosent og 75 prosent. Egni kvotuparturinn hesin trolarin fær við sær inni í nýggju skipanina er víst í niðastu linju í talvuni.

Til 18.

Ásett verður fiskidagaskipan fyri útróðrarflotan – t.e. fiskifør, sum við gildiskomu lógarinnar eru flokkaði í bólkar 4A, 4B og 5. men við hesi lógini verða skipaðir í tveir bólkar:

- 1) Bólkur 4, útróðrabátar millum 15-110 tons, húkur
- 2) Bólkur 5, útróðrabátar undir 15 tons, húkur

Landstýrismaðurin ásetir samlaða fiskidagatalið fyri útróðrarflotan við stóði í umsitingarætlan, ið lögtingið hevur góðkent.

Ásetingarnar eru í innihaldi óbroyttar samanborið við lógina um vinnuligan fiskiskap, men ávísar broytingar og tillagingar eru gjørdar. Ístaðin fyri at hava ásetingar um høvuðsbólkar og undirbólkar í fiskidagaskipanini, verður skotið upp bert at áseta teir bólkar, ið fiskidagar verða lutaðir til. Harafturat eru bólkur 4A og bólkur 4B í gomlu lógini lagdir saman í ein bólkar.

Til § 19.

Stk. 1. Greinin ásetir, hvussu samlaða fiskidagatalið verður býtt í prosentum millum bólkar, við gildiskomu lógarinnar.

Stk. 2 og 3 áseta, at fiskidagar tillutaðir fiskiførum, ið eftir gomlu lógini vóru í bólki 4A og bólki 4B, verða tillutaðir hvørjum fiskifari sum ognir fiskidagar í sama lutfalli, sum hvørt fiskifar hevur, tá lógini kemur í gildi. Sostatt fær hvør bátur sama lutfall/fiskidagatal, hann hevði í fiskidagaskipini í lógini um vinnuligan fiskiskap. Fiskidagar verða latnir bátum undir 15 tons sum felags fiskidagar.

Stk. 4. Heimilað er landsstýrismanninum við kunngerð áseta reglur um, hvussu fiskidagarnir kunnu nýtast, herundir um leiðir, umbýti av fiskidögum millum leiðir og millum reiðskap. Tað verður framhaldandi so, at ásetta fiskidagatalið í hvørjum bólki skal vera galdandi fyri fiskiskap á innaru fiskidagaleið.

Stk. 5. Hendan ásetingin verður m.a. sett inn, tí enn eru nøkur fiskifør, sum ikki eru mátað upp í bruttotonnasju, BT, men eftir gomlu uppmátingini í BRT. Tá hesi verða mátað upp av nýggjum, koma tey eftir hesi áseting framhaldandi at hoyra til í sama bólki, sum tey frammanundan hava hoyrt til, og varðveita tey rættindi, tey hava havt.

Verður fiskifar, sum bara er mált upp í BRT, skift út, og sum er flokkað í ein av bólkunum henda grein viðvíkur, er neyðugt, at hetta verður mált upp í BT, áðrenn útskipting kann fara fram. Somuleiðis er galdandi, at skip, ið kemur inn, ikki skal hava eitt BT-mát, sum ger, at tað skiftir bólkar í fiskidagaskipanini.

Harafturat kunnu fiskifør heldur ikki flyta bólkar, um broytingar verða gjørdar, sum ávirka stóddarmát ella framtøkumegi, t.e. um skip verða longd ella umbygð ella skifta motor.

Til § 20.

Stk.1. Henda grein ásetir, at landsstýrismaðurin við kunngerð kann seta reglur fyri fiskiskapi eftir botnfiski í føroyskum sjógvi, sum ikki er fevndur av kvotuskipan og fiskidagaskipanini, ið mest er ætlað at regulera fiskiskapin eftir toski, hýsu, upsa og kongafiski. Somuleiðis fær landsstýrismaðurin við kunngerð heimild at seta reglur um veiðu eftir uppsjóvarfiski og djórasløg, sum skeljar, hummara, krabba o.a.

Ásetingin gevur landsstýrismanninum heimild at áseta heildarkvotu og reglur um atgongd, býti av heildarkvotum millum bólkar av fiskiførum, einstøk fiskifør og veiðihættir, og hvussu fiskiskapurin annars skal fara fram. Harumframt kann talan vera um reglur, sum avmarka talið av fiskiloyvum og reglur um loyvdar fiskileiðir, reiðskap og hjáveiðu av toski, hýsu, upsa og kongafiski.

Fiskiskapurin eftir botnfiski á Føroya Banka hevur í lógini um vinnuligan fiskiskap verið skipaður fyri seg. Fram til fiskiárið 2008/2009 var fiskidagaskipan sett fyri Føroya Banka eftir hesi heimild. Línuskip í bólki 3 og útróðrabátar (húkur) í bólki 4A, 4B og 5 í fiskidagaskipanini á landgrunninum høvdu atgongd at fiska tosk og annan botnfisk á Føroya Banka. Hvørt fiskifar í bólki 3, 4A og 4B fekk í útgangsstøðu tillutað 30 fiskidagar í part, sum egnir fiskidagar. Bátar í bólki 5 finga 15 dagar í part.

Eftir lógini um vinnuligan fiskiskap er Føroya Banki friðaður fyri øllum veiðihættum. Landsstýrismaðurin hevur tó heimild við kunngerð at loyva avmarkaðari veiðu. Friðingin av Føroya Banka heldur óbroytt fram, tó so, at hon frameftir verður ásett í kunngerð um økisfriðingar.

Í hesi grein fær landsstýrismaðurin heimild at áseta skipan fyri fiskiskap eftir botnfiski fyri Føroya Banka, og at áseta reglur um, hvørjir bólkar av fiskiførum ella veiðihættir kunnu gerast partur av skipanini.

Landsstýrismaðurin fær eisini heimild at gera reglur fyri fiskiskap eftir uppsjóvarfiski. Her er serliga talan um makrel, svartkjáft og norðhavssild, har skipini vanliga hava móguleika at fiska sínar kvotur í fleiri fiskiveiðiløgðøðum.

Til § 21.

Stk. 1.

Fyri størru útróðrabátarnar er meginreglan, at talið av fiskiloyvum í bólkunum er fryst fast til talið sum er, tá lógini kemur í gildi. Av tí at veiðiloyvi ikki vera partur av skipanini frameftir, verður tað talið av fiskiloyvum, ið verður fryst fast. Hetta merkir, at heimild er ikki at skriva út fleiri fiskiloyvi afturat teimum verandi. Skal útróðrabátur inn, skal ein av verandi út.

Stk. 2

Hesar ásetingar eru í innihaldi framhald av galdandi reglum, sum siga, hvør hevur rætt at fáa fiskiloyvi í bólki 5 í fiskidagaskipanini. Ásetingarnar hava staðið í kunngerð, men mett verður, at tær eru av slíkum grundleggjandi slagi, at tær eiga at standa í sjálvari lógini, eins og reglur um atgongd til at fiska í øðrum pørtum av flotanum eru tað.

Til § 22.

Grundleggjandi í allari fiskidagaskipanini og øðrum skipanum í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi er fiskiorkan og veiðievni hjá skipum og bátum.

Fiskiorkan broytist oftani í lopum, t.d. um nýggjur reiðskapur verður brúktur (nýtt húkaslag, nýtt slag av troli o.s.fr.), men eisini støðugt við betri tólum og dugnaligari manning. Fiskiorkan kann eisini broytast, tá skip verða skift út, og nýggj fiskifør koma inn, fiskifør verða umbygd ella fáa nýggjan motor, ella, tá ið loyvi ella fiskidagar verða fluttir av einum fiskifari á annað.

Meginreglan í hesum uppskotinum er, eins og í gomlu lógini, at í hesum fiskiskapi, má samlaða fiskiorkan ikki økjast.

Skotið verður upp, at landsstýrismaðurin í kunngerð kann áseta nærri reglur um, hvussu fiskiorka verður roknað út og ásett, umframt mannagongdir fyri samanlegging og umsiting av veiðiloyvum.

Til § 23.

Ásetingin er í høvuðsheitum tann sama sum í lógini um vinnuligan fiskiskap. Avmarkingin at flyta loyvi millum bólkar í dagaskipanini er framvegis galdandi. Ein broyting er tó, at tað ikki ber til at leggja tvey av verandi loyvum saman, ella at flyta tvey loyvi á ein bát við ongum loyvi.

Stk. 1. Fiskiloyvi hjá útróðrabátum kunnu flytast á annan bát, við ongum fiskiloyvi í sambandi við útskipting av báti.

Stk. 2. Ásett verður, at tá fiskiloyvi hjá fiskiførum, ið eru undir fiskidagaskipan í føroyskum sjógvi ella fiska botnfisk í føroyskum sjógvi verður flutt, skal fiskiorkan ikki gerast størri.

Stk. 3. Avmarkingin at flyta fiskiloyvi millum bólkarnar, sambært § 25, stk. 1, er framvegis galdandi, eins og hon var tað fyri veiðiloyvi í gomlu lógini. Henda avmarking forðar m.a. fyri, at fiskiloyvi hjá størri útróðrabátum verður flutt til minnu útróðrabátarnar ella øvugt.

Stk. 4. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð at gera nærri reglur í sambandi við flyting av fiskiloyvum, herundir reglur um, hvussu fiskiorka verður roknað út.

Til § 24.

Stk. 1. Verður fiskifar tikið úr vinnuligum fiskiskapi, kann tilsøgn verða latin eigaranur um fiskiloyvi til annað fiskifar, sum skal vera skrásett innan tríggjar mánaðar. Eftir hesum kann eigarin varðveita tey rættindi, ið eru knýtt at fiskiloyvinum, í upp til tríggjar mánaðar, uttan at hava skip. Ásetingin verður eisini nýtt, um fiskifar gongur burtur.

Ein broyting er, at tíðarskeiðið fyri at hava tilsøgn um annað fiskifar verður tríggjar mánaðar, samanborið við tvey ár í gomlu lógini. Grundin er, at mett verður at tað er í longra lagi, at loyvi kunnu liggja óvirkin í tvey ár. Royndirnar vísa eisini, at í gomlu skipanini kom fyri, at veiðiloyvi vórðu aktiverað í stutta tíð fyri síðani aftur at gerast til eina tilsøgn í tvey ár.

Stk. 2. Víkjast kann frá tríggjar mánaðar freistini, um tann, ið hefur tilsøgnina, kann prógva, at hann innan rímliga tíð fær annað fiskifar, sum lýkur treytirnar. Treyt er, at gongd er í málinum, ella at tilsagnarhavarin arbeiðir við ítøkiligum ætlanum um at flyta fiskiloyvið á annað skip, men at tað tekur longri tíð at fáa øll viðurskipti upp á pláss. Grundreglan er, at freistin bert verður longd, um talan er um umstøður, sum tilsagnarhavarin ikki sjálvur hefur ræðið á og kann gera nakað við. Freistin hefur verið longd, tá t.d. nýbygningar eru seinkaðir á skipasmiðju. Umsókn um at leingja tilsøgnina skal vera latin inn, innan tríggjar mánaðar freistin er farin.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð seta nærri reglur og mannagongdir fyri umsiting av tilsøgnum um at varðveita fiskiloyvi.

Til § 25.

Allur fiskiskapur í føroyskum sjógvi verður skipaður í umsitingarætlanir. Ein slík ætlan er ein er ein skipan at umsita fiskastovnarar eftir yvir longri áramál, við støði í teimum málum lógin setur. Endamálið er stovnsrøkt og lívfrøðilig burðardygd, men umsitingarætlanin skal eisini taka vinnulig atlit, til dømis leggja upp fyri at tryggja vinnuni ávísan stabilitet, so at fiskimøguleikarnir ikki sveiggja ov nógv frá ári til ár.

Bulurin í eini umsitingarætlan er ein veiðiregla (á enskum “harvest control rule”, HCR), sum sigur, hvussu stóran part vit taka úr fiskastovnunum á hvørjum ári. Veiðiregla verður m.a. brúkt sum grundarlag, tá árliga MLV’ið verður ásett.

Hetta lógaruppskotið leggur upp til, at landsstýrismaðurin við heimild frá løgtinginum og innan fyri karmarnar av góðkendum umsitingarætlanum ásetir árliga MLV’ið fyri høvuðsfiskastovnarar, fiskidagatal fyri útróðrarflotan og aðrar skipanin í botnfiskiskapinum í føroyskum sjógvi.

Í lógini eru ikki settar ítøkiligar umsitingarætlanir, men bert ásetingar um, hvat ein umsitingarætlan sum eitt minstamark skal innihalda. Fyritreytirnar og umstøðurnar kunnu vera ymiskar í ymskum fiskiskap, og tí eigur móguleiki at vera fyri at tillaga umsitingarætlanini eftir fiskiskapinum og t.d. teirri vísindaligu ráðgeving og stovnmeting, ið er tøk. Stk.2 ásetir, hvat ein umsitingarætlan sum minstamark skal innihalda

- 1) Umsitingarætlanin skal siga, hvønn fiskastovn ella fiskiskap talan er um. Her kann eisini vera tala um at hava ein støðulýsing av, hvussu stovnurin er fyri. Støðulýsingin kann vera grundað á stovnsmetingar frá Havstovuni/ICES og annað viðkomandi tilfar.
- 2) Umsitingarætlanin eigur at siga, hvat málið er við stovnsrøktini, og hvussu málið verður rokkið. Høvuðsmálið kann t.d. vera mest varandi veiða (Maximum Sustainable Yield, MSY). Í umsitingarætlanini kunnu tó onnur atlit takast enn tey reint fiskifrøðiligu. Til dømis kann eitt endamál eisini vera at tryggja vinnuni ávísan stabilitet, so at ikki ov stór sveiggj eru í árligu fiskimøguleikunum, eitt nú við at siga, at MLV’ið ikki skal broytast meira enn eitt ávíst prosenttal, sammett við undanfarna fiskiár. Við hesum verður lagt upp til, at skulu størri inntriv gerast, skulu tey ikki gerast í einum. Við hesum kennir vinnan eisini treytirnar og karmarnir eitt rímuligt tíðarskeið frameftir.
- 3) Mál og ætlanir fyri, hvussu vit skulu røkka málunum, verða gjørd ítøkilig í eini veiðireglu, sum byggir á ICES-ráðgeving og tærmeginreglur, ið har verða brúktar. Veiðireglan setir treytirnar og karmarnar, serliga tá støða skal takast til MLV fyri komandi fiskiár í fiskiskapi. Lívfrøðilig tilvísingarvirði verða sett fyri teir ymsu stovnarar, og so skal vísindaliga ráðgevingin árliga meta um stovnsstøddir og veiðitrýst í mun til hesi virðir. Langtíðarveiðireglan skal vera við til at regulera veiðitrýstið, so at tað í miðal er í eini legu, sum ger, at stovnararnir geva ta størstu, varandi veiðuna.
- 4) Í umsitingarætlanini skulu eisini vera ásetingar um mannagongdir og ráðgeving, tá landsstýrismaðurin ásetir árligu fiskimøguleikarnar – kvotur, fiskidagar ella annað. Her kann talan vera um, at í umsitingarætlanini verður sagt, hvat fyri slag av ráðgeving Havstovan skal koma við. Ætlanin kann eisini hava ásetingar um, at ein partur av skipanini er ein nevnd e.l., ið landsstýrismaðurin skal ráðføra seg við í sambandi við avgerðina um at áseta fiskimøguleikar innan fyri karmarnar av umsitingarætlanini.

- 5) Í umsitingarættlanini eiga ásetingar at vera um gildistíð, og hvussu og nær ættlanin skal eftirmetast og møguligar broytingar gera. Tað hevur týðning, at umsitingarættlanin regluliga verður eftirmett, eins og ávirkanin av teimum tiltøkum, sum verða sett í verk, onkursvegna skal kunna mátast við einføldum indikatorum..

Eftir lógaruppskotinum er mannagongdin, at landsstýrismaðurin leggur allar umsitingarættlanir fyri lógtingið sum uppskot til samtyktar, har lógtingið góðkennir høvuðstættirnir og meginreglurnar í umsitingarættlanini. Tað verður sostatt ikki lógtingið sum framhaldandi skal taka avgerð um ítøkiliga MLV'íð og fiskidagatal, men at slíkar avgerðir verður tiknar fyrisitingarlig innan fyri karmarnar av umsitingarættlanini.

Til kapitull 5. Fiskiskapur við føroyskum skipum uttan fyri føroyskan sjógv

Til § 27.

Greinin, sum fevnir um fiskiskap hjá føroyskum skipum uttan fyri føroyskan sjógv, stavar í innihaldi frá lógini um vinnuligan fiskiskap, men er í hesum uppskotinum dagførd og tillagað.

Reglurnar og treytirnar hjá føroyskum skipum, ið fiska inni hjá øðrum londum samsvarandi sínámillum fiskiveiðiavtalum, eru reglurnar, sum galda fyri fiskiskap í sjóøkinum hjá viðkomandi landi.

Treytirnar fyri fiskiskapi í altjóða sjógvum verða sum høvuðsregla ásettar við samtyktum í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum, sum t.d. NEAFC og NAFO. Er eingin samtykt, ella Føroyar ikki eru partur av samtykt, ásetir landsstýrismaðurin treytirnar.

Veiðinøgdir og aðrar treytir fyri fiskiskapi eftir ferðandi fiskastovnum, sum vanligar fer fram í fleiri fiskiløgdomum, verða vanligar ásettar í strandarlöndavtalum ella samtyktum í økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum. Er eingin avtala, kann landsstýrismaðurin áseta fyriskipanir fyri fiskiskap eftir ferðandi ella felags fiskastovnum í føroyskum og altjóða sjógvum.

Við heimild í stk. 2 kann landsstýrismaðurin við kunngerð gera nærri reglur um atgongd, býti av tøkum fiskimøguleikum millum bólkar av fiskiførum, einstøk fiskifør og veiðihættir, á leiðum uttan fyri føroyskan sjógv. Tá gerast skal av hvussu atgongd til ávísan fiskiskap skal skipast og hvussu rættindi skulu útlutast og býttast millum fiskifør, er søguligur fiskiskapur ofta tað atlitið, ið vigar mest, t.v.s at hugt verður at, hvussu fiskiskapurin søguliga hevur verið, hvørji skip hava fiskað og hvussu nógv tey hava fiskað.

Fyritreytirnar og umstøðurnar kunnu vera ymiskar. Til dømis kann vera talan um at umskipa fiskiskap frá felagskvotu, sum hevur verið í skipanini í nøkur ár, til egnar kvotur. Her er høvuðsatlitið “søguligur fiskiskapur”, sum er eitt vanligt og góðtikið kriterii, tá býttast skal. Eitt fordømi er tá føroyska svartkjaftkvotan varð býtt út á skip. Býtið varð tá gjørt eftir einum leisti, har søguligur fiskiskapur vigaði mest (75%) og tað, at tú hevði rætt at fiska í referansutíðarskeiðnum, vigaði 25% í roknistykkinum.

Í øðrum førum er talan um kvoturrættindi, sum eru nýggj, t.e. rættindi, ið ikki áður hava verið tøk hjá føroyskum skipum. Í slíkum førum er stóðan vanlig, at einki skip ella skipabólkur kann vísa til meira søgulig rættindi enn nakar annar bólkur. Í hesum lógaruppskotinum er lagt upp til, at slík nýggj rættindi verða lutaði út um alment uppboð.

Í sambandi við fiskiskap í altjóða sjógvi skal landsstýrismaðurin hava í huga tey rættindi og tær skyldur, sum Føroyar hava sambært millumtjóða sáttmálum, avtalum og samstarvi. Her kann t.d. vera talan um ST-havrættarsáttmálan, ST-fiskastovnaavtaluna frá 1995, millumtjóða FAO avtaluna um havnatiltøk (Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) og altjóða ábyrgdir og skyldur Føroya sum flaggland yvirhøvur.

Nýggj áseting er, at fiskifar undir føroyskum flaggi ikki kann fara til fiskiskap inni hjá londum, við ikki hava fiskiveiðiavtalu við, uttan góðkenning frá landsstýrismanninum. Hetta fyrri at at staðfesta tær ábyrgdir og skyldur, vit hava sum flaggland. Her kann t.d. vera talan um at føroysk reiðarí í vinnuligum samstarvi útvega sær fiskimøguleikar. Ásetingin ber í sær, at føroysk skip bert kunnu luttaka í slíkum fiskiskapi um tey hava góðkenning frá føroyskum myndugleikum og at føroyskir myndugleikar hava fingið vátan frá myndugleikunum í strandarlandinum um at talan er um lógligan og skipaðan fiskiskap

Til § 28.

Her verður heimilað landsstýrimanninum at skipa reglur sum loyva sonevnd “kvotatransfer” millum eigarar av fiskiførum undir føroyskum flaggi og eigarar av fiskiførum undir fremmandum flaggi. Heimildin er avmarkað til rættindi til fiskiskap í altjóða sjógvi og kann bert fara fram um slíkt umbýti av rættindum er skipað við sáttmála hjá t.d. økisbundnum fiskiveiðifelagskapum, sum Føroyar eru partur av.

Kapittul 6. Fiskiskapur í føroyskum sjógvi við fiskiførum undir fremmandum flaggi

Til § 29

Til stk. 1.

Høvudsreglan er, at fremmand før ella fremmandir ríkisborgarar ikki kunnu reka fiskiskap í føroyskum sjógvi. Hetta kann bert gerast við loyvi frá landsstýrismanninum

Til stk. 2

Greinin ásetir karmarnar fyrri, nær fiskiskapur kann fara fram við fiskiførum, sum ikki eru undir føroyskum flaggi. Tað er ein treyt, at talan er um fiskiskap sambært sínámillum fiskiveiðiavtalum ella millumtjóða avtalum, sum Føroyar eru partur av og bert tær nøgdir, sum eru avtalaðar.

Greinin heimilar fremmandum fiskiførum at fiska í føroyskum sjógvi. Hesi fiskifør fiska í føroyskum sjógvi grundað á altjóða avtalur.

Til stk. 3.

Treytin fyrri at fáa loyvi at fiska í føroyskum sjógvi er, at myndugleikarnir í Føroyum og í viðkomandi landi eru samd um, hvørji fiskifør kunnu luttaka í fiskiskapinum. Hetta verður vanligi gjørt soleiðis, at viðkomandi land, sum Føroyar hava gjørt avtalu við, sendir ein lista yvir før, ið kunnu fiska fyrri eitt fiskiár í senn. Broytingar kunnu koma fyrri á listanum.

Fiskimálaráðið skal góðkenna ein slíkan lista. Eru fiskifør á listanum, sum hava luttikið í ólógligari veiðu, ella veitt førum tænastrur, ið hava luttikið í ólógligari veiðu, kann Fiskimálaráðið nokta at góðkenna hesi fiskifør.

Til stk. 4.

Ásetingin heimilar landsstýrismanninum at áseta nærri reglur við somu heimildum, sum nærri reglur verða ásettar fyri føroysk før.

Til § 30.

Eins og fremmand før ikki kunnu reka fiskiskap í føroyskum sjógvi, so kunnu fremmand før heldur ikki fáast við nakað, sum hevur samband við fiskiskap, so sum at umskipa veiðu, uppskipa veiðu, virka, pakka ella á annan hátt handfara veiðu, umskipa útgerð ella ankring við tí í hyggju at taka lut í umskipping av veiðu ella taka inn útgerð o.tíl.

Landsstýrismanninum er heimilað at gera undantak frá forboðnum í stk. 1 og at gera nærri reglur hesum viðvíkjandi.

Nevnast kann, at loyvi til umskipping verður givið á hvørjum ári, m.a. fyri russisk fiskifør.

Um landsstýrismaðurin velur at geva loyvi til ávíst virksemini í føroyskum sjógvi við førum undir fremmandum flaggi, kunnu treytir setast við.

Tað er neyðugt at seta treytir, sum eru tillagaðar ítøkiliga virkseminum.

Um t.d. loyvi verður givið til umskipping av veiðu, kunnu m.a. setast treytir, sum eru neyðugar fyri at tryggja eftirlitið við veiðuni og rætta skráseting av veiðuni. Treytir kunnu eitt nú verða settar um, hvar umskipping skal fara fram, at umskipping bert kann fara fram við bryggju, treytir kunnu setast um serligar fráboðanir og treytir annars, sum eru neyðugar fyri at tryggja viðkomandi atlit sum skulu takast sambært lógini, og fyri at tryggja eftirlit við reglum, sum eru ásettar í lógini ella við heimild í lógini.

Ásetingin hevur eisini til endamáls at forða fyri, at fiskifør, ið reka ólógligan fiskiskap, koma í føroyskan sjógv ella í føroyska havn at fáast við slíkt, sum nevnt í hesi grein. Áðrenn loyvi verður givið til umskipping v.m., verður eitt nú altíð eftirkannað, um skipið er á ÓÓÓ-listum hjá økisfelagsskapum.

Til § 31.

Henda áseting stavar frá galdandi lóg, § 10, stk. 7. Orðingin er tó broytt til ”føroyska sjóumveldið” í staðin fyri ”føroyskan sjógv”, tí sambært altjóða havrætti og Havrættarsáttmála Sameindu Tjóða kunnu slíkar ásetingar bert setast í sjóumveldinum. Føroyska sjóumveldið er økið út á 12 fjórðingar úr grundlinjunum, soleiðis sum lýst í kongligari fyriskipan nr. 240 frá 30. apríl 2002 “lov om afgrænsning af søterritoriet” og í bekendtgørelse nr. 306 frá 16. mai 2002 “afgrænsningen af søterritoriet ved Færøerne”. Í sjóumveldinum hava føroyskir myndugleikar fult ræði í øllum viðurskiftum, og føroyskur rættur er galdandi.

Í galdandi lóg er ásett, at før undir fremmandum flaggi ikki kunnu koma í føroyskan sjógv ella føroyska havn, um so er, at tey hava brotið reglur fyri fiskiskapi uttan fyri føroysku landleiðirnar, sum fiskifør undir føroyskum flaggi sambært millumlanda avtalum eru bundin at halda. Hendan orðingin er broytt soleiðis, at forboðið ikki longur er treytað av, at talan er um brot á reglur fyri fiskiskapi, har føroysk fiskifør eru bundin av millumlanda avtalum. Forboðið er galdandi, um skipini hava luttikið í veiðu, sum er ólóglig, ófráboðað og óskipað (Illegal, unreported and unregulated fisheries – ÓÓÓ-veiða) ella stuðla slíkum fiskiskapi.

Endamálið við hesi grein er at seta í verk tiltøk móti fiskiførum, sum luttaka í ÓÓÓ-veiðu, og førum, sum veita tænastur til hesi skip, eitt nú olju, útgerð, flutning av veiðu, manningarskifti, vistir og viðlíkahald.

Før undir fremmandum flaggi, sum bróta reglur um fiskiskap uttan fyri føroyskan sjógv, eru bannað at koma í føroyska sjóumveldið og í føroyska havn.

Talan kann vera um brot á millumlanda avtalur, t.d. avtalur, ið verða gjørdar í sambandi við áseting av heildarkvotum av ferðandi fiskastovnum og avtalur, ið verða gjørdar í millumtjóða fiskivinnufelagsskapum, so sum NEAFC og NAFO. ÓÓÓ-veiða er ein hóttan móti burðardyggari gagnnýtslu av tilfeinginum, serliga av stovnum, sum ferðast um fiskimark ella í altjóða sjógvi, og ávirkar veiðimøguleikarnar og búskaparligu viðurskiftini eisini hjá føroyskum fiskiførum.

FAO - Matvørufelagsskapurin hjá ST – hevur í 2001 samtykt leiðreglur um at basa ÓÓÓ-veiðu (FAO: International Plan of Action to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated fishing (IPOA-ÓÓÓ)). Ein liður í hesum er at steingja havnir fyri ÓÓÓ-skip.

Í 2009 var gjørd ein altjóða avtala “Agreement on Port State Measures to Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing” har tey lond, sum taka undir við avtaluni, binda seg til at fremja tiltøk fyri at basa veiðu, sum er ólóglig, ófráboðað og óskipað.

Broytingarnar, sum verða gjørdar við hesum uppskoti, taka atlit at teimum ásetingum, sum eru í avtaluni og tryggja, at Føroyar hava amboðini til at seta í gildi avtaluna fyri Føroyar. Við avtaluni binda luttakandi londini seg til at hava eftirlit við skipum undir fremmandum flaggi við tí endamáli at basa ÓÓÓ-fiskiskapi. Við avtaluni verður tryggjað, at veiða frá ÓÓÓ-fiskiskapi ikki kemur á marknaðin, og at skip, sum hava framt ÓÓÓ-fiskiskap ella hava stuðlað slíkum fiskiskapi, ikki sleppa at havnum ella fáa tænastur í havnum. Soleiðis verður trupult hjá ÓÓÓ-skipum at virka yvirhøvdur. Sambært avtaluni skulu limalondini eitt nú eftirkanna, um skip undir fremmandum flaggi eru á ÓÓÓ-listum hjá økisfelagsskapum ella altjóða felagsskapum, áðrenn tey koma í havn. Hava skipini luttikið ella stuðla ÓÓÓ-fiskiskapi, skal vera bannað teimum at koma í havn.

Eitt nú felagsskapirnir NEAFC og NAFO gera listar yvir skip, sum reka ÓÓÓ-veiðu og skip, sum veita tænastur til slík fiskiskip. Henda grein setir bann fyri, at skip á hesum listum koma í føroyska sjóumveldið ella í føroyska havn uttan í skaðaleysari gjøgnumsigling. Sostatt kunnu hesi skip ikki koma í føroyska havn ella í sjóumveldið. NEAFC hevur eisini sett í verk herdar reglur fyri havnaeftirliti (Port State Control), ið skal forða fyri landingum av ÓÓÓ-veiðu.

Um so er, at skip av einihvørji orsök longu eru komin í havn, so skal vera bannað teimum at fáa tænastur í havn, so sum landing, umskiping, pakking og virking av fiski og aðrar tænastur, so sum olju, útgerð og viðlíkahald. Skip kunnu fáa loyvi at koma í havn, sjálvt um tey hava framt ÓÓÓ-fiskiskap, ella stuðla slíkum fiskiskapi, men bert um hetta er fyri at gera eftirlit, herundir at tryggja prógv, ella aðrar tílíkar atgerðir.

Sambært Havrættarsáttmálanum hava øll skip rætt til skaðaleysa gjøgnumsigling í uttara sjóumveldinum, t.v.s. úr grundlinjunum og út á 12 fjórðingar. Fremmand skip hava ikki krav uppá at koma í havn ella í innara sjóumveldið, t.v.s. innan fyri grundlinjurnar, uttan í neyðstöðu. Orðingin “Skaðaleys gjøgnumsigling” er lýst í greinunum 17-19 í

Havrættarsáttmálanum, og gjøgnumsiglingin skal vera uttan steðg og hósandi skjót. Steðgur kann góðtakast, um hetta er neyðugt fyri vanliga sigling ella í neyðstøðu.

Stk. 2 gevur heimild fyri at áseta reglur í kunngerð um, hvussu forboðið í stk. 1 skal umsitast. Eitt nú kunnu treytir setast um, at skip undir fremmandum flaggi skulu boða frá, áðrenn tey koma í føroyskt sjóumveldi, soleiðis at myndugleikarnir kunnu eftirkanna upplýsingar um førini og um fiskiskapin, áðrenn tey koma. Krøv kunnu t.d. eisini verða sett til skjalprógvan av, at veiða, sum er umborð, er veidd sambært galdandi reglum v.m.

Kapittul 7. Almennar ásetingar fyri fiskiskap

Til § 32.

Hendan greinin heimilar landsstýrismanninum at gera reglur um, sum mest eru knýttar at sjálvum fiskiskapinum. Landsstýrismaðurin skal eisini kunna seta reglur, sum meira hava eitt eftirlitsendamá, t.e. at tryggja at ásetingar í lógini og ásetingar við heimild í lógini, verða hildnar. Slíkar reglur skulu eisini stuðla undir gott og ómakaleyst fiskiveiðieftirlit, og sum eru ein týðningarmikil liður í at tryggja burðardyggan fiskiskap.

Til stk. 1

Stk. 1 nr.1): Hendan heimildin snýr seg um at seta í kunngerð økisfriðingar og friðingartíðir. Friðingarnar kunnu hava ymisk endamál. Í summum førum er høvuðsendamálið stovnsrøkt og at verja fiskastovnar, t.d. veiðubann á gýtingarleiðum og heilársfriðing av smáfiskaleiðum. Í øðrum førum kann ásetast at loyvt er ikki at royna við trolu á ávísam leiðum. Slíkar friðingar kunnu hava sum endamál at halda ymiskan reiðskap atskildan, serliga húk og trol, sum illa fær verið á somu fiskileið samstundis, uttan at vera hvørjum øðrum til ampa. Nógvar av trolfriðingunum, sum vóru settar inn í lógina miðskeiðis í 1990-unum, vóru toska og hýsuleiðir, sum eru stongdar fyri veiðu trolu fyri at verja húka- og útróðrarflotan, so hesir kunnu virka uttan at skula kappast við teir størru og effektivari trolararnar. Við trolfriðingum kann ein eisini røkka málinum um at verja fiskastovnar og vistskipanir á botni – serliga á grynri vatni.

Stk.1, nr.2): Við hesi heimild kann landsstýrismaðurin áseta reglur um minstamat á fiski, sum loyvt er av veiða. Grundsjónarmiðið er, at tað í flestu førum gagnar stovnsrøktini ikki at taka ov nógv av smáum fiski úr stovninum. Slíkar reglur kunnu eisini áseta, hvat fiskifør skulu gera, um tey fáa ov nógva íblanding av undirmátsfiski. Heimildin fevnir eisini um at áseta reglur um vernd av ungfiski og mest loyvt hámark fyri íblanding av ungfiski, hava eisini sum endamál av forða fyri at ov nógv verður veitt av smærri fiski. Hetta verður gjørt við at áseta bráðfeingis veiðibann ella at friða leiðir, har tað javnan er nógv íblanding av ungfiski. Hesar reglur hava í nógv ár verið ein partur av fyriskipanini av fiskiskapinum í føroyskum sjógvi.

Stk. 1, nr.3): Eftir hesi heimild kunna setast reglur um fiskireiðskap og veiðuhættir. Eitt nú meskarstøddir í trolu ella gørnum ella skylda at brúka skiljirist í trolinum. Slíkar tekniskar reiðskapsreglur eru ætlaðar skilja óynskta hjáveiðu frá, áðrenn reiðskapurin kemur at borði. Meskarstødd hevur týðning fyri, hvussu trolreiðskapur sílar smærri fisk úr posanum, meðan skiljirist kann brúkast til at skilja smærri fisk frá ella at skilja størri frá undir fiskiskapinum.

Stk.1, nr.4): Reglur við heimild í hesi áseting kunnu vera at áseta reglur um hjáveiði í ávísam fiskiskapi. Til dømis er hámark sett fyri, hvussu nógv av toska, hýsu og upsa, fiskifør

við loyvi at royna eftir havtasku og svartkalva við gørnum kunnu hava. Í veiðu við troli innan fyri 12 fjórðingar eru somuleiðis avmarking fyri hvussu nógva hjáveiðu av toski og hýsu trolbátarnir kunnu hava. Í kvotureguleraðum fiskiskapi eftir uppsjóvarfiski eru somuleiðis hjáveiðireglur.

Stk.1, nr. 5): Tørvur er eisini á, at hava heimild at gera fyriskipanir fyri at verja ávís djór (herundir fugl), plantur og vistskipanir. Her kann vera talan um t.d. friðing av korallum, sum vanliga vera roknaðar av hava stóran týdning fyri lívið hjá fiski. Slíkar friðingar eru vorðnar ein alsamt vaksandi partur av millumtjóða átøkum fyri at verja viðbreknar vistskipanir og at varðveita lívfrøðiliga margfeldni í sjónum. Løgtingið samtykti í 1993 sáttmálan um lívfrøðiligt margfeldi, sum eisini hevur týdning fyri fyriskipanir í fiskiskapi, lívandi tilfeingi í sjónum og umhvørvi tess. Nevnast kann, at í SPRFMO, sum er økisbundni fiskiveiðifelagskapurin í Suðurstillahavinum, hava tey samtykt skipanir, sum áleggja fiskiførurum at hava útgerð, sum forðar fyri at fuglur kemur í fiskireiðskapin.

Stk. 1., nr 6): Heimilað er landsstýrismanninum at áseta treytir um, sum avmarka, hvat veiðan kann verða brúkt til. Her kann t.d. vera talan um at veiðan bert avreiðast og seljast til virking til matna, og sostatt ikki kann latast til mjøl og lýsið.

Til stk. 2.

Heimildirnar í hesum stk, hava sum endamál at stuðla undir gott eftirlit og sporføri við fiski og fiskaúrdrátti. Heimild er at áleggja teimum sum fiska, taka ímóti, umskipa flyta, goyma virka og selja fisk eina skyld at skráseta og kunna skjálprógva upplýsingar á ein hátt, sum tryggjar sporing av fiski of fiskaúrdrátti. Sporing er eitt av amboðunum fyri at tryggja gott veiðieftirlit og fyri at kunna spora veiðina allan vegin frá veiðu til endaliga sølu til brúkaran. Gott sporføri er ein av týdningarmestu fyrirtreytunum fyri úrslitum í millumtjóða arbeiðnum at basa ólógligum, ófráboðanum og óskipaðum fiskiskapi (ÓÓÓ). og hevur eisini týdning fyri vinnuna í sambandi við marknaðarføring av fiski og fiskaúrdráttum.

Nógvar av reglunum eru við í millumtjóða semjum um eftirlitssamstarv, sum Føroyar eru partur av, og har yvirskipaða endamálið er at basa ÓÓÓ –fiskiskapi. Ætlanin við hesum ásetingum er tí eisini at hava greiða lógarheimild at seta í verk altjóða skyldur, sum Føroyar hava, samsvarandi altjóða avtalum og samtyktum í millumtjóða fiskiveiðifelagskapum.

Stk.2. nr.1)): Landsstýrismaðurin kann við hesi áseting við kunngerð krevja at føroysk fiskifør, móttøkuskip, framleiðsluskip o.o. føra veiðidagbók og framleiðslubók, og kann áseta hvørjir upplýsingar skulu skrásetast.

Stk.2. nr.2): Heimilað verður landsstýrismanninum at gera reglur um skyldu at lata inn veiðitøl, dagbøkur, vektarseðlar, upplýsingar um avreiðingar, uppruna og aðrar upplýsingar um fiskiskap til eftirlitsendamálar og hagtalsendamálar, og treytir og mannagongdir fyri, hvussu hesar skulu sendast myndugleikanum

Stk. 2, nr.3): Við hesi heimild kann landsstýrismaðurin seta treytir um, at allur fiskur og øll fiskavøra skal um eina innvigingskipan, sum er góðkend av Vørn, tá landað verður til móttøku á landi í Føroyum ella uttanlands, ella í føroyskum sjógvi ella uttan fyri føroyska sjógv.

Stk.2. nr. 4) Landsstýrismaðurin kann áleggja fiskiførurum at hava eygleiðara umborð. Krav kann eisini setast um eygleiðarar umborð á móttøkuskipum, fiskaflutningsførum og

fiskaframleiðsluförum. Farið skal bera allar útreiðslur, sum standast av eygleiðarunum. Talan er um útreiðslur til løn, kost og uppihald umborð, trygging, ferðaútreiðslur, búna, trygdarútgerð og samskifti, umframt møguligar aðrar útreiðslur. Hetta er ein herðing í mun til galdandi lóg, sum bert ásetur at fiskifari skal bera útreiðslurnar til kost, uppihald og løn.

Stk.2. nr.5): Kunngerð nr. 45 frá 6. juli 2004 um eftirlit við fiskiförum um fylgisvein setur krav um fylgisveinaeftirlit fyri øll fiskiför, undantikið bólk 5. Vørn kann tí altíð síggja knattstøðuna hjá hesum fiskiförunum. Hetta er ikki bert amboð í sambandi við eftirlit, men stuðlar eisini undir trygd á sjónum. Við hesum uppskotinum verður heimildin á økinum víðkað nakað, so heimild eisini er at krevja at skip hava umborð og skulu brúka útgerð sum kann brúkast til elektroniskt samskifti, eitt nú í sambandi við krav um elektroniska veiðidagbók og aðrar elektroniskar fráboðanarskipanir. Nýtt í mun til lóg um vinnuligan fiskikap er eisini, at førini sjálvi eisini skulu bera útreiðslurnar av samskiftinum um fylgisveinaskipanina.

Stk.2. nr.6): Hetta eru reglur sum seta treytir til innrætting og útbúnað umborð á skipum. Landsstýrismaðurin kann við hesi heimild at áleggja ella banna skipum at hava um borð og brúka útgerð at skilja, mala, sleppa, blaka út, veiðu. Slíkar reglur kunnu forða fyri sonevndari high-grading og at fiskur verður malin ella blakaður útaftur. Slíkar reglur gera tað undir øllum umstøðum lættari at hava eftirlit við forboðnum at blaka út, reglur um minstamat o.tíl. .

Stk.2. nr.7): Landsstýrismaðurin kann við hesi heimild krevja at skip hava yvirlit hvussu veiða er goymd umborð, herundir skráseting yvir hvar í lastini veiða er goymd, flokkað á fiskasløg, fiskaúrdrátt, støddir osfr. Áleggjast kunnu eisini treytir um, hvussu veiða skal goymast. Heimildin fevnir eisini um merking av fiski og fiskaúrdrátti. Oftani verður fiskaúrdráttur bert merktur við handilsliga heitinum á vøruni. Hetta ger tað oftani torført fyri eftirlitið, eitt nú tá samanberingar skulu gerast millum fiskaúrdrátt og hvat er skrásett í veiðidagbók og veiðifráboðanir. Tí er tørvur vera á, at hava reglur um, hvussu veiða skal merkjast, herundir hvørji heiti og flokkingar skulu brúkast. Hetta kann vera upplýsingar um dagfesting av veiðu og virking, veiðiøki, fiskaslag, vørslag osfr. Økisbundnu fiskiveiðifelagsskapirnir, NAFO og NEAFC, sum Føroyar eru partur av, hava í sínum eftirlitsreglum krav um at veiða skal merkjast og hvørjir upplýsingar skulu fylgja við veiðini. Hesi krøv kunnu við heimildini setast í verk í virkisøkinum hjá hesi lóg.

Stk. 2 nr. 8): Heimilað verður landsstýrismanninum at seta treytir um, hvussu reiðskapur, sum ikki verður brúktur, skal goymast. Eftir hesum kunnu reglur ásetast um forboð fyri at hava umborð ávísan reiðskapur, tá fiskað verður á ávísam leiðum ella við ávísam slagi av reiðskapi. Somuleiðis kann t.d. bann setast fyri at skip hava umborð trol við meskastødd, sum ikki stendur mót, á ymiskum leiðum.

Stk.2. nr.9): Við hesi heimild kunnu umrokningarvirði á setast fyri umrokning av fiski og fiskaúrdrátti til runda vekt, t.e. ósløgdur fiskur við høvdi.

Stk.2. nr.10): Henda heimild gevur landsstýrismanninum møguleika, at áleggja skipum at taka sýni (prøvar) av veiði, fiski og fiskaúrdrátti til vísindalig endamál og til eftirlitsendamá. Slík sýni kunnu brúkast til vanligar vísindaligar kanningar um vekt, longd, búningarstig osfr. Men tey kunnu eisini brúkast til nærri kanningar, t.d. fyri at fáa til vega upplýsingar, sum kunnu staðfesta, hvønn stovn fiskur hoyrir til o.a. aðrar upplýsingar, sum ikki bert eru áhugaverdir í granskingar og eftirlitsamanhangi, men eisini fyri Føroyar sum strandarland og í sambandi við krøv okkara í strandarlandasamráðingum.

Hövuðsreglan í § 12 er, at slíkar reglur skulu skipast í kunngerð, men í summum førum kann vera tørvur á at seta reglurnar í fiskiloyvið.

Stk. 3. Við hesi heimild er heimild at krevja, at allar fráboðanir, sum skulu sendast Vørn, verða sendar í elektroniskum sniði

Stk.4. Endamálið er at geva landsstýrismanninum heimild til at gera nærri ásetingar um fiskiskap í áum, vøtnum, ósum og løkum. Reglurnar, sum verða settar í verk, skulu tryggja, at veiða eftir sílum og laksifer fram á burðardyggan hátt. T.d. kann landsstýrismaðurin við hesi heimild gera reglur um friðingar av ósum í ávísimum tíðarskeiði, hvat slag av reiðskapi, ið skal nýtast o.s.fr.

Til § 33.

Til stk. 1.

Hóast útgangsstøðið sambært hesum lógaruppskoti er, at fiskiskapur ikki kann fara fram uttan av hava rættindi at veiða, verður veiða til húsbrúk undantikin. Hetta er sama meginregla, sum hevur verið galdandi við lógini um vinnuligan fiskiskap. Tó er ásetingin gjørd greiðari, soleiðis at veiða til húsbrúk ikki kann avreiðast ella á annan hátt seljast. T.d. er ikki ætlanin, at hummaraveiða ella fiskiskapur eftir vanligum fiskasløgum, sum verður seld víðari til t.d. matstovur, skal fella inn undir hugtakið veiða til húsbrúk. Mett verður, at fiskiskapurin tá fær eitt greitt vinnuligt endamál og eigur tí ikki at fella inn undir reglurnar um aldargamla rættin at søkja sjógvin.

Til stk. 2.

Tørvur kann verða á at hava heimild at regulera, hóast fiskiskapurin ikki er vinnuligur, eitt nú at banna ávísimum reiðskapi, seta krøv til reiðskap, at friða ávís øki fyri fiskiskapi í sambandi við at økið verður gagnnýtt til annað endamál, herundir aling ella til hummarafiskiskap (spacial planning atlit) osfr.

Til stk. 3.

Tørvur er á heimild í fiskivinnulóggávuni at geva serstøk loyvi til ferðavinnufiskiskap, og at gera nærri reglur í tí sambandi. Talan kann bæði vera um føroysk og útlendsk skrásett før, sum ikki hava loyvi at reka vinnuligan fiskiskap sum so. Til tess er neyðugt við eini heimild, sum gevur undantak frá hövuðsreglunum í lógini, soleiðis at serstøk loyvi kunnu latast førum til ferðavinnufiskiskap.

Í sambandi við ferðavinnufiskiskap kann eisini verða talan um útlendsk ferðafólk ella ferðaskrivstovur, sum koma higar við egnum fari og ætla sær at fiska. Eftir hesum má heimild eisini vera at gera undantak frá hövuðsregluni í § 47 í hesum lógaruppskoti um, at bannað er fiskiførum undir fremmandum flaggi og fremmandum ríkisborgarum at reka fiskiskap í føroyskum sjógvi.

Skotið verður upp, at landsstýrismaðurin fær heimild í kunngerð at geva serstøk loyvi í sambandi við ferðavinnu, og kann seta treytir um nøgd av fiski, sum kann veiðast og takast við av landinum, reiðskap, tal av reiðskapi o.tíl.

Til § 34.

Stk. 1. Við brúksrættinum at reka vinnuligan fiskiskap fylgir ein skylda at brúka hendan rættin. Tað skal ikki at vera gjørligt at hava fiskirættindi frá landinum, sum ikki verða gagnnýtt í

longri tíð. Rætturinn at reka vinnuligan fiskiskap er ein framíhjárættur soleiðis at skilja, at tað ikki øllum fiskiskapi eru øll, ið eru sloppin upp í part. Tí er rímligt, at skylda er at brúka hendan rættin. Um ikki, so fella tey aftur til landið, og kunnu vera atkomulig hjá øðrum.

Um loyvishavari ikki hevur brúkt sín rætt at gagnnýta livandi tilfeingi – t.v.s. ikki er skrásettur at hava avreitt veiðu, fellur rætturinn aftur til landið. Hendan treyt eru galdandi fyri øll føroysk fiskirættindi, uttan tey, ið verða útlutaði smærru útróðrabátunum í bólki 5.

Brúkskyldan er í tveimum: Sum tað fyrra er ásett, at um rættindahavari als ikki hevur brúkt móguleikan at reka vinnuligan fiskiskap í tvey ár á rað, – t.v.s. at einki er avreitt í hesum tíðarskeiði, fellur rætturinn aftur til landið. Harafturat er skotið upp, at um loyvishavari, ikki hevur gagnnýtt tillutaði rættindi – egnar kvotur ella egnar fiskidagar – við meira enn 30 prosentum, fellur munurinn millum tað, sum er brúkt og 30 prosent aftur til landið.

Stk. 2.

Heilt serligar umstøður kunnu gera, at fiskirættindi ikki verða gagnnýtt, t.d. um fiskifar, ið skal fiska, er fyri óhappi og fær brek í bestu vertíð, ið ger, at fiskifarið má liggja í longri tíð. Í slíkum førum kann landsstýrismaðurin geva undantak frá almennu brúksskylduni. Tað er tó umráðandi, at talan er um umstøður, sum eigarinn av fiskifarinum ikki sjálvur hevur ræði á ella kundi lagt upp fyri við skynsamum rakstri.

Til § 35.

Stk. 1 ásetir, at rættindi at veiða, latin sum egin kvotupartur ella egin árskvota kunnu avhendast fyri eitt ár í senn ella endaliga, treytað av eini brúksskyldu á 60 %. Tað merkir, at 60 % av fiskirættindunum skulu vera gagnnýtt árið fyri, fyri at kunna avhenda yvirhøvur. Sama meginregla um brúksskylda hevur áður – tó í minni mun - verið nýtt í lógini um vinnuligan fiskiskap. Avhendast kann tó bert til felag ella persón, ið annars lýkur treytrinar fyri at vera í føroyskari fiskivinnu.

Stk. 2 ásetir regluna um, at kvotur, sum verða avhendaðar endaliga, fylgja lutfalsligum vøkstri og niðurskurði í sama mun, sum felags árskvotan broytist. Tað merkir, at nøgdin kann sveiggja frá ár til ár í tráð við vøkstur og niðurskurð. Tað, sum verður avhendað endaliga, er tí ikki sama tonsatal frá árið til árið, men egin kvotupartur.

Stk. 3 setir krav um, at kvotur, ið skulu avhendast endaliga, verða bjóðaðar fram alment. Á henda hátt kunnu øll, sum hava áhugað, fáa høvi at bjóða. Ætlanin er, at tílíkur marknaður verður skipaður við kunngerð, sum landsstýrismaðurin við heimild í stk. 5 ásetir. Endamálið er, at tílíkur avhendingar altíð fara fram á einum almennum, gjøgnumskygdum marknaði. Endalig avhending merkir, at fiskiloyvini árið eftir, at endalig avhending er farin fram, verða útskrivað við teimum broytingum, avhendingin hevur ført við sær. Kvoturættindini kunnu avhendast øllum persónum ella feløgum, sum lúka treytirnar sbt. hesum lógaruppskoti, við teimum avmarkingum, ið til eina og hvørja tíð eru galdandi, eitt nú reiðskap, leiðir e.t.

Stk. 4 er frávik frá reglunum í stk. 3 og loyvir, at minni partur (15 %) kann avhendast uttan at tað frammanundan er boðið út alment. Hetta er gjørt fyri at tryggja eina smidliga tillaging í fiskiárinum. Kravið verður tó, at tílíkar avhendingar vera fráboðaðar eftirfylgjandi. Er talan um avhending fyri eitt ár, er tað eitt ávíst tonsatal, sum verður avhendað sum partur av egnari árskvotu avhendað,

Stk. 5 heimilar landsstýrismanninum at áseta nærri reglur og treytir um mannagongdir, skipan av marknaði og almannakunngerð. Ætlanin er, at kunngerð skal áseta t.d. tíðarfreistir fyri nær og hvussu leingi rættindi skulu vera bjóðaði út, hvørjir upplýsingar skulu latast. Samstundis kunnu reglurnar áseta, at upplýsingar skulu latast elektronisk, eins og serligt

format kann krevjast. Heimildin at áseta reglur fevnir bæði um rættindi, ið verða avhendaði fyri eitt ár í senn og rættindi, ið verða avhendaði endaliga.

Til § 36.

Verandi reglur, um at bátar í bólki 4 kunnu avhenda fiskidagar til fiskifør í sama bólki, eru eisini partur av hesum lógaruppskotinum. Bátur í hesum bólki kunnu framvegis avhenda fiskidagar sínámillum. Sonevna 60%-reglan verður framvegis galdandi, t.e. at tú bert kann avhendu um tú sjálvur hevur brúkt minst 60 prosent av tillutaða fiskidøgum árið frammanundan. Hendan treytin fær tó ikki týdning fyrrenn árið eftir at lógin er komin í gildi.

Verður avhendað, og bátarnir ikki eru eins, tá talan eru um fiskiorku, skulu dagar at flyta umroknast á ein hátt, ið leggur upp fyri muninum í fiskiorku ella veiðuevnum millum fiskiførini.

Endalig avhending merkir, at í fiskiloyvinum árið eftir, at endalig avhending er gjørd, verða fluttir dagar lagdir afturat hjá móttakaranum.

Landsstýrismaðurin fær heimild í kunngerð, at gera reglur um, hvussu avhending av fiskidøgum skal fara fram, herundir reglur um m.a. umrokning av fiskidøgum at flyta, og mannagongdir um fráboðan til og góðkenning frá Vørn

Til § 37.

Lógin um vinnuligan fiskiskap hevur áseting um, at ikki er loyvt at blaka veiðu fyri borð. Hetta verður við hesum uppskoti broytt til, at høvuðsreglan verður, at øll veiða skal førast til lands. Ásetingin hevur serligan týdning, um vit í framtíðini fara at uppliva størri og økt krøv um, t.d. hvaðani fiskurin kemur, hvussu hann er fiskaður, og hvussu hann er virkaður. Somuleiðis kann roknast við, at marknaðurin og altjóða samfelagið fer at herða krøvini um burðardyggja gagnnýtslu av tilfeinginum, soleiðis at alt av fiski verður gagnnýtt.

Veiða kann vera eitt sera breitt hugtak. Tí fær landsstýrismaðurin heimild í kunngerð at gera reglur um hvørji fiska- og djórasløg eru undantikin skylduni at føra til lands. Harafturat er í ávísum førum beinleiðis álagt at seta veiðu útaftur, t.d. er ásett, at hummarar, sum eru undir minstamat, og hummarar við rognum, skulu sleppast útaftur. Heimilað verður tí landsstýrismanninum í stk. 2 at áseta slíkar reglur um, at veiða skal sleppast útaftur.

Bannið í stk. 1 ikki fevnir um innvøllir og slógv.

Til § 38.

Ásetingin er nýggj og hevur til endamáls at eggja til at føra alla veiðu til lands, eisini veiða, sum er ólóglig, tí kvotan er rokkin, talan er um fiskaslag, ein ikki hevur rættindi at fiska o.t.

Ætlanin er ikki, at reiðarí skulu hava vinning av hesum, men heldur ikki tap, og tískil verður ásett, at reiðarí kunnu fáa 20 % av virðinum, meðan restin fer í Fiskivinnugrunn.

Til § 39.

Ásetingin viðvíkur virking av veiðu umborð á føroyskum fiskiførum í føroyskum sjógvi. Reglurnar í hesi grein stava upprunaliga frá § 2 í løgtingslóg nr. 8 frá 29. mars 1978, sum hildu áfram í 1994-lógini. Fyri virking av veiðu hjá fiskiførum undir føroyskum flaggi í føroyskum sjógvi, krevst loyvi frá Vørn. Virking umborð er, tá fiskurin er meira viðgjørdur enn sløgður ella avhøvdaður, sama hvussu hann er goymdur. Hetta merkir, at tað krevst ikki loyvi til

køling í ísi ella í tangum, samstundis sum tað ikki krevst serstakt loyvi at heilfrysta fisk umborð

Í hesum lógaruppskotinum er skotið upp, at hava leiðreglur um, hvørji atlit skulu takast, tá mál um loyvi at virka umborð verða viðgjørd. Her kann t.d. talan verða um at taka atlit til møguleikarnar at virka og virðisøkja sama fisk/fiskaúrdrátt á landi í Føroyum

Til § 40.

Tað er bannað førur undir føroyskum flaggi at umskipa, og á annan hátt at flyta veiðu millum før, ella úr reiðskapi hjá øðrum fari, uttan við loyvi frá Vørn. Loyvi krevst uttan mun til, hvussu veiðan verður flutt, um veiðan verður umskipað á vanligan hátt, ella veiðan verður tikin beinleiðis frá fiskireiðskapi ella líknandi. Loyvi krevst uttan mun til, um talan er um flyting av veiðu til føroysk ella útlendsk før og uttan mun til, um veiðan er virkað ella ikki og uttan mun til, um veiðan er fiskað í føroyskum sjógvi ella ikki.

Fyri at tryggja eitt nøktandi eftirlit í sambandi við alla flyting av veiðu, sum fer fram á sjónum, verður mettt neyðugt at krevja ítøkiligt loyvi til hvørt far, sum skal vera við í hesum virkseminum. Við at geva loyvi í hvørjum einstøkum føri verður tryggjað, at treytir kunnu setast, sum eru tillagaðar ítøkiliga virkseminum.

Vørn kann, um Vørn velur at geva loyvi til flyting av veiðu á sjónum, seta tær treytir, sum eru neyðugar, fyri at tryggja eftirlitið við veiðuni og rætta skráseting av veiðuni.

Treytir kunnu eitt nú verða settar um, hvussu og hvar latan og móttøka skal fara fram, um serligar fráboðanir og treytir annars, sum eru neyðugar fyri at tryggja eftirlit við reglum, sum eru ásettar í lógini ella við heimild í lógini.

Eisini fær landsstýrismaðurin heimild til við kunngerð at skipa viðurskifti viðvíkjandi umskiping o.a.

Til § 41.

Í framhaldi av reglunum um, at øll veiða skal førast til lands verða nú eisini reglur ásettar um, at slógv og annað lívfrøðiligt burturkast skal førast til lands. Reglurnar í lógini um vinnuligan fiskiskap hava, hóast bannið fyri at blaka veiði fyri borð, ikki havt forboð fyri at blaka fyri borð slógv og annað lívfrøðiligt burturkast frá veiðu. Við hesi áseting verður hendan meginregla nú broytt. Ætlanin er, at alt av fiski við tíðini verður gagnnýtt og tískil er verður heimilað landsstýrismanninum at áseta reglur um, hvat skyldan at føra til lands slógv og annað lívfrøðiligt burturkast, fevnir um. Hugsanin er, at skyldan so við og við verður økt til at fevna um alt, men at talan er um eina skipan, sum verður sett í verk so líðani yvir nøkur ár, soleiðis at vinnan fær eitt rímuligt skotbrá, soleiðis at tillagingar kunnu gerast í mun til íløgur, mannagongdir, sølu osfr.. Til dømis kann hugsast, at tað í fyrsta umfari verður kravt, at ein ávísur prosentpartur, td. 30 % av livur, høvðum o.tíl. skal verða landaður. Umráðandi er, at talan er um eina smidliga skipan at seta í verk.

Miðast eigur ímóti at gagnnýta allan fiskin, soleiðis at slógv og annað lívfrøðiligt burturkast, sum vit higartil hava tveitt í havið aftur, kemur til høldar. Fyritreytin fyri hesum er, at marknaðurin kann veita skipum og bátum ein nøktandi prís fyri livur, rogn og garnar. Ásetingarnar í hesi grein eiga at skapa fortreytir fyri eini betri gagnnýtslu av fiskatilfeinginum.

Til § 42.

Stk. 1. Ætlanin er , at veiða í stóran mun skal landast í Føroyum um føroyska bryggjukant. Endamálið er tryggja, at sum mest av fiski kemur upp á land í Føroyum og á tann hátt skapa virksemi og arbeiðspláss á landi í Føroyum, og at geva virkjum á landi í Føroyum betri atgongd til rávøru. Harumframt er endamálið at skapa betri eftirlit, sum er lættast, tá veiðan kemur um føroyskan kaikant.

Stk. 2 og 3. Við hesi heimild kann landsstýrismaðurin gera undantak frá kravinum í stk. 1 um at 75 % av veiðuni skal landast í Føroyum. Undantak kann gerast fyri ávís fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskap. Í summum førum kann vera neyðugt at gera undantak frá kravinum, eitt nú tá talan er um fisk ella fiskaúrdrátt, sum ikki kann seljast og virkast á landi í Føroyum. Somuleiðis kann vera grundarlag fyri at geva skipum, sum royna á leiðum, ið eru langt frá føroyskari havn, undantak frá kravinum.

Stk. 4. Skotið verður upp at áseta, at , tá skip avreiða uttanlands í stríð við treytinum um føroyskan bryggjukant, skal eigarin av fiskifarinum rinda eitt gjald, sum svarar til 30% av søluvirðinum av tí nøgd, sum er avreidd uttanlands. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta nærri reglur um uppgerð, gjaldsfrist og rentu. Vørn ásetir avgjaldið. Er avgjaldið ikki goldið innan ásettu freistina, ella onnur avtala gjørd um gjaldingina, kann TAKS innheinta gjaldið við rentu og møguligum innheintingarkostnaði við panting.

Til § 43.

Stk.1: Ásett verður, at 60 prosent av allari veiðu hjá føroyskum skipum skal bjóðast út alment á uppboðssølu í Føroyum. Endamálið við uppboðssølu kravinum er m.a., at øll føroysk fiskavirki fáa móguleika at bjóða upp á fisk undan Føroyum og at stuðla undir, at veiða verður virkað á landi í Føroyum. Krav um uppboðssølu kann eisini vera við til at tryggja ávísa kapping millum fiskekeyparar.

Stk. 2: Landsstýrismaðurin kann í kunngerð at áseta, at ávís fiskasløg ella fiskiskapur ikki er fevndur av uppboðssølu kravinum. Hetta kann hava týdning t.d. um talan er um fjarfiskiskap ella fiskasløg, ið bert hava áhuga uttanlands. Somuleiðis kann undantak t.d. gerast fyri kvotu, ið er seld á uppboði til ávís øki í landinum við kravið um landing ávíst stað, tí eitt krav um uppboðssølu av veiddum fiski tá vil ganga ímóti endamálinum við at bjóða rættindi út til ávíst øki.

Til § 44.

Manning á fiskiførum undir føroyskum flaggi umframt á móttøkuskipum undir føroyskum flaggi, skulu lønast sambært sáttmála sum er gjørdur við føroysk manningarfeløg. Ásetingin er ætlað at forða fyri sosialari lønardumping.

Til § 45.

Greinin ásetir krøvini til fiskikfari, og eru tey somu, sum í lógini um vinnuligan fiskiskap, nevnliga at talan skal vera um føroyskt skrásett far. Harumframt verður ásett, at um so er, at tann, sum eigur fiskifarið og tann sum hevur rættin at fiska, ikki eru tey somu, skulu bæði lúka treytirnar um ognarviðurskiftini og miðsavnan.

Stk. 2 setir bann fyri, at fiskifar, sum er á listum hjá økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum, kunnu fáa fiskiloyvi. Tað er uppgávan hjá eigarinum av farinum at tryggja, at tað ikki er skrásett ella fáa tað strikað, um tað lýkur treytirnar fyri tí.

Kravið er galdandi fyri øll fiskifør, sum skulu hava fiskiloyvi sbt. hesum lógaruppskoti.

Kapittul 8. Annað tilfeingi

Til § 46.

Ásetingarnar í hesum kapitli eru nýggjar í føroyskari lóggávu. Áhugin er vaksandi fyri at gagnnýta annað havtilfeingi, t.d. arvatilfar, sum stavar frá livandi verum í havinum. Enn er einki samlað lógarverk á hesum øki í londunum uttan um okkum, men her verður skotið upp at skipa karmar fyri gagnnýtslu av hesum tilfeingi. Umsitingin av hesum havtilfeingi eigur at taka støðu í sáttmálanum um lívfrøðiligt fjølbroytni (Biodiversitetskonventiónin). Í 1993 samtykti Løgtingið at taka undir við donsku staðfestingini av sáttmálanum. (Uppskot til samtyktar, 23. november 1993). Sáttmálin er lýstur fyri Føroyar. (Bekendtgørelse nr. 142 frá 21. november 1996 af konvention af 5. juni om den biologiske mangfoldighed). Umframt ásetingar um varðveitslu av lívfrøðiligum margfeldni, inniheldur Biodiversitetskonventiónin ásetingar um gransking og burðardyggja gagnnýtslu av hesum tilfeingi. Evnið verður eisini viðgjørt í Noregs offentlige udredning (NOU) 2005/10 við heitinum ”Lov om forvaltning av viltlevende marine ressurcer”.

Tá sagt verður, at hesin kapittul er um annað havtilfeingi, skal hetta síggjast í mun til allýsingina av hesum hugtaki. Vanligur fiskiskapur, sum vit kenna hann, er tí ikki fevndur av hesum ásetingum uttan so, at hesin fer fram við tí endamáli at fremja marina bioprospektering.

Til § 47.

Í hesi grein vera hugtøk allýst, sum verða nýtt í hesum kapitli.

Annað havtilfeingi er ein breið orðing, sum fevnir um alt lívfrøðiligt, evnafrøðiligt og fysiskt tilfar, sum stavar frá livandi verum, t.d. djórum, plantum og smáverum, ella frá øðrum uppruna í havinum. Tá sagt verður í havinum, meinast eisini á og í havbotninum.

Arvatilfar frá livandi verum í havinum er partur av havtilfeinginum, og fevnir tað um tilfar frá livandi verum, t.d. djórum, plantum og smáverum, ella øðrum uppruna, sum inniheldur arvaeginleikar. Arvatilfarið er ikki einans ílegur, men eisini evnafrøðilig evni, so sum protein og enzym, sum eru avleiddar av arvatilfari, og sum kunnu takast út úr tí fysiska tilfeinginum og nýtast serskilt.

Tá talan er um bioprospektering, so kann hendan fara fram á ymiskan hátt, men vísast kann á trýggjar megintættir:

- 1) Útvinning av serligum evnum, so sum fitisýrum, kveikum, gelatini, cithin v.m.
- 2) Leiting eftir áhugaverdum ílegum ella bioaktivum evnum, grundað á eitt nú grundgransking, heimaráð ella serligan staðbundnan kunnleika.
- 3) Skipað umfatandi leiting eftir aktivum evnum (Miðvís roynd eftir einum hópi av evnum fyri at finna fram til ávís evni, sum hava júst teir eginleikar ein ynskir).

At áhugin er vaksandi fyri at gagnnýta annað havtilfeingi kemst einamest av stóru menningini innan fyri gen- og biotøkni seinastu árin. Innan fyri biotøkni er sergreinin marin biotøkni í stórari menning. Í 2010 er vinnulig marin biotøkni globalt mett til eitt virði upp á 2,8 milliardir evrur, og vøksturin í hesari vinnu er eini 5% um árið. Nevnast kann frágreiðingin ”Marine Biotechnology: A New Vision and Strategy for Europe hjá felagsskapinum European Science Foundation - Marine Board frá 2010 sum viðger m.a. bioprospektering/bioscreening fyri nýggj evni, marina gentøkni og aling.

Til § 48.

Grundreglan er, at annað havtilfeingi ikki er privat ogn, men ogn Føroya fólk eins og alt annað tilfeingi í føroyskum sjógvi og á føroyska landgrunninum. Uttan mun til, hvør hevur ognarrættin, so kann gagnnýtsla av hesum tilfeingi bara fara fram við góðkenning frá landsstýrismanninum.

Neyðugt er við loyvi uttan mun til, um talan er um handilsliga gagnnýtslu ella ikki. Gransking verður í Havrættarsáttmálanum mett at kunna fara fram undir tveimum ymiskum fortreytum:

- Beinleiðis vísindalig gransking (pure research) og
- Gransking við tí endamáli at gagnnýta tilfeingið (applied research).

Hesi hugtøk eru ikki nærri greinað í sáttmálanum, men verður vanlig roknað við, at beinleiðis vísindalig gransking er fyri at fáa kunnleika til havumhvørvið í breiðari merking til gagns fyri mannaættina.

Fer granskingin fram í sjóumveldinum (innan fyri 12 fjórðingar), hevur strandarlandið lögfrøðiliga myndugleikan í øllum viðurskiftum og kann geva rættindi og seta treytir út frá hesum. (Sambært altjóða rætti er tó undantak fyri “skaðaleysari gjøgnumsigling” fyri før undir fremmandum flaggi). Fer granskingin fram uttan fyri sjóumveldið, men innan fyri fiskimarkið, skal strandarlandið framvegis samtykkja, men er móguleikin at nokta beinleiðis vísindaligari gransking avmarkaður. Tó kann m.a. noktast, um granskingin hevur beinleiðis samband við leiting og gagnnýtslu av tilfeingi. Krav um luttøku hjá strandarlandinum, og at fáa hendur á kanningarúrslitum, kann altíð setast. Í hesum sambandi verður víst til kapitull 13 í Havrættarsáttmálanum.

Beinleiðis vísindalig gransking skapar eingi rættslig krøv til partar av havumhvørvinum ella tilfeinginum, og skal á tann hátt verja strandarlandsins ræði á tilfeinginum.

Í teimum førum vanligur fiskireiðskapur verður nýttur at fremja bioprospektering, kemur hetta undir treytirnar, ið annars eru settar í hesi lóg.

Landsstýrismaðurin kann áseta nærri treytir í slíkum loyvum, eitt nú um tíðarskeið, leiðir og nýtslu av reiðskapi, fyri á henda hátt at tryggja, at altjóða reglur og krøv eru lokin, og at tað kemur landinum til góðar.

Til § 49.

Tað er í samsvari við sáttmálan um lívfrøðiligt margfeldni (Biodiversitetskonventiónin), at upprunalandið kann áseta gjøld og aðrar treytir fyri gagnnýtslu av tí tilfeingi, talan er um her. Í hesum sambandi verður eisini víst til „Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits arising from their Utilization“ frá 2010.

Tá hetta økið er nýtt og ókent í løtuni, er tó stór óvissa um, hvussu mógulig gjøld, herundir skatting av vinningi, skal fara fram. Tí eru í hesum uppskotinum ongar reglur um, hvussu landið kann fáa part av móguligum vinningi, men verður mælt til, at serstakar skattareglur verða gjørdar á hesum øki, sum taka hædd fyri tí serligu støðu, slík vinna er í, og teimum altjóða sáttmálum og leiðreglum, sum eru á økinum. Talan kann bæði vera um serstakar skattareglur og aðrar reglur, t.d. um, at landið fær lut í nýtslugjøldum (royalties) frá patentum.

Í sambandi við, at loyvur verða givin til bioprospektering, er tað av týðningi, at loyvishavarin bindur seg til at veita nakrar tænarastur afturfyri. Tí eigur sáttmáli at verða gjørdur millum partarnar, sum m.a. eigur at innihalda áseting um, at loyvishavarin fær álagt at gera neyvt yvirlit yvir alt, sum verður funnið, og bindur seg at viðurkenna, at tilfarið hevur føroyskan arvafrøðiligan uppruna, um hetta verður nýtt vinnuligt frameftir. Orsøkin til hesa treyt er at sleppa undan torfórari próvførslu um upprunan av nýtta arvafrøðiliga tilfeinginum. Ásetast kunnu eisini treytir um varðveitslu av innsavnaða tilfarinum.

Ásetingin um atgongd til ella lut í framíhjárættindum, kann vera atgongd til kanningarúrslit, og hvussu hesi kunnu gagnnýttast. Í loyvum eru bara treytir til umsøkjaran. Um so er, at hesin avhendar síni rættindi ella letur onnur fáa lut í teimum, kann hetta tí bara gerast við góðkenning frá landsstýrismanninum. Áseting av gjaldi ella øðrum framíhjárættindum, sum skulu falla til landið, verður avtalað partanna millum í sáttmála. Hvørji framíhjárættindini til landið skulu vera, kunnu ásetast í mun til, hvønn figgjjarligan týðning annað føroyskt havtilfeingi hevur í samlaðu verkætlanini.

Til § 50.

Henda grein er ætlað at nýta í teimum førum, har loyvi ikki er givið til gagnnýtslu av øðrum føroyskum havtilfeingi, tá tilfeingið longu lógliga er fingið til vega við eitt nú vanligum fiskiskapi. Greinin heimilar í slíkum førum landsstýrismanninum at áleggja treytir eftir somu mannagongd sum í grein omanfyri.

Kapittul 9. Royndarfiskiskapur

Til § 51.

Í sambandi við fiskiroyndir av ymiskum slagi er neyðugt við serligum fiskiloyvi, sum t.d. gevur skipinum loyvi at royna við serligum fiskireiðskap og á leiðum, sum ikki er loyvt eftir vanligu reglunum. Tí er eisini neyðugt við eini heimild, sum gevur undantak frá teimum avmarkingum, sum eru í lógini og kunngerðum, eitt nú reglur um stongdar leiðir, meskastødd, minstamat á fiski o.tíl.

Til kanningar og royndir, Havstovan sjálv stendur fyri við heimild í § 53, krevst ikki serligt loyvi frá Fiskimálaráðnum.

Fiskimálaráðið fær javnan umsóknir um royndarloyni til ymiskar verkætlanir, sum kunnu vera rættiliga ymiskar í evni, vavi og tíð.

Nógvar av hesum snúgva seg um praktiskan royndarfiskiskap, sum at royna eftir fiskasløgum, ið ikki verða troytt, royna nýggjan reiðskap ella royna nýggjar fiskileiðir. Hildið verður, at tað er sera umráðandi, at fiskiroyndir í mest móguligan mun eru samskipaðar av og fara fram eftir leiðbeining frá Havstovuni.

Fiskiskapur sum liður í undirvísingar- ella menningarætlanum er ætlaður skúlum, har fiskiveiða, virking av fiski o.tíl. er ein partur av undirvísingini, umframt verkætlanum, sum ikki beinleiðis eru tengdar at praktiskum fiskiroyndum, og sum so ikki hava vinnuligan fiskiskap sum endamál.

Stk. 2.

Allar fiskiroyndir eiga at hava eitt menningar- og nýskapanarmál. Royndir skulu vera við til at útvega okkum lívfrøðiliga/vistfrøðiliga og tekniska vitan, sum vit ikki hava frammanundan, og sum kann vera grundarlag undir menning av vinnuligum fiskiskapi. Royndarloynvi eiga at vera avmarkað í tíð, soleiðis at royndarloynvi kann í mesta lagi latast til kanningar og royndir í samanlagt trý ár. Loyvið skal vera galdandi í mesta lagi eitt ár í senn og verður bert endurnýggjað, um treytirnar í loyvinum eru loknar. Ein treyt kann vera, at skrivlig frágreiðing frá royndunum er latin og góðkend. Endamálið við áramálsavmarkingini er eisini at tryggja, at royndarloynvi ikki ár eftir ár verða brúkt til fiskiskap, sum í roynd og veru er vinnuligur fiskiskapur og eigur at skipast samsvarandi. Mannagongdin frameftir verður, at eftir tey trý árin ella, tá royndirnar eru lidnar, skal gerast upp, og støða takast til, um fiskiskapurin skal skipast í regluverkið sum vinnuligur fiskiskapur ella broytingar gerast í verandi reglum.

Stk. 3.

Høvudsreglan er, at bara føroyskt skrásett fiskifør kunnu fáa serstakt loynvi til royndarfiskiskap. Heimild er tó at víkja frá hesum kravi, t.d. um talan er um royndir, sum krevja serlig fiskifør ella tøkni, sum ikki er tøk í fiskiflotanum. Vísast kann eisini á, at sambært § 5, stk. 5 kann gerast undantak frá treytunum um føroyskt skrásett fiskifar og eigaraviðurskifti, tá talan er um royndarfiskiskap ella fiskiskap, sum er liður í eini undirvísingar- ella menningarætlan.

Stk. 4. Lagt er upp til, at landsstýrismaðurin fær heimild í kunngerð at áseta nærri reglur um mannagongdir og treytir fyri umsiting av royndarloynvum, og skipanini við serligum loynvum til fiskiskap sum liður í undirvísingar- og menningarætlanum. Mett verður, at tað eisini á hesum øki er umráðandi at hava reglur og mannagongdir, m.a. so, at royndirnar fara fram á ein skipaðan hátt. Ansast eigur tó eftir, at reglurnar ikki eru so avmarkandi, at tær virka forðandi fyri nýhugsan og nýskapan.

Í sambandi við at loynvi verður givið til royndarfiskiskap ella fiskiskap sum liður í undirvísingar- og menningarætlan, kunnu eisini treytir setast í loynvi um m.a. fiskasløg, fiskileiðir, veiðihættir, tíðarskeið o.a., umframt treytir, sum landsstýrismaðurin annars hevur heimild til at áseta við kunngerð, sambært § 33 í lógini.

Til § 52.

Greinin er ætlað fiskiførum, sum eftir t.d. umvælingar, umbygging ella líknandi, hava tørv á at vita um reiðskapur, spøl og annar útbúnaður virkar, sum tað skal, áðrenn farið verður til fiskiskap. Vørn kann í slíkum førum geva stutt serloyvi til endamálið.

Kapittul 10. Fiskirannsóknir og havrannsóknir

Til § 53.

Greinin staðfestir Havstovuna sum tann vísindaliga stovnin, ið stendur fyri kanningum og ráðgeving í sambandi við gagnnýtslu av tí livandi tilfeingi og umhvørvi, sum føroysk fiskiveiða er grundað á, umframt at hava skyldu at leggja fram granskingarúrslit frá hesum arbeiði.

Stk. 2. Havstovan skal hava heimild at gera vísindaligar fiskirannsóknir og aðrar rannsóknir í sambandi við livandi tilfeingið og umhvørvið í føroyskum sjógvi. Hetta fevnir eisini um, at Havstovan kann standa fyri vísindaligum royndum á leiðum, hóast allur, ella ávísur reiðskapur, er bannaður. Havstovan kann standa fyri fiskirannsóknnum við egnum

havranssóknarskipi, ella kann gera avtalu við onnur, eitt nú privat reiðaravirki, soleiðis at fiskiransóknir kunnu verða gjørdar við øðrum førum.

Stk. 3. Heimilað verður framhaldandi landsstýrismanninum at lata eigara av fiskifari kvotu sum samsýning fyri, at fiskifar ger vísindaligar fiskiransóknir fyri Havstovuna. Havstovan kann fremja vísindaligar fiskiransóknir við egnum ella leigaðum fiskiførum. Við hesum er tað møguligt at lata fiskifari kvotu sum samsýning, í staðin fyri at rinda pening fyri, at skipið ger vísindaligar fiskiransóknir fyri Havstovuna. Hetta ger eisini, at fíggarligi tørvurin hjá Havstovuni til at leiga fiskifør til at gera fiskiransóknir, verður minni.

Um kvotur verða latnar eigara av fiskiførum sum samsýning fyri vísindaligar fiskiransóknir, skal hetta gerast á ein hátt, sum leggur upp fyri, at eitt rímligt samsvar er millum eitt mett virði á kvotuni og tað, tað kostar at gera fiskiransóknir fyri Havstovuna. Havstovan má, tá hon leggur til rættis fiskiransóknirnar, og í tilgongdini at fáa skip at gera fiskiransóknirnar, tryggja, at hædd verður tikin fyri, at samsýningin er rímlig. Hetta má gerast í tøttum samstarvi við Fiskimálaráðið, sum letur skipinum kvotuna í fiskiloyvið.

Landsstýrismaðurin fær heimild til at lata kvoturnar sum egnar árskvotur. Egnar kvotur, sum verða latnar fyri at gera fiskiransóknir, verða latnar fyri eitt ár.

Stk. 4. Stovnsmetingar av fiskastovnunum er ein týðningarmikil partur av grundarlagnum fyri stýringini av fiskiskapinum. Dyggar stovnsmetingar eru tó treytaðar av, at tann, sum hesar ger, hevur atgongd uttan forðingar at gera kanningar av landingunum eftir egnum ynski. Havstovan fær tí heimild at gera kanningar av landingunum. Hetta verður gjørt fyri at tryggja stovninum atgongd til landingar, har mett verður, at tørvur er.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin skipar eitt serligt ráð fyri Havstovuna, har m.a. vinnan á sjónum og Havstovan. Ráðið skal ikki hava fyrisitingarligar ella aðrar heimildir, men skal vera eitt stað har hugskot og spurningar í sambandi ráðgeving, havransóknir og royndarfiskiskap verða vendir. Fremsta endamálið er at styrkja dialog og samstarv millum Havstovuna og alla vinnuna, sum í longdini verður mett at vera gagnligt fyri allar partar og fiskiveiðifyrisiting í síni heild.

Kapittul 11. Avgreiðslugjöld

Til § 54.

Stk. 1. Ásetingin er framhald av reglunum í gomlu lógini, tó broytt soleiðis, at heimildin til at taka avgreiðslugjald eisini fevnir um flytingar av loyvum millum fiskifør, loyvi til umskipping og móttøkuskip.

Stk. 2. Ásetingin gevur heimild fyri at áseta gjald fyri tænastr, sum verða veittar eftir áheitan. Talan er um tænastr, sum liggja uttan fyri tær vanligu eftirlitsuppgávurnar, sum myndugleikin hevur av at ansa eftir, at reglurnar í lógini, og reglur ásettar við heimild í lógini, verða hildnar.

Eftirlitsmyndugleikin verður til tíðir biðin um at veita borgarum tænastr, serliga kann talan vera um vátanir av ymsum sløgum, sum krevja ávíst eftirkanningararbeiði. Mett verður, at heimild eigur at vera fyri at krevja gjald fyri tær útreiðslur, sum standast av slíkum arbeiði.

Eitt nú kann heimildin verða nýtt til at krevja avgreiðslugjald fyri tær veiðivátanir, sum ES krevur skal fylgja við allari fiskavøru, sum verður flutt á ES-marknaðin. Talan er um eina vátan, sum útflytarin av vøruni biður um frá Vørnum, at veiðan ikki er partur av ÓÓÓ-

fiskiskapi (ólógligari, ófráboðaðari og óskipaðari veiðu). Í sambandi við, at Vørn skal vátta fyri vørna, skal ávíst arbeiði gerast fyri at eftirkanna upplýsingarnar á skjalinum, eitt nú skal eftirkannast, um fiskifarið, sum hevur veitt fiskin, hevur fiskiloyvi, um rætt fiskiloyvisnummar er uppgivið, og um røtt skráseting er av veiðuni v.m.

Talan kann eisini verða um at áseta gjald fyri aðrar vátanir ella tænastr, sum borgari biður um.

Áðrenn gjøld kunnu krevjast skal landsstýrismaðurin hava ásett reglur í kunngerð.

Kapittul 12. Fiskiveiðieftirlit

Til § 55.

Vørn er stovnur undir landsstýrismanninum í fiskivinnumálum, og hevur allar fiskiveiðieftirlitsuppgávur um hendi, herundir eisini annað, sum kann hava árin á fiskiveiðu.

Greinin heimilar Vørn at gera samstarvsavtalur um at útinna eftirlitsuppgávur og at samskipa allar eftirlitsuppgávur á sjógvi og landi.

Til § 56 .

Greinin staðfestir, at fiskiveiðieftirlit verður framt av Vørn og av donsku sjóverjuni. Eftirlitið á sjónum verður framt av skipum hjá Vørn og skipum, tyrlum og flogførum undir leiðslu av donsku sjóverjuni, sum fyri føroyskt øki er skipað undir Arktisk kommando, sum hevur høvuðssæti í Nuuk, men sum eisini hevur eitt “forbindelselement” staðsett í Tórshavn. Samstarvið er ásett í samstarvsavtalu. Eisini hevur Fiskimálaráðið sáttmála við Atlantsflog um tyrluflúgving, sum eisini fevnir um eftirlitsflúgving í sambandi við fiskiveiðieftirlit.

Til § 57.

Greinin heimilar eftirlitsmyndugleikanum at gera neyðugar kanningar, til tess at kunna útinna eftirlitið sambært lógini. Fyri at eftirlitið skal fremjast á nøktandi hátt, skal myndugleikin hava greiða heimild til at krevja reiðskap inn, fara umborð, kanna skjøl, last, reiðskap o.tíl. Hesar kanningar verða oftani gjørdar á sjónum, meðan fiskiførini eru til fiskiskap. Í framhaldi av hesum fær eftirlitsmyndugleikin heimild at krevja fiskifar í havn til nærri kanningar av tólum, reiðskapi og veiðu, umframt av elektroniskari útgerð. Tørvur kann eitt nú vera at taka plottarar, GPS-arar og aðra elektroniska útgerð til nærri kanningar.

Stk. 2. Verður fiskifar kravt í havn, og eftirlitsmyndugleikin staðfestir lógarbrot, og eigari ella skipari á fiskifari verður dømt ella góðtekur uttanrættarlíga avgerð, skal eigarin av fiskifarinum gjalda allar útreiðslur av kanningini, so sum landing av veiðuni v.m. Verður onki lógarbrot staðfest, má eftirlitsmyndugleikin rinda fyri útreiðslurnar av kanningini.

Stk. 4 og 5. Eftirlitsmyndugleikin skal til eina og hvørja tíð kunna senda fólk umborð á fiskifør ella fiskaflutningsfør, sum eru í føroyskum sjógvi, og gera kanningar av lastini (farminum), reiðskapi og skipsskjølum v.m. Umframt hevur myndugleikin rætt, við hóskandi samleikaprógv, at gera kanningar á fiskavirkjum, fiskagoymslum o.a.

Til § 58.

Álagt verður skipara og eigara av fiskifarinum, at tryggja atkomumøguleikar til fólk frá eftirlitinum, soleiðis at hesi altíð kunnu koma trygt umborð, herundir eisini tá skip liggja síð um síð. Krøvini til leytarar og aðra útgerð, eru tey, sum verða sett sambært lóg um trygd á

sjónum. Henda skylda at tryggja atkomumøguleikar hjá eftirlitsmyndugleika er eisini galdandi, tá eftirlitsmyndugleikar úr øðrum londum koma umborð á eftirlit.

Stk. 2. Ætlanin er ikki við hesi heimild at seta alment galdandi reglur um atkomumøguleikar fyri øll føroysk fiskifør. Hesi viðurskifti eru reguleraði í fráboðanum sambært lóg um trygd á sjónum, har reglur eru um útgerðina, viðlíkahald og goymslu av slíkari útgerð. Mett verður, at hesar reglur eru nøktandi eisini fyri atkomumøguleikarnar hjá eftirlitsmyndugleikanum. Aðrar ásetingar um atkomuviðurskifti kunnu tó verða í sáttmálum, sum Føroyar eru partar í. Slíkar ásetingar eru m.a í NEAFC og NAFO reglum. Tað skal tí verða gjørligt við kunngerð, at áseta ítøkiligar treytir til atkomuviðurskiftini í sambandi við fiskiskap á hesum leiðum.

Til § 59.

Tá eftirlitsmyndugleikin ger kanningar, hava tey, ið hava ábyrgd av tí, ið kannað verður, skyldu at vera myndugleikanum til hjálpar. Her verður hugsað um skiparar, virkisleiðarar, goymsluleiðarar ella líknandi. Hesi hava øll skyldu til at vera til hjálpar.

Stk. 2. Ásetingin áleggur skiparum á fiskiførum undir føroyskum flaggi skyldu at samstarva við eftirlitsmyndugleikar í øðrum londum, tá eftirlit verður framt uttan fyri føroyskan sjógv. Talan kann vera um eftirlit, sum verður framt í altjóða sjógvi sambært avtalum ella sáttmálum, sum Føroyar eru partur av, eitt nú í NEAFC. Eisini kann talan vera um eftirlit í sjógvi hjá øðrum londum, har fiskifør undir føroyskum flaggi hava fingið loyvi at veiða, tað kann verða sambært avtalu Føroyar hava gjørt, ella eigarar av fiskiførum sjálvir hava útvegað sær loyvi at fiska í sjógvi hjá øðrum londum, sum Føroyar ikki hava avtalu við.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin fær heimild til at áleggja skiparum ítøkiligar skyldur í sambandi við at eftirlit verður framt av eftirlitsmyndugleikum í øðrum londum. Vísast kann á, at í eitt nú NEAFC og NAFO eru serligar reglur um skyldur hjá skiparum tá eftirlit verður framt í sambandi við fiskiskap á leiðum fevndar av hesum sáttmálum. Eisini kunnu reglur verða gjørdar í øðrum felagsskapum, sum Føroyar eru partur av ella samstarva við.

Til § 60.

Ólóglig veiða má hvørki goymast, flytast, viðgerast ella annað. Tað er umráðandi at hava eina greiða heimild fyri hesum, tí hetta eru samstundis viðurskifti, sum Føroyar hava bundið seg til í altjóða høpi.

Stk. 2. Keyparar ella móttakarar av ólógligari veiðu kunnu sleppa undan ábyrgd við at boða eftirlitsmyndugleikanum frá.

Stk. 3 ásetir aðalregluna um, at øll veiða verður mett sum ólóglig veiða uttan so, at tað verður prógvað, hvussu stór tann ólógliga veiðan er. Her er talan um eina sokallaða umvenda próvbyrðu.

Til § 61.

Eftirlitsmyndugleikin kann krevja, at fiskifør, fiskaflutningsfør og fiskaframleiðslufør vera á ávísari leið, til eftirlitsskip kann koma á staðið at gera kanningar. Talan kann eitt nú vera um at gera kanningar, um veiðisamansetingin í lastini á útlenskum førum samsvarar við fráboðanir, og fyri at staðfesta, um ov nógv av ungfiski er uppií.

Til § 62.

Greinin heimilar Vørn at áseta bráðfeingis veiðibann. Bráðfeingis veiðibann kann ásetast, um íbland av ungfiski ella hjáveiðu er meir enn loyvda markið. Veiðibannið verður ásett fyri 4 vikur hvørja ferð. Hetta er ein broyting í mun til lógina um vinnuligan fiskiskap, sum ásetti, at bráðfeingis veiðibann kundi lýsast upp til 2 vikur hvørja ferð. Mett verður, at 2 vikur er ov lítið, og er hetta broytt til 4 vikur hvørja ferð. Bráðfeingis veiðibann kemur í gildi eftir, at Vørnhevur lýst veiðibannið alment. Henda lýsing av veiðibanni kann t.d. fara fram í útvarpinum hjá Kringvarpi Føroya, á Rás 2 ella veiðibannið kann lýsast um Tórshavn Radio. Umráðandi er, at veiðibannið verður lýst soleiðis, at tað er gjørligt hjá fiskiførum at verða kunnað um veiðibannið. Eisini verður ásett sum nakað nýtt, at veiðibannið eftirfylgjandi eisini skal lýsast í kunngerðablaðnum. Á henda hátt verður tryggjað, at tað altíð eftirfylgjandi kann skjalfestast við hesi formligu lýsingini, hvørji veiðibann hava verið lýst. Tørvur kann t.d. vera á hesum í sambandi við eitt rættarmál. Tað verður tó altíð tann almenna lýsingin frá Vørn, sum er avgerandi fyri, nær bráðfeingis veiðibannið kemur í gildi.

Til § 63.

Heimilað verður Vørn at taka inn reiðskap, sum er ólógligur, ella sum er settur ella stendur í stríð við galdandi reglur. Vørn kann lata reiðskapin taka inn fyri eigarans rokning. Vørn kann taka inn fiskireiðskapin við egnum skipum ella kann biðja onnur hóskandi skip taka reiðskapin inn, alt fyri eigarans rokning.

Til stk. 2. Talan er um framhald av verandi reglum í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Til § 64.

Greinin heimilar føroyskum myndugleikum at útflyggja myndugleikum í øðrum londum upplýsingar, eisini trúnaðarupplýsingar, sum hava týdning fyri eftirlitið við fiskiskapi og veiðu, tó treytað av, at galdandi reglur um trygd og trúnað kunnu haldast. Eitt nú kunnu upplýsingar latast, sum hava týdning fyri møgulig revsimál í øðrum londum. Hetta kunnu vera upplýsingar, sum annars verða mettar at vera trúnaðarupplýsingar, eitt nú upplýsingar um rakstrar- og vinnuviðurskifti hjá privatum feløgum ella einstaklingum, herundir upplýsingar um knattstøður, sum kunnu prógva, hvar førini hava verið og møguliga fiskað, upplýsingar um, hvørjar fráboðanir skipið hevur latið føroyskum myndugleikum, upplýsingar sum eyðmerkja, hvør er skipari og eigari av farinum. Eftirlitsfrágreiðingar, gjørdar av føroyskum myndugleikum, kunnu sendast flagglandinum hjá førum undir fremmandum flaggi, umframt strandarlondum, har tað er viðkomandi. Soleiðis kunnu Føroyar samstarva um eftirlit við onnur lond, so at ólógligur, óskipaður og ófráboðaður fiskiskapur kann basast. Heimildin er neyðug, fyri at kunna seta í verk ÓÓÓ-sáttmálan. Upplýsingar kunnu eisini útflyggjast økisbundnum fiskiveiðifelagsskapum, so sum NEAFC ella NAFO, umframt altjóða fiskiveiðifelagsskapum, so sum FAO. Yvirskipað er ætlanin við heimildini, at Føroyar kunnu samstarva um eftirlit við onnur lond í tví- og fleirpartaskipanum.

Tá upplýsingar verða sendar til útlond, skal fyrilit havast til trygdina, soleiðis at upplýsingar bert verða sendar øðrum londum ella felagsskapum, um upplýsingarnar verða goymdar og tryggjaðar av móttakaranum.

Viðmerkjast skal, at sambært persónsupplýsingarlógini skal fráboðan sendast Dátueftirlitinum, tá persónsupplýsingar, sum eru viðkvæmar, verða sendar til útlond. Er talan um upplýsingar um revsiverd viðurskifti hjá likamligum persónum, so er talan um viðkvæmar upplýsingar sambært persónsupplýsingarlógini. Tí skal mannagongd setast í verk, soleiðis at fráboðan verður send Dátueftirlitinum, um tað kemur fyri, at viðkvæmar upplýsingar verða sendar til útlond.

Kapittul 13. Reglur um kærur

Til § 65.

Greinin ásetir, at avgerðir, sum Vørn tekur eftir lógini kunnu kærast til landsstýrismannin. Kærufreistin er sett til 4 vikur eftir at avgerðin er fráboðað.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin fær heimild til at leggja kærur til viðgerð hjá eini kærunevnd, soleiðis at avgerðirnar hjá nevndini eru endaligar innan fyrisitingina og tí ikki eisini kunnu kærast til landsstýrismannin. Tað er tó altíð eisini møguligt at leggja avgerðir fyri dómsvaldið.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann gera nærri reglur um kærunevnd og kæruviðgerðina. Hetta kann vera reglur um hvussu nevndin skal verða samansett, so fakligi førleikin verður tryggjaður, eisini kann talan vera um mannagongdir fyri hvussu nevndin virkar, um nevndin bert kann taka avgerðir um hon er fullmannað v.m.

Kapittul 14. Revsireglur o.a.**Til § 66.**

Ásetingin er bæði í innihaldi og bygnaði gjørd á sama hátt, sum upprunaliga ásetingin í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Høvuðsreglan er, at brot á fiskivinnulógina verður revsað við bót.

Stk. 1, nr. 1 vísir til ítøkiligu brotini í lógini, sum kunnu revsast við bót, um persónur – likamligur ella lögfrøðiligur – brýtur ásetingarnar.

Stk. 1, nr. 2 ásetir, at um fiskiskapur ikki steðgar, tá kvota er uppfiskað, hámark er rokkið, ella fiskidagar hjá fiskifari ella bólki eru nýttir, verður brotið revsað við bót.

Stk. 1, nr. 3 ásetir, at brot á treytir, knýttar at loyvum latin sambært fiskivinnuloggávuni, kunnu revsast við bót.

Stk. 1, nr. 4 ásetir, at um persónur – likamligur ella lögfrøðiligur – ikki ger eftir boðum ella forboðum sambært fiskivinnulógini, kann hann revsast við bót.

Stk. 1, nr. 5 ásetir, at um persónur – likamligur ella lögfrøðiligur – letur ósannar ella villleiðandi upplýsingar, sum skylda er at lata sambært fiskivinnulógini, kann tað revsast við bót. Tað sama er galdandi, um upplýsingar verða hildnar aftur.

Stk. 2 heimilar at áseta revsing í kunngerðum við heimild í lógini um vinnuligan fiskiskap fyri brot á reglur í kunngerðini.

Stk. 3 heimilar at revsa lögfrøðiligar persónar fyri brot á fiskivinnulógina eftir reglunum í revsilógini, kapittul 5.

Bótin verður at áseta við støði í, um peningaligur fyrimunur er fingin, ella tílíkur fyrimunur hevur verið tilætlaður, fyri viðkomandi sjálvan ella onnur, eitt nú við sparingum. Eisini eigur at verða mett sum herðandi umstøða, at skaði er völdur á umhvørvið, ella elvt er til vanda fyri slíkum skaða, t.d. brot á verndarreglur fyri ungfisk.

Mett verður at revsingin fyri brot á fiskivinnulóggávuna eigur at verða herd. Rættindi til fiskiskap verða latin undir ásettum treytum. Treytir verða settar fyri at verja fiskatilfeingið, sum er ogn Føroya fólks. Treytir verða setta bæði fyri at verja tey fiskasløg, sum beinleiðis fiskiskapur verður loyvdur eftir, umframt at verja sambandi millum ymisku dýra- og plantustovnarnar í havinum. Tað er sera umráðandi at verja tilfeingið fyri at varðveita tilfeingið, men eisini so hetta fyri framtíðina kann geva eitt íkast til samfelagið. Her skal eisini havast í huga tann stóra týdning fiskivinnan hevur fyri føroyska samfelagið. Brot á treytir fyri fiskiskap verða mett sera álvarslig. Tað hevur tí stóran týdning, at revsingin verður sett soleiðis, at treytir verða hildnar og at tað eisini stimbrar onnur til at fylgja treytum fyri fiskiskapi. Hevur fiskifar fiskað ólógligt, eigur bótin sum høvuðsregla at verða sett til

Mett verður umráðandi at fyribygja at brot verða framd á lógina, og tí verður mett at bótin eigur at verða herd munandi. At reiðskapur ikki er merktur, soleiðis at tað ikki er gjørligt beinanvegin at staðfesta, hvør eigur reiðskapin, eigur at føra til eina bót, sum er uml. 10.000 kr. Er reiðskapurin annars settur í tráð við reglurnar, verður ikki onnur bót lögð afturat, men er talan um at fiska ólógliga, so verður bót eisini ásett í mun til avreiðingarvirði

Stk. 4. Sambært stk. 4 kunnu mál, sum verða viðgjørd eftir revsiásetingunum í hesi lóg ella eftir revsiásetingunum í einari kunngerð, sum hevur heimild í hesi lóg, verða viðgjørd sum politimál. Hetta merkir, at lögreglan kann avgreiða mál við sektaruppskoti (da: bødeforlæg) og á tann hátt sleppa undan at fara í rættin við hvørjum einstakum broti. Fortreytin er tó, at hin skuldsetti – uttanrættarlaga - játtar seg sekan í brotinum og góðtekur ásettu bóтина. Eisini kunnu reglurnar í rættargangslógini um at leggja hald á og um rannsókn nýtast sum í statsadvokatmálum.

Stk. 5. Skotið verður upp, at sektin, tá talan er um ólógliga veiði, sum heild skal taka atlit til avreiðingarvirði í viðkomandi skipabólki.

Orsøkin til at mett verður neyðugt at gera mun á sektunum er, at stórir munur er á fíggarliga vinninginum av at fremja somu brot í ymisku bólkunum, og at skipanin ikki skal gera slík brot til eitt kappingarparametur, so at feløg og persónar, sum bróta lógina fáa vinning mótvegis at feløg og persónar, ið halda lógina gerast ókappingarfør. Hinvegin hevur sektin fyri sama brot í smærru bólkunum verið mett at verið størri enn neyðugt og kunnu slík brot nú revsast við meiri hóskandi sekt.

Sum álvarslig brot er at meta øll brot, sum viðvíkja ólógligari veiði, tvs. veiða á leiðum har ikki loyvt er at fiska, fiskiskapur við ólóglimum reiðskapi, fiskiskapur sum er ófráboðaður/skrásettur skeivt ella har kvotan er rokkin, men hildið verður áfram at fiska, hóast viðkomandi visti ella átti at vita, at kvotan var uppfiskað. T.d. hevur vanligt verið at revsa við 100.000 kr. í bót fyri fiskiskap á stongdari leið ella í serliga grovum føri 150.000 kr. Lagt verður upp til, at ístaðin verða hesar somu bøtur frammyvir indekseraðar í mun til avreiðingarvirði í viðkomandi skipabólki.

- Fiska á stongum øki (bráfeingis veiðibann = ½ sekt)
- Útblaking (kvotaskipan)
- Skeiva dagbók (1/2 sekt)
- Smáar meskar, ov nógv gørn/trol
- Ovveiða smbr. felagskvotu, eginkvotu, fiskidøgum ella hjáveiðikvotu

Herðing:

Endurtøkur ella grov brot = 150%

Linnandi umstøður

Minni bót – t.d. 50% ella minni

Stk. 6. Ásett verður, at er brotið, smbr. stk. 1, nr. 6, framt fyri at sleppa undan veiðigjaldi ella avreiðingargjaldi, skal sektin taka støði í virðinum á gjøldunum, sum roynt er at sleppa undan. Talan er um í slíkum føri um brot sum eru at meta javnt við brot innan skatta- og avgjaldslóggávuna, har landskassin verður fyri beinleiðis fíggarligum missi av brotinum. Slík brot eiga tí at verða revsa sum ríkilsisbrotsverk.

Ásett verður, at Vørn við einum sektaruppskoti kann boða frá, at málið kann verða avgjørt við at góðtaka sektaruppskot, smbr. § 68 í lógini.

Sektir viðvíkjandi veiði- og avreiðingargjöldum

Fyri brot á reglur um fráboðanarskyldu, sum má metast at vera framt við tí fyri eygað at sleppa undan veiði- ella avreiðingargjaldi, verður fyrisingarligt sektaruppskot gjørt – tó ikki, tá málið verður latið ákærvaldinum til viðgerðar.

Sektaruppskotini taka støði í, um brotið er framt við vilja, ella av grovum ósketni. Vanligt ósketni verður ikki revsað eins og ivin um vilja ella ósketni skal koma ákærda til góðar.

1. Lógarbrot, framt við vilja

Er lógarbrot framt við vilja, er sektin vanliga tvær ferðir veiði- ella og avreiðingargjaldsupphæddina.

2. Lógarbrot, framt av grovum ósketni

Er lógarbrot framt av grovum ósketni, er sektin eina ferð veiði- ella og avreiðingargjaldsupphæddina..

3. Størri lógarbrot, dómstólsviðgerð

Stór ella torfør sektarmál skulu latast fútanum til stødutakan.

Til § 67.

Í førum, har fiskifar hevur fiskað meir enn loyvt er sambært fiskiloyvinum, givið eigara 3 dagar freist at fáa viðurskiftini í rættlag, um tað er gjørligt at umseta rættindini. Í øðrum førum er ikki møguligt hjá eigara at fáa viðurskiftini í rættlag.

Víst verður til viðmerkingarnar til 72.

Til § 68.

Heimilað verður eftirlitsmyndugleikanum at viðgera mál við fyrisingarligum sektaruppskoti, um so er, at bót verður góðtíkin. Reglurnar í rættargangslógini um framleggjan av sektaruppskotum skulu fylgjast, tá ið sektaruppskot verða lögð fram við heimild í hesi lóg.

Eftir lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap kundi sektaruppskot bert nýtast á staðnum av avvarðandi fiskiveiðieftirlitsskipi, um tað var í samráð við fútan. Við hesum uppskoti fær eftirlitsmyndugleikin, tað er Vørn heimild til sjálvstøðugt at seta fram sektaruppskot. Treyt er tó framhaldandi fyri at avgreiða eitt mál við fyrisingarligum sektaruppskoti, at tann, sum hevur framt brotið, góðtekur bótina. Tað verður bert givið eftirlitsmyndugleikanum heimild at avgera ávís nevnd brot á lóggávuna við fyrisingarligum sektaruppskoti. Onnur brot verða

framhaldandi latin fútanum til víðari viðgerð og ikki viðgjørd við fyrisitingarligum sektaruppskoti. Mett verður, at tað er tørvur á, at eftirlitsmyndugleikin kann avgreiða ávís mál við fyrisitingarligum sektaruppskoti, talan er serliga um mál, sum eru einføld og greið og ikki krevja nakað serstakt, tá talan er um próvførslu v.m. Tey mál, sum kunnu avgerast við fyrisitingarligum sektaruppskoti eru mál um at fiskifar hefur fiskað meir enn loyvt er, fiskiskapur á stongdum leiðum, herundir leiðir, sum eru stongd fyri ávís um fiskireiðskapi ella er stongd ávís tíðarskeið ella har Vørn hefur ásett bráðfeingis veiðibann v.m., veiða við ólógligum reiðskapi, at reiðskapur ikki er merktur, at fiskifari ikki hefur reiðskap burturstúvaðan sambært galdandi reglum, brot á fráboðanarskyldu – t.v.s. brot á reglum um at boða frá at siglt verður inn til landingar, at siglt verður úr einum øki, fráboðan um dagliga veiði, fráboðan um at fiskiskapur steðgar. Eisini virkir, sum hava skyldu at senda inn vektarseðlar, verður skotið upp, at heimilað verður at geva bót sambært reglunum, um virkið ikki sendur vektarseðil til Vørn ella um vektarseðlar ikki verða sendir rættstundis. Eisini kann Vørn t.d. avgreiða mál við sektaruppskoti, um reiðskapur ikki er merktur sambært galdandi krøvum, umframt at tað ikki verður gjørt eftir boðum ella bannið sambært lógini. Skotið verður eisini upp, at Vørn umframt sektaruppskot kann fremja inndrátt í ólógligan fiskireiðskap, sum hefur verið nýttur til fiskiskap ella sum ikki lógliga kann nýtast til fiskiskap – eitt nú trol við ov smáum meskum.

Sambært § 72 hefur eftirlitsmyndugleikin heimild til at taka aftur rættin til at reka vinnuligan fiskiskap í upp til 4 vikur. Hetta kann gerast beinanvegin eigari ella skipari á fiskifarinum er av fiskiveiðieftirlitsmyndugleikanum er staðfestur at hava framt brot á lóggávuna.

At rætturin til at reka vinnuligan fiskiskap verður tikin aftur, forðar ikki fyri, at bót somuleiðis kann verða áløgd, og at hald verður lagt á veiðu og reiðskap sambært reglunum í hesi lóg.

Loyvi kann sostatt takast aftur beint eftir, at brotið er staðfest, og eftirfylgjandi kunnu fyrisitingarlig ella rættarlig stig takast viðvíkjandi bót og inndrátti. Bæði í sambandi við fyrisitingarligt sektaruppskot og í sambandi við dómsviðgerð er møguleiki at taka hædd fyri, at rættindi eru tikin aftur, og at revsingin tí kann linkast, sbr. § 87 í revsilógini.

Stk. 3. Ásett verður, at verður sektaruppskot góðtikið, so er málið at rokna sum endaliga avgreitt og rættarsóknin liðug.

Til § 69.

Ásetingin er framhald av ásetingini í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap. Galdandi avtala 1. januar 1981 millum Føroyar og Danmark ásetir, at býtið av sektarpeningi og inndrátti, ið stava frá brot á fiskivinnulóggávuna, er helvt um helvt millum Føroyar og Danmark.

Til § 70.

Ásetingin er framhald av reglunum í lógini um vinnuligan fiskiskap fyri inndrátt av veiðu og reiðskapi. Tó er tann munandi broyting, at inndráttur bert verður framdur í ólógligan reiðskap. Tað merkir, at reiðskapurin í sær sjálvum er at meta ólógligur við at meskar eru ov smáir ella ov nógv gørn eru nýtt, ella at reiðskapurin er ólógligur í mun til slagið av fiskiskapi, ið hann hefur verið nýttur til. Hetta er ein linari áseting enn higartil og verður mettt hóskaði, eftirsum at bøturnar taka atlit til at revsingin skal kunna merkjast og at tað ikki er nógvur samfelagsligur áhugi í at fremja inndrátt í reiðskap sum annars er lógligur (pønial konfiskatióin). Reglurnar í revsilógini um inndrátt verða nýttar, tó er serligt galdandi eftir hesi lóg, at øll veiðan kann inndragast, hóast tað ikki er staðfest, at øll veiðan er fiskað ólógliga, umframt at allur reiðskapur kann inndragast, hóast tað ikki er staðfest, at allur reiðskapurin er nýttur í ólógligum

fiskiskapi, og uttan mun til hvør eigur reiðskapin. Lóg um vinnuligan fiskiskap ásetti, at øll veiðan og allur reiðskapurin í sambandi við ávís brot altíð skuldi dragast inn. Landsrætturin hevur tó gjørt niðurstøðu um at øll veiðan ikki kann dragast inn sambært ásetingunum í lógini, um so er, at staðfest er, at partur av veiðini er lógligur. Reglurnar eiga at skunda undir, at lóggávan verður hildin og mett verður umráðandi, at brot fáa avleiðingar, sum veruliga merkjast. Tí eiga vit eisini at hava strangar reglur. Við hesum lógaruppskoti verða orðingarnar um inndrátt broyttar soleiðis, bæði fyri veiðu og fyri reiðskap, at øll veiðan og allur reiðskapur verður drigin, hóast tað ikki er staðfest, at øll veiðan er fiskað ólógliga ella at allur reiðskapurin er nýttur í ólógligum fiskiskapi. Soleiðis skal øll veiðan og allur reiðskapurin ikki altíð dragast inn, men tað verður álagt eitt presumptiónsansvar. Hetta merkir, at tað út frá frágreiðing reiðarans, skiparans og/ella umstøðunum annars má kunna prógvast ella metast verða meiri enn rímliga sannlíkt, at ein partur av veiðini er lógligur og hvør reiðskapur, sum er umborð ikki er ella kundi verið nýttur í sambandi við ólógliga fiskiskapin. Annars verður øll veiðan og allur reiðskapurin drigin inn. Hetta er ein sokallað umvend próvbyrða, sum er herðandi í mun til vanligar revsireglur. Hetta er tó ein linari áseting enn eftir galdandi lóg, har tað er ásett, at øll veiðan og allur reiðskapur altíð skal dragast inn fyri ávís brot, hetta hóast tað er staðfest, at partur av veiðini er lóglig og ávísur reiðskapur ikki er nýttur í ólógligum fiskiskapi. Vísast kann annars á, at tað við uppskotinum verður lagt upp til, at bøturnar verða hækkaðar munandi, í mun til hvat hevur verið galdandi eftir lóg um vinnuligan fiskiskap.

Eisini er heimild hjá eftirlitsmyndugleikanum at inndraga reiðskap, sum er ólógligur, ikki er merktur, er settur ella latin eftir, har fiskiskapur við hesum reiðskapi ikki er loyvdur ella tílíkt, og har eigarin ikki er kendur.

Til § 71.

Greinin ásetir, at er revsiábyrgd staðfest fyri brot á lógina, so kann farið haldast aftur, til bótin ella málskostnaðurin eru goldin. Ásetingin er galdandi fyri bæði føroysk og útlendsk fiskifør.

Til § 72.

Ásetingin nøktar tørvin á at kunna taka stig móttvegis førum, sum ikki halda seg til treytir ásettar í fiskivinnulóggávuni og í fiskiloyvum. Fyri slík brot kann Vørn taka rættin at reka vinnuligan fiskiskap frá eigara av fiskifari upp til 4 vikur í senn.

Møguleikin fyri umsitingarliga at taka loyvið aftur er eitt týðningarmikið amboð, sum kann setast í verk beinanvegin, brotið er staðfest, og at tað í ávísnum førum er serligur tørvur á skjótum atburði frá myndugleikanum. Hetta stimbrar eisini øðrum til at fylgja reglunum, tí brot fær avleiðingar beinanvegin.

Tað er rætturin at reka vinnuligan fiskiskap, sum verður tikin frá eiganum upp til 4 vikur. Um fiskifar hevur fleiri fiskiloyvi, er tað tí ikki bara einstaka fiskiloyvið, ið verður tikið aftur, men øll fiskiloyvi hjá viðkomandi fari. Heldur ikki, um fiskifarið verður selt øðrum eigara, kann skipið verða nýtt til fiskiskap í tíðarskeiðinum, rætturin at reka vinnuligan fiskiskap er tikin.

Vørn fær heimild at avgera, nær á árinum fiskifari ikki kann fara til fiskiskap. Hetta fyri at tryggja, at brot á lóggávuna fáa veruligar avleiðingar. Tað er umráðandi, at brot á lóggávuna veruliga merkist fyri eiganum av fiskifarinum. Um eigarin av fiskifarinum eins væl kann gagnnýta sína kvotu ella sínar fiskidagar annað tíðarskeið á árinum, merkist avleiðingin av brotinum ikki stórvegis. Tí verður lagt upp til, at Vørn kann leggja tíðarskeiðið har, tað veruliga merkist fyri eiganum. Soleiðis nýtist tíðarskeiðið ikki at vera í framhaldi av brotinum, men kann vera lagt eitt annað tíðarskeið á árinum.

At rætturinn til at reka vinnuligan fiskiskap verður tikið aftur, forðar ekki fyri, at bót somuleiðis kann verða álagd, og at hald verður lagt á veiðu og reiðskap sambært reglunum í hesi lóg.

Reglan um at taka loyvi aftur fyrisingarliga er eitt frávik frá vanligu reglunum um afturtøku sambært revsilógini, sum merkir, at loyvi kunnu takast aftur, áðrenn møguligt rættarmál hevur avgjørt revsimálið.

Skjóta atgongdin til at leggja avgerðina um at taka fiskirættindini aftur fyri rættin sambært § 71 tryggjar tó borgaran. Loyvi kann sostatt takast aftur beint eftir, at brotið er staðfest, og eftirfylgjandi kunnu fyrisingarlig (fyrisingarligt sektaruppskot) ella rættarlig stig takast viðvíkjandi bót og inndrátti. Bæði í sambandi við fyrisingarligt sektaruppskot og í sambandi við dómsviðgerð er møguleiki at taka hædd fyri, at rættindi eru tikið aftur, og at revsingin tí kann linkast ella detta burtur, sbr. § 87 í revsilógini.

Til § 73.

Ásetingin heimilar landsstýrismanninum at taka loyvi aftur í sambandi við grov brot og endurtøku av brotum. Hesar afturtøkur eru ekki tíðaravmarkaðar eins og tær, sum Vørn/eftirlitsmyndugleikin ger sambært § 69. Talan kann vera um at taka aftur rættin til at reka vinnuligan fiskiskap fyri eitt longri tíðarskeið enn tær 4 vikurnar sum heimildin í § 69 fevnir um. Talan kann eisini verða um endaliga at taka aftur rættin til at reka vinnuligan fiskiskap. Eisini kann verða talan um at taka aftur onnur loyvir latin sambært lógini endaliga ella fyri eitt ásett tíðarskeið. Sí annars viðmerkingarnar til § 69 um fyrisingarliga afturtøku.

Til § 74.

Avgerðin, um at taka loyvið aftur fyrisingarliga, kann ekki kærast til landsstýrismannin ella til eina kærunevnd, men avgerðin kann leggjast fyri rættin. Hetta er framhald av reglunum í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Tað er loyvishavarin, sum yvirfyri myndugleikanum kann krevja, at avgerðin um at taka aftur rættin til at reka vinnuligan fiskiskap ella onnur loyvi verður lögð fyri dómsvaldið. Málið verður táklað fyri dómsvaldið eftir reglunum í § 78, stk. 3 í revsilógini. Tað er táklað, sum leggur málið fyri dómsvaldið, og ikki eigarin sjálvur. Slík áheitan, um at málið skal leggjast fyri dómsvaldið eftir serligu skipanini, skal vera fráboðað innan 2 viku eftir, at loyvishavarin hevur fingið boð um avgerðina. Mett verður, at rættartrygdin fyri borgaran verður tryggjað við serligu skipanini at leggja slík mál fyri dómsvaldið og metst verður at kærur um slík mál best verða viðgjørðar í rættarskipanini, har eisini onnur mál av revsirættarligum slag verða viðgjørð, vanligu uttan aðrar fyrisingarligar kærunguleikar.

Áhetan um at leggja málið fyri dómsvaldið fær ikki uppsetandi virknað.

Til § 75.

Ásetir gildiskomu.

Stk. 2. Allar tær kunngerðir, sum givnar við heimild í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap, vera verandi í gildi.

Stk. 3. Kunngerðir við heimild í lógum, sum vórðu settar úr gildi við lógini um vinnuligan fiskiskap, men sum hava verið galdandi, verða framhaldandi í gildi.

Til § 76

Skiftisreglur viðv. revsimálum.

Fiskimálaráðið, dagfesting

Høgni Hoydal
landsstýrismaður

/ Rógvi Reinert